

श्रीः ।
अष्टाध्यायी ।

श्रीमच्छर्षि-
पाणिन्याचार्य विरचिता.

शिक्षा, परिभाषापाठ, अष्टाध्यायी, गणपाठ, धातु-
पाठ, लिङ्गानुशासनपाठ सहिता अकारा-
द्यनुक्रमावतारितसूत्रसूचीपरिष्कृता ।

सेयम्

मुम्बय्यां

खेमराज श्रीकृष्णदास इत्येनेन

स्वकीये “श्रीवेङ्कटेश्वर” मुद्रणालये

मुद्रयित्वा प्रकाशिता ।

संवत् १९५४, शके १८१९.

अत्र सर्वस्वत्वं यन्त्राध्यक्षस्य वशम् ।

श्रीः । अथ शिक्षा ।

अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि पाणिनीयं मतं यथा । शास्त्रानुपूर्व्यं तद्विद्याद्यथोक्तं लोकवेदयोः ॥ १ ॥ प्रसिद्धमपि शब्दार्थमविज्ञातमबुद्धिभिः । पुनर्व्यक्तीकारिष्यामि वाच उच्चारणे विधिम् ॥ २ ॥ त्रिषष्टिश्चतुःषष्टिर्वा वर्णाः शंभुमते मताः । प्राकृते संस्कृते चापि स्वयं प्रोक्ताः स्वयंभुवा ॥ ३ ॥ स्वरा विंशतिरेकश्च स्पर्शानां पञ्चविंशतिः । यादयश्च स्मृता ह्यष्टौ चत्वारश्च यमाः स्मृताः ॥ ४ ॥ अनुस्वारो विसर्गश्च कः पौ चापि पराश्रितौ । दुःस्पृष्टश्चेति विज्ञेयो लकारः प्लुत एव च ॥ ५ ॥ १ ॥ आत्मा बुद्ध्या समेत्यर्थान्मनो युक्ते विवक्षया । मनः कायाग्निमाहन्ति स प्रेरयति मारुतम् ॥ ६ ॥ मारुतस्तूरासि चरन्मन्दं जनयति स्वरम् । प्रातःसवनयोगं तं छन्दोगायत्रमाश्रितम् ॥ ७ ॥ कण्ठे माध्यंदिनयुगं मध्यमं त्रैष्टुभानुगम् । तारं तार्तीयसवनं शीर्षण्यं जाग्रतानुगम् ॥ ८ ॥ सोदीर्णो मूर्ध्यभिहतो वक्रमापद्य मारुतः । वर्णाञ्जनयते तेषां विभागः पञ्चधा स्मृतः । ॥ ९ ॥ स्वरतः कालतः स्थानात्मयत्नानुप्रदानतः । इति वर्णविदः प्राहुर्निपुणं तन्निवो-
षत ॥ १० ॥ २ ॥ उदात्तश्चानुदात्तश्च स्वरितश्च स्वरास्त्रयः । ह्रस्वो दीर्घः प्लुत इति कालतो नियमा अचि ॥ ११ ॥ उदात्ते निषादगान्धारावनुदात्तं ऋषभधैवतौ । स्वरित-
प्रभवा होते षड्जमध्यमपञ्चमाः ॥ १२ ॥ अष्टौ स्थानानि वर्णानामुरः कण्ठः शिरस्तथा ॥ जिह्वामूलं च दन्ताश्च नासिकोष्ठौ च तालु च ॥ १३ ॥ ओभावश्च विवृत्तिश्च शषसा रेफ एव च । जिह्वामूलमुपध्मा च गतिरष्टविधोष्मणः ॥ १४ ॥ यद्योभावप्रसंधानमुकारादि-
परं पदम् । स्वरान्तं तादृशं विद्याद्यदन्यद्व्यक्तमूष्मणः ॥ १५ ॥ ३ ॥ हकारं पञ्चमै-
र्युक्तमन्तस्थाभिश्च संयुतम् । औरस्यं तं विनानीयात्कण्ठ्यमाहुरसंयुतम् ॥ १६ ॥ कण्ठ्यावहाविचुयशास्तालव्या ओष्ठजावुपू । स्युर्मूर्धन्या ऋटुरषा दन्त्या लतुलसाः स्मृताः ॥ १७ ॥ जिह्वामूले तु कुः प्रोक्तो दन्त्योष्ठयो वः स्मृतो बुधैः । एते तु कण्ठतालव्या-
वोभौ कण्ठोष्ठौ स्मृतौ ॥ १८ ॥ अर्धमात्रा तु कण्ठ्या स्यादेकैरेकारयोर्भवेत् । ओका-
रौकारयोर्मात्रा तयोर्विवृतसंवृतम् ॥ १९ ॥ संवृतं मात्रिकं ज्ञेयं विवृतं तु द्विमात्रिकम् । घोषा वा संवृताः सर्वे अघोषा विवृताः स्मृताः ॥ २० ॥ ४ ॥ स्वराणामूष्मणां चैव विवृतं करणं स्मृतम् । तेभ्योऽपि विवृतावेडौ ताभ्यामैचौ तथैव च ॥ २१ ॥ अनुस्वार-
यमानां च नासिकास्थानमुच्यते । अयोगवाहा विज्ञेया आश्रयस्थानभागिनः ॥ २२ ॥ अलावुवीणानिर्घोषो दन्त्यमूर्त्यस्वराननु । अनुस्वारस्तु कर्तव्यो नित्यं ह्योः शषसेषु च ॥ २३ ॥ अनुस्वारे विवृत्यां तु विरामे चाक्षरद्वये । द्विरोष्ठ्यौ तु विगृहीयाद्यत्रौकार-
वकारयोः ॥ २४ ॥ व्याघ्री यथा हरेत्पुत्रान्द्राभ्यां न च पीडयेत् । भीता पतनभेदाभ्यां तद्वर्णान्प्रयोजयेत् ॥ २५ ॥ ५ ॥ यथा सौराष्ट्रिका नारी तर्क इत्यभिभाषते । एवं

रङ्गाः प्रयोक्तव्याः खे अराँ इव खेदया ॥२६॥ रङ्गवर्णं प्रयुञ्जीरन्ने ग्रसेत्पूर्वमक्षरम् । दीर्घस्वरं प्रयुञ्जीयात्पश्चान्नासिक्यमाचरेत् ॥२७॥ हृदये चैकमात्रस्तु अर्धमात्रस्तु मूर्धनि । नासिकायां तथार्धं च रङ्गस्यैवं द्विमात्रता ॥२८॥ हृदयादुत्करे तिष्ठन्कांस्येन स्वमनु-
स्वरम् । मार्दवं च द्विमात्रं च जघन्वाँ इति निदर्शनम् ॥२९॥ मध्ये तु कम्पयेत्कम्प-
मुभौ पार्श्वौ समौ भवेत् । सरङ्गं कम्पयेत्कम्पं रथीवेति निदर्शनम् ॥ ३० ॥ एवं वर्णाः
प्रयोक्तव्या नाव्यक्ता न च पीडिताः । सम्यग्वर्णप्रयोगेन ब्रह्मलोके महीयते ॥ ३१ ॥ ६ ॥
गीती शीघ्री शिरःकम्पी तथा लिखितपाठकः । ऋतृथज्ञोऽल्पकण्ठश्च षडेते पाठकाधमाः
॥ ३२ ॥ माधुर्यमक्षरव्यक्तिः पदच्छेदस्तु सुस्वरः । धैर्यं लयसमर्थं च षडेते पाठका
गुणाः ॥ ३३ ॥ इङ्कितं भीतमुद्वुष्टमव्यक्तमनुनासिकम् । काकस्वरं शिरसि गतं तथा
स्थानविवर्जितम् ॥ ३४ ॥ उपांशु दण्डं त्वरितं निरस्तं विलम्बितं गद्गदितं प्रगीतम् ।
निष्पीडितं ग्रस्तपदाक्षरं च वदेन्नर्द्दिनं न तु सानुनास्यम् ॥ ३५ ॥ प्रातः पठेन्नित्य-
मुरःस्थितेन स्वरेण शार्दूलरुतोपमेन । मध्यंदिने कण्ठगतेन चैव चक्राह्वसंकूजितसन्नि-
भेन ॥ ३६ ॥ तारं तु विद्यात्सवनं तृतीयं शिरोगतं तच्च सदा प्रयोज्यम् । मयूरहंसा-
न्यभृतस्वराणां तुल्येन नादेन शिरःस्थितेन ॥ ३७ ॥ अचोऽस्पृष्टा यणस्वीपन्ने मस्पृष्टाः
शरः स्मृताः । शेषाः स्पृष्टा हलः प्रोक्ता निबोधानुमदानतः ॥ ३८ ॥ यमोऽनुनासिका न-
हो नादिनो ह झषः स्मृताः । ईषन्नादा यणो जश्च श्वातिनस्तु खफादयः ॥ ३९ ॥ ईष-
च्छासांश्चरो विद्याद्गोर्धामैतत्प्रचक्षते । दाक्षीपुत्रः पाणिनिना येनेदं व्यापितं भुवि ॥ ४० ॥
छन्दः पादौ तु वेदस्य हस्तौ कल्पोऽथ पठ्यते । ज्योतिषामयनं चक्षुर्निरुक्तं श्रोत्रमुच्यते
॥ ४१ ॥ शिक्षा घ्राणं तु वेदस्य मुखं व्याकरणं स्मृतम् । तस्मात्साङ्गमर्थं त्येव ब्रह्म-
लोके महीयते ॥ ४२ ॥ ८ ॥ उदात्तमाख्याति वृत्तोऽङ्गुलीनां प्रदेशिनीमूलनिविष्टमूर्धा ।
उपान्तमध्ये स्वरितं धृतं च कनिष्ठिकायामनुदात्तमेव ॥ ४३ ॥ उदात्तं प्रदेशिनीं विद्या-
त्प्रचयं मध्यतोऽङ्गुलिम् । निहतं तु कनिष्ठिकायां स्वरितोपकनिष्ठिकाम् ॥ ४४ ॥ अन्तो-
दात्तमाद्युदात्तमुदात्तमनुदात्तं नीचस्वरितम् । मध्योदात्तं स्वरितं ह्युदात्तं त्र्युदात्तमिति
नवपदशय्या ॥ ४५ ॥ अग्निः सोमः प्र वो वीर्यं हविषां स्वर्बृहस्पतिरिन्द्रावृहस्पती । अग्नि-
रित्यन्तोदात्तं सोम इत्याद्युदात्तं त्र्येत्युदात्तं व इत्यनुदात्तं वीर्यं नीचस्वरितम् ॥ ४६ ॥
हविषां मध्योदात्तं स इति स्वरितम् । वृहस्पतिरिति द्रद्युदात्तमिन्द्रावृहस्पती इति त्र्यु-
दात्तम् ॥ ४७ ॥ अनुदात्तो हृदि ज्ञेयो मूर्ध्न्युदात्त उदाहृतः । स्वरितः कर्णमूलीयः सर्वास्ये
प्रचयः स्मृतः ॥ ४८ ॥ ९ ॥ चापस्तु वदते मात्रां द्विमात्रं त्वेव वायसः । शिखी रौति
त्रिमात्रं तु नकुलस्त्वर्धमात्रकम् ॥ ४९ ॥ कुतीर्यादागतं दग्धमपवर्णं च भक्षितम् । न
तस्य पाठे मोक्षोऽस्ति पापाहेरिव कित्विषाद् ॥ ५० ॥ सुतीर्यादागतं व्यक्तं स्वाम्नाय्यं
सुव्यवस्थितम् । सुस्वरेण सुवक्त्रेण प्रयुक्तं ब्रह्म राजते ॥ ५१ ॥ मन्त्रो हीनः स्वरतो
वर्णतो वा मिथ्याप्रयुक्तो न तत्र प्रमाह । स वाग्वज्रो यजमानं हिनस्ति यथेन्द्रशत्रुः स्वर-

तोपराधाद् ॥ ५२ ॥ अवक्षरं हनायुष्यं विस्वरं व्याधिपीडितम् । अक्षताशस्त्ररूपेण
 वज्रं पतति मस्तके ॥ ५३ ॥ हस्तहीनं तु योऽधीते स्वरवर्णविवर्जितम् । ऋग्यजुःसाम-
 भिर्दग्धो वियोनिमधिगच्छति ॥ ५४ ॥ हस्तेन वेदं योऽधीते स्वरवर्णार्थसंयुतम् । ऋग्यजुः-
 सामभिः पूतो ब्रह्मलोके महीयते ॥ ५५ ॥ १० ॥ शंकरः शांकरिं प्रादाद्वाक्षीपुत्राय धीमते ।
 बाहूमयेभ्यः समाहृत्य देवीं वाचमिति स्थितिः ॥ ५६ ॥ येनाक्षरसमाम्नायमधिगम्य
 महेश्वराद् । कृत्स्नं व्याकरणं प्रोक्तं तस्मै पाणिनये नमः ॥ ५७ ॥ येन धौता गिरःपुंसां
 विमलैः शब्दवारिभिः । तमश्चाज्ञानजं भिन्नं तस्मै पाणिनये नमः ॥ ५८ ॥ अज्ञानान्ध-
 स्य लोकस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया । चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै पाणिनये नमः ॥ ५९ ॥
 त्रिनयनमभिमुखनिःसृतामिमां य इह पठेत्प्रयतश्च सदा द्विजः । स भवति धनधान्यपशु-
 पुत्रकीर्तिमानतुलं च सुखं समश्नुते दिवातिदिवाति ॥ ६० ॥ ११ ॥ अथ शिक्षामात्मोदा-
 त्तश्च हकारं स्वराणां यथागीत्यचोस्पृष्टोदात्तं चाषस्तु शंकर एकादश ॥ इति शिक्षा ॥

श्रीः ।

अथ परिभाषापाठः ।

व्याख्यानतो विशेषप्रतिपत्तिर्न हि संदेहादलक्षणम् ॥ १ ॥ यथोद्देशं संज्ञापरिभाषम् ॥
कार्यकालं संज्ञापरिभाषम् ॥ अनेकान्ता (एकान्ताः) अनुबन्धाः ॥ नानुबन्धकृतमने-
काल्त्वम् ॥ नानुबन्धकृतमनेजनन्तत्वम् ॥ नानुबन्धकृतमसारूप्यम् ॥ उभयगतिस्ति-
भवति ॥ कार्यमनुभवन् हि कार्यां निमित्ततया नाश्रीयते ॥ यदागमास्तद्धूणीभूता-
स्तद्ग्रहणेन गृह्यन्ते ॥ निर्दिश्यमानस्यादेशा भवन्ति ॥ यत्रानेकविधमान्तर्यं तत्र
स्थानत आन्तर्यं बलीयः ॥ अर्थवद्ग्रहणे नानर्थकस्य ग्रहणम् ॥ गौणमुख्ययोर्मुख्ये
कार्यसंप्रत्ययः ॥ अनिनस्मन्ग्रहणान्यर्थवता चानर्थकेन च तदन्तविधिं प्रयोजयन्ति ॥
एकयोगनिर्दिष्टानां सह वा प्रवृत्तिस्सह वा निवृत्तिः ॥ एकयोगनिर्दिष्टानां कचिदेकदे-
शोऽप्यनुवर्तते ॥ भाव्यमानेन सवर्णानां ग्रहणं न ॥ भाव्यमानोऽप्युकारस्तवर्णान्
गृह्णाति ॥ वर्णाश्रये नास्ति प्रत्ययलक्षणम् ॥ उणादयोऽव्युत्पन्नानि प्रातिपदिकानि ॥
प्रत्ययग्रहणे यस्मात्स विहितस्तदादेस्तदन्तस्य ग्रहणम् ॥ प्रत्ययग्रहणे चापञ्चम्याः ॥
उत्तरपदाधिकारे प्रत्ययग्रहणे न तदन्तग्रहणम् ॥ स्त्रीप्रत्यये चानुपसर्जने न ॥ संज्ञा-
विधौ प्रत्ययग्रहणे तदन्तग्रहणं नास्ति ॥ कृद्ग्रहणे गतिकारकपूर्वस्यापि ग्रहणम् ॥
पदाङ्गाधिकारे तस्य च तदन्तस्य ॥ व्यपदेशिवदेकस्मिन् निमित्तसद्भावाद् ॥ ग्रहण-
वता प्रातिपदिकेन तदन्तविधिर्नास्ति ॥ व्यपदेशिवद्भावोऽप्रातिपदिके न ॥ यस्मिन्वि-
धिस्तदादावत्यग्रहणे ॥ सर्वो द्वन्द्वो विभाषैकवद्भवति ॥ सर्वे विधयश्छन्दसि विकल्प्य-
न्ते ॥ प्रकृतिवदनुकरणं भवति ॥ एकदेशविकृतमनन्यवद् ॥ पूर्वपरनित्यानन्तरङ्गापवा-
दानामुत्तरोत्तरं बलीयः ॥ पुनःप्रसङ्गविज्ञानात्सिद्धम् ॥ सकृद्गतौ विप्रतिषेधे यद्वा-
धितं तद्वाधितमेव ॥ विकरणेभ्यो नियमो बलीयान् ॥ परान्नित्यं बलवद् ॥ शब्दान्तर-
स्य प्राप्नुवन्विधिरनित्यो भवति ॥ शब्दान्तरात्प्राप्नुवतः शब्दान्तरे प्राप्नुवतश्चानित्यत्वम् ॥
लक्षणान्तरेण प्राप्नुवन्विधिरनित्यः ॥ कचित्कृताकृतप्रसङ्गमात्रेणापि नित्यता ॥ यस्य
च लक्षणान्तरेण निमित्तं विहन्यते न तदनित्यम् ॥ यस्य च लक्षणान्तरेण निमित्तं
विहन्यते तदप्यनित्यम् ॥ स्वरभिन्नस्य च प्राप्नुवन्विधिरनित्यः ॥ असिद्धं बहिरङ्ग-
मन्तरङ्गे ॥ नाजानन्तर्ये बहिष्प्रकृतिः ॥ अन्तरङ्गानपि विधीन् बहिरङ्गो लुग्
बाधते ॥ पूर्वोत्तरपदनिमित्तकार्यात्पूर्वमन्तरङ्गोऽप्येकादेशो न ॥ अन्तरङ्गानपि विधीन्
बहिरङ्गो ल्यप् बाधते ॥ वार्णादाङ्गं बलीयो भवति ॥ अकृतव्यूहाः पाणिनीयाः ॥ अन्त-
रङ्गापवादो बलीयान् ॥ येन नाप्राप्ते यो विधिरारभ्यते स तस्य बाधको भवति ॥

क्वचिदपवादविषयेऽप्युत्सर्गोऽभिनिविशते ॥ पुरस्तादपवादा अनन्तरान्विधीन् बाधन्ते
नोत्तरान् ॥ मध्येऽपवादाः पूर्वान्विधीन्वाधन्ते नोत्तरान् ॥ अनन्तरस्य विधिर्वा भवति
प्रतिषेधो वेति ॥ पूर्वं ह्यपवादा अभिनिविशन्ते पश्चादुत्सर्गाः ॥ प्रकल्प्यं चापवादविष-
यं तत उत्सर्गोऽभिनिविशते ॥ उपसंजन्तिष्यमाणनिमित्तोऽप्यपवाद उपसंजातनिमित्त-
मप्युत्सर्गं बाधत इति ॥ अपवादो यद्यन्यत्र चरितार्थस्तर्ह्यन्तरङ्गेण बाध्यते ॥ अभ्यासविका-
रेषु बाध्यबाधकभावो नास्ति ॥ ताच्छीलिकेषु वासरूपविधिर्नास्ति ॥ कृत्युद्गतुमुखलयेषु
वासरूपविधिर्नास्ति ॥ लोदेशेषु वासरूपविधिर्नास्ति ॥ उभयनिर्देशे पञ्चमीनिर्देशो बली-
यान् ॥ प्रातिपदिकग्रहणे लिङ्गविशिष्टस्यापि ग्रहणम् ॥ विभक्तौ लिङ्गविशिष्टाग्रहणम् ॥ सूत्रे
लिङ्गवचनमतन्त्रम् ॥ नञिव्युक्तमन्यसदृशाधिकरणे तथा ह्यर्थगतिः ॥ गतिकारकोपपदान्
कृद्भिः सह समासवचनं भाक् सुबुत्पत्तेः ॥ साम्तिकाभावे भूतपूर्वगतिः ॥ बहुव्रीहौ
तद्गुणसंविज्ञानमपि ॥ चानुकुष्टं नोत्तरत्र ॥ स्वरविधौ व्यञ्जनमविद्यमानवद् ॥
ह्रस्वस्वरमासौ व्यञ्जनमविद्यमानवद् ॥ निरनुबन्धकग्रहणे न सानुबन्धकस्य ग्रहणम् ॥
तदनुबन्धकग्रहणे नातदनुबन्धकस्य ग्रहणम् ॥ कचित्स्वार्थिकाः प्रकृतितो लिङ्गवचनान्य-
तिवर्तन्ते ॥ समासान्तविधिरनित्यः ॥ सन्निपातलक्षणो विधिरनिमित्तं तद्विधातस्य ॥
संनियोगशिष्टानामन्यतरापाये उभयोरप्यपायः ॥ ताच्छीलिके णेऽणकृतानि भवन्ति ॥
धातोः कार्यमुच्यमानं तत्प्रत्यये भवति ॥ तन्मध्यपतितस्तद्ग्रहणेन गृह्यते ॥
लुग्विकरणालुग्विकरणयोरलुग्विकरणस्य ॥ प्रकृतिग्रहणे ण्यधिकस्यापि ग्रहणम् ॥
अङ्गवृत्ते पुनर्वृत्तावविधिः ॥ संज्ञापूर्वकविधेरनित्यत्वम् ॥ आगमशास्त्रमनित्यम् ॥
गणकार्यमनित्यम् ॥ अनुदात्तेत्त्वलक्षणमात्मनेपदमनित्यम् ॥ नञ्घटितमनित्यम् ॥
आतिदेशिकमनित्यम् ॥ सर्वविधिभ्यो लोपविधिरिहूविधिश्च बलवान् ॥ प्रकृतिग्रहणे
यङ्लुगन्तस्यापि ग्रहणम् ॥ विधौ पारिभाषोपतिष्ठते नानुवादे ॥ उपपदविभक्तेः कार-
कविभक्तिर्बलीयसी ॥ अन्त्यविकारेऽन्त्यसदेशस्य ॥ नानर्थकेऽलोन्त्यविधिरनभ्यासवि-
कारे ॥ प्रधानाप्रधानयोः प्रधाने कार्यसंप्रत्ययः ॥ अवयवप्रसिद्धेः समुदायप्रसिद्धिर्ब-
लीयसी ॥ व्यवस्थितविभाषयापि कार्याणि क्रियन्ते ॥ विधिनियमसंभवे विधिरेव न्या-
यान् ॥ सामान्यातिदेशे विशेषानतिदेशः ॥ प्रत्ययाप्रत्यययोः प्रत्ययस्यैव ग्रहणम् ॥
सहचरितासहचरितयोस्सहचरितस्यैव ग्रहणम् ॥ श्रुतानुमितयोः श्रुतसम्बन्धो बली-
यान् ॥ लक्षणप्रातिपदोक्तयोः प्रातिपदोक्तस्यैव ग्रहणम् ॥ गामादाग्रहणेष्वविशेषः ॥
प्रत्येकं वाक्यपरिसमाप्तिः ॥ कचित्समुदायेऽपि ॥ अभेदका गुणाः ॥ बाधकान्येव
निपातनानि ॥ पर्जन्यवल्लक्षणप्रवृत्तिः ॥ लक्ष्ये लक्षणं सकृदेव प्रवर्तते ॥ निषेधाश्च

वर्लीयांसः ॥ अनिर्दिष्टार्थाः प्रत्ययाः स्वार्थे ॥ योगविभागादिष्टसिद्धिः ॥ पर्यायशब्दानां
 लाघवगौरवचर्चा नाद्रियते ॥ ज्ञापकसिद्धं न सर्वत्र ॥ पूर्वत्रासिद्धीयमदित्वे ॥ एकं-
 स्या आकृतेश्चरितः प्रयोगो द्वितीयस्यास्तृतीयस्याश्च न भविष्यति ॥ संप्रसारणं तदा-
 श्रयं च कार्यं बलवत् ॥ कचिद्विकृतिः प्रकृतिं गृह्णाति ॥ औपदेशिकप्रायोगिकयोरौपदे-
 शिकस्यैव ग्रहणम् ॥ दितपा शपाऽनुबन्धेन निर्दिष्टं यद्गुणेन च ॥ यत्रैकान्यग्रहणं चैव
 यश्चैतानि न यद्गुलुकि ॥ पदगौरवाद्योगविभागो गरीयान् ॥ अर्धमात्रालाघवेन पुत्रो-
 त्सवं मन्यन्ते वैयाकरणाः ॥

इति परिभाषापाठः समाप्तः ॥ शुभं भूयात् ॥

श्रीः ।

पाणिनीयसूत्राऽष्टाध्यायी ।

श्रीगणेशाय नमः ।

प्रथमोऽध्यायः ।

येनाक्षरसमाधायमधिगम्य महेश्वरात् ॥

कृत्स्नं व्याकरणं प्रोक्तं तस्मै पाणिनये नमः ॥ १ ॥

येन धौता गिरः पुंसां विमलैः शब्दवारिभिः ॥

तमश्चाज्ञानजं भिन्नं तस्मै पाणिनये नमः ॥ २ ॥

अइउण् १ ऋलृक् २ एओङ् ३ ऐऔच् ४ ह्यवरट् ५ लण् ६
जमङ्गणनम् ७ झभञ् ८ घढधष् ९ जवगढदश् १० खफछठथचट-
तव् ११ कपय् १२ शषसर् १३ हल् १४ इति प्रत्याहारसूत्राणि ।

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
वृद्धिरादैच्	१ । १ । १	उञः	१ । १ । १७
अदे ङ्गुणः	१ । १ । २	ऊँ	१ । १ । १८
इको गुणवृद्धी	१ । १ । ३	ईदूतौ च सप्तम्यर्थे	१ । १ । १९
न धातुलोप आर्धधातुके	१ । १ । ४	दा धा ध्वदाप्	१ । १ । २०
क्रिति च	१ । १ । ५	आद्यन्तवदेकस्मिन्	१ । १ । २१
दीर्घावेवीटाम्	१ । १ । ६	तरसमपौ घः	१ । १ । २२
हलोऽनन्तराः संयोगः	१ । १ । ७	बहुगणवतुडति संख्या	१ । १ । २३
मुखनासिकावचनोऽनुनासिकः	१ । १ । ८	णान्ता षट्	१ । १ । २४
तुल्यान्त्यप्रयत्नं सर्वर्णम्	१ । १ । ९	डति च	१ । १ । २५
नाऽऽञ्जलौ	१ । १ । १०	कृक्वतू निष्ठा	१ । १ । २६
ईदूदेद्विवचनं प्रगृह्यम्	१ । १ । ११	सर्वादीनि सर्वनामानि	१ । १ । २७
अदसो माव्	१ । १ । १२	विभाषा दिक्समासे बहुव्रीहौ	१ । १ । २८
शे	१ । १ । १३	न बहुव्रीहौ	१ । १ । २९
निषात एकाजनाङ्	१ । १ । १४	तृतीयासमासे	१ । १ । ३०
ओव्	१ । १ । १५	द्वन्द्वे च	१ । १ । ३१
सम्बुद्धौ शाकल्यस्येतावनार्थे	१ । १ । १६	विभाषा जसि	१ । १ । ३२

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
प्रथमचरमतयात्पार्थक्यतिपयने-		द्विर्वचनेऽचि	१।१।५९
माश्च	१।१।३३	अदर्शनं लोपः	१।१।६०
पूर्वपरावरदक्षिणोत्तरापराध		प्रत्ययस्य लुक्श्रुलुपः	१।१।६१
राणि व्यवस्थायामसंज्ञायाम्	१।१।३४	प्रत्ययलोपे प्रत्ययलक्षणम्	१।१।६२
स्वमज्ञातिधनाख्यायाम्	१।१।३५	न लुमताङ्गस्य	१।१।६३
अन्तरं वहिर्योगोपसंव्यानयोः	१।१।३६	अचोऽन्त्यादि टि	१।१।६४
स्वरादिनिपातमव्ययम्	१।१।३७	अलोन्त्यात्पूर्वं उपधा	१।१।६५
तद्धितश्चासर्वविभक्तिः	१।१।३८	तस्मिन्निति निर्दिष्टे पूर्वस्य	१।१।६६
कृन्मेजन्तः	१।१।३९	तस्मादित्युत्तरस्य	१।१।६७
क्त्वातोमुक्कसुनः	१।१।४०	स्वं रूपं शब्दस्याऽशब्दसंज्ञा	१।१।६८
अव्ययीभावश्च	१।१।४१	अणुदित्सवर्णस्य चाऽप्रत्ययः	१।१।६९
शि सर्वनामस्थानम्	१।१।४२	तपरस्तत्कालस्य	१।१।७०
मुडनपुंसकस्य	१।१।४३	आदिरन्त्येन सहेता	१।१।७१
नवेति विभाषा	१।१।४४	येन विधितस्तदन्तस्य	१।१।७२
इग्यणः सम्प्रसारणम्	१।१।४५	वृद्धिर्यस्यांचामादिस्तद्वृद्धम्	१।१।७३
आद्यन्तौ टकितौ	१।१।४६	त्यदादीनि च	१।१।७४
मिदचोन्त्यात्परः	१।१।४७	एङ् प्राचादेशे	१।१।७५
एच इग्रस्वादेशे	१।१।४८	वृद्धिराद्यन्तवदव्ययीभावः	
षष्ठी स्थानेयोगा	१।१।४९	प्रत्ययस्यलुक्पञ्चदश ॥ इति	
स्थानेऽन्तरतमः	१।१।५०	प्रथमाध्यायस्य प्रथमः पादः ॥ १ ॥	
उरण् रपरः	१।१।५१	गाङ्कुटादिभ्योऽजिण्ठत्	१।२।१
अलोन्त्यस्य	१।१।५२	विज इट्	१।२।२
ङिञ्च	१।१।५३	विभाषेर्णोः	१।२।३
आदेः परस्य	१।१।५४	सार्वधातुकमपित्	१।२।४
अनेकाल्शित्सर्वस्य	१।१।५५	असंयोगाल्लिट्	१।२।५
स्थानिवदादेशोऽनाल्विधौ	१।१।५६	इन्धिभवतिभ्यां च	१।२।६
अचः परस्मिन्पूर्वविधौ	१।१।५७	मृडमृदगुधकुषक्लिशवदवसः क्त्वा	१।२।७
न पदान्तद्विर्वचनवरेयलो-		रुदविदमुषग्रहिस्वापिप्रच्छः संश्च	१।२।८
यस्वरसंवर्णाऽनुस्वार-		इको झल्ल	१।२।९
दीर्घजश्चीवधिषु	१।१।५८	हलन्ताच्च	१।२।१०

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
लिङ्सिचावात्मनेपदेषु	१ । २ । ११	न सुब्रह्मण्यायां स्वरित-	
उश्च	१ । २ । १२	स्य तूदात्तः	१ । २ । ३७
वा गमः	१ । २ । १३	देवब्रह्मणोरनुदात्तः	१ । २ । ३८
हनः सिच्	१ । २ । १४	स्वरितात्संहितायामनु-	
यमो गन्धने	१ । २ । १५	दात्तानाम्	१ । २ । ३९
विभाषोपयमने	१ । २ । १६	उदात्तस्वरितपरस्य स-	
स्थाघ्वोरिच्च	१ । २ । १७	न्नतरः	१ । २ । ४०
नक्त्वा सेट्	१ । २ । १८	अपृक्त एकाल् प्रत्ययः	१ । २ । ४१
निष्ठा शीङ्स्विदिमिदिह्वि-		तत्पुरुषः समानाधिकरणः	
दिधृषः	१ । २ । १९	कर्मधारयः	१ । २ । ४२
मृषस्तितिक्षायाम्	१ । २ । २०	प्रथमानिर्दिष्टं समास उ-	
उदुपधाद्वाादिकर्मणोर-		पसर्जनम्	१ । २ । ४३
न्यतरस्याम्	१ । २ । २१	एकविभक्तिचापूर्वनिपाते	१ । २ । ४४
पूङः क्त्वा च	१ । २ । २२	अर्थवदधातुरप्रत्ययः प्रा-	
नोपधात्थफान्ताद्वा	१ । २ । २३	तिपदिकम्	१ । २ । ४५
वञ्चिलुञ्च्युतश्च	१ । २ । २४	कृत्तद्धितसमासाश्च	१ । २ । ४६
तृषिमृषिकृशेः काश्यपस्य	१ । २ । २५	ह्रस्वो नपुंसके प्रातिप-	
रलोव्युपधाद्धलादेः संश्च	१ । २ । २६	दिकस्य	१ । २ । ४७
ऊकालोऽञ्जस्वदीर्घप्लुतः	१ । २ । २७	गोस्त्रियोरुपसर्जनस्य	१ । २ । ४८
अचश्च	१ । २ । २८	लुक् तद्धितलुकि	१ । २ । ४९
उच्चैरुदात्तः	१ । २ । २९	इद्गोण्याः	१ । २ । ५०
नीचैरनुदात्तः	१ । २ । ३०	लुपि युक्तवद्यकिवचने	१ । २ । ५१
समाहारः स्वरितः	१ । २ । ३१	विशेषणानां चाऽजातेः	१ । २ । ५२
तस्यादित उदात्तमर्ध-		तदशिष्यं संज्ञाप्रमाणत्वात्	१ । २ । ५३
ह्रस्वम्	१ । २ । ३२	लुव्योगाऽप्रख्यानात्	१ । २ । ५४
एकश्रुतिदूरात्सम्बुद्धौ	१ । २ । ३३	योगप्रमाणे च तदभावे-	
यज्ञकर्मण्यजपन्यूलसामसु	१ । २ । ३४	ऽदर्शनं स्यात्	१ । २ । ५५
उच्चैस्तरां वा वषट्कारः	१ । २ । ३५	प्रधानप्रत्ययार्थवचनमर्थस्या-	
विभाषा छन्दसि	१ । २ । ३६	ऽन्यप्रमाणत्वात्	१ । २ । ५६
		कालोपसर्जने च तुल्यम्	१ । २ । ५७

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
जात्याख्यायामेकस्मिन् बहुवचनम्-		आदिर्जिह्वः	१।३।५
न्यतरस्याम्	१।२।५८	षः प्रत्ययस्य	१।३।६
अस्मदो द्वयोश्च	१।२।५९	जुहू	१।३।७
फलुनीभोष्ठपदानां च नक्षत्रे	१।२।६०	लशकताद्धिते	१।३।८
छन्दसि पुनर्वसोरेकवचनम्	१।२।६१	तस्य लोपः	१।३।९
विशाखयोश्च	१।२।६२	यथासंख्यमनुदेशः स-	
तिष्यपुनर्वसोर्नक्षत्रद्वन्द्वे बहु-		मानाम्	१।३।१०
वचनस्य द्विवचनं नित्यम्	१।२।६३	स्वर्तिनाधिकारः	१।३।११
सरूपाणामेकशेष एकविभक्तौ	१।२।६४	अनुदात्तछित आत्मने-	
वृद्धो यूना तल्लक्षणश्चदेव		पदम्	१।३।१२
विशेषः	१।२।६५	भावकर्मणोः	१।३।१३
स्त्रीपुंवच्च	१।२।६६	कर्तरि कर्मव्यतिहारे	१।३।१४
पुमान् स्त्रिया	१।२।६७	न गतिर्हिसार्थेभ्यः	१।३।१५
भ्रातृपुत्रौ स्वसृदुहितृभ्याम्	१।२।६८	इतरेतरान्योन्योपपदाच्च	१।३।१६
नपुंसकमनपुंसकेनैकवच्चास्यान्यतर-		नेर्विशः	१।३।१७
स्याम्	१।२।६९	परिव्यवेभ्यः क्रियः	१।३।१८
पिता मात्रा	१।२।७०	विपराभ्यां जेः	१।३।१९
श्वशुरः श्वश्रवा	१।२।७१	आङोदोऽनास्यविहरणे	१।३।२०
त्यदादीनि सर्वैर्नित्यम्	१।२।७२	कीदोऽनुसम्परिभ्यश्च	१।३।२१
ग्राम्यपशुसङ्घेष्वतरुणेषु स्त्री	१।२।७३	समवप्रविभ्यः स्थः	१।३।२२
गाङ्कटाद्युदुधदपृक्तदछन्दसिपुनर्वसोस्त्रयो		प्रकाशनस्थेयाख्ययोश्च	१।३।२३
दश ॥		उदोऽनूर्ध्वकर्मणि	१।३।२४
॥इति मथमाऽध्यायस्य द्वितीयः पादः॥२॥		उपान्मन्त्रकरणे	१।३।२५
भूवादयो धातवः	१।३।१	अकर्मकाच्च	१।३।२६
उपदेशेऽजनुनासिक इत्	१।३।२	उद्भिभ्यां तपः	१।३।२७
हलन्त्यम्	१।३।३	आङो यमहनः	१।३।२८
न विभक्तौ तुस्माः	१।३।४		

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
समो गम्भृच्छिभ्याम्	१ । ३ । २९	समस्तृतीयायुक्ताद्	१ । ३ । ५४
निसमुपविभ्यो ह्रः	१ । ३ । ३०	दाणश्च सा चेच्चतुर्थ्यर्थे	१ । ३ । ५५
स्पर्शायामाङ्	१ । ३ । ३१	उपाद्यमः स्वकरणे	१ । ३ । ५६
गन्धनावक्षेपणसेवन-		शाश्वत्सूदृशां सनः	१ । ३ । ५७
साहसिक्यमतियत्नमक-		नानोर्ज्ञः	१ । ३ । ५८
थनोपयोगेषु कृञः	१ । ३ । ३२	मत्याङ्भ्यां श्रुवः	१ । ३ । ५९
अघेः प्रसहने	१ । ३ । ३३	शदेः शितः	१ । ३ । ६०
वेः शब्दकर्मणः	१ । ३ । ३४	म्रियतेर्लुङ्गलिङोश्च	१ । ३ । ६१
अकर्मकाच्च	१ । ३ । ३५	पूर्ववत्सनः	१ । ३ । ६२
सम्माननोत्सञ्जनाचार्यक-		आम्प्रत्ययवत्कृञोऽनुम-	
रणज्ञानभृतिविगणनव्य-		योगस्य	१ । ३ । ६३
येषु नियः	१ । ३ । ३६	प्रोपाभ्यां युजेरयज्ञपा-	
कर्तृस्थे चाशरीरे कर्मणि	१ । ३ । ३७	त्रेषु	१ । ३ । ६४
वृत्तिसर्गतायनेषु कमः	१ । ३ । ३८	समः क्षणवः	१ । ३ । ६५
उपपराभ्याम्	१ । ३ । ३९	भुजोऽनवने	१ । ३ । ६६
आङ् उद्गमने	१ । ३ । ४०	णेरणौ यत्कर्मणौ चे-	
वेः पादविहरणे	१ । ३ । ४१	त्स कर्ताऽनाध्याने	१ । ३ । ६७
प्रोपाभ्यां समर्थाभ्याम्	१ । ३ । ४२	भीस्म्योर्हेतुभये	१ । ३ । ६८
अनुपसर्गाद्धा	१ । ३ । ४३	गृध्रिवञ्च्योः प्रलम्भने	१ । ३ । ६९
अपह्नवे ज्ञः	१ । ३ । ४४	लियः संमाननशालीनी-	
अकर्मकाच्च	१ । ३ । ४५	करणयोश्च	१ । ३ । ७०
सम्प्रतिभ्यामनाध्याने	१ । ३ । ४६	मिथ्योपपदात्कृञोऽभ्या-	
भासनोपसम्भाषाज्ञा-		से	१ । ३ । ७१
नयत्नविमत्युपमन्त्रणेषु		स्वरितञितः कर्त्रभिप्रा-	
वदः	१ । ३ । ४७	ये क्रियाफले	१ । ३ । ७२
व्यक्तवाचां समुच्चारणे	१ । ३ । ४८	अपाददः	१ । ३ । ७३
अनोरकर्मकाद्	१ । ३ । ४९	णिचश्च	१ । ३ । ७४
विभाषा विप्रलपे	१ । ३ । ५०	समुदाङ्भ्यो यमोऽग्र-	
अवाङ्	१ । ३ । ५१	न्ये	१ । ३ । ७५
समः प्रतिज्ञाने	१ । ३ । ५२	अनुपसर्गान्ज्ञः	१ । ३ । ७६
उदश्चरः सकर्मकाद्	१ । ३ । ५३		

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
विभाषोपपदेन प्रतीय-		शेषो ध्यसास्ति	१।४।७
माने	१।३।७७	पतिः समास एव	१।४।८
शेषात्कर्त्तरि परस्मै-		षष्ठीयुक्तश्छन्दसि वा	१।४।९
पदम्	१।३।७८	ह्रस्वं लघु	१।४।१०
अनुपराभ्यां कृञः	१।३।७९	संयोगे गुरु	१।४।११
अभिप्रत्यतिभ्यः क्षिपः	१।३।८०	दीर्घं च	१।४।१२
माद्रहः	१।३।८१	यस्मात्प्रत्ययविधिस्त-	
परैर्मृषः	१।३।८२	दादिप्रत्ययेऽङ्गम्	१।४।१३
व्याङ्परिभ्या रमः	१।३।८३	सुप्तिङन्तं पदम्	१।४।१४
उपाच्च	१।३।८४	नः क्ये	१।४।१५
विभाषाऽकर्मकात्	१।३।८५	सिति च	१।४।१६
बुधयुधनशजनेङ्मुद्-		स्वादिष्वसर्वनामस्थाने	१।४।१७
न्मुभ्यो णेः	१।३।८६	यचि भम्	१।४।१८
निर्गणनलनार्थेभ्यश्च	१।३।८७	तसौ मत्वर्थे	१।४।१९
अणावकर्मकाच्चित्तव-		अयस्मयादीनि छन्दसि	१।४।२०
त्कर्तृकात्	१।३।८८	बहुषु बहुवचनम्	१।४।२१
न पादम्याङ्यमाङ्यसंप-		द्व्येकयोर्द्विवचनैकवचने	१।४।२२
रिमुहुरुचिन्तितिवदवसः	१।३।८९	कारके	१।४।२३
वा क्यषः	१।३।९०	ध्रुवमपायेऽर्पादानम्	१।४।२४
युद्धयो लुङि	१।३।९१	भीत्रार्थानां भयहेतुः	१।४।२५
वृद्धयः स्यसनोः	१।३।९२	पराजेरसोदः	१।४।२६
लुटि च कूपः	१।३।९३	वारणार्थानामीप्सितः	१।४।२७
भूवादयः क्रीडोनुवेःपादम्रियतेः माद्रह-		अन्तर्धौ येनादर्शनमि-	
स्त्रयोदश ॥ इति प्रथमाध्यायस्य तृती-		च्छति	१।४।२८
यः पादः ॥ ३ ॥		आख्यातोपयोगे	१।४।२९
आकडारदेका संज्ञा	१।४।१	जनिकर्तुः प्रकृतिः	१।४।३०
विप्रतिषेधे परं कार्यम्	१।४।२	भुवः प्रभवः	१।४।३१
यूह्यारुह्यौ नदी	१।४।३	कर्मणां यमभिप्रैति स	
नेयङ्कुवंङ्स्थानावस्त्री	१।४।४	संप्रदानम्	१।४।३२
वामि	१।४।५	रुच्यर्थानां प्रियमाणः	१।४।३३
ङिति ह्रस्वश्च	१।४।६	स्त्राघङ्ङ्स्थाशपां शी-	

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
प्स्यमानः	१ । ४ । ३४	गतिश्च	१ । ४ । ६०
धारेरुत्तमर्णः	१ । ४ । ३५	उर्यादिच्चिवाचश्च	१ । ४ । ६१
स्पृहेरीप्सितः	१ । ४ । ३६	अनुकरणं चानितिपरम्	१ । ४ । ६२
क्रुधद्गुहेर्ग्यासूयार्थानां यं		आदरानादरयोः सदसती	१ । ४ । ६३
मति कोपः	१ । ४ । ३७	भूषणेऽलम्	१ । ४ । ६४
क्रुधद्गुरोरुपसृष्टयोः कर्म	१ । ४ । ३८	अन्तरपरिग्रहे	१ । ४ । ६५
राधीक्ष्योर्यस्य विप्रश्चः	१ । ४ । ३९	कणेमनसी श्रद्धामतीघाते	१ । ४ । ६६
प्रत्याङ्भ्यां श्रुवः पूर्वस्य		पुरोऽव्ययम्	१ । ४ । ६७
कर्त्ता	१ । ४ । ४०	अस्तं च	१ । ४ । ६८
अनुप्रतिगृणश्च	१ । ४ । ४१	अच्छ गत्यर्थवदेषु	१ । ४ । ६९
साधकतमं करणम्	१ । ४ । ४२	अदोनुपदेशे	१ । ४ । ७०
दिवः कर्म च	१ । ४ । ४३	तिरोऽन्तर्धौ	१ । ४ । ७१
परिक्रयणे संप्रदानमन्य-		विभाषा कृञि	१ । ४ । ७२
तरस्याम्	१ । ४ । ४४	उपाजेऽन्वाजे	१ । ४ । ७३
आधारोऽधिकरणम्	१ । ४ । ४५	साक्षात्प्रभृतीनि च	१ । ४ । ७४
अघिशीङ्स्थासां कर्म	१ । ४ । ४६	अनत्याधान उरसिमनसी	१ । ४ । ७५
अभिनिविशश्च	१ । ४ । ४७	मध्येपदेनिवचने च	१ । ४ । ७६
उपान्वध्याङ्गवसः	१ । ४ । ४८	नित्यं हस्ते पाणानुपयमने	१ । ४ । ७७
कर्तुरीप्सिततमं कर्म	१ । ४ । ४९	प्राध्वं बन्धने	१ । ४ । ७८
तथायुक्तं चानीप्सितम्	१ । ४ । ५०	जीविकोपनिषदावौपम्ये	१ । ४ । ७९
अकथितं च	१ । ४ । ५१	ते प्राग्धातोः	१ । ४ । ८०
गतिबुद्धिप्रत्यवसानार्थ-		छन्दसि परेऽपि	१ । ४ । ८१
शब्दकर्माकर्मकाणाम-		व्यवहिताश्च	१ । ४ । ८२
णि कर्त्ता स गौ	१ । ४ । ५२	कर्मप्रवचनीयाः	१ । ४ । ८३
ह्रकोरन्यतरस्याम्	१ । ४ । ५३	अनुलक्षणे	१ । ४ । ८४
स्वतन्त्रः कर्त्ता	१ । ४ । ५४	तृतीयार्थे	१ । ४ । ८५
तत्प्रयोजको हेतुश्च	१ । ४ । ५५	हीने	१ । ४ । ८६
प्राग्नीश्वरान्निपाताः	१ । ४ । ५६	उपोऽधिके च	१ । ४ । ८७
चादयोऽसत्त्वे	१ । ४ । ५७	अपपरी वर्जने	१ । ४ । ८८
प्रादयः	१ । ४ । ५८	आङ् मर्यादावचने	१ । ४ । ८९
उपसर्गाः क्रियायोगे	१ । ४ । ५९		

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
लक्षणेत्थंभूताख्यानभा-		अथ द्वितीयाध्यायप्रारंभः ।	
गवीप्सामु प्रतिपर्यन्तवः	१ । ४ । ९०	समर्थः पदविधिः	२ । १ । १
अभिरभागे	१ । ४ । ९१	सुवामन्त्रिते पराङ्गवत्स्वरे	२ । १ । २
प्रतिः प्रतिनिधिप्रतिदा-		प्राक्कटारात्समासः	२ । १ । ३
नयोः	१ । ४ । ९२	सह सुपा	२ । १ । ४
अधिपरी अनर्थकौ	१ । ४ । ९३	अव्ययीभावः	२ । १ । ५
सुः पूनायाम्	१ । ४ । ९४	अव्ययं विभक्तिसमीपस-	
अतिरतिक्रमणे च	१ । ४ । ९५	मृद्धिवृद्धचर्याभावात्यया-	
अपिः पदार्थसंभावना-		सम्प्रतिशब्दप्रादुर्भावपश्चा-	
ऽन्ववसर्गगर्हासमुच्चयेषु	१ । ४ । ९६	द्यथानुपूर्व्ययौगपद्यसाह-	
अधिरश्चरे	१ । ४ । ९७	इयसम्प्रतिसाकल्यान्त-	
विभाषा कृञि	१ । ४ । ९८	वचनेषु	२ । १ । ६
लः परस्मैपदम्	१ । ४ । ९९	यथाऽसाहृदये	२ । १ । ७
तडानावात्मनेपदम्	१ । ४ । १००	यावदवधारणे	२ । १ । ८
तिङ्छ्रीणित्रीणि प्रथ-		सुप् प्रतिना मात्रार्थे	२ । १ । ९
ममध्यमोत्तमाः	१ । ४ । १०१	अक्षशलाकासंख्याः परिणा	२ । १ । १०
तान्येकवचनद्विवचन-		विभाषा	२ । १ । ११
बहुवचनान्येकशः	१ । ४ । १०२	अपपरिवाहिरञ्चवः प-	
सुपः	१ । ४ । १०३	ञ्चम्या	२ । १ । १२
विभक्तिश्च	१ । ४ । १०४	आङ् मर्यादाभिविध्योः	२ । १ । १३
युष्मद्युपपदे समानाधि-		लक्षणेनाभिप्रती आभि-	
करणे स्थानिन्यपि मध्यमः	१ । ४ । १०५	मुख्ये	२ । १ । १४
प्रहासे च मन्योपपदे म-		अनुर्यत्समया	२ । १ । १५
न्यतेरुत्तम एकवच्च	१ । ४ । १०६	यस्य चायामः	२ । १ । १६
अस्मद्युत्तमः	१ । ४ । १०७	तिष्ठद्भ्रमभृतीनि च	२ । १ । १७
शेषे प्रथमः	१ । ४ । १०८	पारे मध्ये षष्ठ्या वा	२ । १ । १८
परः सन्निकर्षः संहिता	१ । ४ । १०९	संख्या वंशयेन	२ । १ । १९
विरामोऽवसानम्	१ । ४ । ११०		
आंकटाराद्वहुष्वनुप्रतिगृणऊर्यादिच्छन्दसि			
तिङोदश ॥ इति प्रथमाध्यायस्य चतुर्थः			
पादः ॥ प्रथमाध्यायः समाप्तः ॥ १ ॥			

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
नदीमिश्र	२ । १ । २८	केनाहोरात्रावयवाः	२ । १ । ४५
अन्यपदार्थे च संज्ञायाम्	२ । १ । २९	तत्र	२ । १ । ४६
तत्पुरुषः	२ । १ । ३०	क्षेपे	२ । १ । ४७
दिगुश्च	२ । १ । ३१	पात्रेसमितादयश्च	२ । १ । ४८
द्वितीया श्रितातीतपतितग-		पूर्वकालैकसर्वजरत्पुराणनव-	
तात्यस्तप्राप्तापन्नैः	२ । १ । ३२	केवलाः समानाधिकरणेन	२ । १ । ४९
स्वयं केन	२ । १ । ३३	दिकसंख्ये संज्ञायाम्	२ । १ । ५०
खट्वा क्षेपे	२ । १ । ३४	तद्विद्वत्तार्थोत्तरपदसमाहारे च	२ । १ । ५१
सामि	२ । १ । ३५	संख्यापूर्वो दिगुः	२ । १ । ५२
कालाः	२ । १ । ३६	कुत्सितानि कुत्सनैः	२ । १ । ५३
अत्यन्तसंयोगे च	२ । १ । ३७	पापाणके कुत्सितैः	२ । १ । ५४
तृतीया तत्कृतार्थेन गुणवच-		उपमानानि सामान्यवचनैः	२ । १ । ५५
नेन	२ । १ । ३८	उपमितं व्याघ्रादिभिः सामा-	
पूर्वसदृशसमोनार्थकलह-		न्याप्रयोगे	२ । १ । ५६
निपुणमिश्रक्षणेः	२ । १ । ३९	विशेषणं विशेषेण बहुलम्	२ । १ । ५७
कर्तृकरणे कृता बहुलम्	२ । १ । ४०	पूर्वापरप्रथमचरमजव-	
कृत्यैरधिकार्यवचने	२ । १ । ४१	न्यसमानमध्यमध्यमवी-	
अत्रेन व्यञ्जनम्	२ । १ । ४२	राश्च	२ । १ । ५८
भक्ष्येण मिश्रीकरणम्	२ । १ । ४३	श्रेण्यादयः कृतादिभिः	२ । १ । ५९
चतुर्थी तदर्थार्थवलिहित-		केन नञ्विशिष्टेनानञ्	२ । १ । ६०
मुखरक्षितैः	२ । १ । ४४	सन्महत्परमोत्तमोत्कृष्टाः	
पञ्चमी भयेन	२ । १ । ४५	पूज्यमानैः	२ । १ । ६१
अपेतापोदमुक्तपतिता-		वृन्दारकनागकुञ्जरैः	
पत्रस्तैरल्पशः	२ । १ । ४६	पूज्यमानम्	२ । १ । ६२
स्तोकांन्तिकदूरार्थकृच्छ्रा-		कतरकतमौ जातिपरिमर्शने	२ । १ । ६३
णि केन	२ । १ । ४७	किं क्षेपे	२ । १ । ६४
सप्तमी शौण्डैः	२ । १ । ४८	पोटायुवतिस्तोककतिपं-	
सिद्धशुक्लपक्षवन्धैश्च	२ । १ । ४९	यगृष्टिधेनुवशावेहद्वक्-	
ध्वाङ्क्षण क्षेपे	२ । १ । ५०	यणीमवकृश्रोत्रियाध्या-	
कृत्यैर्ऋणे	२ । १ । ५१	पकधूर्तैर्जातिः	२ । १ । ६५
संज्ञायाम्	२ । १ । ५२	प्रशंसावचनैश्च	२ । १ । ६६

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
युवा खलतिपलितवलि-		अमैवाव्ययेन	२ । २ । २०
नजरतीभिः	२ । २ । ६७	तृतीयाप्रभृतीन्यन्यतरस्याम्	२ । २ । २१
कृत्यतुल्याख्या अजात्या	२ । २ । ६८	क्त्वा च	२ । २ । २२
वर्णो वर्णेन	२ । २ । ६९	शेषो बहुव्रीहिः	२ । २ । २३
कुमारः श्रमणादिभिः	२ । २ । ७०	अनेकमन्यपदार्थे	२ । २ । २४
चतुष्पादो गर्भिण्या	२ । २ । ७१	संख्ययाऽन्ययासन्नादुराधिक-	
भयूरव्यंसकादयश्च	२ । २ । ७२	संख्याः संख्येये	२ । २ । २५
समर्थोऽन्यपदार्थेसिद्धशुष्कसन्महद्वादश ॥		दिङ्नामान्यन्तराले	२ । २ । २६
॥ इति द्वितीयाध्यायस्य प्रथमः पादः ॥ १ ॥		तत्र तेनेदमिति सरूपे	२ । २ । २७
पूर्वापराधरोत्तरमेकदेशि-		तेन सहेति तुल्ययोगे	२ । २ । २८
नैकाधिकरणे	२ । २ । १	चार्थे द्वन्द्वः	२ । २ । २९
अर्धं नपुंसकम्	२ । २ । २	उपसर्जनं पूर्वम्	२ । २ । ३०
द्वितीयतृतीयचतुर्थतुर्या-		राजदन्तादिषु परम्	२ । २ । ३१
न्यन्यतरस्याम्	२ । २ । ३	द्वन्द्वे वि	२ । २ । ३२
मातापत्ने च द्वितीया	२ । २ । ४	अजाद्यदन्तम्	२ । २ । ३३
कालाः परिमाणिना	२ । २ । ५	अल्पाच्चतरम्	२ । २ । ३४
नञ्	२ । २ । ६	सप्तमीविशेषणे बहुव्रीहौ	१ । २ । ३५
ईषदकृता	२ । २ । ७	निष्ठा	२ । २ । ३६
षष्ठी	२ । २ । ८	वाहिताग्न्यादिषु	२ । २ । ३७
याजकादिभिश्च	२ । २ । ९	कडाराः कर्मधारये	२ । २ । ३८
न निर्धारणे	२ । २ । १०	पूर्वापराधरोत्तरं तृतीयाप्रभृतीन्यष्टादश ॥	
पूरणगुणसुहितार्थसद्व्ययतव्यस-		इति द्वितीयाध्यायस्य द्वितीयः पादः ॥ २ ॥	
मानाधिकरणेन	२ । २ । ११	अनभिहिते	२ । ३ । १
केन च पूजायाम्	२ । २ । १२	कर्मणि द्वितीया	२ । ३ । २
अधिकरणवाचिना च	२ । २ । १३	तृतीया च होश्छन्दसि	२ । ३ । ३
कर्मणि च	२ । २ । १४	अन्तराऽन्तरेण युक्ते	२ । ३ । ४
तृजकाभ्यां कर्त्तरि	२ । २ । १५	कालाध्वनोरत्यन्तसंयोगे	२ । ३ । ५
कर्त्तरि च	२ । २ । १६	अपवर्गे तृतीया	२ । ३ । ६
नित्यं क्रीडानीविकयोः	२ । २ । १७	सप्तमीपञ्चम्यौ कारकमध्ये	२ । ३ । ७
कुगतिप्रादयः	२ । २ । १८	कर्मप्रवचनीययुक्ते द्वितीया	२ । ३ । ८
उपपदमतिङ्	२ । २ । १९		

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
यस्मादधिकं यस्य चेश्वर-		करणे च स्तोकाल्पकृच्छ्रकृति-	
वचनं तत्र सप्तमी	२ । ३ । ९	पयस्यासत्त्ववचनस्य	२ । ३ । ३३
पञ्चम्यपाङ्परिभिः	२ । ३ । १०	दूरान्तिकार्यैः षष्ठ्यन्यतरस्याम्	२ । ३ । ३४
प्रतिनिधिप्रतिदाने च यस्माद्	२ । ३ । ११	दूरान्तिकार्येभ्यो द्वितीया च	२ । ३ । ३५
गत्यर्थकर्मणिद्वितीयाचतुर्थी		सप्तम्यधिकरणे च	२ । ३ । ३६
चेष्टायामनध्वनि	२ । ३ । १२	यस्य च भावेन भावलक्षणम्	२ । ३ । ३७
चतुर्थी संपदाने	२ । ३ । १३	षष्ठी चानादरे	२ । ३ । ३८
क्रियार्थोपपदस्य च कर्मणि		स्वामीश्वराधिपतिदायादसा-	
स्थानिनः	२ । ३ । १४	क्षिप्रतिभूमसूतैश्च	२ । ३ । ३९
तुमर्थाच्च भाववचनात्	२ । ३ । १५	आयुक्तकुशलाभ्यां चासेवा-	
नमःस्वस्तिस्वाहास्वधाऽलं-		याम्	२ । ३ । ४०
वषट्योगाच्च	२ । ३ । १६	यतश्च निर्धारणम्	२ । ३ । ४१
मन्यकर्मण्यनादरे विभाषा-		पञ्चमी विभक्ते	२ । ३ । ४२
प्राणिषु	२ । ३ । १७	साधुनिपुणाम्यामर्चायां स-	
कर्तृकरणयोस्तृतीया	२ । ३ । १८	सम्यग्प्रतेः	२ । ३ । ४३
सहयुक्तेऽपदाने	२ । ३ । १९	प्रसितोत्सुकाम्यां तृतीया च	२ । ३ । ४४
येनाङ्गविकारः	२ । ३ । २०	नक्षत्रे च लुप्ति	२ । ३ । ४५
इत्थंभूतलक्षणे	२ । ३ । २१	मातिपदिकार्थलिङ्गपरि-	
संज्ञोन्यतरस्यां कर्मणि	२ । ३ । २२	प्राणवचनमात्रे मथमा	२ । ३ । ४६
हेतौ	२ । ३ । २३	संबोधने च	२ । ३ । ४७
अकर्तर्युक्ते पञ्चमी	२ । ३ । २४	सामन्वितम्	२ । ३ । ४८
विभाषागु णेऽस्त्रियाम्	२ । ३ । २५	एकवचनं संबुद्धिः	२ । ३ । ४९
षष्ठीहेतुप्रयोगे	२ । ३ । २६	षष्ठी शेषे	२ । ३ । ५०
सर्वनामस्तृतीया च	२ । ३ । २७	ज्ञोऽविदर्थस्य करणे	२ । ३ । ५१
अपादाने पञ्चमी	२ । ३ । २८	अधीगर्थदयेशां कर्मणि	२ । ३ । ५२
अन्यारादितरत्तैदिकशब्दा-		कृत्रः प्रतियत्ने	२ । ३ । ५३
ञ्चुत्तरपदजाहियुक्ते	२ । ३ । २९	रुजार्यानां भाववचनानाम-	
षष्ठ्यतसर्थप्रत्ययेन	२ । ३ । ३०	न्वरेः	२ । ३ । ५४
एनपा द्वितीया	२ । ३ । ३१	आशिषि नाथः	२ । ३ । ५५
पृथग्विनानानाभिस्तृती-		जासिनिग्रहणननाटकाथ-	
याऽन्यतरस्याम्	२ । ३ । ३२	पिषां हिंसायाम्	२ । ३ । ५६

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
व्यवहृपणोः समर्थयोः	२ । ३ । ५७	शुद्रजन्तवः	२ । ४ । ८
दिवस्तदर्थस्य	२ । ३ । ५८	येषां च विरोधः शाश्वतिकः	२ । ४ । ९
विभाषोपसर्गे	२ । ३ । ५९	शूद्राणामनिरवसितानाम्	२ । ४ । १०
द्वितीया ब्राह्मणे	२ । ३ । ६०	गवादवमभृतीनि च	२ । ४ । ११
मेप्यब्रुवोर्हविषो देवता-		विभाषावृक्षमृगतृणधान्यव्य-	
संपदाने	२ । ३ । ६१	अनपशुशुकुन्यश्ववद्वपूर्वा-	
चतुर्थ्यर्थे बहुलं छन्दसि	२ । ३ । ६२	पराधरोत्तराणाम्	२ । ४ । १२
यजेश्च करणे	२ । ३ । ६३	विप्रतिपिद्धं चानधिकरण-	
कृत्वोर्थमयोगे कालेऽधिकरणे	२ । ३ । ६४	वाचि	२ । ४ । १३
कर्तृकर्मणोः कृति	२ । ३ । ६५	न दधिपयवादीनि	२ । ४ । १४
उभयप्राप्तौ कर्मणि	२ । ३ । ६६	अधिकरणैतावत्त्वे च	२ । ४ । १५
क्तस्य च वर्तमाने	२ । ३ । ६७	विभाषा समीपे	२ । ४ । १६
अधिकरणवाचिनश्च	२ । ३ । ६८	स नपुंसकम्	२ । ४ । १७
न लोकाव्ययनिष्ठाखलर्थ-		अव्ययीभावश्च	२ । ४ । १८
तृनाम्	२ । ३ । ६९	तत्पुरुषोऽनञ्कर्मधारयः	२ । ४ । १९
अकेनोर्भविष्यदाधमर्ण्ययोः	२ । ३ । ७०	संज्ञायां कन्योशीनरेषु	२ । ४ । २०
कृत्यानां कर्त्तरि वा	२ । ३ । ७१	उपज्ञोपक्रमं तदाद्याचिरुद्या-	
तुल्यार्थैरतुलोपमाभ्यां		सायाम्	२ । ४ । २१
तृतीयाऽन्यतरस्याम्	२ । ३ । ७२	छाया बाहुल्ये	२ । ४ । २२
चतुर्थी चाशिष्यायुष्य-		सभा राजाऽमनुष्यपूर्वा	२ । ४ । २३
मद्रभद्रकुशलसुखार्थहितैः	२ । ३ । ७३	अशला च	२ । ४ । २४
अनाभिहितइत्ययतश्चमेप्यब्रुवोस्त्रयोदश ।		विभाषा सेनासुराच्छायाशा-	
॥इति द्वितीयाध्यायस्य तृतीयः पादः॥ ३॥		लानिशानाम्	२ । ४ । २५
द्विगुरेकवचनम्	२ । ४ । १	परबलिङ्गं द्रन्द्गतपुरुषयोः	२ । ४ । २६
द्रन्द्श्च प्राणितूर्यसेनाङ्गानाम्	२ । ४ । २	पूर्ववदश्ववद्वौ	२ । ४ । २७
अनुवादे चरणानाम्	२ । ४ । ३	हेमन्तशिशिरावहोरात्रे च	
अध्वर्यक्तुरनपुंसकम्	२ । ४ । ४	च्छन्दसि	२ । ४ । २८
अध्ययनतोऽविप्रकृष्टाख्या-		रात्राङ्गाहाः पुंसि	२ । ४ । २९
नाम्	२ । ४ । ५	अपथं नपुंसकम्	२ । ४ । ३०
जातिरप्राणिनाम्	२ । ४ । ६	अर्धर्चाः पुंसि च	२ । ४ । ३१
विशिष्टलिङ्गोनदीदेशोऽग्रामाः	२ । ४ । ७		

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
इदमोऽन्वादेशोऽथनुदात्तस्तृती-		न तौत्वलिभ्यः	२ । ४ । ६१
यादौ	२ । ४ । ३२	तद्राजस्य बहुषु तेनैवा-	
एतदन्नतसोन्नतसौचानुदात्तौ	२ । ४ । ३३	ऽस्त्रियाम्	२ । ४ । ६२
द्वितीयाद्यौस्त्वेनः	२ । ४ । ३४	यस्कादिभ्यो गोत्रे	२ । ४ । ६३
आर्षधातुके	२ । ४ । ३५	यञञोश्च	२ । ४ । ६४
अदो जग्धिर्त्यसि किति	२ । ४ । ३६	अत्रिभृगुकुत्सवसिष्ठ-	
लुङ्सनोर्धस्त्व	२ । ४ । ३७	गोतमाङ्गिरोभ्यश्च	२ । ४ । ६५
घञपोश्च	२ । ४ । ३८	बह्वच इञः प्राच्यभरतेषु	२ । ४ । ६६
बहुलं छन्दसि	२ । ४ । ३९	न गोपवनादिभ्यः	२ । ४ । ६७
लिङ्न्यतरस्याम्	२ । ४ । ४०	तिककितवादिभ्यो द्वन्द्वे	२ । ४ । ६८
वेजो वयिः	२ । ४ । ४१	उपकादिभ्योऽन्यतरस्याम्-	
इनो वध लिङि	२ । ४ । ४२	द्वन्द्वे	२ । ४ । ६९
लुङि च	२ । ४ । ४३	आगस्त्यकौण्डिन्ययोरग-	
आत्मनेपदेष्वन्यतरस्याम्	२ । ४ । ४४	स्तिक्कुण्डिनच्	२ । ४ । ७०
इणो गा लुङि	२ । ४ । ४५	सुपो धातुप्रातिपदिकयोः	२ । ४ । ७१
णौ गमिरवोधने	२ । ४ । ४६	अदिप्रभृतिभ्यः शपः	२ । ४ । ७२
सनि च	२ । ४ । ४७	बहुलं छन्दसि	२ । ४ । ७३
इङश्च	२ । ४ । ४८	यङोऽचि च	२ । ४ । ७४
गाङ् लिटि	२ । ४ । ४९	जुहोत्यादिभ्यः श्लुः	२ । ४ । ७५
विभाषा लुङ्लङोः	२ । ४ । ५०	बहुलं छन्दसि	२ । ४ । ७६
णौ च संश्रङोः	२ । ४ । ५१	गातिस्थाघुषाभूभ्यः	
अस्तेभूः	२ । ४ । ५२	सिचः परस्मैपदेषु	२ । ४ । ७७
ब्रुवो वाचिः	२ । ४ । ५३	विभाषा घ्राघेदृशाच्छासः	२ । ४ । ७८
चक्षिङः ख्याञ्	२ । ४ । ५४	तनादिभ्यस्तयासोः	२ । ४ । ७९
चा लिटि	२ । ४ । ५५	मन्त्रे घसह्वरणशवृदहाङ्च-	
अजेर्व्यञजपोः	२ । ४ । ५६	कृगमिजनिभ्यो लेः	२ । ४ । ८०
चा यौ	२ । ४ । ५७	आमः	२ । ४ । ८१
ण्यक्षत्रियार्षजितो यूनि		अन्ययादाप्सुपः	२ । ४ । ८२
लुगणिजोः	२ । ४ । ५८	नान्ययीभावादतोऽमृत्व-	
यैलादिभ्यश्च	२ । ४ । ५९	पञ्चम्याः	२ । ४ । ८३
इञः प्राचाम्	२ । ४ । ६०	तृतीयासप्तम्योर्वहुलम्	२ । ४ । ८४

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
लुटः प्रथमस्य ङारौरसः	२ । ४ । ८५	नमोवरिवक्षित्रङः क्यच्	३ । १ । १९
दिगुरुपञ्चोक्तमन्वेजोवयिर्नैतौत्वलिभ्य		पुच्छभाण्डचीवराणिङ्	३ । १ । २०
आमः पञ्च ॥		मुण्डमिश्रश्लक्ष्णलवणव्रतवस्त्र-	
॥ इति द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥		हलकलकृतततुस्तेभ्यो णिच्	३ । १ । २१
॥ तृतीयाऽध्यायप्रारम्भः ॥		धातोरेकाचो हलादेः कि-	
प्रत्ययः	३ । १ । १	यासमभिहारे यङ्	३ । १ । २२
परश्च	३ । १ । २	नित्यं कौटिल्ये गतौ	३ । १ । २३
आद्युदान्तश्च	३ । १ । ३	लुपसदचरजपजभदह-	
अनुदात्तौ सुप्पितौ	३ । १ । ४	दशगृभ्यो भावगर्हायाम्	३ । १ । २४
गुप्तिनूकिङ्गयः सन्	३ । १ । ५	सत्यापपाशरूपवीणानूल-	
मान्वधदान्शान्भ्यो दीर्घश्चा-		श्लोकसेनालोमत्वचवर्म-	
भ्यासस्य	३ । १ । ६	वर्णचूर्णचुरादिभ्यो णिच्	३ । १ । २५
धातोः कर्मणः समानकर्तृका-		हेतुमति च	३ । १ । २६
दिच्छायां वा	३ । १ । ७	कण्ठादिभ्यो यक्	३ । १ । २७
सुप आत्मनः क्यच्	३ । १ । ८	गुणधूपविच्छिपणिपनिभ्य	
काम्यञ्च	३ । १ । ९	आयः	३ । १ । २८
उपमानादाचारे	३ । १ । १०	ऋतेरीयङ्	३ । १ । २९
कर्तुः क्यङ् सलोपश्च	३ । १ । ११	कमेणिङ्	३ । १ । ३०
भृशादिभ्यो भुव्यच्चेर्लोपश्च		आयादय आर्धधातुके वा	३ । १ । ३१
हलः	३ । १ । १२	सनाद्यन्ता धातवः	३ । १ । ३२
लोहितादिङान्भ्यः क्यप्	३ । १ । १३	स्यतासी ललुटोः	३ । १ । ३३
कष्टाय क्रमणे	३ । १ । १४	सिन्वहुलं लेटि	३ । १ । ३४
कर्मणो रोमन्यतपोभ्यां		कासप्रत्ययादाममन्त्रे लिटि	३ । १ । ३५
वर्तिचरोः	३ । १ । १५	इजादेश्च गुरुमतोऽनृच्छः	३ । १ । ३६
बाष्पोष्मभ्यामुद्गमने	३ । १ । १६	दयायासश्च	३ । १ । ३७
शब्दैरकलहाभ्रकण्वमेधेभ्यः		उषविदजागृभ्योऽन्यतर-	
करणे	३ । १ । १७	स्वाम्	३ । १ । ३८
सुखादिभ्यः कर्तृवेदनायाम्	३ । १ । १८	भीहीभृहुवां श्लुवञ्च	३ । १ । ३९
		कृञ्चानुप्रयुज्यते लिटि	३ । १ । ४०
		विदांकुर्वन्तिवत्यन्यतरस्याम्	३ । १ । ४१
		अभ्युत्सादयां मजनयां-	

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
चिकयां रमयामकः पावयां		कर्त्तरि शप्	३ । १ । ६८
क्रियादिदामकमिति च्छन्दसि	३ । १ । ४२	दिवादिभ्यः श्यन्	३ । १ । ६९
च्छि लुङि	३ । १ । ४३	वाभ्राशभ्लाशभ्रमुकमुक्लमुत्र-	
च्छेः सिच्	३ । १ । ४४	सिञ्जुटिलिषः	३ । १ । ७०
शल इगुपधादनिटः कसः	३ । १ । ४५	यसोऽनुपसर्गात्	३ । १ । ७१
श्लिष आलिङ्गने	३ । १ । ४६	संयसश्च	३ । १ । ७२
न दृशः	३ । १ । ४७	स्वादिभ्यः श्रुः	३ । १ । ७३
णिश्चिद्रुभ्यः कर्त्तरि चङ्	३ । १ । ४८	श्रुवः शृ च	३ । १ । ७४
विभाषा धेट्शब्दोः	३ । १ । ४९	अक्षोऽन्यतरस्याम्	३ । १ । ७५
गुपेच्छन्दसि	३ । १ । ५०	तनूकरणे तक्षः	३ । १ । ७६
नोनयतिध्वनयत्येलयत्यर्द-		तुदादिभ्यः शः	३ । १ । ७७
यतिभ्यः	३ । १ । ५१	रुदादिभ्यः श्रम्	३ । १ । ७८
अस्यतिवक्तिख्यातिभ्योऽङ्	३ । १ । ५२	तनादिकृञ्भ्य उः	३ । १ । ७९
लिपिसिचिह्नश्च	३ । १ । ५३	धिन्विकृञ्योर च	३ । १ । ८०
आत्मनेपदेष्वन्यतरस्याम्	३ । १ । ५४	क्रयादिभ्यः श्रा	३ । १ । ८१
पुषादिद्युताद्यलदितः परस्मै-		स्तम्भुस्तुम्भुस्कम्भुस्कुम्भु-	
पदेषु	३ । १ । ५५	स्कुञ्भ्यः श्रुश्च	३ । १ । ८२
सन्तिशास्त्यन्तिभ्यश्च	३ । १ । ५६	हलः शनः शानञ्ज्ञौ	३ । १ । ८३
इरितो वा	३ । १ । ५७	छन्दसि शायजपि	३ । १ । ८४
जूस्तम्भुचुम्भुचुञ्चुलुचुलु-		व्यत्ययो बहुलम्	३ । १ । ८५
ञ्चुश्चिभ्यश्च	३ । १ । ५८	लिङ्याशिष्यङ्	३ । १ । ८६
कृमृहरुहिभ्यश्छन्दसि	३ । १ । ५९	कर्मवत्कर्मणा तुल्यक्रियः	३ । १ । ८७
विण् ते पदः	३ । १ । ६०	तपस्तपःकर्मकस्यैव	३ । १ । ८८
दीपजनबुधपूरितायि-		न दुहस्तुनमां यक्चिणौ	३ । १ । ८९
प्यायिभ्योऽन्यतरस्याम्	३ । १ । ६१	कुषिरजोः प्राचां श्यन्परस्मै-	
अचः कर्मकर्त्तरि	३ । १ । ६२	पदं च	३ । १ । ९०
दुहश्च	३ । १ । ६३	धातोः	३ । १ । ९१
न रुधः	३ । १ । ६४	तत्रोपपदं सप्तमीस्थम्	३ । १ । ९२
तपोऽनुतापे च	३ । १ । ६५	कृदतिङ्	३ । १ । ९३
चिण् भावकर्मणोः	३ । १ । ६६	वासरूपोऽस्त्रियाम्	३ । १ । ९४
सार्वाधातुके यक्	३ । १ । ६७	कृत्याः	३ । १ । ९५

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
तव्यत्तव्यानीयरः	३ । १ । ९६	योत्रीयोच्छिष्यमर्यस्तयोध्व-	
अचो यत्	३ । १ । ९७	र्यस्वन्यस्वान्यदेवयन्यापृच्छन्-	
पोरदुपधात्	३ । १ । ९८	मतिषीव्यब्रह्मवाद्यभाव्यस्ता-	
शकिसहोश्च	३ । १ । ९९	व्योपचाय्यपृष्ठानि	३ । १ । १२३
गदमदचरयमश्चानुपसर्गे	३ । १ । १००	ऋहलोर्ण्यत्	३ । १ । १२४
अवद्यपण्यवर्या गर्ह्यपणित-		ओरावश्यके	३ । १ । १२५
व्यानिरोधेषु	३ । १ । १०१	आसुयुवपिरपिलिपित्रापि-	
बह्यं करणम्	३ । १ । १०२	चमश्च	३ । १ । १२६
अर्थः स्वामिवैश्ययोः	३ । १ । १०३	आनाय्योऽनित्ये	३ । १ । १२७
उपसर्गा काल्या मजने	३ । १ । १०४	मणाय्योऽसंमतौ	३ । १ । १२८
अजर्यं संगतम्	३ । १ । १०५	पाय्यसान्नाय्यनिकाय्य-	
वदः सुपि क्यप् च	३ । १ । १०६	ध्याय्यामानहविर्निवास-	
भुवो भावे	३ । १ । १०७	सामिधेनीषु	३ । १ । १२९
हनस्त च	३ । १ । १०८	कतौ कुण्डपाय्यसं-	
एतिस्तुशास्वृहनुषः क्यप्	३ । १ । १०९	चाय्यौ	३ । १ । १३०
ऋदुपधाच्चाकृपि चृतेः	३ । १ । ११०	अग्नौ पारिचाय्योपचाय्य-	
ई च खनः	३ । १ । १११	समूहाः	३ । १ । १३१
भृञोऽसंज्ञायाम्	३ । १ । ११२	चित्याग्नित्ये च	३ । १ । १३२
मृजेर्विभाषा	३ । १ । ११३	ण्वुलृत्चौ	३ । १ । १३३
राजसूयसूर्यमृषोद्यरुच्यकु-		नन्दिग्रहिपचादिभ्यो	
प्यकृष्टपच्याव्यय्याः	३ । १ । ११४	त्युगिन्यचः	३ । १ । १३४
भिद्योद्ध्यौ नदे	३ । १ । ११५	इगुपधज्ञाप्तीकिरः कः	३ । १ । १३५
गुण्यासिद्ध्यौ नक्षत्रे	३ । १ । ११६	आतश्चोपसर्गे	३ । १ । १३६
विपूयविनीयजित्या मुञ्जक-		पाघ्राध्मधेदृदृशः शः	३ । १ । १३७
ल्कहलिषु	३ । १ । ११७	अनुपसर्गास्त्रिम्पविन्दधारि-	
प्रत्यपिभ्यां ग्रहेः	३ । १ । ११८	पारिवेद्युदेजिचेतिसातिसा-	
पदात्तैरिवाह्यापक्ष्येषु च	३ । १ । ११९	हिभ्यश्च	३ । १ । १३८
विभाषा कृवृषोः	३ । १ । १२०	ददातिदधात्योर्विभाषा	३ । १ । १३९
युग्यं च पत्रे	३ । १ । १२१	ज्वलितिकसन्तेभ्यो णः	३ । १ । १४०
अमावस्यदन्यतरस्याम्	३ । १ । १२२	इयाद्यधात्रुसंस्तवती-	
ऊन्दसि निष्टक्यदेवह्वयमणी-		णवसावहलिहस्त्रिषश्चसश्च	३ । १ । १४१

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
दुन्योरनुपसर्गे	३ । १ । १४२	पूर्वे कर्त्तरि	३ । २ । १९
विभाषा ग्रहः	३ । १ । १४३	कृञो हेतुताच्छील्यानुलो-	
गेहे कः	३ । १ । १४४	म्येषु	३ । २ । २०
शिल्पिनि ष्वुन्	३ । १ । १४५	दिवाविभानिशामभाभा-	
गः स्थकन्	३ । १ । १४६	स्कारान्तानन्तादिबहुना-	
ण्युट् च	३ । १ । १४७	न्दीकिलिपिलिविवलिभक्ति-	
हश्च व्रीहिकालयोः	३ । १ । १४८	कर्त्तृचित्रक्षेत्रसंख्याज-	
मुसृत्वः समाभिहारे वुन्	३ । १ । १४९	द्धावाहृहृतद्धनुरुरुषु	३ । २ । २१
आशिषि च	३ । १ । १५०	कर्माणि भृतौ	३ । २ । २२
प्रत्ययोमुण्डविदादीपजनक्रिया-		न शब्दश्लोककलहगाथावै-	
दिभ्योऽवद्यपण्ययुग्यं दयाद्यधादश ॥		रचाटुसूत्रमन्त्रपदेषु	३ । २ । २३
॥ इति तृतीयाध्यायस्य प्रथमः पादः ॥ १ ॥		स्तम्बशकृतोरिन्	३ । २ । २४
कर्मण्यण्	३ । २ । १	हरतेर्दतिनाथयोः पशौ	३ । २ । २५
ह्रावामश्च	३ । २ । २	फलेग्रहिरात्मम्भरिश्च	३ । २ । २६
आतोऽनुपसर्गे कः	३ । २ । ३	छन्दसि वनसनराक्षिमथाम्	३ । २ । २७
सुपिस्थः	३ । २ । ४	एजेः खशू	३ । २ । २८
तुन्दशोकयोः परिमृजा-		नासिकास्तनयोर्ध्मधिदोः	३ । २ । २९
पनुदोः	३ । २ । ५	नाडीमुख्योश्च	३ । २ । ३०
भे दाज्ञः	३ । २ । ६	उदिकूले रुजिवहोः	३ । २ । ३१
समि ख्यः	३ । २ । ७	वहाभ्रे लिहः	३ । २ । ३२
गापोष्ठक्	३ । २ । ८	परिमाणे पचः	३ । २ । ३३
हरतेरनुद्यमनेऽच्	३ । २ । ९	मितनखे च	३ । २ । ३४
वयसि च	३ । २ । १०	विध्वरुषोस्तुदः	३ । २ । ३५
आङि ताच्छीत्ये	३ । २ । ११	असूर्यललाटयोर्दशितपोः	३ । २ । ३६
अर्हः	३ । २ । १२	उग्रम्पश्येरम्मदपाणिन्धमाश्च	३ । २ । ३७
स्तम्बकर्णयोरामिजपोः	३ । २ । १३	प्रियवशे वदः खच्	३ । २ । ३८
शमि धातोः संज्ञायाम्	३ । २ । १४	द्विषत्परयोस्तापोः	३ । २ । ३९
अधिकरणे श्चेतेः	३ । २ । १५	वाचि यमो व्रते	३ । २ । ४०
चरेष्टः	३ । २ । १६	पूः सर्वयोर्दारिसहोः	३ । २ । ४१
भिक्षासेनादायेषु च	३ । २ । १७	सर्वकूलाभ्रकरीषेषु कषः	३ । २ । ४२
पुरोऽग्रतोऽग्रेषु सर्तेः	३ । २ । १८	भेषर्त्तिभयेषु कृजः	३ । २ । ४३

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
क्षेमप्रियमद्रेऽण् च	३ । २ । ४४	हव्येऽनन्तःपादम्	३ । २ । ६६
आशिते भुवः करणभावयोः	३ । २ । ४५	जनसंनखनकमंगमो विट्	३ । २ । ६७
संज्ञायां भृतृवृजिधारिसहित-		अदौऽनन्ते	३ । २ । ६८
पिदमः	३ । २ । ४६	कव्ये च	३ । २ । ६९
गमश्च	३ । २ । ४७	दुहः कपू षश्च	३ । २ । ७०
अन्तात्यन्ताध्वदूरपारसर्वा-		मन्त्रे श्वेतवहोक्थशस्पुरोडाशौ	
नन्तेषु ङः	३ । २ । ४८	ण्विन्	३ । २ । ७१
आशिषि हनः	३ । २ । ४९	अवे यजः	३ । २ । ७२
अपे क्लेशतमसोः	३ । २ । ५०	विजुपे छन्दसि	३ । २ । ७३
कुमारशीर्षयोर्णिनिः	३ । २ । ५१	आतो मनिक्कनिव्वनिपश्च	३ । २ । ७४
लक्षणे जायापत्योष्टक्	३ । २ । ५२	अन्येभ्योऽपि दृश्यन्ते	३ । २ । ७५
अमनुष्यकर्तृके च	३ । २ । ५३	किप् च	३ । २ । ७६
शकौ हस्तिकपाटयोः	३ । २ । ५४	स्थः के च	३ । २ । ७७
पाणिवताढधौ शिल्पिनि	३ । २ । ५५	सुप्यजातौ णिनिस्ताच्छीत्ये	३ । २ । ७८
आर्दयसुभगस्थूलपलितन-		कर्तृयुपमाने	३ । २ । ७९
आन्ध्रप्रियेषु च्ययर्थेष्वच्चौ		घते	३ । २ । ८०
कृजः करणे ख्युन्	३ । २ । ५६	बहुलमाभीक्ष्ये	३ । २ । ८१
कर्त्तरि भुवः खिणुन्नखु-		मनः	३ । २ । ८२
कञौ	३ । २ । ५७	आत्ममाने खश्च	३ । २ । ८३
स्पृशोऽनुदके किन्	३ । २ । ५८	भूते	३ । २ । ८४
ऊर्त्विगदर्थकृत्त्रादिगुण्णिग-		करणे यजः	३ । २ । ८५
ञ्च्युजिर्कुञ्चां च	३ । २ । ५९	कर्मणि हनः	३ । २ । ८६
त्यदादिषु दृशोऽनालोचने		ब्रह्मभूणवृत्रेषु किप्	३ । २ । ८७
केश्व	३ । २ । ६०	बहुलं छन्दसि	३ । २ । ८८
सत्सूदिषद्बुहद्बुह्युजविदभि-		सुकर्मपापमन्त्रपुण्येषु कृजः	३ । २ । ८९
दच्छिदजिनीराजामुपसर्गेऽपि		सोमे सुजः	३ । २ । ९०
किप्	३ । २ । ६१	अग्नौ चेः	३ । २ । ९१
भजो ण्विः	३ । २ । ६२	कर्मण्यभ्याख्यायाम्	३ । २ । ९२
छन्दसि सिंहः	३ । २ । ६३	कर्मणीनि विक्रियः	३ । २ । ९३
वहश्च	३ । २ । ६४	दृशोः कनिष	३ । २ । ९४
कव्यपुरीषपुरीष्येषु ज्युट्	३ । २ । ६५		

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
राजनि युधि कृजः	३ । २ । ९५	संशोधने च	३ । २ । १२५
सहे च	३ । २ । ९६	लक्षणहेत्वोः क्रियायाः	३ । २ । १२६
ससंम्यां जनेर्देः	३ । २ । ९७	तौ सत्	३ । २ । १२७
पञ्चम्यामजातौ	३ । २ । ९८	पूङ्ग्यजोः शानन्	३ । २ । १२८
उपसर्गे च संज्ञायाम्	३ । २ । ९९	ताच्छात्यवयोवचनश-	
अनौ कर्मणि	३ । २ । १००	किषु चानश्	३ । २ । १२९
अन्येष्वपि दृश्यते	३ । २ । १०१	इङ्धार्योः शत्रुकृच्छ्रिणि	३ । २ । १३०
निष्ठा	३ । २ । १०२	दिषोऽमित्रे	३ । २ । १३१
सुयजोर्निप्	३ । २ । १०३	मुजो यज्ञसंयोगे	३ । २ । १३२
जीर्यतेरतृन्	३ । २ । १०४	अर्हः प्रशंसायाम्	३ । २ । १३३
छन्दसि लिट्	३ । २ । १०५	आर्कस्तच्छीलतद्धर्म-	
लिटः कान्ज्वा	३ । २ । १०६	तत्साधुकारिषु	३ । २ । १३४
कसुश्च	३ । २ । १०७	तृन्	३ । २ । १३५
भाषायां सदवसश्चुवः	३ । २ । १०८	अलंकृञ्निराकृञ्प्रजनोत्प-	
उपेयिवाननाश्वाननूचानश्च	३ । २ । १०९	चोत्पतोन्मदरुच्यपत्रपवृतुवृ-	
लुङ्	३ । २ । ११०	धुसहचर इष्णुच्	३ । २ । १३६
अनद्यतने लङ्	३ । २ । १११	णेश्छन्दसि	३ । २ । १३७
अभिज्ञावचने लट्	३ । २ । ११२	भुवश्च	३ । २ । १३८
न यदि	३ । २ । ११३	ग्लानिस्थश्चस्तुः	३ । २ । १३९
विभाषा साकाङ्क्षे	३ । २ । ११४	त्रासिगृधिघृषिक्षिपेः कृः	३ । २ । १४०
परोक्षे लिट्	३ । २ । ११५	शमित्यष्टाभ्यो विनुण्	३ । २ । १४१
हशश्चतोर्लङ् च	३ । २ । ११६	सम्पृचानुरुधाङ्चमा-	
प्रश्ने चासन्नकाले	३ । २ । ११७	ङ्यसपरिसृप्तसृजप-	
लट् स्मे	३ । २ । ११८	रिदेविसंज्वरपारिक्षि-	
अपरोक्षे च	३ । २ । ११९	पपरिरटपरिवदपरि-	
ननौ पृष्टप्रतिवचने	३ । २ । १२०	दहपरिमुहदुषदिषद्-	
नन्वोर्विभाषा	३ । २ । १२१	हदुहयुजाक्कीडविवि-	
पुरि लुङ् चास्मे	३ । २ । १२२	चत्यजरजभजातिच-	
वर्तमाने लट्	३ । २ । १२३	रापचरामुषाभ्याह्नश्च	३ । २ । १४२
लटः शतृशानं चावप्रथमा-		वौ कषलसकत्यस्रम्भेः	३ । २ । १४३
समानाधिकरणे	३ । २ । १२४	अपे च लषः	३ । २ । १४४

सूत्राणि	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
मे लपन्नुद्रुमथवदवसः	३ । २ । १४५	सनाशंसमिह उः	३ । २ । १६८
निन्दहिंसकिंशखादवि-		विन्दुरिच्छुः	३ । २ । १६९
नांशपरिक्षिपपरिरटपरिवा-		क्याच्छन्दसि	३ । २ । १७०
दिव्याभाषासूयो वुञ्	३ । २ । १४६	आदगमहनजनः किकिनौ	
देविकुश्रोश्रोपसर्गे	३ । २ । १४७	छिट् च	३ । २ । १७१
चलनशन्दार्थादकर्मकाद्युच्	३ । २ । १४८	स्वपितृपोर्नजिङ्	३ । २ । १७२
अनुदात्तेतश्च हलादेः	३ । २ । १४९	शृवन्धोरारुः	३ । २ । १७३
जुचङ्कम्पदन्प्रम्पसृगृधि-		भियः क्रुक्कुनौ	३ । २ । १७४
ज्वलशुचलषपतपदः	३ । २ । १५०	स्थेशभासपिसकसो वरच्	३ । २ । १७५
क्रुधमण्डार्थेभ्यश्च	३ । २ । १५१	यश्च यङः	३ । २ । १७६
नयः	३ । २ । १५२	भ्राजभासधुर्विद्युतोर्जिप्-	
सूददीपदीक्षश्च	३ । २ । १५३	जुग्रावस्तुवः क्तिप्	३ । २ । १७७
लषपतपदस्थाभूवृषहन-		अन्येभ्योऽपि दृश्यते	३ । २ । १७८
कमगमशृभ्य उकञ्	३ । २ । १५४	भुवः संज्ञान्तरयोः	३ । २ । १७९
जल्पभिक्षकुट्टलुण्टवृळः		विप्रसम्भ्यो ह्रसंज्ञायाम्	३ । २ । १८०
पाकन्	३ । २ । १५५	धः कर्मणि घ्नन्	३ । २ । १८१
प्रजोरिनिः	३ । २ । १५६	दाम्नीशिसयुयुजस्तुतुदसि-	
जिह्वक्षिविश्रीण्वमान्यथा-		सिचामिहपतदशनहः	
भ्यमपरिभ्रमसूभ्यश्च	३ । २ । १५७	करणे	३ । २ । १८२
स्पृहिगृहिपतिदयिनिद्रात-		हलसूकरयोः पुवः	३ । २ । १८३
न्द्राश्रद्धाभ्य आलुच्	३ । २ । १५८	अर्तिलूधूसूखनसहचर इञः	३ । २ । १८४
दाधेट्टसिश्दसदोरुः	३ । २ । १५९	पुवः संज्ञायाम्	३ । २ । १८५
सृषस्यदः कमरच्	३ । २ । १६०	कर्तारि चर्षिदेवतयोः	३ । २ । १८६
भञ्जभासमिदो घुरच्	३ । २ । १६१	जीतः क्तः	३ । २ । १८७
विदिभिदिच्छिदेः कुरक्	३ । २ । १६२	मतिबुद्धिपूजार्थेभ्यश्च	३ । २ । १८८
इण्णनशजिसर्तिभ्यः करप्	३ । २ । १६३	कर्मणिदिवापूः सत्सूबहुलमन्येष्वपिनन्वोःश-	
गत्वरश्च	३ । २ । १६४	मितिभञ्जभासघः कर्मण्यष्टौ ॥ इति तृतीया-	
जागुरूकः	३ । २ । १६५	ध्यायस्य द्वितीयः पादः ॥ २ ॥	
यजजपदशां यङः	३ । २ । १६६	उणादयो बहुलम्	३ । ३ । १
नमिकम्पिस्म्यजसकमार्हि-		भूतेऽपि दृश्यन्ते	३ । ३ । २
सदीपो रः	३ । २ । १६७	भविष्यति गम्यादयः	३ । ३ । ३
		यावत्पुरानिपातयोर्लट्	३ । ३ । ४

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
विभाषा कदाकर्होः	३ । ३ । ५	उदि ग्रहः	३ । ३ । ३५
किंवृत्ते लिप्सायाम्	३ । ३ । ६	समि मुष्टौ	३ । ३ । ३६
लिप्स्यमानसिद्धौ च	३ । ३ । ७	परिन्योर्नीणोर्दूताभेषयोः	३ । ३ । ३७
लोढर्थलक्षणे च	३ । ३ । ८	परावनुपात्यय इणः	३ । ३ । ३८
लिङ् चोर्ध्वमौहूर्तिके	३ । ३ । ९	व्युपयोः शेतेः पर्याये	३ । ३ । ३९
तुमुन्वुलौ क्रियायां		हस्तादाने चेरस्तेये	३ । ३ । ४०
क्रियार्थायाम्	३ । ३ । १०	निवासचितिशरीरोपस-	
भाववचनाश्च	३ । ३ । ११	माधानेष्वदेश्च कः	३ । ३ । ४१
अणू कर्मणि च	३ । ३ । १२	सङ्घे चानौत्तराधये	३ । ३ । ४२
लट् शेषे च	३ । ३ । १३	कर्मव्यतिहारे णच् स्त्रियाम्	३ । ३ । ४३
लटः सद्भा	३ । ३ । १४	अभिविधौ भाव इनुण्	३ । ३ । ४४
अनद्यतने लुट्	३ । ३ । १५	आक्रोशेऽवन्योर्ग्रहः	३ । ३ । ४५
पदरुजविशस्पृशो षञ्	३ । ३ । १६	मे लिप्सायाम्	३ । ३ । ४६
सृ स्थिरे	३ । ३ । १७	परौ यज्ञे	३ । ३ । ४७
भावे	३ । ३ । १८	नौ वृ धान्ये	३ । ३ । ४८
अकर्तारि च कारके संज्ञायाम्	३ । ३ । १९	उदि श्रयतियौतिपूहुवः	३ । ३ । ४९
परिमाणाख्यायां सर्वेभ्यः	३ । ३ । २०	विभाषाङि रुहुवोः	३ । ३ । ५०
इङ्श्च	३ । ३ । २१	अवे ग्रहो वर्षप्रतिबन्धे	३ । ३ । ५१
उपसर्गे रुवः	३ । ३ । २२	मे वणिजाम्	३ । ३ । ५२
समि युद्धदुवः	३ । ३ । २३	रश्मौ च	३ । ३ । ५३
अिणीभुवोऽनुपसर्गे	३ । ३ । २४	वृणोतेराच्छादने	३ । ३ । ५४
वौ क्षुश्रुवः	३ । ३ । २५	परौ भुवोऽवज्ञाने	३ । ३ । ५५
अवोदोर्नियः	३ । ३ । २६	एरच्	३ । ३ । ५६
मे द्रुस्तुल्लुवः	३ । ३ । २७	ऋदोरप्	३ । ३ । ५७
निरभ्योः पूल्वोः	३ । ३ । २८	ग्रहवृहनिश्चिगमश्च	३ । ३ । ५८
उन्वोर्ग्रः	३ । ३ । २९	उपसर्गेऽदः	३ । ३ । ५९
कृ धान्ये	३ । ३ । ३०	नौ ण च	३ । ३ । ६०
यज्ञे समि स्तुवः	३ । ३ । ३१	व्यधजपोरनुपसर्गे	३ । ३ । ६१
मे खोऽयज्ञे	३ । ३ । ३२	स्वनहसोर्वा	३ । ३ । ६२
मथने वावशब्दे	३ । ३ । ३३	यमः समुपनिविषु च	३ । ३ । ६३
छन्दो नान्नि च	३ । ३ । ३४	नौ गदनदपठस्वनः	३ । ३ । ६४

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
क्वणो वीणायां च	३ । ३ । ६५	स्थागापापचो भावे	३ । ३ । ९५
नित्यं पणः परिमाणे	३ । ३ । ६६	मन्त्रे वृषेषपचमनविदभूवीरा	
मदोऽनुपसर्गे	३ । ३ । ६७	उदात्तः	३ । ३ । ९६
प्रमदसम्मदौ हर्षे	३ । ३ । ६८	ऊतियूतिजूतिसातिहेतिकी-	
समुदोरजः पशुषु	३ । ३ । ६९	तयश्च	३ । ३ । ९७
अक्षेषु गृहः	३ । ३ । ७०	व्रजयजोर्भावे क्यप्	३ । ३ । ९८
प्रजने सतैः	३ । ३ । ७१	संज्ञायां समजनषदनिपतम-	
ह्रः संप्रसारणं च न्यभ्युपविषु	३ । ३ । ७२	नविदपुञ्जीङ्मृजिणः	३ । ३ । ९९
आङि युद्धे	३ । ३ । ७३	कृत्रः श च	३ । ३ । १००
निपानमाहावः	३ । ३ । ७४	इच्छा	३ । ३ । १०१
भावेऽनुपसर्गस्य	३ । ३ । ७५	अ प्रत्ययात्	३ । ३ । १०२
हनश्च वधः	३ । ३ । ७६	गुरोश्च हलः	३ । ३ । १०३
मूर्तौ धनः	३ । ३ । ७७	षिद्धिदादिभ्योऽङ्	३ । ३ । १०४
अन्तर्धनो देशे	३ । ३ । ७८	चिन्तिपूजिकथिकुम्बिचर्चश्च	३ । ३ । १०५
अंगारिकदेशे प्रघणः प्रघाणश्च	३ । ३ । ७९	आतश्चोपसर्गे	३ । ३ । १०६
उद्धनोऽत्याधानम्	३ । ३ । ८०	ण्यासश्रन्थो युच्	३ । ३ । १०७
अपघनोऽङ्गम्	३ । ३ । ८१	रोगाख्यायां ण्वुल्बहुलम्	३ । ३ । १०८
करणेऽयोविद्वेषु	३ । ३ । ८२	संज्ञायाम्	३ । ३ । १०९
स्तम्बे क च	३ । ३ । ८३	विभाषाख्यानपरिश्रयोर्-	
परौ घः	३ । ३ । ८४	ञ्च	३ । ३ । ११०
उपघ्न आश्रये	३ । ३ । ८५	पर्यायार्हणोत्पत्तिषु ण्वुच्	३ । ३ । १११
सङ्घोद्धौ गणप्रशंसयोः	३ । ३ । ८६	आक्रोशे नञ्यनिः	३ । ३ । ११२
निघो निमित्तम्	३ । ३ । ८७	कृत्यल्युटो बहुलम्	३ । ३ । ११३
हितः क्रिः	३ । ३ । ८८	नपुंसके भावे कः	३ । ३ । ११४
द्वितोऽयुच्	३ । ३ । ८९	ल्युट् च	३ । ३ । ११५
यजयाचयतविच्छप्रच्छरक्षो		कर्मणि च येन संस्पर्शात्कर्तुः	
नङ्	३ । ३ । ९०	शरीरसुखम्	३ । ३ । ११६
स्वपो नन्	३ । ३ । ९१	करणाधिकरणयोश्च	३ । ३ । ११७
उपसर्गे घोः क्रिः	३ । ३ । ९२	पुंसि संज्ञायां घः प्रायेण	३ । ३ । ११८
कर्मण्यधिकरणे च	३ । ३ । ९३	गोचरसंचरवहव्रजव्यजा-	
स्त्रियां किन्	३ । ३ । ९४	पणनिगमाश्च	३ । ३ । ११९

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
अवेत्तस्योर्ध्वञ्	३ । ३ । १२०	किंवृत्ते लिङ्लोटौ	३ । ३ । १४४
हलश्च	३ । ३ । १२१	अनवकृत्यमर्षमोर-	
अध्यायन्यायोद्यावसं-		किंवृत्तेऽपि	३ । ३ । १४५
हाराश्च	३ । ३ । १२२	क्रिङ्किलास्त्यर्थेषु लट्	३ । ३ । १४६
उदङ्कोऽनुदके	३ । ३ । १२३	जातुयदोर्लिङ्	३ । ३ । १४७
जालमानायः	३ । ३ । १२४	यच्चयत्रयोः	३ । ३ । १४८
सनो ष च	३ । ३ । १२५	गर्हायां च	३ । ३ । १४९
ईषद्गुःसुषु कृच्छ्राकृच्छ्रा-		चित्रीकरणे च	३ । ३ । १५०
र्थेषु सलृ	३ । ३ । १२६	शेषे लङ्यदौ	३ । ३ । १५१
कर्तृकर्मणोश्च भूकृजोः	३ । ३ । १२७	उताप्योः समर्थयोर्लिङ्	३ । ३ । १५२
आतो युच्	३ । ३ । १२८	काममवेदनेऽकञ्चिति	३ । ३ । १५३
छन्दसि गत्यर्थेभ्यः	३ । ३ । १२९	सम्भावनेऽलमिति चेत्सि-	
अन्येभ्योऽपि दृश्यते	३ । ३ । १३०	द्वाप्रयोगे	३ । ३ । १५४
वर्तमानसामीप्ये वर्तमान-		विभाषा धातौ सम्भावन-	
वदा	३ । ३ । १३१	वचनेऽयदि	३ । ३ । १५५
आशंसायां भुतवच्च	३ । ३ । १३२	हेतुहेतुमतोर्लिङ्	३ । ३ । १५६
क्षिप्रवचने लट्	३ । ३ । १३३	इच्छार्थेषु लिङ्लोटौ	३ । ३ । १५७
आशंसावचने लिङ्	३ । ३ । १३४	समानकर्तृकेषु तुमुन्	३ । ३ । १५८
नानद्यतनवक्तियामव-		लिङ् च	३ । ३ । १५९
न्धसामीप्ययोः	३ । ३ । १३५	इच्छार्थेभ्यो विभाषा वर्त-	
भविष्यति मर्यादावचनेऽ		माने	३ । ३ । १६०
वरस्मिन्	३ । ३ । १३६	विधिनिमन्त्रणामन्त्रणा-	
कालविभागे चानहोरात्रा-		धीष्टसंमश्रमार्थनेषु लिङ्	३ । ३ । १६१
णाम्	३ । ३ । १३७	लोट् च	३ । ३ । १६२
परस्मिन्विभाषा	३ । ३ । १३८	प्रेषातिसर्गमाप्तकालेषु	
लिङ्निमित्ते लङ् क्रिया-		कृत्याश्च	३ । ३ । १६३
तिपत्तौ	३ । ३ । १३९	लिङ् त्रौर्ध्वमौहूर्तिके	३ । ३ । १६४
भूते च	३ । ३ । १४०	स्मे लोट्	३ । ३ । १६५
वोताप्योः	३ । ३ । १४१	अधीष्टे च	३ । ३ । १६६
गर्हायां लङ्पिजात्वोः	३ । ३ । १४२	कालसमयवेलासु तुमुन्	३ । ३ । १६७
विभाषा कथमि लिङ् च	३ । ३ । १४३	लिङ्यदि	३ । ३ । १६८

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
अर्हे कृत्यवृत्तश्च	३ । ३ । १६९	हुतामिजनिभ्यस्तोसुन्	३ । ४ । १६
आवश्यकाधमर्ण्ययोर्णिनिः	३ । ३ । १७०	सृपितृदोः कसुन्	३ । ४ । १७
कृत्याश्च	३ । ३ । १७१	अलंखत्वोः प्रतिषेधयोः प्रा-	
शकि लिङ् च	३ । ३ । १७२	चां क्त्वा	३ । ४ । १८
आशिषि लिङ्लोटौ	३ । ३ । १७३	उदीचां माङो व्यतीहारे	३ । ४ । १९
किञ्चकौ च संज्ञायाम्	३ । ३ । १७४	परावरयोगे च	३ । ४ । २०
माङि लुङ्	३ । ३ । १७५	समानकर्तृकयोः पूर्वकाले	३ । ४ । २१
स्मोन्तरे लङ् च	३ । ३ । १७६	आभीक्ष्ण्ये णमुल् च	३ । ४ । २२
उणादयइङोनिवासव्यधजपोरपघनोङ्गमि-		न यद्यनाकाङ्क्षे	३ । ४ । २३
च्छाहलश्चवोताप्योर्विधिनिमन्त्रणाषोडश ॥		विभाषाग्रेप्रथमपूर्वेषु	३ । ४ । २४
॥इति तृतीयाध्यायस्य तृतीयः पादः॥३॥		कर्मण्याकोशे कृञः खमुञ्	३ । ४ । २५
धातुसम्बन्धे प्रत्ययाः	३ । ४ । १	स्वादुमि णमुल्	३ । ४ । २६
क्रियासमभिहारे लोट् लोटो		अन्यथैवंकथमित्यंमुसिद्धा-	
हिस्वौ वा च तध्वमोः	३ । ४ । २	प्रयोगश्चेत्	३ । ४ । २७
समुच्चयेऽन्यतरस्याम्	३ । ४ । ३	यथातथयोरसूयाप्रतिवचने	३ । ४ । २८
यथाविध्यनुप्रयोगः पूर्वस्मिन्	३ । ४ । ४	कर्मणि दृशिबिदोः साकल्ये	३ । ४ । २९
समुच्चये सामान्यवचनस्य	३ । ४ । ५	यावति विन्दजीवोः	३ । ४ । ३०
छन्दसि लुङ्लङ्लिटः	३ । ४ । ६	चर्मोदरयोः पूरेः	३ । ४ । ३१
लिङ्थे लोट्	३ । ४ । ७	वर्षप्रमाण ऊलोपश्चास्याऽन्य-	
उपसंवादाशङ्कयोश्च	३ । ४ । ८	तरस्याम्	३ । ४ । ३२
तुमर्थे सेसेनसेअसेन्क्सेकसे-		चैले क्रोपेः	३ । ४ । ३३
नध्यैअध्यैन्कध्यैकध्यैन्-		निमूलसमूलयोः कषः	३ । ४ । ३४
शध्यैशध्यैन्तवैतवेङ्-		शुष्कचूर्णरूक्षेषु पिषः	३ । ४ । ३५
तवेनः	३ । ४ । ९	समूलाकृतजीवेषु हन्कृञग्रहः	३ । ४ । ३६
प्रयैरोहिण्यैअव्याथिण्यै	३ । ४ । १०	करणे हनः	३ । ४ । ३७
दृशे विख्या च	३ । ४ । ११	स्नेहने पिषः	३ । ४ । ३८
शकि णमुल्कमुलौ	३ । ४ । १२	हस्ते वर्तिग्रहोः	३ । ४ । ३९
ईश्वरेतोमुन्कमुनौ	३ । ४ । १३	स्वे पुषः	३ । ४ । ४०
कृत्यार्थे तवैकेन्केन्यत्वानः	३ । ४ । १४	अधिकरणे बन्धः	३ । ४ । ४१
अवचक्षे च	३ । ४ । १५	संज्ञायाम्	३ । ४ । ४२
भावलक्षणे स्थेणून्वदिचरि-		कर्त्रोर्जीवपुरुषयोर्नशिवहोः	३ । ४ । ४३

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
ऊर्ध्वं शुषिपूरोः	३ । ४ । ४४	जन्याप्राव्यापात्या वा	३ । ४ । ६८
उपमाने कर्मणि च	३ । ४ । ४५	लः कर्मणि च भावे चाक-	
कषादिषु यथाविच्यनु-		र्मेकेभ्यः	३ । ४ । ६९
प्रयोगः	३ । ४ । ४६	तयोरेव कृत्यक्तसलर्याः	३ । ४ । ७०
उपदंशस्तृतीयायाम्	३ । ४ । ४७	आदिकर्मणि कः कर्तरि च	३ । ४ । ७१
हिसार्थानां च समानकर्म-		गत्यर्थकर्मकश्चिषशिङ्स्थास-	
काणाम्	३ । ४ । ४८	वसजनरुहजीर्यतिभ्यश्च	३ । ४ । ७२
सप्तम्यां चोपपीडरुधकर्षः	३ । ४ । ४९	दाशगोघ्नौ संपदाने	३ । ४ । ७३
समाप्तौ	३ । ४ । ५०	भीमादयोऽपादाने	३ । ४ । ७४
प्रमाणे च	३ । ४ । ५१	ताभ्यामन्यत्रोणादयः	३ । ४ । ७५
अपादाने परीप्सायाम्	३ । ४ । ५२	कोऽधिकरणे च ध्रौव्यगति-	
द्वितीयायां च	३ । ४ । ५३	प्रत्यवसानार्थेभ्यः	३ । ४ । ७६
स्वाङ्गेऽध्रुवे	३ । ४ । ५४	लस्य	३ । ४ । ७७
परिक्रियमाने च	३ । ४ । ५५	तिस्रस्रक्षिसिपूथस्थामिन्व-	
विशिपतिपदिस्कन्दां व्याप्य-		स्मस्ताताज्ञयासाथांघ्वमिङ्-	
मानासेव्यमानयोः	३ । ४ । ५६	हिमहिङ्	३ । ४ । ७८
अस्यतितृषोः क्रियान्तरे		टित आत्मनेपदानां टेरे	३ । ४ । ७९
कालेषु	३ । ४ । ५७	थासः से	३ । ४ । ८०
नाभ्यादिशिग्रहोः	३ । ४ । ५८	छिटस्तद्गयोरेशिरेच्	३ । ४ । ८१
अव्ययेऽथाभिप्रेताख्याने		परस्मैपदानां णलतुसुस्थल-	
कृञः क्त्वाणमुलौ	३ । ४ । ५९	थुसणल्वमाः	३ । ४ । ८२
तिर्यच्यपवर्गे	३ । ४ । ६०	विदो लटो वा	३ । ४ । ८३
स्वाङ्गे तस्मत्यये कृभ्वोः	३ । ४ । ६१	ब्रुवः पञ्चानामादित आहो	
नाधार्थप्रत्ययेच्यर्थे	३ । ४ । ६२	ब्रुवः	३ । ४ । ८४
तूष्णीमि भुवः	३ । ४ । ६३	लोटो लङ्ब्रव्	३ । ४ । ८५
अन्वच्यानुलोम्ये	३ । ४ । ६४	एरुः	३ । ४ । ८६
शकधृषज्ञाग्लाघटरभलभक्-		सेर्हपिच्च	३ । ४ । ८७
मसहार्हास्त्यर्थेषु तुमुन्	३ । ४ । ६५	वा लन्दसि	३ । ४ । ८८
पर्यासिचनेष्वलमर्थेषु	३ । ४ । ६६	मेनिः	३ । ४ । ८९
कर्तरि कृत्	३ । ४ । ६७	आमेतः	३ । ४ । ९०
अव्यगोयप्रवचनीयोपस्थानीय-		सवाभ्यां वा णौ	३ । ४ । ९१

सूत्राणि ।

अ० प्रा० सू०

सूत्राणि ।

अ० प्रा० सू०

आहुतमस्य पिब

३ । ४ । १२

अथ चतुर्थाध्यायप्रारम्भः ।

एत ऐ

३ । ४ । १३

ड्यापमातिप्रदिकात् ४ । १ । १

लेटोऽहाटौ

३ । ४ । १४

स्वौजसमौट्छष्टाभ्याम्भिस्ङे-

आत ऐ

३ । ४ । १५

भ्याम्यस्ङसिभ्याम्यस्-

वैतोऽन्यत्र

३ । ४ । १६

ङ्सोसाम्ङ्योस्सुप् ४ । १ । ३

इतश्चलोपः परस्मैपदेषु

३ । ४ । १७

स्त्रियाम् ४ । १ । ३

स उत्तमस्य

३ । ४ । १८

अजाद्यतष्टाप् ४ । १ । ४

नित्यं ङितः

३ । ४ । १९

ऋन्नेभ्यो ङीप् ४ । १ । ५

इतश्च

३ । ४ । १००

उगितश्च ४ । १ । ६

तस्थस्थमिषां तातंतामः

३ । ४ । १०१

वनो र च ४ । १ । ७

लिङः सीयुट्

३ । ४ । १०२

णदोऽन्यतरस्याम् ४ । १ । ८

यासुट् परस्मैपदेषूदात्तो

३ । ४ । १०३

टावृचि ४ । १ । ९

ङिच्च

३ । ४ । १०३

न षट्स्वस्त्रादिभ्यः ४ । १ । १०

किदाशिषि

३ । ४ । १०४

मनः ४ । १ । ११

इस्य रन्

३ । ४ । १०५

अनो बहुव्रीहेः ४ । १ । १२

इयोऽव्

३ । ४ । १०६

डाबुभाभ्यामन्यतरस्याम् ४ । १ । १३

सुदृतिथोः

३ । ४ । १०७

अनुपसर्जनात् ४ । १ । १४

क्षेर्जुम्

३ । ४ । १०८

टिड्ढाणञ्द्वयसञ्जदघञ्मात्र-

सिजभ्यस्तविदिभ्यश्च

३ । ४ । १०९

चूतयप्ठक्ठञ्कञ्करपः ४ । १ । १५

आतः

३ । ४ । ११०

यञश्च ४ । १ । १६

लङः शाकटायनस्यैव

३ । ४ । १११

प्राचां ण्फ तद्धितः ४ । १ । १७

द्विषश्च

३ । ४ । ११२

सर्वत्र लोहितादिकतन्तेभ्यः ४ । १ । १८

तिङ्शित्सार्वाधातुकम्

३ । ४ । ११३

कौरव्यमाण्डूकाम्यां च ४ । १ । १९

आर्षधातुकं शेषः

३ । ४ । ११४

वयसि प्रथमे ४ । १ । २०

लिट् च

३ । ४ । ११५

ङिगोः ४ । १ । २१

लिङाशिषि

३ । ४ । ११६

अपरिमाणविस्तारितकम्ब-

छन्दस्युभयथा

३ । ४ । ११७

ल्येभ्यो न तद्धितलुकि ४ । १ । २२

धातुसम्बन्धेसमानकर्तृकयोरधिकरणेस्वा-

३ । ४ । ११७

काण्डान्ताक्षेत्रे ४ । १ । २३

ङ्गेल्लिटस्तस्थस्थमिषां सप्तदश ॥ इति तृती-

३ । ४ । ११७

पुरुषात्ममाणेऽन्यतरस्याम् ४ । १ । २४

याध्यायस्य चतुर्थः पादः ॥ ४ ॥

३ । ४ । ११७

बहुव्रीहेरुपसो ङीप् ४ । १ । २५

समाप्तश्चाध्यायस्तृतीयः ॥ ३ ॥

३ । ४ । ११७

संख्याऽन्ययादेङीप् ४ । १ । २६

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
दामहायनान्ताच्च	४ । १ । २७	इन्द्रवरुणभवशर्वरुद्रमृडाहि-	
अन उपधालोपिनोऽन्यतर-		मारण्ययवयवनमातुला-	
स्याम्	४ । १ । २८	चार्याणामानुक्	४ । १ । ४९
नित्यं संज्ञाछन्दसोः	४ । १ । २९	कीतात्करणपूर्वात्	४ । १ । ५०
केवलमामकभागधेयपापाप-		कादल्पाख्यायाम्	४ । १ । ५१
रसमानार्यकृतसुमङ्गलभे-		बहुव्रीहेश्वान्तोदात्तात्	४ । १ । ५२
षजाच्च	४ । १ । ३०	अस्वाङ्गपूर्वपदाद्वा	४ । १ । ५३
रात्रेश्वाजसौ	४ । १ । ३१	स्वाङ्गाच्चोपसर्जनादसंयोगो-	
अन्तर्वत्पतिवतोर्नुक्	४ । १ । ३२	पधात्	४ । १ । ५४
पत्युर्नो यज्ञसंयोगे	४ । १ । ३३	नासिकोदरौष्ठजङ्घादन्तक-	
विभाषा सपूर्वस्य	४ । १ । ३४	र्णशृङ्गाच्च	४ । १ । ५५
नित्यं सपत्यादिषु	४ । १ । ३५	न कोडादिवह्वः	४ । १ । ५६
पुतकतोरै च	४ । १ । ३६	सहनञ्चविद्यमानपूर्वाच्च	४ । १ । ५७
वृषाकप्यग्रिकुसितकुसीदा-		नखमुखात्संज्ञायाम्	४ । १ । ५८
नामुदात्तः	४ । १ । ३७	दीर्घजिह्वी च छन्दसि	४ । १ । ५९
मनोरौ वा	४ । १ । ३८	दिक्पूर्वपदान्डीप्	४ । १ । ६०
वर्णादनुदात्तात्तोपधात्तो नः	४ । १ । ३९	वाहः	४ । १ । ६१
अन्यतो ङीप्	४ । १ । ४०	सख्यशिश्वीति भाषायाम्	४ । १ । ६२
षिद्वौरादिभ्यश्च	४ । १ । ४१	जातेरस्त्रीविषयादयोपधाद्	४ । १ । ६३
जानपदकुण्डगोणस्थलभाज-		पाककर्णपर्णपुष्पफलमूलवा-	
नागकालनीलकुशकामुकक-		लोत्तरपदाच्च	४ । १ । ६४
बरादृत्यमत्रावपनाकृत्रिमा-		इतो मनुष्यजातेः	४ । १ । ६५
श्राणास्थौल्यवर्णानाच्छाद-		ऊङुतः	४ । १ । ६६
नायोविकारमैथुनेच्छाकेश-		बाह्वन्तात्संज्ञायाम्	४ । १ । ६७
वेशेषु	४ । १ । ४२	पङ्गोश्च	४ । १ । ६८
शोणात्पाचाम्	४ । १ । ४३	ऊरुत्तरपदादौपम्ये	४ । १ । ६९
व्रोतो गुणवचनाद्	४ । १ । ४४	संहितशफलक्षणवामादेश्च	४ । १ । ७०
बह्वादिभ्यश्च	४ । १ । ४५	कद्रुकमण्डत्वोश्छन्दसि	४ । १ । ७१
नित्यं छन्दसि	४ । १ । ४६	संज्ञायाम्	४ । १ । ७२
भुवश्च	४ । १ । ४७	शार्ङ्गवाद्यञो ङीन्	४ । १ । ७३
पुंयोगादाख्यायाम्	४ । १ । ४८	यङश्चाप्	४ । १ । ७४

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
आवट्याच्च	४ । १ । ७५	शरद्वच्छुनकदर्भाद्भृगुवत्सा-	
तद्धिताः	४ । १ । ७६	ग्रायणेपु	४ । १ । १०२
यूनस्तिः	४ । १ । ७७	द्रोणपर्वतनीवन्तादन्यतर-	
अणिञोरनार्षयोर्गुरूपोत्तम-		स्याम्	४ । १ । १०३
योः ष्यङ् गोत्रे	४ । १ । ७८	अनृप्यानन्तर्ये विदादिभ्योऽ	
गोत्रावयवात्	४ । १ । ७९	ञ्	४ । १ । १०४
क्रोड्यादिभ्यश्च	४ । १ । ८०	गर्गादिभ्यो यञ्	४ । १ । १०५
दैवयज्ञिशौचिवृक्षिसात्यमुग्रि-		मधुवन्त्रोर्त्राहणकौशिकयोः	४ । १ । १०६
काण्ठेविद्धिभ्योऽन्यतर-		कपिवोधादाङ्गिरसे	४ । १ । १०७
स्याम्	४ । १ । ८१	वतण्डाच्च	४ । १ । १०८
समर्थानां मथमादा	४ । १ । ८२	लुक् स्त्रियाम्	४ । १ । १०९
माग्दीन्यतोऽण्	४ । १ । ८३	अश्वादिभ्यः फञ्	४ । १ । ११०
अश्वपत्यादिभ्यश्च	४ । १ । ८४	भर्गाङ्गिर्गते	४ । १ । १११
दित्यदित्यादित्यपत्युत्तरपदा-		शिवादिभ्योऽण्	४ । १ । ११२
ण्यः	४ । १ । ८५	अवृद्धाभ्यो नदीमानुषीभ्य-	
उत्सादिभ्योऽञ्	४ । १ । ८६	स्तन्नामिकाभ्यः	४ । १ । ११३
स्त्रीपुंसाभ्यां नञ्त्तञौ भवनात्	४ । १ । ८७	ऋष्यन्धकवृष्णिङ्कुरुभ्यश्च	४ । १ । ११४
द्विगोर्लुङ्गनपत्ये	४ । १ । ८८	मानुरुत्संख्यासंभद्रपूर्वायाः	४ । १ । ११५
गोत्रेऽलुगचि	४ । १ । ८९	कन्यायाः कनीन च	४ । १ । ११६
यूनि लुक्	४ । १ । ९०	विकर्णशुङ्गच्छगलाद्वत्सभर-	
फक्फिञोरन्यतरस्याम्	४ । १ । ९१	द्राजात्रिषु	४ । १ । ११७
तस्यापत्यम्	४ । १ । ९२	पीलाया वा	४ । १ । ११८
एको गोत्रे	४ । १ । ९३	ढक् च मण्डूकाद्	४ । १ । ११९
गोत्राद्यून्यस्त्रियाम्	४ । १ । ९४	स्त्रीभ्यो ढक्	४ । १ । १२०
अत इञ्	४ । १ । ९५	व्यचः	४ । १ । १२१
वाह्वादिभ्यश्च	४ । १ । ९६	इतश्चानिञः	४ । १ । १२२
सुधातुरकङ् च	४ । १ । ९७	शुभ्रादिभ्यश्च	४ । १ । १२३
गोत्रे कुञ्जादिभ्यश्चफञ्	४ । १ । ९८	विकर्णकुपीतकात्काश्यपे	४ । १ । १२४
नडादिभ्यः फक्	४ । १ । ९९	मुवो वुक् च	४ । १ । १२५
हरितादिभ्यो जः	४ । १ । १००	कल्याण्यादीनामिनङ्	४ । १ । १२६
यजिञोश्च	४ । १ । १०१	कुलटाया वा	४ । १ । १२७

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि	अ० पा० सू०
चटकाया ऐरक्	४ । १ । १२८	अणो व्यचः	४ । १ । १५६
गोधाया द्रक्	४ । १ । १२९	उदीचां वृद्धादगोत्रात्	४ । १ । १५७
आरगुदीचाम्	४ । १ । १३०	वाकिनादीनां कुक् च	४ । १ । १५८
सुद्राम्भ्यो वा	४ । १ । १३१	पुत्रान्तादन्यतरस्याम्	४ । १ । १५९
पितृष्वसुश्छण्	४ । १ । १३२	प्राचामवृद्धात्फिन्वहुलम्	४ । १ । १६०
ढकि लोपः	४ । १ । १३३	मनोर्जातावज्यतौ षुक् च	४ । १ । १६१
मातृष्वसुश्च	४ । १ । १३४	अपत्यं पौत्रमभृति गोत्रम्	४ । १ । १६२
चतुष्पाद्भ्यो ढञ्	४ । १ । १३५	जीवति तु वंश्ये युवा	४ । १ । १६३
गृष्ट्यादिभ्यश्च	४ । १ । १३६	आतरि च ज्यायसि	४ । १ । १६४
राजश्वशुराद्यत्	४ । १ । १३७	वान्यस्मिन्त्सपिण्डे स्थवि-	
क्षत्रादूधः	४ । १ । १३८	रतरे जीवति	४ । १ । १६५
कुलात्त्वः	४ । १ । १३९	वृद्धस्य च पूजायाम्	४ । १ । १६६
अपूर्वपदादन्यतरस्यां यङ्-		यूनश्च कुत्सायाम्	४ । १ । १६७
ढकञौ	४ । १ । १४०	जनपदशब्दात्क्षत्रियादञ्	४ । १ । १६८
महाकुलादञ्स्वञौ	४ । १ । १४१	साल्वेयगान्धारिभ्यां च	४ । १ । १६९
दुष्कुलाद् ढक्	४ । १ । १४२	व्यञ्जमगधकलिङ्गसूरमसा-	
स्वसुश्छः	४ । १ । १४३	दण्	४ । १ । १७०
भ्रातुर्व्यञ्च	४ । १ । १४४	वृद्धेत्कोसलाजादाञ् ज्यङ्	४ । १ । १७१
व्यन्त्सपत्ने	४ । १ । १४५	कुरुनादिभ्यो ण्यः	४ । १ । १७२
रेवत्यादिभ्यष्टक्	४ । १ । १४६	साल्वावयवमत्यग्रयकलक्-	
गोत्रस्त्रियाः कुत्सने ण च	४ । १ । १४७	टाश्मकादिञ्	४ । १ । १७३
वृद्धाट्ठक् सौवीरेषु बहुलम्	४ । १ । १४८	ते तद्राजाः	४ । १ । १७४
फेश्छ च	४ । १ । १४९	कम्बोजाल्लुक्	४ । १ । १७५
फाण्टाहतिमिमताभ्यां ण-		स्त्रियामवन्तिकुन्तिकुरुभ्यश्च	४ । १ । १७६
फिञौ	४ । १ । १५०	अतश्च	४ । १ । १७७
कुर्वादिभ्यो ण्यः	४ । १ । १५१	न प्राच्यभर्गादियौधेया-	
सेनान्तलक्षणकारिभ्यश्च	४ । १ । १५२	दिभ्यः	४ । १ । १७८
उदीचामिञ्	४ । १ । १५३	ड्याब्धिगोः षिद्वौरादिवाहोदैवयज्ञियञिञो-	
तिकादिभ्यः फिञ्	४ । १ । १५४	द्वर्चचोमहाकुलान्मनोर्जातावष्टादश ॥	
कौशल्यकार्मार्याभ्यां च	४ । १ । १५५	॥ इति चतुर्थाध्यायस्य प्रथमः पादः ॥ १ ॥	

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
तेन रक्तं रागात्	४ । २ । १	वाय्वृतुपित्रुपसो यत्	४ । २ । ३१
लाक्षारोचनाट्ठक्	४ । २ । २	द्यावापृथिवीशुनासीरमरुत्व-	
नक्षत्रेण युक्तः कालः	४ । २ । ३	दग्नीषोमवास्तोष्पतिगृहमे-	
लुवविशेषे	४ । २ । ४	धाच्छ च	४ । २ । ३२
संज्ञायां श्रवणादवत्याभ्याम्	४ । २ । ५	अग्नेर्दक्	४ । २ । ३३
दन्दाच्छः	४ । २ । ६	कालेभ्यो भववत्	४ । २ । ३४
दृष्टं साम	४ । २ । ७	महाराजमोष्ठपदाट्ठञ्	४ । २ । ३५
कलेर्दक्	४ । २ । ८	पितृव्यमातुलमातामहपि-	
वामदेवाद् व्यङ्ग्यौ	४ । २ । ९	तामहाः	४ । २ । ३६
परिवृतो रथः	४ । २ । १०	तस्य समूहः	४ । २ । ३७
पाण्डुकम्बलादिनिः	४ । २ । ११	भिक्षादिभ्योऽण्	४ । २ । ३८
द्वैपवैयाघ्रादञ्	४ । २ । १२	गोत्रोक्षेष्टोरभ्रराजराजान्यरा-	
कौमारापूर्ववचने	४ । २ । १३	जपुत्रवत्समनुव्यानाद्भञ्	४ । २ । ३९
तत्रोद्धृतममन्त्रेभ्यः	४ । २ । १४	केदाराद्यश्च	४ । २ । ४०
स्थण्डिलाच्छयितरि व्रते	४ । २ । १५	ठञ्कवचिनश्च	४ । २ । ४१
संस्कृतं भक्षाः	४ । २ । १६	ब्राह्मणमाणववाडवाद्यत्	४ । २ । ४२
शूलोखाद्यत्	४ । २ । १७	ग्रामजनवन्धुभ्यस्तल्	४ । २ । ४३
दध्नष्ठक्	४ । २ । १८	अनुदात्तादेरञ्	४ । २ । ४४
उदश्वितोऽन्यतरस्याम्	४ । २ । १९	खण्डिकादिभ्यश्च	४ । २ । ४५
क्षीराद् ढञ्	४ । २ । २०	चरणेभ्यो धर्मवत्	४ । २ । ४६
सास्मिन्पौर्णमासीति	४ । २ । २१	अचित्तहास्तिधेनोष्ठक्	४ । २ । ४७
आग्रहायण्यश्वत्याट्ठक्	४ । २ । २२	केशाश्वाभ्यां यञ्छावन्यतर-	
विभाषा फाल्गुनीश्रवणा-		स्याम्	४ । २ । ४८
कार्तिकीचैत्रीभ्यः	४ । २ । २३	पाशादिभ्यो यः	४ । २ । ४९
सास्य देवता	४ । २ । २४	खलगोरयात्	४ । २ । ५०
कस्येत्	४ । २ । २५	इतिन्नकट्यचश्च	४ । २ । ५१
शुकादञ्	४ । २ । २६	विषयो देशे	४ । २ । ५२
अपोनप्त्रपान्पुभ्यां घः	४ । २ । २७	राजन्यादिभ्यो जुञ्	४ । २ । ५३
छ च	४ । २ । २८	भौरिक्याद्यैपुकार्यादिभ्यो वि-	
महेन्द्राद्वाणौ च	४ । २ । २९	धल्भकलौ	४ । २ । ५४
सोमाट्ठञ्	४ । २ । ३०		

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
सोऽस्यादिरिति च्छन्दसः		शतृणमेषादमसखिसङ्काश-	
प्रगाथेषु	४ । २ । ५५	वलपक्षकर्णसुतङ्गमगदिन्व-	
संग्रामे प्रयोजनयोद्धभ्यः	४ । २ । ५६	राहकुमुदादिभ्यः	४ । २ । ८०
तदस्यां प्रहरणमिति क्रीडा-		जनपदे लुप्	४ । २ । ८१
यां णः	४ । २ । ५७	वरणादिभ्यश्च	४ । २ । ८२
वज्रः सास्यां क्रियेति जः	४ । २ । ५८	शर्कराया वा	४ । २ । ८३
तदधीते तद्देद	४ । २ । ५९	ठक् छौ च	४ । २ । ८४
कतृकथादिसूत्रान्ताद्ठक्	४ । २ । ६०	नद्यां मनुप्	४ । २ । ८५
क्रमादिभ्यो वुन्	४ । २ । ६१	मध्वादिभ्यश्च	४ । २ । ८६
अनुवाङ्मणादिनिः	४ । २ । ६२	कुमुदनडवेतसेभ्यो इमनुप्	४ । २ । ८७
वसन्तादिभ्यष्ठक्	४ । २ । ६३	नडशादाङ् इलच्	४ । २ । ८८
भोक्ताल्लुक्	४ । २ । ६४	शिखाया वलच्	४ । २ । ८९
सूत्राच्च कोपधाव्	४ । २ । ६५	उत्करादिभ्यश्छः	४ । २ । ९०
छन्दोवाङ्मणानि च तद्विष-		नडादीनां कुक् च	४ । २ । ९१
याणि	४ । २ । ६६	शेषे	४ । २ । ९२
तदस्मिन्नस्तीति देशे तन्नाम्नि	४ । २ । ६७	राष्ट्रावारपाराद् वस्त्रौ	४ । २ । ९३
तेन निर्वृत्तम्	४ । २ । ६८	ग्रामाद्यस्त्रौ	४ । २ । ९४
तस्य निवासः	४ । २ । ६९	कत्रयादिभ्यो ढक्ञ्	४ । २ । ९५
अदूरभवश्च	४ । २ । ७०	कुलकुक्षिर्ग्रीवाभ्यः श्वास्यल-	
ओरञ्	४ । २ । ७१	ङ्कारेषु	४ । २ । ९६
मतोश्च बह्वजङ्गाव्	४ । २ । ७२	नद्यादिभ्यो ढक्	४ । २ । ९७
चह्वचः कूपेषु	४ । २ । ७३	दक्षिणापश्चात्पुरसस्त्यक्	४ । २ । ९८
उदक् च विपाशः	४ । २ । ७४	कापिद्याः ष्फक्	४ । २ । ९९
सङ्कलादिभ्यश्च	४ । २ । ७५	रङ्कोरमनुष्येऽण् च	४ । २ । १००
स्त्रीषु सौवीरसात्वप्राक्षु	४ । २ । ७६	द्युमागपागुदक्मतीचो यद्व	४ । २ । १०१
सुवास्त्वादिभ्योऽण्	४ । २ । ७७	कन्यायाष्ठक्	४ । २ । १०२
रोणी	४ । २ । ७८	वर्णौ वुक्	४ । २ । १०३
कोपधाच्च	४ । २ । ७९	अव्ययात्त्यप्	४ । २ । १०४
बुञ्छण्कठजिलसेनिरढञ्		ऐषमोह्यः श्वसोन्यंतरस्याम्	४ । २ । १०५
प्ययफक्फिभिञ्ज्यककूठकोऽ		तीरूप्योत्तरपदादञ्चौ	४ । २ । १०६
रीहणकृशादवर्त्यकुमुदका-		दिवर्षपूर्वपदादसंज्ञायां जः	४ । २ । १०७

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
मद्भ्योऽञ्	४ । २ । १०८	अपदातौ साल्वात्	४ । २ । १३५
उदीच्यग्रामाच्च बह्वचोऽ		गोयवाग्वोश्च	४ । २ । १३६
न्तोदात्तात्	४ । २ । १०९	गर्तोत्तरपदाच्छः	४ । २ । १३७
मस्थोत्तरपदपलद्यादिकोप-		गहादिभ्यश्च	४ । २ । १३८
धादण्	४ । २ । ११०	माचां कटादेः	४ । २ । १३९
कण्वादिभ्यो गोत्रे	४ । २ । १११	राज्ञः क च	४ । २ । १४०
इञश्च	४ । २ । ११२	वृद्धादकेकान्तखोपधात्	४ । २ । १४१
न व्यचः प्राच्यभरतेषु	४ । २ । ११३	कन्यापदनगरग्रामहृदोत्तर-	
वृद्धाच्छः	४ । २ । ११४	पदात्	४ । २ । १४२
भवतष्ठकृच्छसौ	४ । २ । ११५	पर्वताच्च	४ । २ । १४३
काश्यादिभ्यष्ठञ्जिठौ	४ । २ । ११६	विभाषाऽमनुष्ये	४ । २ । १४४
वाहीकग्रामेभ्यश्च	४ । २ । ११७	कृकणपर्णीद्भारद्वाजे	४ । २ । १४५
विभाषोशीनरेषु	४ । २ । ११८	तेनरक्तंसास्मिन्ठञ्कवचिनःकमादि-	
ओदेशे ठञ्	४ । २ । ११९	भ्योजनपदेद्युप्राधन्ववृद्धात्पश्च ॥	
वृद्धात्प्राचाम्	४ । २ । १२०	॥इति चतुर्थ्याध्याये द्वितीयः पादः ॥ २ ॥	
धन्वयोपधाद्भुञ्	४ । २ । १२१	युष्मदस्मदोरन्यतरस्यांश्च	४ । ३ । १
मस्थपुरवहान्ताच्च	४ । २ । १२२	तस्मिन्नणिचयुष्माकास्माकौ	४ । ३ । २
रोपधेतोः प्राचाम्	४ । २ । १२३	तवकममकावेकवचने	४ । ३ । ३
जनपदतदवध्योश्च	४ । २ । १२४	अर्द्धाद्यत्	४ । ३ । ४
अवृद्धादपि बहुवचनवि-		परावराधमोत्तमपूर्वाच्च	४ । ३ । ५
षयात्	४ । २ । १२५	दिवपूर्वपदाद् ठञ्च	४ । ३ । ६
कच्छाशिवक्रगतोत्तरप-		ग्रामजनपदैकदेशादञ्ठञौ	४ । ३ । ७
दात्	४ । २ । १२६	मध्यान्मः	४ । ३ । ८
धूमादिभ्यश्च	४ । २ । १२७	अ साम्प्रतिके	४ । ३ । ९
नगरात्कुत्सनप्रावीण्ययोः	४ । २ । १२८	दीपादनुसमुद्रं यञ्	४ । ३ । १०
अरण्यान्मनुष्ये	४ । २ । १२९	कालाद् ठञ्	४ । ३ । ११
विभाषा कुरुयुगन्धराभ्याम्	४ । २ । १३०	श्राद्धे शरदः	४ । ३ । १२
मद्रवृज्योः कन्	४ । २ । १३१	विभाषा रोगातपयोः	४ । ३ । १३
कोपधादण्	४ । २ । १३२	निशामदोषाभ्यां च	४ । ३ । १४
कच्छादिभ्यश्च	४ । २ । १३३	श्वसस्तुट् च	४ । ३ । १५
मनुष्यतत्स्थयोर्वुञ्	४ । २ । १३४		

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
सन्धिवेलाद्यृतुनक्षत्रेभ्योऽणू	४ । ३ । १६	कोशाद् ठञ्	४ । ३ । ४२
मावृष ण्यः	४ । ३ । १७	कालात्साधुपुण्यत्पच्यमानेषु	४ । ३ । ४३
वर्षाभ्यष्टक्	४ । ३ । १८	उप्ते च	४ । ३ । ४४
छन्दसि ठञ्	४ । ३ । १९	आश्वयुज्या वुञ्	४ । ३ । ४५
वसन्ताच्च	४ । ३ । २०	ग्रीष्मवसन्तादन्यतरस्याम्	४ । ३ । ४६
हेमन्ताच्च	४ । ३ । २१	देयमृणे	४ । ३ । ४७
सर्वत्राण् च तलोपश्च	४ । ३ । २२	कलाप्यश्वत्थयववुसाद्बुन्	४ । ३ । ४८
सायंचिरं प्राह्मेप्रगेऽव्ययेभ्य-		ग्रीष्मावरसमाद्बुञ्	४ । ३ । ४९
ष्ट्युलौ तुट् च	४ । ३ । २३	संवत्सराग्रहायणीभ्यां ठञ्च	४ । ३ । ५०
विभाषा पूर्वाह्णापराह्णभ्याम्	४ । ३ । २४	व्याहरति मृगः	४ । ३ । ५१
तत्र जातः	४ । ३ । २५	तदस्य सोढम्	४ । ३ । ५२
मावृषष्टप्	४ । ३ । २६	तत्र भवः	४ । ३ । ५३
संज्ञायां शरदो वुञ्	४ । ३ । २७	दिगादिभ्यो यत्	४ । ३ । ५४
पूर्वाह्णापराह्णार्द्रामूलमदोषा-		शरीरावयवाच्च	४ । ३ । ५५
वस्कराद्बुन्	४ । ३ । २८	इतिकुक्षिकलशिवस्त्यस्त्यहे-	
पथः पन्थ च	४ । ३ । २९	र्ढञ्	४ । ३ । ५६
अमावास्याया वा	४ । ३ । ३०	ग्रीवाभ्योऽणू	४ । ३ । ५७
अ च	४ । ३ । ३१	गम्भीराञ् ज्यः	४ । ३ । ५८
सिन्ध्वपकराभ्यां कन्	४ । ३ । ३२	अव्ययीभावाच्च	४ । ३ । ५९
अणञौ च	४ । ३ । ३३	अन्तःपूर्वपदाट् ठञ्	४ । ३ । ६०
श्रविष्ठाफल्गुन्यनुराषास्वा-		ग्रामात्पर्यनुपूर्वाच्च	४ । ३ । ६१
तितिप्यपुनर्वसुहस्तविशा-		जिह्वामूलाऽङ्गुलेर्दृष्टः	४ । ३ । ६२
स्वाषाढाबहुलाष्टक्	४ । ३ । ३४	वर्गान्ताच्च	४ । ३ । ६३
स्थानान्तगोशालखरशालाच्च	४ । ३ । ३५	अशब्दे यत्स्वावन्यतरस्याम्	४ । ३ । ६४
वत्सशालाभिजिदश्वयुक्छत-		कर्णललाटात्कनलङ्कारे	४ । ३ । ६५
मिषजो वा	४ । ३ । ३६	तस्य व्याख्यान इति च	
नक्षत्रेभ्यो बहुलम्	४ । ३ । ३७	व्याख्यातव्यनाम्नः	४ । ३ । ६६
कृतलब्धकीतकुशलाः	४ । ३ । ३८	बह्वचोऽन्तोदात्ताट्ठञ्	४ । ३ । ६७
प्रायभवः	४ । ३ । ३९	ऋतुयज्ञेभ्यश्च	४ । ३ । ६८
उपजानूपकर्णोपनीविष्टक्	४ । ३ । ४०	अध्यायेष्वेवर्षः	४ । ३ । ६९
संभृते	४ । ३ । ४१	पौरोडाशपुरोडाशाष्टन्	४ । ३ । ७०

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
छन्दसो यदणौ	४ । ३ । ७१	वासुदेवार्जुनाभ्यां वुञ्	४ । ३ । ९८
व्यनृद्व्राह्मणकर्मथमाध्वरपुर-		गोत्रक्षत्रियाख्येभ्यो बहुलं	
श्वरणाभ्यामातादृठक्	४ । ३ । ७२	वुञ्	४ । ३ । ९९
अणृगयनादिभ्यः	४ । ३ । ७३	जनपदिनां जनपदवत्सर्वज-	
तत आगतः	४ । ३ । ७४	नपदेन समानशब्दानां	
ठगायस्थानेभ्यः	४ । ३ । ७५	बहुवचने	४ । ३ । १००
शुण्डिकादिभ्योऽण्	४ । ३ । ७६	तेन प्रोक्तम्	४ । ३ । १०१
विद्यायोनिस्मन्धेभ्यो वुञ्	४ । ३ । ७७	तित्तिरिवरतन्तुखण्डिको-	
ऋतष्ठञ्	४ । ३ । ७८	खाच्छण्	४ । ३ । १०२
पितुर्यञ्	४ । ३ । ७९	कादयपकौशिकाभ्यामृषि-	
गोत्रादङ्गवत्	४ । ३ । ८०	भ्यां णिनिः	४ । ३ । १०३
हेतुमनुष्येभ्योऽन्यतरस्थां		कलापिवैशम्पायनान्तेवा-	
रूप्यः	४ । ३ । ८१	सिन्धश्च	४ । ३ । १०४
मयट् च	४ । ३ । ८२	पुराणमेकेषु ब्राह्मणकल्पेषु	४ । ३ । १०५
प्रभवति	४ । ३ । ८३	शौनकादिभ्यश्छन्दसि	४ । ३ । १०६
विदूराञ्ज्यः	४ । ३ । ८४	कठचरकाल्लुक्	४ । ३ । १०७
तद्रच्छति पथिदूतयोः	४ । ३ । ८५	कलापिनोऽण्	४ । ३ । १०८
अभिनिष्कामति द्वारम्	४ । ३ । ८६	छगलिनो द्वितुक्	४ । ३ । १०९
अधिकृत्य कृते ग्रन्थे	४ । ३ । ८७	पाराशर्यशिलालिभ्यां भि-	
शिशुकन्दयमसभद्वन्द्वेन्द्रजन-		क्षुनटसूत्रयोः	४ । ३ । ११०
नादिभ्यश्छः	४ । ३ । ८८	कर्मन्दकृशाश्वादिनिः	४ । ३ । १११
सोऽस्य निवासः	४ । ३ । ८९	तैनैकदिक्	४ । ३ । ११२
अभिजनश्च	४ । ३ । ९०	तंसिश्च	४ । ३ । ११३
आयुधजीविभ्यश्छः पर्वते	४ । ३ । ९१	उरंसो यञ्च	४ । ३ । ११४
शण्डिकादिभ्यो ज्यः	४ । ३ । ९२	उपज्ञाते	४ । ३ । ११५
सिन्धुतक्षशिलादिभ्योऽणौ	४ । ३ । ९३	कृते ग्रन्थे	४ । ३ । ११६
तूदीशलातुरवर्भेतीकुचवारा-		संज्ञायाम्	४ । ३ । ११७
दृढक्छण्डज्यङ्कः	४ । ३ । ९४	कुलालादिभ्यो वुञ्	४ । ३ । ११८
भक्तिः	४ । ३ । ९५	क्षुद्राभ्रमरवटरपादपादञ्	४ । ३ । ११९
अचित्ताददेशकालादृठक्	४ । ३ । ९६	तस्येदम्	४ । ३ । १२०
महाराजादृठञ्	४ । ३ । ९७	रथाद्यत्	४ । ३ । १२१

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
पत्रपूर्वादञ्	४ । ३ । १२२	असंज्ञायां तिलयवाभ्याम्	४ । ३ । १४९
पत्राध्वर्युपरिषदश्च	४ । ३ । १२३	द्यच्चदृच्छन्दसि	४ । ३ । १५०
हलसीराट्ठक्	४ । ३ । १२४	नोत्वद्वर्धवित्वात्	४ । ३ । १५१
द्रन्दाद्गुन्वैरमैथुनिकयोः	४ । ३ । १२५	तालादिभ्योऽण्	४ । ३ । १५२
गोत्रचरणाद्गुञ्	४ । ३ । १२६	जातरूपेभ्यः परिमाणे	४ । ३ । १५३
सङ्ख्याङ्गलक्षणेष्वाज्याजिजा-		माणिरजतादिभ्योऽण्	४ । ३ । १५४
मण्	४ । ३ । १२७	जितश्च तत्प्रत्ययात्	४ । ३ । १५५
शाकलादा	४ । ३ । १२८	क्रीतवत्परिमाणात्	४ । ३ । १५६
छन्दोगौक्थिकयाज्ञिकबहु-		उष्ट्राद्गुञ्	४ । ३ । १५७
चनटाञ्जन्यः	४ । ३ । १२९	उमोर्णयोर्वा	४ । ३ । १५८
न दण्डमाणवान्तेवासिषु	४ । ३ । १३०	एण्या ढञ्	४ । ३ । १५९
रैवतिकादिभ्यश्छः	४ । ३ । १३१	गोपयसोर्यत्	४ । ३ । १६०
कौपिञ्जलहास्तिपदादण्	४ । ३ । १३२	द्रोश्च	४ । ३ । १६१
आथर्वणिकस्येकलोपश्च	४ । ३ । १३३	माने वयः	४ । ३ । १६२
तस्य विकारः	४ । ३ । १३४	फले लुक्	४ । ३ । १६३
अवयवे च प्राण्योषधि-		प्लक्षादिभ्योऽण्	४ । ३ । १६४
वृक्षेभ्यः	४ । ३ । १३५	चम्बवा वा	४ । ३ । १६५
बिल्वादिभ्योऽण्	४ । ३ । १३६	लुप् च	४ । ३ । १६६
कोपधाञ्च	४ । ३ । १३७	हरीतक्यादिभ्यश्च	४ । ३ । १६७
त्रपुजतुनोः षुक्	४ । ३ । १३८	कंसीयपरशव्योर्यञञौ	
धोरञ्	४ । ३ । १३९	लुक्च	४ । ३ । १६८
अनुदात्तादेश्च	४ । ३ । १४०	युष्मद्धेमन्तात्सम्भूतेग्रामाद्धेतुतेनरथात्प-	
पलाशादिभ्यो वा	४ । ३ । १४१	लाशादिभ्योर्द्रोश्चाष्टौ ॥ इतिचतुर्थ्याध्याय-	
शम्याः षलञ्	४ । ३ । १४२	स्यतृतीयः पादः ॥ ३ ॥	
मयद्दैतयोर्भाषायामभक्ष्या-		प्राग्वहतेष्टक्	४ । ४ । १
च्छादनयोः	४ । ३ । १४३	तेन दीव्यति खनति जयति	
नित्यं वृद्धशरादिभ्यः	४ । ३ । १४४	जितम्	४ । ४ । २
गोश्च पुरीषे	४ । ३ । १४५	संस्कृतम्	४ । ४ । ३
पिष्टाञ्च	४ । ३ । १४६	कुलथकोपधादण्	४ । ४ । ४
संज्ञायां कन्	४ । ३ । १४७	तरति	४ । ४ । ५
मोहिः पुरोडाशे	४ । ३ । १४८	गोपुच्छाट्ठञ्	४ । ४ । ६

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
नौद्वयचष्टन्	४ । ४ । ७	माथोत्तरपदपदव्यनुपदं धा-	
चरति	४ । ४ । ८	वति	४ । ४ । ३७
आकर्षाव् छल्	४ । ४ । ९	आक्रन्दाट्ठञ्च	४ । ४ । ३८
पर्षादिभ्यः षन्	४ । ४ । १०	पदोत्तरपदं गृह्णाति	४ । ४ । ३९
श्वगणाट्ठञ्च	४ । ४ । ११	प्रतिकण्ठार्थल्लामं च	४ । ४ । ४०
वेतनादिभ्यो जीवति	४ । ४ । १२	धर्मं चरति	४ । ४ । ४१
वस्तक्यविक्रयाट्ठन्	४ । ४ । १३	प्रतिपथमेति ठञ्च	४ । ४ । ४२
आयुधाच्छ च	४ । ४ । १४	समवायान्तसमवैति	४ । ४ । ४३
हरत्युत्सङ्गादिभ्यः	४ । ४ । १५	परिषदो ण्यः	४ । ४ । ४४
भस्त्रादिभ्यः षन्	४ । ४ । १६	सेनाया वा	४ । ४ । ४५
विभाषा विवधाव्	४ । ४ । १७	संज्ञायांललाटकुक्कुट्यौपदयति	४ । ४ । ४६
अण् कुटिलिकायाः	४ । ४ । १८	तस्य धर्म्यम्	४ । ४ । ४७
निर्वृत्तेऽक्षयूतादिभ्यः	४ । ४ । १९	अण् महिष्यादिभ्यः	४ । ४ । ४८
क्रेर्मन्त्रित्यम्	४ । ४ । २०	कृतोऽञ्	४ । ४ । ४९
अपमित्ययाचिताभ्यांकङ्कनौ	४ । ४ । २१	अवकयः	४ । ४ । ५०
संसृष्टे	४ । ४ । २२	तदस्य ण्यम्	४ । ४ । ५१
चूर्णादिनिः	४ । ४ । २३	लवणाट्ठञ्	४ । ४ । ५२
लवणाल्लुक्	४ । ४ । २४	किसरादिभ्यः षन्	४ । ४ । ५३
मुद्गादण्	४ । ४ । २५	शलालुनोऽन्यतरस्याम्	४ । ४ । ५४
व्यञ्जनैरुपसिके	४ । ४ । २६	शित्पम्	४ । ४ । ५५
ओजःसहोम्भसा वर्तते	४ । ४ । २७	मङ्गुकङ्गारादण्यतरस्याम्	४ । ४ । ५६
तत्प्रत्ययानुपूर्वमीपलोमकूलम्	४ । ४ । २८	महरणम्	४ । ४ । ५७
परिमुखं च	४ । ४ । २९	परश्वधाट्ठञ्च	४ । ४ । ५८
प्रयच्छति गर्हाम्	४ । ४ । ३०	शक्तियष्टचोरीकक्	४ । ४ । ५९
कुसीददशैकादशाव् षन् षचौ	४ । ४ । ३१	अस्तिनास्तिदिष्टमतिः	४ । ४ । ६०
उञ्छति	४ । ४ । ३२	शीलम्	४ । ४ । ६१
रक्षति	४ । ४ । ३३	छत्रादिभ्यो णः	४ । ४ । ६२
शब्ददर्दुरं करोति	४ । ४ । ३४	कर्माध्ययने वृत्तम्	४ । ४ । ६३
पक्षिमत्स्यमृगान्हन्ति	४ । ४ । ३५	वह्मचूपूर्वपदाट्ठञ्	४ । ४ । ६४
परिपथं च तिष्ठति	४ । ४ । ३६	हितं भक्षाः	४ । ४ । ६५
		त.दा.मै.दा.ते.दि.रु.च.म्	४ । ४ । ६६

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
श्राणामांसौदनाद्विठन्	४ । ४ । ६७	उरसोऽणू च	४ । ४ । ९४
भक्तादणन्यतरस्याम्	४ । ४ । ६८	हृदयस्य प्रियः	४ । ४ । ९५
तत्र नियुक्तः	४ । ४ । ६९	बन्धने वर्षौ	४ । ४ । ९६
अगारान्ताट्ठन्	४ । ४ । ७०	मतजनहलात्करणजल्पकर्षेषु	४ । ४ । ९७
अध्यायिन्यदेशकालात्	४ । ४ । ७१	तत्र साधुः	४ । ४ । ९८
कठिनान्तप्रस्तारसंस्थानेषु		प्रतिजनादिभ्यः खञ्	४ । ४ । ९९
व्यवहरति	४ । ४ । ७२	भक्ताणः	४ । ४ । १००
निकटे वसति	४ । ४ । ७३	परिषदो ण्यः	४ । ४ । १०१
आवसथावष्टब्ध	४ । ४ । ७४	कथादिभ्यष्टक्	४ । ४ । १०२
माग्विताद्यत्	४ । ४ । ७५	गुडादिभ्यष्टञ्	४ । ४ । १०३
तद्वहतिरथयुगमासङ्गम्	४ । ४ । ७६	पय्यतिथिवसतिस्वपतेर्दञ्	४ । ४ । १०४
धुरो यद्दृढकौ	४ । ४ । ७७	सभाया यः	४ । ४ । १०५
खः सर्वधुरात्	४ । ४ । ७८	दृच्छन्दसि	४ । ४ । १०६
एकधुराल्लुक् च	४ । ४ । ७९	समानतीर्थेवासी	४ । ४ । १०७
शकटादणू	४ । ४ । ८०	समानोदरे शयित ओचो-	
हलसीराट्ठक्	४ । ४ । ८१	दात्तः	४ । ४ । १०८
संज्ञायां जन्या	४ । ४ । ८२	सोदराद्यः	४ । ४ । १०९
विध्यत्यधनुषा	४ । ४ । ८३	भवे छन्दसि	४ । ४ । ११०
धनगणं लब्धा	४ । ४ । ८४	पाथोनदीभ्यां व्यण्	४ । ४ । १११
अन्नाणः	४ । ४ । ८५	वेशन्तहिमवज्ज्यामणू	४ । ४ । ११२
वशंगतः	४ । ४ । ८६	स्रोतसो विभाषा व्यङ्ग्यौ	४ । ४ । ११३
पदमास्मिन्दृश्यम्	४ । ४ । ८७	सगर्भसयूथसनुताद्यन्	४ । ४ । ११४
मूमलस्याऽऽर्हि	४ । ४ । ८८	तुग्राद्वणन्	४ । ४ । ११५
संज्ञायां धेनुष्या	४ । ४ । ८९	अग्राद्यत्	४ । ४ । ११६
गृहपतिना संयुक्ते ज्यः	४ । ४ । ९०	घच्छौ च	४ । ४ । ११७
नौवयोधर्मविषमूलमूलसीता-		समुद्राभ्राद्घः	४ । ४ । ११८
तुलाभ्यस्तार्थतुल्यमाप्य-		वर्हिषि दत्तम्	४ । ४ । ११९
वध्याऽऽनाम्यसमसमित-		दूतस्य भागकर्मणी	४ । ४ । १२०
सम्मितेषु	४ । ४ । ९१	रक्षोयातूनां हननी	४ । ४ । १२१
धर्मपथ्यर्थन्यायादनपेते	४ । ४ । ९२	रेवतीजगतीहविष्याभ्यः प्र-	
छन्दसो निर्मिते	४ । ४ । ९३	शस्ये	४ । ४ । १२२

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
असुरस्य स्वम्	४ । ४ । १२३	विभाषा हविरूपादिभ्यः	५ । १ । ४
मायायामण्	४ । ४ । १२४	तस्मै हितम्	५ । १ । ५
तद्वानासामुपधानोमन्त्र-		शरीरावयवाद्यद्	५ । १ । ६
तीष्टिकासु लुक् च मतोः	४ । ४ । १२५	खलयवमाषतिलवृषत्रह्यणश्च	५ । १ । ७
अश्विमानण्	४ । ४ । १२६	अजाविभ्यां व्यन्	५ । १ । ८
वयस्यासु मूर्ध्नो मतुप्	४ । ४ । १२७	आत्मन्विश्वजनभोगोत्तरप-	
मत्वर्थे मासतन्वोः	४ । ४ । १२८	दात्स्वः	५ । १ । ९
मधोर्ज च	४ । ४ । १२९	सर्वपुरुषाभ्यां णट्औ	५ । १ । १०
ओजसोऽहनि, यत्वौ	४ । ४ । १३०	माणवचरकाभ्यां खञ्	५ । १ । ११
वेशोयशआदेर्भगाद्यल्	४ । ४ । १३१	तदर्थं विकृतेः मकृतौ	५ । १ । १२
ख च	४ । ४ । १३२	छदिरुपधिवल्लेर्दञ्	५ । १ । १३
पूर्वैः कृतमिनियौ च	४ । ४ । १३३	ऋषभोपानहोर्ज्यः	५ । १ । १४
अङ्गिः संस्कृतम्	४ । ४ । १३४	चर्मणोऽञ्	५ । १ । १५
सहस्रेण सम्मितौ घः	४ । ४ । १३५	तदस्य तदस्मिन्त्स्यादिति	५ । १ । १६
मतौ च	४ । ४ । १३६	परिखाया ढञ्	५ । १ । १७
सोममर्हति यः	४ । ४ । १३७	प्राग्वतेष्टञ्	५ । १ । १८
मये च	४ । ४ । १३८	आर्हादगोपुच्छसंख्यापरिमा-	
मधोः	४ । ४ । १३९	णाट्ठक्	५ । १ । १९
वसोः समूहे च	४ । ४ । १४०	असमासे निष्कादिभ्यः	५ । १ । २०
नक्षत्राद्	४ । ४ । १४१	शताच्च ठन्यतावशते	५ । १ । २१
सर्वदेवात्तातिल्	४ । ४ । १४२	संख्याया अतिशदन्तायाः	
शिवशमारिष्टस्य करे	४ । ४ । १४३	कन्	५ । १ । २२
आवे च	४ । ४ । १४४	वंतोरिङ्	५ । १ । २३
प्राग्वहतेरपमित्यधर्मशीलंहलसीरात्परिष-		विंशतित्रिंशद्भ्यां ड्वुनसं-	
दोरक्षोनक्षत्राच्चत्वारि ॥ इति चतुर्थाध्या-		ज्ञायाम्	५ । १ । २४
यस्य चतुर्थः पादः ॥ समासश्चाध्यायश्चतुर्थः		कंसाष्टिठ्	५ । १ । २५
॥ ४ ॥ ॥ ॥ ॥		शूर्पादञन्यतरस्याम्	५ । १ । २६
अथ पञ्चमाध्यायप्रारम्भः ।		शतमानाविंशतिकसहस्रवस-	
प्राकृकीताच्छः	५ । १ । १	नादण्	५ । १ । २७
उगवादिभ्यो यद्	५ । १ । २	अध्यर्धपूर्वाङ्गिर्गोर्लुगसंज्ञायाम्	५ । १ । २८
कम्बलाच्च संज्ञायाम्	५ । १ । ३	विभाषाकार्षापणसहस्राभ्याम्	५ । १ । २९

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
द्वित्रिपूर्वाभिष्कात्	५ । १ । ३०	तदस्य परिमाणम्	५ । १ । ५७
विस्ताच्च	५ । १ । ३१	संख्यायाः संज्ञासङ्घसूत्रा-	
विंशतिकालः	५ । १ । ३२	ध्ययनेषु	५ । १ । ५८
स्वार्था ईकन्	५ । १ । ३३	पङ्क्तिर्विंशतित्रिंशच्चत्वारिंश-	
पणपादमाषशताद्यत्	५ । १ । ३४	त्पञ्चाशत्षष्टिसप्तत्यशीतिनव-	
शाणाद्वा	५ । १ । ३५	तिशतम्	५ । १ । ५९
द्वित्रिपूर्वादणू च	५ । १ । ३६	पञ्चदशतौ वर्गे वा	५ । १ । ६०
तेन कीतम्	५ । १ । ३७	सप्तनोऽञ्छन्दसि	५ । १ । ६१
तस्य निमित्तं संयोगोत्पातौ	५ । १ । ३८	त्रिंशच्चत्वारिंशतो ब्राह्मणे सं-	
गोब्यचोऽसंख्यापरिमाणाश्वा-		ज्ञायां ढणू	५ । १ । ६२
देर्यत्	५ । १ । ३९	तदर्हति	५ । १ । ६३
पुत्राच्छ च	५ । १ । ४०	छेदादिभ्यो नित्यम्	५ । १ । ६४
सर्वभूमिपृथिवीभ्यामणजौ	५ । १ । ४१	शीर्षच्छेदाद्यच्च	५ । १ । ६५
तस्येश्वरः	५ । १ । ४२	दण्डादिभ्यो यत्	५ । १ । ६६
तत्र विदित इति च	५ । १ । ४३	छन्दसि च	५ । १ । ६७
लोकसर्वलोकाद्गुम्	५ । १ । ४४	पात्राद्धंश्च	५ । १ । ६८
तस्य वापः	५ । १ । ४५	कडंकरदक्षिणाच्छ च	५ । १ । ६९
पात्रात् षट्	५ । १ । ४६	स्थालीविलात्	५ । १ । ७०
तदस्मिन्वृद्ध्यायलाभशुल्को-		यज्ञविग्भ्यां घखजौ	५ । १ । ७१
पदादीयते	५ । १ । ४७	पारायणतुरायणचान्द्रायणं	
पूरणार्द्धाद्गुम्	५ । १ । ४८	वर्तयति	५ । १ । ७२
भागाद्यच्च	५ । १ । ४९	संशयमापन्नः	५ । १ । ७३
तद्धरतिवहत्यावहतिभारा-		योजनं गच्छति	५ । १ । ७४
द्वंशादिभ्यः	५ । १ । ५०	पथः षकन्	५ । १ । ७५
वस्तुद्रव्याभ्यां ठन्कनौ	५ । १ । ५१	पन्थोऽणू नित्यम्	५ । १ । ७६
संभवत्यवहरतिपचति-	५ । १ । ५२	उत्तरपथेनाहतं च	५ । १ । ७७
आढकाचितपात्रालवोऽन्यत-		कालात्	५ । १ । ७८
रस्याम्	५ । १ । ५३	तेन निर्वृत्तम्	५ । १ । ७९
दिगोष्ठश्च	५ । १ । ५४	तमधीष्टो भृतो भूतो भावी	५ । १ । ८०
कुलिजाल्लुक्खौ च	५ । १ । ५५	मासादयसि यत्खजौ	५ । १ । ८१
सोऽस्यांशवस्तुभृतयः	५ । १ । ५६	दिगोर्यप्	५ । १ । ८२

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
षण्मासाण्यञ्च	५ । १ । ८३	विशाखाषाढादणू मन्थद-	
अवयसि ठञ्च	५ । १ । ८४	ण्डयोः	५ । १ । ११०
समायाः खः	५ । १ । ८५	अनुभवचनादिभ्यश्चः	५ । १ । १११
द्विगोर्वा	५ । १ । ८६	समापनात्सपूर्वपदात्	५ । १ । ११२
रान्यहःसंवत्सराच्च	५ । १ । ८७	ऐकागारिकट् चौरे	५ । १ । ११३
वर्षाल्लुक् च	५ । १ । ८८	आकालिकडाद्यन्तवचने	५ । १ । ११४
चित्तवति नित्यम्	५ । १ । ८९	तेन तुल्यं क्रियाचेदतिः	५ । १ । ११५
षष्ठिकाः षष्ठिरात्रेण पच्यन्ते	५ । १ । ९०	तत्र तस्येव	५ । १ । ११६
वत्सरान्ताच्छन्दसि	५ । १ । ९१	तदर्हम्	५ । १ । ११७
सम्परिपूर्वोत्त्व च	५ । १ । ९२	उपसर्गाच्छन्दसि धात्वर्थे	५ । १ । ११८
तेनपरिजन्यलभ्यकार्यसु-		तस्य भावस्त्वतलौ	५ । १ । ११९
करम्	५ । १ । ९३	आचत्वात्	५ । १ । १२०
तदस्य ब्रह्मचर्यम्	५ । १ । ९४	न नञ्पूर्वात्तत्पुरुषादचतु-	
तस्य च दक्षिणायज्ञा-		रसङ्गतलवणवटयुधक-	
ख्येभ्यः	५ । १ । ९५	तरसलसेभ्यः	५ । १ । १२१
तत्र च दीयते कार्यं भववत्	५ । १ । ९६	पृष्वादिभ्य इमनिच्वा	५ । १ । १२२
व्युष्टादिभ्योऽण्	५ । १ । ९७	वर्णदृढादिभ्यः ञ्यश्च	५ । १ । १२३
तेनयथाकथाचहस्ताभ्यां		गुणवचनब्राह्मणादिभ्यः	
णयतौ	५ । १ । ९८	कर्मणि च	५ । १ । १२४
सम्पादिनि	५ । १ । ९९	स्तेनाद्यन्नलोपश्च	५ । १ । १२५
कर्मवेषाद्यत्	५ । १ । १००	सख्युर्यः	५ । १ । १२६
तस्मै प्रभवति सन्तापा-		कपिज्ञात्योर्ढक्	५ । १ । १२७
दिभ्यः	५ । १ । १०१	पत्यन्तपुरोहितादिभ्योयक्	५ । १ । १२८
योगाद्यञ्च	५ । १ । १०२	प्राणभृज्जातिवयोवचनोद्गा-	
कर्मण उकञ्	५ । १ । १०३	त्रादिभ्योऽण्	५ । १ । १२९
समयस्तदस्य प्राप्तम्	५ । १ । १०४	हायनान्तयुवादिभ्योण्	५ । १ । १३०
ऋतोरण्	५ । १ । १०५	इगन्ताच्च लघुपूर्वात्	५ । १ । १३१
छन्दसि घस्	५ । १ । १०६	योपधाद्गुरुपोत्तमाद्गुञ्	५ । १ । १३२
कालाद्यत्	५ । १ । १०७	द्वन्द्वमनोज्ञादिभ्यश्च	५ । १ । १३३
अकृष्टे ठञ्	५ । १ । १०८	गोत्रचरणाच्छूलाधात्याका-	
अयोजनम्	५ । १ । १०९	रतदवेतेषु	५ । १ । १३४

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
होत्राभ्यदृष्टः	५ । १ । १३५	साप्तपदीनं सख्यम्	५ । २ । २२
ब्रह्मणस्त्वः	५ । १ । १३६	हैयङ्गवीनं संज्ञायाम्	५ । २ । २३
प्राक्कीताच्छतात्सर्वभूमिसप्तनोमासात्तस्मै		तस्य पाकमूले पीत्वादिकर्णा-	
ननञ्पूर्वात्षोडश ॥ इति पञ्चमाध्यायस्य		दिभ्यः कुणञ्जाहचौ	५ । २ । २४
प्रथमः पादः ॥ १ ॥		पक्षात्तिः	५ । २ । २५
धान्यानां भवने क्षेत्रे खञ्	५ । २ । १	तेन वित्तश्चुञ्चुपुचणपौ	५ । २ । २६
व्रीहिशाल्योर्दक्	५ । २ । २	विनञ्भ्यां नानाञौ न सह	५ । २ । २७
यवयवकषष्टिकाद्यत्	५ । २ । ३	वेः शालच्छङ्कटचौ	५ । २ । २८
विभाषा तिलमाषोमाभङ्गाणु-		संप्रोदश्च कटच्	५ । २ । २९
भ्यः	५ । २ । ४	अवात्कुटारच्च	५ । २ । ३०
सर्वचर्मणः कृतः खखञौ	५ । २ । ५	नते नासिकायाः संज्ञायां	
यथामुखसंमुखस्यदर्शनःखः	५ । २ । ६	टीटञ्जूनाटञ्ज्रटचः	५ । २ । ३१
तत्सर्वादेः पथ्यङ्गकर्मपत्रपात्रं		नेर्बिडज्विरीसचौ	५ । २ । ३२
न्याप्रोति	५ । २ । ७	इनच् पिटञ्चिकचि च	५ । २ । ३३
आप्रपदं प्राप्नोति	५ । २ । ८	उपाधिभ्यां त्यक्त्रासत्रारू-	
अनुपदसर्वात्रायानयं वद्धा		द्वयोः	५ । २ । ३४
भक्षयति नेयेषु	५ । २ । ९	कर्मणि घटोऽठच्	५ । २ । ३५
परोवरपरम्परपुत्रपौत्रमनुभ-		तदस्य संजातं तारकादिभ्य	
वति	५ । २ । १०	इतच्	५ । २ । ३६
अवारपाराऽत्यन्ताऽनुकामं-		प्रमाणे द्वयसज्दघ्नञ्मात्रचः	५ । २ । ३७
गामी	५ । २ । ११	पुरुषहस्तिभ्यामणू च	५ । २ । ३८
समांसमांविजायते	५ । २ । १२	यत्तदेतेभ्यः परिमाणे वतुप्	५ । २ । ३९
अद्यश्चीनावष्टब्धे	५ । २ । १३	किमिदंभ्यां वो घः	५ । २ । ४०
आगवीनः	५ । २ । १४	किमः संख्यापरिमाणे ङिति	
अनुग्वलंगामी	५ । २ । १५	च	५ । २ । ४१
अध्वनो यत्सौ	५ । २ । १६	संख्याया अवयवे तयप्	५ । २ । ४२
अभ्यपित्राच्छ च	५ । २ । १७	द्वित्रिभ्यां तयस्यायज्वा	५ । २ । ४३
गोष्ठात्खञ् भृतपूर्वं	५ । २ । १८	उभादुदात्तो नित्यम्	५ । २ । ४४
अश्वस्यैकाहगमः	५ । २ । १९	तदस्मिन्नाधिकमिति दशा-	
शालीनकौपीनेअष्टाकार्ययोः	५ । २ । २०	न्ताङ्गः	५ । २ । ४५
आतेन जीवति	५ । २ । २१	शदन्तर्विशतेश्च	५ । २ । ४६

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
संख्याया गुणस्य निमाने		पार्श्वेनान्विच्छति	५ । २ । ७६
मयट्	५ । २ । ४७	अयःशूलदण्डाजिनाभ्यां	
तस्य पूरणे ङट्	५ । २ । ४८	ठकूठजौ	५ । २ । ७६
नान्तादसंख्यादेर्मट्	५ । २ । ४९	तावतिथंग्रहणमितिलुग्व	५ । २ । ७७
थट् च च्छन्दसि	५ । २ । ५०	स एषां ग्रामणीः	५ । २ । ७८
षट्कतिकतिपयचतुरां थुकू	५ । २ । ५१	शृङ्खलमस्य बन्धनं करभे	५ । २ । ७९
बहुपूगणसङ्घस्यतिथुकू	५ । २ । ५२	उत्क उन्मनाः	५ । २ । ८०
वतोरिथुकू	५ । २ । ५३	कालप्रयोजनाद्गो	५ । २ । ८१
द्वेस्तीयः	५ । २ । ५४	तदस्मिन्नन्नमाये संज्ञायाम्	५ । २ । ८२
त्रैः सम्प्रसारणं च	५ । २ । ५५	कुल्माषादञ्	५ । २ । ८३
विंशत्यादिभ्यस्तमङ्न्यतर-		श्रोत्रियंश्छन्दोऽधीते	५ । २ । ८४
स्याम्	५ । २ । ५६	श्राद्धमनेन भुक्तमिनिठनौ	५ । २ । ८५
नित्यंशतादिमासार्द्धमाससं-		पूर्वादिनिः	५ । २ । ८६
वत्सराच्च	५ । २ । ५७	सपूर्वाच्च	५ । २ । ८७
षष्ठ्यादेश्चाऽसंख्यादेः	५ । २ । ५८	इष्टादिभ्यश्च	५ । २ । ८८
मतौ छः सूक्तसाम्नोः	५ । २ । ५९	छन्दसिपरिपन्थिपरिपारिणौ	
अध्यायानुवाकयोर्लुक्	५ । २ । ६०	पर्यवस्थातारि	५ । २ । ८९
विमुक्तादिभ्योऽण्	५ । २ । ६१	अनुपचन्वेष्टा	५ । २ । ९०
गोषदादिभ्यो वुन्	५ । २ । ६२	साक्षाद्रष्टारि संज्ञायाम्	५ । २ । ९१
तत्र कुशलः पथः	५ । २ । ६३	क्षेत्रियञ् परक्षेत्रे चिकित्स्यः	५ । २ । ९२
आकर्षादिभ्यः कन्	५ । २ । ६४	इन्द्रियमिन्द्रलिङ्गमिन्द्रहृष्टमि-	
धनाहिरण्यात्कामे	५ । २ । ६५	न्द्रसृष्टमिन्द्रजुष्टमिन्द्रद-	
स्वाङ्गेभ्यः प्रसिते	५ । २ । ६६	त्तमिति वा	५ । २ । ९३
उदराट्ठगाद्यूने	५ । २ । ६७	तदस्यास्त्यस्मिन्नितिमतुप्	५ । २ । ९४
सस्येन परिज्ञातः	५ । २ । ६८	रसादिभ्यश्च	५ । २ । ९५
अंशहारी	५ । २ । ६९	प्राणिस्थादातो लज्न्यतर-	
तन्त्रादचिरापहते	५ । २ । ७०	स्याम्	५ । २ । ९६
ब्राह्मणकोष्णिके संज्ञायाम्	५ । २ । ७१	सिध्मादिभ्यश्च	५ । २ । ९७
शीतोष्णाभ्यां कारिणि	५ । २ । ७२	वत्सांसाभ्यां कामवले	५ । २ । ९८
अधिकम्	५ । २ । ७३	फेनादिलञ्च	५ । २ । ९९
अनुकाभिकाभीकः कमिता	५ । २ । ७४		

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
लोमादिपामादिपिच्छादिभ्यः		स्वामिन्नैश्वर्ये	५ । २ । १२६
शनेलचः	५ । २ । १००	अर्शवादिभ्योऽच्	५ । २ । १२७
मज्ञाश्रद्धार्चाम्यो णः	५ । २ । १०१	द्वन्द्वोपतापगर्ह्यात्पाणि-	
तपःसहस्राभ्यां विनीनी	५ । २ । १०२	स्थादिनिः	५ । २ । १२८
अणू च	५ । २ । १०३	वातातीसाराभ्यां कुक् च	५ । २ । १२९
सिकताशर्कराभ्यां च	५ । २ । १०४	वयसि पूरणात्	५ । २ । १३०
देशे लुविलचौ च	५ । २ । १०५	सुखादिभ्यश्च	५ । २ । १३१
दन्त उन्नत उरच्	५ । २ । १०६	धर्मशीलवर्णान्ताच्च	५ । २ । १३२
ऊषसुषिमुष्कमधो रः	५ । २ । १०७	हस्ताज्जातौ	५ । २ । १३३
द्युद्भ्यां मः	५ । २ । १०८	वर्णाद्ब्रह्मचारिणि	५ । २ । १३४
केशाद्वोऽन्यतरस्याम्	५ । २ । १०९	पुष्करादिभ्यो देशे	५ । २ । १३५
गाण्ड्यनगात्संज्ञायाम्	५ । २ । ११०	बलादिभ्यो मतुबन्यतर-	
काण्डाण्डादीरन्नीरचौ	५ । २ । १११	स्याम्	५ । २ । १३६
रजःकृष्यामुतिपरिषदो		संज्ञायां मन्माभ्याम्	५ । २ । १३७
बलच्	५ । २ । ११२	कंशंभ्यां बभयुस्तिनुतयसः	५ । २ । १३८
दन्तशिखात्संज्ञायाम्	५ । २ । ११३	तुन्दिबलिवटेर्भः	५ । २ । १३९
न्योत्स्नातमिस्राशृङ्गिणोर्ज-		अहंशुभमोर्युस्	५ । २ । १४०
स्विन्नूर्जस्वलगोमिन्मलिन-		धान्यानां व्रातेनकिमः	
मलीमसाः	५ । २ । ११४	संख्याविमुक्तकालप्रयोज-	
अत इनिठनौ	५ । २ । ११५	नमज्ञास्मायामेधाविंशतिः ॥	
ग्रीह्यादिभ्यश्च	५ । २ । ११६	इति पञ्चमाध्यायस्य द्वितीयः पादः ॥ २ ॥	
तुन्दादिभ्य इलच्च	५ । २ । ११७	प्रादिशो विभक्तिः	५ । ३ । १
एकगोपूर्वाद्भञ् नित्यम्	५ । २ । ११८	किसर्वनामबहुभ्योऽद्वया-	
शतसहस्रान्ताच्च निष्कात्	५ । २ । ११९	दिभ्यः	५ । ३ । २
रूपादाहंतप्रशंसयोर्यप्	५ । २ । १२०	इदम इग्	५ । ३ । ३
अस्मायामेधास्त्रजो विनिः	५ । २ । १२१	एतेतौ रथोः	५ । ३ । ४
बहुलं छन्दसि	५ । २ । १२२	एतदोऽन्	५ । ३ । ५
ऊर्णाया युस्	५ । २ । १२३	सर्वस्य सोऽन्यतरस्याम्	५ । ३ । ६
वाचो ग्मिनिः	५ । २ । १२४	पञ्चम्यास्तसिद्ध	५ । ३ । ७
आंलजाटचौ बहुभाषिणि	५ । २ । १२५	तसेश्च	५ । ३ । ८

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
पर्यभिभ्यां च	५ । ३ । ९	म्याः	५ । ३ । ३५
सप्तम्याल्लु	५ । ३ । १०	दक्षिणादाच्	५ । ३ । ३६
इदमोहः	५ । ३ । ११	आहि च दूरे	५ । ३ । ३७
किमोऽव्	५ । ३ । १२	उत्तराच्च	५ । ३ । ३४
वा ह च च्छन्दसि	५ । ३ । १३	पूर्वाधरावराणामसिपुर्धव-	
इतराभ्योऽपि दृश्यन्ते	५ । ३ । १४	श्रैषाम्	५ । ३ । ३९
सर्वैकान्यकिंयत्तदः काले दा	५ । ३ । १५	अस्ताति च	५ । ३ । ४०
इदमोर्हिळ्	५ । ३ । १६	विभाषाऽवरस्य	५ । ३ । ४१
अधुना	५ । ३ । १७	संख्याया विधार्थे धा	५ । ३ । ४२
दर्नी च	५ । ३ । १८	अधिकरणविचाले च	५ । ३ । ४३
तदो दा च	५ । ३ । १९	एकाद्वो ध्यमुजन्यतरस्याम्	५ । ३ । ४४
तयोर्दाहिर्लौ च च्छन्दसि	५ । ३ । २०	द्विज्योश्च धमुञ्	५ । ३ । ४५
अनद्यतने हिंलन्यतरस्याम्	५ । ३ । २१	एधाच्च	५ । ३ । ४६
सद्यःपरुत्परार्थैषमः परेद्य-		याप्ये पाशप्	५ । ३ । ४७
न्यद्यपूर्वेद्युरन्येद्युरन्यतरेद्युरितरे-		पूरणाद्भागे तीयादन्	५ । ३ । ४८
द्युरपरेद्युरधरेद्युरुभयेद्युरुत्तरेद्युः	५ । ३ । २२	भागेकादशभ्योऽच्छन्दसि	५ । ३ । ४९
प्रकारवचने थाल्	५ । ३ । २३	षष्ठाष्टमाभ्यां ज च	५ । ३ । ५०
इदमस्थमुः	५ । ३ । २४	मानपश्वङ्गयोः कन्लुक्कौ च	५ । ३ । ५१
किमश्च	५ । ३ । २५	एकादाकिनिच्चासहाये	५ । ३ । ५२
थाहेतौ च च्छन्दसि	५ । ३ । २६	भूतपूर्वे चरट्	५ । ३ । ५३
दिकृच्छन्देभ्यः सप्तमी-		षष्ठ्या रूप्य च	५ । ३ । ५४
पञ्चमीप्रथमाभ्यो दिग्दे-		अतिशायने तमविष्टनौ	५ । ३ । ५५
शकालेष्वस्तातिः	५ । ३ । २७	तिष्ठश्च	५ । ३ । ५६
दक्षिणोत्तराभ्यामतसुच्	५ । ३ । २८	द्विवचनविभज्योपपदे-तरवी-	
विभाषा परावराभ्याम्	५ । ३ । २९	यसुनौ	५ । ३ । ५७
अञ्चेलुक्	५ । ३ । ३०	अजादी गुणवचनोद्देव	५ । ३ । ५८
उपर्युपरिधाव्	५ । ३ । ३१	तुश्छन्दसि	५ । ३ । ५९
पश्चाव्	५ । ३ । ३२	प्रशस्पस्य श्रः	५ । ३ । ६०
पश्चपश्चा च च्छन्दसि	५ । ३ । ३३	ज्य च	५ । ३ । ६१
उत्तराधरदक्षिणादातिः	५ । ३ । ३४	वृद्धस्य च	५ । ३ । ६२
एनवन्यतरस्यामदूरेऽपश्च-		अन्तिकवाढ्योर्नेदसाधौ	५ । ३ । ६३

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
युवाल्पयोः कनन्यतरस्याम्	५ । ३ । ६४	कासुगोपीभ्यां हरच्	५ । ३ । ९०
विन्मतोर्लुक्	५ । ३ । ६५	वत्सोक्षाश्वर्षभेभ्यश्च तनुत्वे	५ । ३ । ९१
मशंसायां रूपप्	५ । ३ । ६६	कियत्तदो निर्धारणे द्वयोरे-	
ईषदसमासौ कल्पन्देश्यदेशी-		कस्य ङतरच्	५ । ३ । ९२
यरः	५ । ३ । ६७	वा बहुनां जातिपरिग्रहे	
विभाषा सुपो बहुच् पुर-		ङतमच्	५ । ३ । ९३
स्तानु	५ । ३ । ६८	एकाच्च मात्राम्	५ । ३ । ९४
मकारवचने जातीयर्	५ । ३ । ६९	अवक्षेपणे कन्	५ । ३ । ९५
मागिवात्कः	५ । ३ । ७०	इवे प्रतिकृतौ	५ । ३ । ९६
अव्ययसर्वनाम्नामकच् प्राक्		संज्ञायां च	५ । ३ । ९७
टेः	५ । ३ । ७१	लुम्मनुष्ये	५ । ३ । ९८
कस्य च दः	५ । ३ । ७२	जीविकार्थे चापण्ये	५ । ३ । ९९
अज्ञाते	५ । ३ । ७३	देवप्रथादिभ्यश्च	५ । ३ । १००
कुत्सिते	५ । ३ । ७४	वस्तेर्देज्	५ । ३ । १०१
संज्ञायां कन्	५ । ३ । ७५	शिलाया ङः	५ । ३ । १०२
अनुकम्पायाम्	५ । ३ । ७६	शाखादिभ्यो यत्	५ । ३ । १०३
नीतौ च तद्युक्तात्	५ । ३ । ७७	द्रव्यं च भव्ये	५ । ३ । १०४
बहुचो मनुष्यनाम्नष्टन्वा	५ । ३ । ७८	कुशाश्रच्छः	५ । ३ । १०५
घनिलचौ च	५ । ३ । ७९	समासाच्च तद्विषयात्	५ । ३ । १०६
प्राचामुपादेरङ्ज्वचौ च	५ । ३ । ८०	शर्करादिभ्योऽण्	५ । ३ । १०७
जातिनाम्नः कन्	५ । ३ । ८१	अङ्गुल्यादिभ्यष्टक्	५ । ३ । १०८
अजिनान्तस्योत्तरपदलोपश्च	५ । ३ । ८२	एकशालायाष्टजन्यतर-	
ठाणादावूर्ध्वं द्वितीयादचः	५ । ३ । ८३	स्याम्	५ । ३ । १०९
शेवलसुपरिविशालवरुणार्थ-		कर्कलोहितादीकक्	५ । ३ । ११०
मादीनां तृतीयात्	५ । ३ । ८४	प्रत्नपूर्वाविवेमात्थाल्	
अल्पे	५ । ३ । ८५	छन्दसि	५ । ३ । १११
ह्रस्वे	५ । ३ । ८६	पूगाञ्ज्योऽग्रामणीपूर्वात्	५ । ३ । ११२
संज्ञायां कन्	५ । ३ । ८७	व्रातच्च्फजोरस्त्रियाम्	५ । ३ । ११३
कुटीशमीशुण्डाभ्यो रः	५ । ३ । ८८	आयुधनीविसङ्घाञ्ज्य-	
कुत्वा डुपच्	५ । ३ । ८९	द्वाहीकेष्वब्राह्मणराजन्यात्	५ । ३ । ११४

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
वृकाद्वेप्यण्	५ । ३ । ११५	विसारिणो मत्स्ये	५ । ४ । १६
दामन्यादित्रिगर्त्तषष्ठाच्छः	५ । ३ । ११६	संख्यायाः क्रियाभ्यावृत्ति-	
पश्वादिद्यौधेयादिभ्योऽप्पञौ	५ । ३ । ११७	गणने कृत्वसुच्	५ । ४ । १७
अभिनिद्रिदभृच्छालाव-		दित्रिचतुर्भ्यः सुच्	५ । ४ । १८
च्छिस्वावच्छमीवदूर्णाव-		एकस्य सकृच्च	५ । ४ । १९
च्छुमदणो यञ्	५ । ३ । ११८	विभाषा बहोर्धाऽविप्रकृष्ट-	
ज्यादयस्तद्राजाः	५ । ३ । ११९	काले	५ । ४ । २०
प्रादिशोऽनद्यत्नेविभाषाभ्यञ्जनातिवस्ते-		तत्प्रकृतवचने मयट्	५ । ४ । २१
रेकोनविंशतिः ॥ इति पञ्चमाध्यायस्य		समूहवच्च बहुषु	५ । ४ । २२
तृतीयः पादः ॥ ३ ॥		अनन्तावसथेतिहभेषजान्ज्यः	५ । ४ । २३
पादशतस्य संख्यादेर्वी-		देवतान्तात्तादर्थ्ये यत्	५ । ४ । २४
प्सायां वुन् लोपश्च	५ । ४ । १	पादार्धाभ्यां च	५ । ४ । २५
दण्डव्यवसर्गयोश्च	५ । ४ । २	अतिथेर्ज्यः	५ । ४ । २६
स्थूलादिभ्यःप्रकारवचने कन्	५ । ४ । ३	देवात्तल्	५ । ४ । २७
अनन्त्यन्तगतौ कात्	५ । ४ । ४	अवेः कः	५ । ४ । २८
न सामिवचने	५ । ४ । ५	यावादिभ्यः कन्	५ । ४ । २९
बृहत्या आच्छादने	५ । ४ । ६	लोहितान्मणौ	५ । ४ । ३०
अषडक्षाशितङ्ग्वलंकर्मालंपुरु-		वर्णे चानित्ये	५ । ४ । ३१
षाध्युत्तरपदात्तः	५ । ४ । ७	रक्ते	५ । ४ । ३२
विभाषाश्चैरदिक्स्त्रियाम्	५ । ४ । ८	कालाच्च	५ । ४ । ३३
जात्यन्ताच्छ बन्धुनि	५ । ४ । ९	विनयादिभ्यष्टक्	५ । ४ । ३४
स्थानान्तादिभाषा सस्था-		वाचो व्याहृतार्थायाम्	५ । ४ । ३५
नेनेति चेत्	५ । ४ । १०	तद्युक्तात्कर्मणोऽण्	५ । ४ । ३६
किमेत्तिङव्ययधादाम्बद्रव्य-		ओषधेरजातौ	५ । ४ । ३७
प्रकर्षे	५ । ४ । ११	प्रज्ञादिभ्यश्च	५ । ४ । ३८
अमु च च्छन्दसि	५ । ४ । १२	मृदास्तिकन्	५ । ४ । ३९
अनुगादिनष्टक्	५ । ४ । १३	सत्तौ प्रशंसायाम्	५ । ४ । ४०
णचः स्त्रियामञ्	५ । ४ । १४	वृकज्येष्ठाभ्यां तिङ्तातिङौ	
अणिनुणः	५ । ४ । १५	च च्छन्दसि	५ । ४ । ४१
		बह्वल्पार्थाच्छस्कारकादन्यत-	
		रस्याम्	५ । ४ । ४२

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
संख्यैकवचनाच्च वीप्सायाम्	५ । ४ । ४३	समासान्ताः	५ । ४ । ६८
प्रतियोगे पञ्चम्यास्तसिः	५ । ४ । ४४	न पूजनात्	५ । ४ । ६९
अपादाने चाहीयरुहोः	५ । ४ । ४५	किमः क्षेपे	५ । ४ । ७०
अतिग्रहाऽव्यथनक्षेपेऽवकर्तारि		नञस्तत्पुरुषात्	५ । ४ । ७१
तृतीयायाः	५ । ४ । ४६	पथो विभाषा	५ । ४ । ७२
हीयमानपापयोगाच्च	५ । ४ । ४७	बहुव्रीहौ संख्येये ङजबहुग-	
षष्ठा व्याश्रये	५ । ४ । ४८	णात्	५ । ४ । ७३
रोगाच्चापनयने	५ । ४ । ४९	ऋक्पूरवधूः पथामानक्षे	५ । ४ । ७४
कृभ्वस्तियोगे सम्पद्यकर्त्तरि		अचूभत्यन्ववपूर्वात्सामलोमः	५ । ४ । ७५
च्चिः	५ । ४ । ५०	अरुणोऽदर्शनात्	५ । ४ । ७६
अरुर्मनश्चक्षुश्चेतोरहोरजसां		अचतुराविचतुरसुचतुरस्त्री-	
लोपश्च	५ । ४ । ५१	पुंसधेन्वनढुहक्सामवाङ्म-	
विभाषा साति कात्स्न्ये	५ । ४ । ५२	नसाक्षिभ्रुवदारगवोर्वष्टीवपदष्टीव-	
अभिविधौ सम्पदा च	५ । ४ । ५३	नक्तन्दिवरान्निन्दिवाहर्दिव-	
तदधीनवचने	५ । ४ । ५४	सरजसनिःश्रेयसपुरुषा-	
देये त्रा च	५ । ४ । ५५	युषध्यायुषव्यायुषग्यजुष-	
देवमनुष्यपुरुषपुरुमर्त्येभ्यो द्वि-		जातोक्षमहोक्षवृद्धोक्षोपशु-	
तीयासप्तम्योर्वहुलम्	५ । ४ । ५६	नगोष्ठश्वाः	५ । ४ । ७७
अव्यक्तानुकरणाद् व्यजवरा-		ब्रह्महस्तिभ्यां वर्चसः	५ । ४ । ७८
र्द्धादनितां डाच्	५ । ४ । ५७	अवसमन्वेम्यस्तमसः	५ । ४ । ७९
कृञो द्वितीयतृतीयशम्बवी-		श्वसोवसीयःश्रेयसः	५ । ४ । ८०
जात्कृषौ	५ । ४ । ५८	अन्ववतप्ताद्ग्रहसः	५ । ४ । ८१
संख्यायाश्च गुणान्तायाः	५ । ४ । ५९	मतेरुरसः सप्तमीस्थात्	५ । ४ । ८२
समयाच्च यापनायाम्	५ । ४ । ६०	अनुगवमायामे	५ । ४ । ८३
सपन्ननिष्पन्नादतिव्यथने	५ । ४ । ६१	द्विस्तावान्निस्तावा वेदिः	५ । ४ । ८४
निष्कुलान्निष्कोषणे	५ । ४ । ६२	उपसर्गादध्वनः	५ । ४ । ८५
मुखप्रियादानुलोम्ये	५ । ४ । ६३	तत्पुरुषस्याङ्गुलेः संख्या-	
दुःखात्मातिलोम्ये	५ । ४ । ६४	व्यादेः	५ । ४ । ८६
शूलात्पाके	५ । ४ । ६५	अहस्सर्वैकदेशसंख्यातपु-	
सत्यादशपथे	५ । ४ । ६६	प्याच्च रात्रेः	५ । ४ । ८७
मद्रात्परिवापणे	५ । ४ । ६७	अहोऽह्न एतेभ्यः	५ । ४ । ८८

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
न संख्यादेः समाहारे	५ । ४ । ८९	अञ् नासिकायाः संज्ञार्यां नसं	
उत्तमैकाभ्यां च	५ । ४ । ९०	चास्युलात्	५ । ४ । ११८
राजाहःसस्त्रिम्यष्टच्	५ । ४ । ९१	उपसर्गाच्च	५ । ४ । ११९
गोरतद्धितलुकि	५ । ४ । ९२	सुभातसुश्वसुदिवशारिकुक्ष-	
अग्राख्यायामुरसः	५ । ४ । ९३	चतुरश्रेणीपदाऽनपदमोष्ठ-	
अनोदमायस्सरसां जाति-		पदाः	५ । ४ । १२०
संज्ञयोः	५ । ४ । ९४	नञ्दुःसुम्यो हडिसक्योर-	
ग्रामकौदाभ्यां च तद्वर्णः	५ । ४ । ९५	न्यतरस्याम्	५ । ४ । १२१
अतेः शुनः	५ । ४ । ९६	नित्यमसिच् मजामेषयोः	५ । ४ । १२२
उपमानादमाणिषु	५ । ४ । ९७	बहुयजादञ्चन्दसि	५ । ४ । १२३
उत्तरमृगपूर्वाच्च सक्श्रः	५ । ४ । ९८	वर्मादनिच् केवलात्	५ । ४ । १२४
नावो दिगोः	५ । ४ । ९९	जम्भासुहरितवृणसोमैभ्यः	५ । ४ । १२५
अर्द्धाच्च	५ । ४ । १००	दक्षिणेर्मा लुच्चयोगे	५ । ४ । १२६
सार्थाः प्राचाम्	५ । ४ । १०१	इच् कर्मन्यातिहारे	५ । ४ । १२७
दित्रिम्यामञ्जलेः	५ । ४ । १०२	द्विदण्ड्यादिभ्यश्च	५ । ४ । १२८
अनसन्तान्पुंसकाच्छन्दसि	५ । ४ । १०३	यसम्भ्यां जानुनेर्लिः	५ । ४ । १२९
ब्रह्मणो जानपदाख्यायाम्	५ । ४ । १०४	ऊर्वादिभाषा	५ । ४ । १३०
कुम्भहृद्भ्यामन्यतरस्याम्	५ । ४ । १०५	ऊवसोऽनङ्	५ । ४ । १३१
द्वन्द्वाच्चुदपहान्तात्समाहारे	५ । ४ । १०६	घनुषश्च	५ । ४ । १३२
अव्ययीभावेशरत्नभृतिभ्यः	५ । ४ । १०७	त्रा संज्ञायाम्	५ । ४ । १३३
अनुश्च	५ । ४ । १०८	जायाया निङ्	५ । ४ । १३४
नपुंसकादन्यतरस्याम्	५ । ४ । १०९	गन्धस्येदुत्पृतिस्तुसुरभिभ्यः	५ । ४ । १३५
नदीपौर्णमास्याग्रहायणीभ्यः	५ । ४ । ११०	अल्पाख्यायाम्	५ । ४ । १३६
झयः	५ । ४ । १११	उपमानाच्च	५ । ४ । १३७
गिरेश्च सेनकस्य	५ । ४ । ११२	प्रादस्य लोपोऽहस्तादिभ्यः	५ । ४ । १३८
बहुव्रीहौ सक्प्यङ्गोः स्वाङ्गा-		कुम्भपदीषु च	५ । ४ । १३९
त्पच्	५ । ४ । ११३	संख्यासुपूर्वस्य	५ । ४ । १४०
अङ्गुलेर्द्वारुणि	५ । ४ । ११४	वयसि दन्तस्य इट्	५ । ४ । १४१
दित्रिम्यां ष मूर्ध्नेः	५ । ४ । ११५	द्वन्द्वसि च	५ । ४ । १४२
अप्पूरणीप्रमाणयोः	५ । ४ । ११६	स्त्रियां संज्ञायाम्	५ । ४ । १४३
अन्तर्बहिर्भ्यां च लोभ्रः	५ । ४ । ११७	विभाषा इयावारोकाभ्याम्	५ । ४ । १४४

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
अग्रान्तशुद्धशुभ्रवृषवराहे-		चङि	६ । १ । ११
भ्यश्च	५ । ४ । १४५	दाश्वान्साह्वान्मीद्वांश्च	६ । १ । १२
ककुदस्यावस्थायां लोपः	५ । ४ । १४६	प्यङः संमसारणं पुत्रपत्योस्त-	
त्रिककुत्पर्वते	५ । ४ । १४७	त्पुरुषे	६ । १ । १३
उद्भिभ्यां काकुदस्य	५ । ४ । १४८	बन्धुनि बहुव्रीहौ	६ । १ । १४
पूर्णादिभाषा	५ । ४ । १४९	वचिस्वपियजादीनां किति	६ । १ । १५
सुहृद्बुहृदौ मित्रामित्रयोः	५ । ४ । १५०	ग्रहिन्यावयिव्यषिवष्टिविच-	
उरःप्रभृतिभ्यः कप्	५ । ४ । १५१	तिवृश्चतिपृच्छतिभृज्ज-	
इनः स्त्रियाम्	५ । ४ । १५२	तीनां ङिति च	६ । १ । १६
नद्यृतश्च	५ । ४ । १५३	छित्यभ्यासस्योभयेषाम्	६ । १ । १७
श्लेषादिभाषा	५ । ४ । १५४	स्वापेश्चङि	६ । १ । १८
न संज्ञायाम्	५ । ४ । १५५	स्वापिस्मिमिव्येजां यङि	६ । १ । १९
ईयसश्च	५ । ४ । १५६	न वशः	६ । १ । २०
वन्दिते भ्रातुः	५ । ४ । १५७	चायः की	६ । १ । २१
ऋतश्छन्दसि	५ । ४ । १५८	स्फायः स्फी निष्ठायाम्	६ । १ । २२
नादीतन्व्योः स्वाङ्गे	५ । ४ । १५९	स्त्यः प्रपूर्वस्य	६ । १ । २३
निष्प्रवाणिश्च	५ । ४ । १६०	द्रवमूर्तिस्पर्शयोः श्यः	६ । १ । २४
पादशतस्य तत्प्रकृतवृकसपन्नान्ववर्खार्यान-		प्रतेश्च	६ । १ । २५
ब्रुर्दुर्षयसिर्विंशतिः ॥ इति पञ्चमाध्यायस्य		विभाषाभ्यवपूर्वस्य	६ । १ । २६
चतुर्थः पादः ॥ ४ ॥ समाप्तश्चाध्यायः		शृतं पाके	६ । १ । २७
पञ्चमः ॥ ५ ॥		प्यायः पी	६ । १ । २८
एकाचो द्वे प्रथमस्य	६ । १ । १	लिङ्यङोश्च	६ । १ । २९
अजादेर्द्वितीयस्य	६ । १ । २	विभाषा श्वेः	६ । १ । ३०
नन्द्राः संयोगादयः	६ । १ । ३	णौ च संश्वङोः	६ । १ । ३१
पूर्वोऽभ्यासः	६ । १ । ४	ह्रः सम्मसारणम्	६ । १ । ३२
उभे अभ्यस्तम्	६ । १ । ५	अभ्यस्तस्य च	६ । १ । ३३
जक्षित्यादयः षट्	६ । १ । ६	बहुलं छन्दसि	६ । १ । ३४
तुजादीनां दीर्घोऽभ्यासस्य	६ । १ । ७	चायः की	६ । १ । ३५
छिटि धातोरनभ्यासस्य	६ । १ । ८	अपस्पृधेयामानृचुरानृहुश्चि-	
सन्यङोः	६ । १ । ९	च्युषेतित्याजश्राताश्रित-	
श्लौ	६ । १ । १०	माशीराशीर्त्ताः	६ । १ । ३६

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
न सम्प्रसारणे सम्प्रसारणम्	६ । १ । ३७	धात्वादेः षः सः	६ । १ । ६४
लिटि व्यो यः	६ । १ । ३८	णो नः	६ । १ । ६५
वश्चास्यान्यतरस्यां किति	६ । १ । ३९	लोपो व्योर्वलि	६ । १ । ६६
वेजः	६ । १ । ४०	वेरपृक्तस्य	६ । १ । ६७
ल्यापि च	६ । १ । ४१	हलङ्यन्म्यो दीर्घाद् मुतिस्यप्-	
ज्यश्च	६ । १ । ४२	क्तं हल्	६ । १ । ६८
व्यश्च	६ । १ । ४३	एङ्हस्वात्संयुद्धेः	६ । १ । ६९
विभाषा परेः	६ । १ । ४४	शेङ्छन्दसि बहुलम्	६ । १ । ७०
आदेच उपदेशेऽशिति	६ । १ । ४५	ह्रस्वस्य पिति	
न व्यो लिटि	६ । १ । ४६	कृति तुक्	६ । १ । ७१
स्फुरतिस्फुल्योर्वञि	६ । १ । ४७	संहितायाम्	६ । १ । ७२
क्रीड्जीनां णौ	६ । १ । ४८	छे च	६ । १ । ७३
सिध्यतेरपारलौकिके	६ । १ । ४९	आङ्माहोश्च	६ । १ । ७४
मीनातिमिनोतिदीर्घांल्यापि च	६ । १ । ५०	दीर्घाद्	६ । १ । ७५
विभाषा लीयतेः	६ । १ । ५१	पदान्ताद्वा	६ । १ । ७६
खिदेङ्छन्दसि	६ । १ । ५२	इको यणचि	६ । १ । ७७
अपगुरो णमुलि	६ । १ । ५३	एचोऽयवायावः	६ । १ । ७८
चिस्फुरोर्णौ	६ । १ । ५४	वान्तो यि प्रत्यये	६ । १ । ७९
प्रजने वीयतेः	६ । १ । ५५	धातोस्तन्निमित्तस्यैव	६ । १ । ८०
विभेतेहेतुभये	६ । १ । ५६	क्षय्यनय्यौ शक्यार्थे	६ । १ । ८१
नित्यं स्मयतेः	६ । १ । ५७	क्रम्यस्तदर्थे	६ । १ । ८२
सृजिदृशोर्ज्ञल्पमकिति	३ । १ । ५८	भय्यप्रवय्ये च च्छन्दसि	६ । १ । ८३
अनुदात्तस्य चर्दुपधस्यान्यत-		एकः पूर्वपरयोः	६ । १ । ८४
रस्याम्	६ । १ । ५९	अन्तादिवच्च	६ । १ । ८५
शीर्षेङ्छन्दसि	६ । १ । ६०	पत्वतुकोरसिद्धः	६ । १ । ८६
ये च ताद्धिते	६ । १ । ६१	आह्वणः	६ । १ । ८७
आचि शीर्षः	६ । १ । ६२	वृद्धिरेचि	६ । १ । ८८
पदत्रोमासहन्निशसन्यूषन्दो-		एत्येधत्यूट्सु	६ । १ । ८९
षन्यकञ्चकञ्चुदन्नासञ्च-		आटश्च	६ । १ । ९०
स्रभृतिषु	६ । १ । ६३	उपसर्गादिति धातौ	६ । १ । ९१
		वा सुप्यापिशलेः	६ । १ । ९२

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
औतोऽम्शसोः	६ । १ । ९३	अनुदात्ते च कुषपरे	६ । १ । १२०
एङि पररूपम्	६ । १ । ९४	अवपथासि च	६ । १ । १२१
ओमाङोश्च	६ । १ । ९५	सर्वत्र विभाषा गोः	६ । १ । १२२
उस्यपदान्ताद्	६ । १ । ९६	अवङ् स्फोटायनस्य	६ । १ । १२३
अतो गुणे	६ । १ । ९७	इन्द्रे च	६ । १ । १२४
अव्यक्तानुकरणस्यात इतौ	६ । १ । ९८	छुतमृग्या अचि नित्यम्	६ । १ । १२५
नाम्नेडितस्यान्त्यस्य तु वा	६ । १ । ९९	आङोऽनुनासिकश्छन्दसि	६ । १ । १२६
नित्यमाप्नेडिते ङाचि	६ । १ । १००	इकोऽसवर्णे शाकल्यस्य	
अकः सवर्णे दीर्घः	६ । १ । १०१	ह्रस्वश्च	६ । १ । १२७
प्रथमयोः पूर्वसवर्णः	६ । १ । १०२	ऋत्यकः	६ । १ । १२८
तस्माच्छसो नः पुंसि	६ । १ । १०३	अछुतवदुपस्थिते	६ । १ । १२९
नादिचि	६ । १ । १०४	ई. ३ चाकवर्मणस्य	६ । १ । १३०
दीर्घाज्जसि च	६ । १ । १०५	दिव उद्	६ । १ । १३१
वा छन्दसि	६ । १ । १०६	एतत्तदोः सुलोपोऽकोरनञ्	
अमि पूर्वः	६ । १ । १०७	समासे हलि	६ । १ । १३२
संसारणाच्च	६ । १ । १०८	स्यश्छन्दसि बहुलम्	६ । १ । १३३
एङः पदान्तादति	६ । १ । १०९	सोऽचि लोपे चेत्पादपूरणम्	६ । १ । १३४
ङसिङ्सोश्च	६ । १ । ११०	सुट्कात्पूर्वः	६ । १ । १३५
ऋत उद्	६ । १ । १११	अङ्भ्यासव्यवायेऽपि	६ । १ । १३६
ख्यत्यात्परस्य	६ । १ । ११२	संपरिभ्यां करोतौ भूषणे	६ । १ । १३७
अतो रोऽरुतादछते	६ । १ । ११३	समवाये च	६ । १ । १३८
हशि च	६ । १ । ११४	उपात्प्रतियत्नवैकृतवाक्या-	
प्रकृत्यान्तःपादमव्यपरे	६ । १ । ११५	ध्याहारेषु	६ । १ । १३९
अव्यादवद्यादवक्कमुरवता-		किरतौ लवने	६ । १ । १४०
यमवन्त्ववस्युषु च	६ । १ । ११६	हिंसायां मतेश्च	६ । १ । १४१
यजुष्युरः	६ । १ । ११७	अपाच्चतुष्पाच्छकुनिष्वा-	
आपोऽनुषाणोवृष्णोवर्षिष्ठेऽ		लेखने	६ । १ । १४२
म्वेऽम्वालेऽम्बिकेपूर्वे	६ । १ । ११८	कुस्तुम्बुरुणि जातिः	६ । १ । १४३
अंग इत्यादौ च	६ । १ । ११९	अपरस्पराः क्रियासातत्ये	६ । १ । १४४

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
गोष्पदं सेवितासेवितप्रमा-		नम्	६ । १ । १७०
णेषु	६ । १ । १४५	ऊङिदंपदाद्यप्पुत्रैद्युभ्यः	६ । १ । १७१
आस्पदं प्रतिष्ठायाम्	६ । १ । १४६	अष्टनो दीर्घात्	६ । १ । १७२
आश्चर्यमनित्ये	६ । १ । १४७	शतुरनुमोनद्यजादी	६ । १ । १७३
वर्चस्केऽवस्करः	६ । १ । १४८	उदात्तयणोहल्पूर्वात्	६ । १ । १७४
अपस्करो रथाङ्गम्	६ । १ । १४९	नोङ्धात्वोः	६ । १ । १७५
विष्किरः शकुनिर्विकिरोवा	६ । १ । १५०	ह्रस्वनुङ्भ्यां मतुप्	६ । १ । १७६
ह्रस्वाच्चन्द्रोत्तरपदे मन्त्रे	६ । १ । १५१	नामन्यतरस्याम्	६ । १ । १७७
प्रतिष्कशश्च कशेः	६ । १ । १५२	ऊयाश्छन्दसि बहुलम्	६ । १ । १७८
प्रस्कण्वहारिश्चन्द्रावृषी	६ । १ । १५३	षट्त्रिचतुर्भ्यां हलादिः	६ । १ । १७९
मस्करमस्करिणौ वेणुपरि-		झल्युपोत्तमम्	६ । १ । १८०
व्राजकयोः	६ । १ । १५४	विभाषा भाषायाम्	६ । १ । १८१
कास्तीराजस्तुन्दे नगरे	६ । १ । १५५	न गोश्वन्साववर्णराढङ्कुङ्	
कारस्करो वृक्षः	६ । १ । १५६	कुङ्ग्रयः	६ । १ । १८२
पारस्करप्रभृतीनि च संज्ञा-		दिवो झल्	६ । १ । १८३
याम्	६ । १ । १५७	नृ चान्यतरस्याम्	६ । १ । १८४
अनुदात्तं पदमेकवर्जम्	६ । १ । १५८	तिस्त्वारितम्	६ । १ । १८५
कर्षाऽऽत्वतोवओन्तउदात्तः	६ । १ । १५९	तास्यनुदात्तेन्डिदुपदेशा-	
उञ्छादीनां च	६ । १ । १६०	ल्लसार्वधातुकमनुदात्त-	
अनुदात्तस्य च यत्रोदात्त-		मन्हिङोः	६ । १ । १८६
लोपः	६ । १ । १६१	आदिः सिचौऽन्यतरस्याम्	६ । १ । १८७
घातोः	६ । १ । १६२	स्वपादिर्हिसामच्यनिटि	६ । १ । १८८
चितः	६ । १ । १६३	अभ्यस्तानामादिः	६ । १ । १८९
तद्धितस्य	६ । १ । १६४	अनुदात्ते च	६ । १ । १९०
कितः	६ । १ । १६५	सर्वस्य सुपि	६ । १ । १९१
तिसृभ्यो जसः	६ । १ । १६६	भीहीभृहुप्रदजनधनदरि-	
चतुरः शसि	६ । १ । १६७	द्राजागरां मत्ययात्पूर्वं	
सावेकाचस्त्वृतीयादिर्विभक्तिः	६ । १ । १६८	पिति	६ । १ । १९२
अन्तोदात्तादुत्तरपदादन्य-		लिति	६ । १ । १९३
तरस्यामानित्यसमासे	६ । १ । १६९	आदिर्णिमुल्यन्यतरस्याम्	६ । १ । १९४
अश्चेदछन्दस्यसर्वनामस्था-		अचः कर्तृयकि	६ । १ । १९५

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
यलि च सेदीढन्तो वा	६ । १ । १९६	हिंसायामनुदानविभाषाक्षयेवत्यास्त्रीणि ॥	
ज्जित्यादिर्नित्यम्	६ । १ । १९७	इति षष्ठाध्यायस्य प्रथमः पादः ॥ १ ॥	
आमन्त्रितस्य च	६ । १ । १९८	बहुव्रीहौ प्रकृत्या पूर्वपदम्	६ । २ । १
पथिमथोः सर्वनामस्थाने	६ । १ । १९९	तत्पुरुषे तुत्यार्थवृत्तियासप्त-	
अन्तश्चतवैयुगपत्	६ । १ । २००	म्युपमानाव्ययद्वितीयाकृत्याः	६ । २ । २
क्षयो निवासे	६ । १ । २०१	वर्णोवर्णेवनेते	६ । २ । ३
जयः करणम्	६ । १ । २०२	गाधलवणयोः प्रमाणे	६ । २ । ४
वृषादीनां च	६ । १ । २०३	दायाद्यं दायादे	६ । २ । ५
संज्ञायामुपमानम्	६ । १ । २०४	प्रतिबन्धि चिरकृच्छ्रयोः	६ । २ । ६
निष्ठा च द्व्यजनात्	६ । १ । २०५	पदेऽपदेशे	६ । २ । ७
शुष्कघृष्टौ	६ । १ । २०६	निवाते वातन्त्राणे	६ । २ । ८
आशितः कर्ता	६ । १ । २०७	शारदेऽनार्त्तवे	६ । २ । ९
रिक्ते विभाषा	६ । १ । २०८	अर्घ्युकषाययोजातौ	६ । २ । १०
जुष्टार्पिते च च्छन्दसि	६ । १ । २०९	सदृशप्रतिरूपयोः सादृश्ये	६ । २ । ११
नित्यं मन्त्रे	६ । १ । २१०	द्विगौ प्रमाणे	६ । २ । १२
युष्मदस्मदोर्दसि	६ । १ । २११	गन्तव्यपण्यं वाणिजे	६ । २ । १३
ऊयि च	६ । १ । २१२	मात्रोपज्ञोपक्रमच्छायेनपुंसके	६ । २ । १४
यतो नावः	६ । १ । २१३	सुखमिययोर्हिते	६ । २ । १५
ईडवन्दवृशंसदुहां प्यतः	६ । १ । २१४	प्रीतौ च	६ । २ । १६
विभाषा वेण्विन्धानयोः	६ । १ । २१५	स्वं स्वामिनि	६ । २ । १७
त्यागरागहासकुहद्वठक-		पत्यावैश्वर्ये	६ । २ । १८
थानाम्	६ । १ । २१६	नभुवाक्चिद्विधिषु	६ । २ । १९
उपोत्तमं रिति	६ । १ । २१७	वा भुवनम्	६ । २ । २०
चङ्चन्यतरस्याम्	६ । १ । २१८	आशङ्काऽऽवाधनेदीयस्सु सं-	
मतोः पूर्वमात्संज्ञायां स्त्रि-		भावने	६ । २ । २१
याम्	६ । १ । २१९	पूर्वं भूतपूर्वं	६ । २ । २२
अन्तोऽवत्याः	६ । १ । २२०	सविधसनीडसमर्यादसवेशस-	
ईवत्याः	६ । १ । २२१	देशेषु सामीप्ये	६ । २ । २३
चौ	६ । १ । २२२	विस्पष्टादीनि गुणवचनेषु	६ । २ । २४
समासस्थ	६ । १ । २२३	अन्याऽवमकन्पापवत्सु भावे	
एकाचश्चायोल्यपिचयेचस्य्याऽकःसाऽवपथा-		कर्मधारये	६ । २ । २५

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
कुमारश्च	६ । २ । २६	तृतीया कर्मणि	६ । २ । ४८
आदिः प्रत्येनसि	६ । २ । २७	गतिरनन्तरः	६ । २ । ४९
पूरेष्वन्यतरस्याम्	६ । २ । २८	तादौ च निति कृत्यतौ	६ । २ । ५०
इगन्तकालकपालभगालशरा-		तवै चान्तश्च युगपत्	६ । २ । ५१
वेषु द्विगौ	६ । २ । २९	अनिगन्तोऽञ्चतौ वप्रत्यये	६ । २ । ५२
चह्वन्यतरस्याम्	६ । २ । ३०	न्यधी च	६ । २ । ५३
दिष्टिवितस्त्योश्च	६ । २ । ३१	ईषदन्यतरस्याम्	६ । २ । ५४
सप्तमीसिद्धशुष्कपक्वन्धेष्व-		हिरण्यपारिमाणं धने	६ । २ । ५५
कालात्	६ । २ । ३२	प्रथमोऽचिरोपसम्पत्तौ	६ । २ । ५६
परिप्रत्युपाऽपावर्ज्यमानाऽहो-		कतरकतमौ कर्मधारये	६ । २ । ५७
रान्नावयवेषु	६ । २ । ३३	आर्यो ब्राह्मणकुमारयोः	६ । २ । ५८
राजन्यबहुवचनद्वन्द्वेऽन्धकवृ-		राजा च	६ । २ । ५९
णिषु	६ । २ । ३४	षष्ठी प्रत्येनसि	६ । २ । ६०
संख्या	६ । २ । ३५	के नित्यार्थे	६ । २ । ६१
आचार्योपसर्जनश्चान्तेवासी	६ । २ । ३६	ग्रामः शिल्पिनि	६ । २ । ६२
कार्तिकौजपादयश्च	६ । २ । ३७	राजा च प्रशंसायाम्	६ । २ । ६३
महान्ब्रीह्यपराह्णगृष्टीष्वास-		आदिरुदात्तः	६ । २ । ६४
जाबालभारभारतहैलिहि-		सप्तमीहारिणौ धर्म्येऽहरणे	६ । २ । ६५
लरौरवमवृद्धेषु	६ । २ । ३८	युक्ते च	६ । २ । ६६
सुल्लकश्च वैश्वदेवे	६ । २ । ३९	विभाषाऽध्यक्षे	६ । २ । ६७
उष्ट्रः सादिवाभ्योः	६ । २ । ४०	पापं च शिल्पिनि	६ । २ । ६८
गौः सादसादिसारथिषु	६ । २ । ४१	गोत्रान्तेवासिमाणवब्राह्म-	
कुरुगार्हपतिरिक्तगुर्वसूतजरत्य-		णेषु क्षेपे	६ । २ । ६९
श्लीलदृढरूपापारेवडवातै-		अङ्गानि मैरेये	६ । २ । ७०
तिलकदूःपण्यकम्बलो दा-		भक्ताख्यास्तदर्थेषु	६ । २ । ७१
सीभाराणां च	६ । २ । ४२	गोविडालसिंहसैन्यवेषूपमाने	६ । २ । ७२
चतुर्थी तदर्धे	६ । २ । ४३	अके जीविकार्थे	६ । २ । ७३
अर्थे	६ । २ । ४४	प्राचां क्रीडायाम्	६ । २ । ७४
के च	६ । २ । ४५	अणि नियुक्ते	६ । २ । ७५
कर्मधारयेऽनिष्ठा	६ । २ । ४६	शिल्पिनि चाऽकृञः	६ । २ । ७६
अहीने द्वितीया	६ । २ । ४७	संज्ञायां च	६ । २ । ७७

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
गोतन्तियवं पाले	६ । २ । ७८	बहुव्रीहौ विश्वं संज्ञायाम्	६ । २ । १०६
णिनि	६ । २ । ७९	उदराशेषेषु	६ । २ । १०७
उपमानं शब्दार्थमकृतावेव	६ । २ । ८०	क्षेपे	६ । २ । १०८
युक्तारोह्यादयश्च	६ । २ । ८१	नदी बन्धुनि	६ । २ । १०९
दीर्घकाशतुषभ्राष्ट्रवटं जे	६ । २ । ८२	निष्ठोपसर्गपूर्वमन्यतर-	
अन्त्यात्पूर्वं बह्वचः	६ । २ । ८३	स्याम्	६ । २ । ११०
ग्रामेऽनिवसन्तः	६ । २ । ८४	उत्तरपदाऽऽदिः	६ । २ । १११
घोषादिषु च	६ । २ । ८५	कर्णौ वर्णलक्षणान्	६ । २ । ११२
छात्र्यादयः शालायाम्	६ । २ । ८६	संज्ञौपम्ययोश्च	६ । २ । ११३
प्रस्थेऽवृद्धमकर्ष्यादीनाम्	६ । २ । ८७	कण्ठपृष्ठग्रीवाजङ्घं च	६ । २ । ११४
मालादीनां च	६ । २ । ८८	शृङ्गमवस्थायां च	६ । २ । ११५
अमहन्मवन्नगरेऽनुदीचाम्	६ । २ । ८९	नञो जरमरमित्रमृताः	६ । २ । ११६
अर्मेचाऽवर्णं द्व्यच् त्र्यच्	६ । २ । ९०	सोर्मनसी अलोमोषसी	६ । २ । ११७
न भूताधिकसंजीवमद्राश्मकं		कत्वादयश्च	६ । २ । ११८
जलम्	६ । २ । ९१	आद्युदात्तं द्व्यच् छन्दसि	६ । २ । ११९
अन्तः	६ । २ । ९२	वीरवीर्यौ च	६ । २ । १२०
सर्वं गुणकात्स्न्ये	६ । २ । ९३	कूलतिरितूलमूलशालाक्ष-	
संज्ञायां गिरिनिकाययोः	६ । २ । ९४	सममन्ययीभावे	६ । २ । १२१
कुमार्या वयसि	६ । २ । ९५	कंसमन्यशूर्पपाय्यकाण्ड	
उदकेऽकेवले	६ । २ । ९६	द्विगौ	६ । २ । १२२
द्विगौ क्रतौ	६ । २ । ९७	तत्पुरुषे शालायां नपुंसके	६ । २ । १२३
सभायां नपुंसके	६ । २ । ९८	कन्या च	६ । २ । १२४
पुरे प्राचाम्	६ । २ । ९९	आदिश्चिह्णणादीनाम्	६ । २ । १२५
अरिष्टगौडपूर्वं च	६ । २ । १००	चेलखेटकटुककाण्डं गर्हा-	
न हास्तिनफलकमार्देयाः	६ । २ । १०१	याम्	६ । २ । १२६
कुसूलकूपकुम्भशालं विले	६ । २ । १०२	चीरमुपमानम्	६ । २ । १२७
दिवच्छन्दाग्रामजनपदाख्या-		पल्लसूपशाकं मिश्रे	६ । २ । १२८
नचानराटेषु	६ । २ । १०३	कूलसूदस्थलकर्षाः संज्ञायाम्	६ । २ । १२९
आचार्योपसर्जनश्चान्तेवा-		अकर्मधारये रान्यम्	६ । २ । १३०
सिनि	६ । २ । १०४	वर्ग्यादयश्च	६ । २ । १३१
उत्तरपदवृद्धौ सर्वं च	६ । २ । १०५	पुत्रः पुम्न्यः	६ । २ । १३२

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
नाचार्यराजर्विकसंयुक्तज्ञा-		अध्यावशक्तौ	६।२।१५७
त्याख्येभ्यः	६।२।१३३	आकोशे च	६।२।१५८
चूर्णादीन्यप्राणिपष्ठ्याः	६।२।१३४	संज्ञायाम्	६।२।१५९
षट् च काण्डादीनि	६।२।१३५	कृत्योकेष्णुच्चावदयश्च	६।२।१६०
कुण्डं वनम्	६।२।१३६	विभाषा तृन्नत्रतीक्ष्णशुचिषु	६।२।१६१
प्रकृत्या भगालम्	६।२।१३७	बहुव्रीहाविदमेतत्तद्व्यभि-	
शितेर्नित्याऽवह्वन्वह्वीहाव-		धमपूरणयोः क्रियाग-	
भसत्	६।२।१३८	णने	६।२।१६२
गतिकारकोपपदात्कृत्	६।२।१३९	संख्यायास्तनः	६।२।१६३
उभे वनस्पत्यादिषु युगपत्	६।२।१४०	विभाषा छन्दसि	६।२।१६४
देवताद्वन्द्वे च	६।२।१४१	संशार्या मित्राजिनयोः	६।२।१६५
नोत्तरपदेऽनुदात्तादावपृथि-		व्यवायिनोरन्तरम्	६।२।१६६
वीरुद्रपूषमन्थिषु	६।२।१४२	मुखं स्वाङ्गम्	६।२।१६७
अन्तः	६।२।१४३	नाव्ययदिवच्छन्दगोमहत्स्थू-	
थाऽथषञ्जक्ताऽजऽवित्रका-		लमुष्टिपृथुवत्सेभ्यः	६।२।१६८
णाम्	६।२।१४४	निष्ठोपमानादन्यतरस्याम्	६।२।१६९
सूपमानात् कः	६।२।१४५	आतिकालमुसादिभ्योऽना-	
संज्ञायामनाचितादीनाम्	६।२।१४६	च्छादनात् कोऽकृतमि-	
प्रवृद्धादीनां च	६।२।१४७	तप्रतिपन्नाः	६।२।१७०
कारकाद्वत्तश्रुतयोरेवाशिषि	६।२।१४८	वा जाते	६।२।१७१
इत्थंभूतेन कृतमिति च	६।२।१४९	नञ्मुभ्याम्	६।२।१७२
अनो भावकर्मवचनः	६।२।१५०	कपि पूर्वम्	६।२।१७३
मन्त्रकिन्व्याख्यानशयना-		ह्रस्वान्तेऽन्त्यात्पूर्वम्	६।२।१७४
सनस्थानयाजकादि-		वहोर्नञ्वदुत्तरपदभूमि	६।२।१७५
कीताः	६।२।१५१	न गुणादयोवयवाः	६।२।१७६
सप्तम्याः पुण्यम्	६।२।१५२	उपसर्गात्स्वाङ्गं ध्रुवमपशु	६।२।१७७
ऊनार्थकलहं तृतीयायाः	६।२।१५३	वनं समासे	६।२।१७८
मिश्रं चानुपसर्गमसन्धौ	६।२।१५४	अन्तः	६।२।१७९
नञो गणप्रतिषेधे सम्पाद्य-		अन्तश्च	६।२।१८०
हंहितालमर्थास्तद्धिताः	६।२।१५५	न निविभ्याम्	६।२।१८१
ययतोश्चातदर्धे	६।२।१५६	परेरभितोभावि मण्डलम्	६।२।१८२

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
प्रादस्वाङ्गं संज्ञायाम्	६ । २ । १८३	हलदन्तात्सप्तम्याः संज्ञायाम्	६ । ३ । ९
निरुदकादीनि च	६ । २ । १८४	कारनानि च प्राचां हलादौ	६ । ३ । १०
अभेर्मुखम्	६ । २ । १८५	मध्याद्गुरौ	६ । ३ । ११
अपाच्च	६ । २ । १८६	अमूर्द्धमस्तकात्स्वाङ्गादकामे	६ । ३ । १२
स्फिगपूतवीणाऽञ्चोऽच्च-		बन्धे च विभाषा	६ । ३ । १३
कुक्षिसीरनामनाम च	६ । ३ । १८७	तत्पुरुषे कृति बहुलम्	६ । ३ । १४
अधेरुपरिस्थम्	६ । २ । १८८	प्रावृट्शरत्कालदिवां जे	६ । ३ । १५
अनोरप्रधानकनीयसी	६ । २ । १८९	विभाषा वर्षक्षरशरवरात्	६ । ३ । १६
पुरुषश्चान्वादिष्टः	६ । २ । १९०	षकालतनेषु कालनाम्नः	६ । ३ । १७
अतेरकृतदे	६ । २ । १९१	शयवासवासिष्वकालात्	६ । ३ । १८
नेरनिधाने	६ । २ । १९२	नेन्सिद्धबध्नातिषु च	६ । ३ । १९
प्रतेरंश्चादयस्तत्पुरुषे	६ । २ । १९३	स्थे च भाषायाम्	६ । ३ । २०
उपाद् व्यज्जिनमगौरादयः	६ । २ । १९४	षष्ठ्या आक्रोशे	६ । ३ । २१
सोरवक्षेपणे	६ । २ । १९५	पुत्रेऽन्यतरस्याम्	६ । ३ । २२
विभाषोत्पुच्छे	६ । २ । १९६	कृतो विद्यायोनिस्त्वन्धेभ्यः	६ । ३ । २३
द्वित्रिभ्यां पादन्मूर्धसु बहु-		विभाषा स्वसृपत्योः	६ । ३ । २४
ब्रीहौ	६ । २ । १९७	आनङ् कृतो द्वन्द्वे	६ । ३ । २५
सकथं चाक्रान्तात्	६ । २ । १९८	देवताद्वन्द्वे च	६ । ३ । २६
परादिश्चन्दसि बहुलम्	६ । ३ । १९९	ईदमेः सोमवरुणयोः	६ । ३ । २७
बहुव्रीहावाशंगौः सादक्तेननित्यार्थेयुक्तानहा-		इद्व्यौ	६ । ३ । २८
स्तिनकूलदेवताविभाषाननिविभ्यामेकोनविं-		दिवो द्यावा	६ । ३ । २९
शतिः ॥ इति षष्ठाध्यायस्य द्वितीयः		दिवसश्च पृथिव्याम्	६ । ३ । ३०
पादः ॥ २ ॥		उषासोषसः	६ । ३ । ३१
अलुगुत्तरपदे	६ । ३ । १	मातरपितराबुदीचाम्	६ । ३ । ३२
पञ्चम्याः स्तोकादिभ्यः	६ । ३ । २	पितरामातरा च च्छन्दसि	६ । ३ । ३३
ओजःसहोम्भस्तमसस्तृतीयायाः	६ । ३ । ३	स्त्रियाः पुंवद्भाषितपुंस्कादनू-	
मनसः संज्ञायाम्	६ । ३ । ४	इसमानाधिकरणेऽस्त्रिया-	
आज्ञायिति च		मपूरणीमिज्ञादिषु	६ । ३ । ३४
आत्मनश्च	६ । ३ । ६	तसिलादिष्वाकृत्वसुचः	६ । ३ । ३५
वैयाकरणाख्यायां चतुर्थ्याः	६ । ३ । ७	क्यङ्मानिनोश्च	६ । ३ । ३६
परस्य च	६ । ३ । ८	न कोपधायाः	६ । ३ । ३७

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
संज्ञापूरण्योश्च	६ । ३ । ३८	इको ह्रस्वोऽङ्यो गालवस्य	६ । ३ । ६१
वृद्धिनिमित्तस्य च तद्धित-		एकतद्धिते च	६ । ३ । ६२
स्यारक्तविकारे	६ । ३ । ३९	ङ्यपोः संज्ञाछन्दसोर्वहुलम्	६ । ३ । ६३
स्वाङ्गाच्चेतः	६ । ३ । ४०	त्वे च	६ । ३ । ६४
जातेश्च	६ । ३ । ४१	इष्टकेपीकामालानां चिततूल-	
पुंवत्कर्माधारयजातीयदेशीयेषु	६ । ३ । ४२	भारिषु	६ । ३ । ६५
घरूपकल्पचेलङ्ब्रुवगोत्रम-		क्षित्यनव्ययस्य	६ । ३ । ६६
तहतेषु ङ्योऽनेकाचो		अरुर्दिषदजन्तस्य मुम्	६ । ३ । ६७
ह्रस्वः	६ । ३ । ४३	इच एकाचोऽम्भत्ययवच्च	६ । ३ । ६८
नद्याः शेषस्यान्यतरस्याम्	६ । ३ । ४४	वाचंयमपुरन्दरौ च	६ । ३ । ६९
उगितश्च	६ । ३ । ४५	कारे सत्याऽगदस्य	६ । ३ । ७०
आन्महतः समानाधिकरण-		इयेनातिलस्य पाते जे	६ । ३ । ७१
जातीययोः	६ । ३ । ४६	रात्रेः कृति विभाषा	६ । ३ । ७२
द्व्यष्टनः संख्यायामवहुव्रीह्य-		नलोपोऽनञः	६ । ३ । ७३
शीत्योः	६ । ३ । ४७	तस्मान्नुडाचि	६ । ३ । ७४
त्रेस्त्रयः	६ । ३ । ४८	नभ्रान्नपान्नवेदानासत्यान-	
विभाषा चत्वारिंशत्प्रभृतौ स-		मुचिनकुलनखनपुंसक-	
र्वेषाम्	६ । ३ । ४९	नक्षत्रनकनाकेषु प्रकृत्या	६ । ३ । ७५
हृदयस्य हल्लेखयदण्ठासेषु	६ । ३ । ५०	एकादिश्चैकस्य चादुक्	६ । ३ । ७६
वा शोकप्यञ्जुरोगेषु	६ । ३ । ५१	नगोप्राणिष्वन्यतरस्याम्	६ । ३ । ७७
पादस्यपदाऽऽन्यातिगोपहतेषु	६ । ३ । ५२	सहस्य सः संज्ञायाम्	६ । ३ । ७८
पद्यत्यतदर्धे	६ । ३ । ५३	ग्रन्थान्ताधिके च	६ । ३ । ७९
हिमक्राषिहतिषु च	६ । ३ । ५४	द्वितीये चानुपारख्ये	६ । ३ । ८०
ऋचः शे	६ । ३ । ५५	अव्ययीभावे चाकाले	६ । ३ । ८१
वा घोषमिश्रशब्देषु	६ । ३ । ५६	वोपसर्जनस्य	६ । ३ । ८२
उदकस्योदः संज्ञायाम्	६ । ३ । ५७	प्रकृत्याऽऽशिषि	६ । ३ । ८३
पेषंवासवाहनधिषु च	६ । ३ । ५८	समानस्य च्छन्दस्यमूर्द्धप्रभृत्यु-	
एकहलादौ पूरयितव्येऽन्यत-		दकेषु	६ । ३ । ८४
रस्याम्	६ । ३ । ५९	ज्योतिर्जनपदरात्रिनाभिनाम-	
मन्यौदनसक्तुविन्दुवज्रभार-		गोत्ररूपस्थान्नवर्णवयोवचनव-	
हारवीवधगाहेषु च	६ । ३ । ६०	न्धुषु	६ । ३ । ८५

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
चरणे ब्रह्मचारिणि	६ । ३ । ८६	साढ्यैसाद्वासादेति निगमे	६ । ३ । ११३
तीर्थे ये	६ । ३ । ८७	संहितायाम्	६ । ३ । ११४
विभाषोदरे	६ । ३ । ८८	कर्णे लक्षणस्याऽविष्टाष्टपञ्च-	
दृग्दृश्वतुषु	६ । ३ । ८९	मणिभिन्नच्छिन्नच्छिद्र-	
इदं किमोरीशूकी	६ । ३ । ९०	स्रुवस्वस्तिकस्य	६ । ३ । ११५
आ सर्वनाम्नः	६ । ३ । ९१	नहिवृतिवृषिव्यधिरुचिस-	
विष्वदेवयोश्च टेरद्रचश्चताव-		हितनिषु कौ	६ । ३ । ११६
भयये	६ । ३ । ९२	वनगिर्योः संज्ञायां कोटर-	
समः समि	६ । ३ । ९३	किंशुलुकादीनाम्	६ । ३ । ११७
तिरसस्तिर्यलोपे	६ । ३ । ९४	वले	६ । ३ । ११८
सहस्र सधिः	६ । ३ । ९५	मतौ बह्वचोऽनजिरादीनाम्	६ । ३ । ११९
सधमादस्थयोऽच्छन्दसि	६ । ३ । ९६	शरादीनां च	६ । ३ । १२०
अन्तरुपसर्गेभ्योऽप ईत्	६ । ३ । ९७	इको वहेऽपीलोः	६ । ३ । १२१
ऊदनोर्देशे	६ । ३ । ९८	उपसर्गस्य घञ्यमनुष्ये व-	
अषष्ठ्यतृतीयास्थस्यान्यस्य दुगा-		हुलम्	६ । ३ । १२२
शीराशास्थास्थितोत्सुकोति-		इकः काशे	६ । ३ । १२३
कारकरागच्छेषु	६ । ३ । ९९	दस्ति	६ । ३ । १२४
अर्थे विभाषा	६ । ३ । १००	अष्टनः संज्ञायाम्	६ । ३ । १२५
कोः कत्तत्पुरुषेऽचि	६ । ३ । १०१	छन्दसि च	६ । ३ । १२६
रथवदयोश्च	६ । ३ । १०२	चित्तेः कपि	६ । ३ । १२७
तृणे च जातौ	६ । ३ । १०३	विश्वस्य वसुराटोः	६ । ३ । १२८
का पथ्यक्षयोः	६ । ३ । १०४	नरे संज्ञायाम्	६ । ३ । १२९
ईषदर्थे	६ । ३ । १०५	मित्रे चर्षौ	६ । ३ । १३०
विभाषा पुरुषे	६ । ३ । १०६	मन्त्रे सोमाऽश्वेन्द्रियविश्व-	
कवं चोष्णे	६ । ३ । १०७	देव्यस्य मतौ	६ । ३ । १३१
पथि च च्छन्दसि	६ । ३ । १०८	ओषधेश्च विभक्तावप्रथमा-	
पृषोदरादीनि यथोपदिष्टम्	६ । ३ । १०९	याम्	६ । ३ । १३२
संख्याविसायपूर्वस्याहस्या-		ऋचि तुनुषमक्षुतङ्कुत्रोर-	
हनन्यतरस्यां ङौ	६ । ३ । ११०	व्याणाम्	६ । ३ । १३३
द्रुलोपे पूर्वस्य दीर्घोऽणः	६ । ३ । १११	इकः सुञि	६ । ३ । १३४
सहिवहोरोदवर्णस्य	६ । ३ । ११२	अचोऽतस्तिङः	६ । ३ । १३५

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
निपातस्य च	६ । ३ । १३६	असिद्धवदन्नाभाव	६ । ४ । २२
अन्येषामपि दृश्यते	६ । ३ । १३७	इनात्रलोपः	६ । ४ । २३
चौ	६ । ३ । १३८	अनिदितां हल उपधायाः	
संसारणस्य	६ । ३ । १३९	कृडिति	६ । ४ । २४
अलुक्षष्ठ्याजातेरिक्कोऽन्ययीभावेकोःकत्त-		दंशसञ्जस्वञ्जां शापि	६ । ४ । २५
दिकोवहएकोनविंशतिः॥इति षष्ठाध्यायस्य		रञ्जेश्च	६ । ४ । २६
तृतीयः पादः ॥ ३ ॥		घञि च भावकरणयोः	६ । ४ । २७
अङ्गस्य	६ । ४ । १	स्यदो जवे	६ । ४ । २८
हलः	६ । ४ । २	अवोदैघौघप्रश्रथहिमश्रथाः	६ । ४ । २९
नामि	६ । ४ । ३	नाञ्चैः पूजायाम्	६ । ४ । ३०
त तिसृचतसृ	६ । ४ । ४	त्तिव स्कन्दिस्पन्दोः	६ । ४ । ३१
छन्दः युभयथा	६ । ४ । ५	जान्तनशां विभाषा	६ । ४ । ३२
नृ च	६ । ४ । ६	भञ्जेश्च चिणि	६ । ४ । ३३
नोपधायाः	६ । ४ । ७	शास इदङ्गहलोः	६ । ४ । ३४
सर्वनामस्थाने चासम्बुद्धौ	६ । ४ । ८	शा हौ	६ । ४ । ३५
त्रा षपूर्वस्य निगमे	६ । ४ । ९	हन्तेर्जः	६ । ४ । ३६
सान्तमहतः संयोगस्य	६ । ४ । १०	अनुदात्तोपदेशवनतितनोत्या-	
असृन्तृन्तृस्वसृनसृनेष्टृत्वष्टृक्षरुहो-		दीनामनुनासिकलोपो	
तृपोतृप्रशास्तृणाम्	६ । ४ । ११	झलि कृडिति	६ । ४ । ३७
इन्हन्पूर्वार्थम्णां शौ	६ । ४ । १२	वा ल्यापि	६ । ४ । ३८
सौ च	६ । ४ । १३	न किञ्चि दीर्घश्च	६ । ४ । ३९
अत्वसन्तस्य चाधातोः	६ । ४ । १४	गमः कौ	६ । ४ । ४०
अनुनासिकस्य किङ्गलोः		विङ्गनोरनुनासिकस्याऽऽत्	६ । ४ । ४१
कृडिति	६ । ४ । १५	जनसनखनां सन्झलोः	६ । ४ । ४२
अञ्ज्ञानगमां सनि	६ । ४ । १६	ये विभाषा	६ । ४ । ४३
तनोतेर्विभाषा	६ । ४ । १७	तनोतेर्यकि	६ । ४ । ४४
कमश्च त्तिव	६ । ४ । १८	सनः किञ्चि लोपश्चास्याऽन्य-	
च्छ्लोः शुडनुनासिके च	६ । ४ । १९	तरस्याम्	६ । ४ । ४५
ञ्वरत्वरस्त्रिव्यविमवामुप-		आर्द्धधातुके	६ । ४ । ४६
धायाश्च	६ । ४ । २०	अस्जोरोपधयोस्मन्यतर-	
नाल्लोपः	६ । ४ । २१	स्याम्	६ । ४ । ४७

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
अतो लोपः	६ । ४ । ४८	अचि श्रुधातुभ्रुवां व्योरियङ्-	
यस्य हलः	६ । ४ । ४९	वडौ	६ । ४ । ७७
भ्यस्य विभाषा	६ । ४ । ५०	अभ्यासस्यारसवर्णे	६ । ४ । ७८
णेरानिटि	६ । ४ । ५१	स्त्रियाः	६ । ४ । ७९
निष्ठायां सेटि	६ । ४ । ५२	वाग्रासोः	६ । ४ । ८०
जनिता मन्त्रे	६ । ४ । ५३	इणो यण्	६ । ४ । ८१
शमिता यज्ञे	६ । ४ । ५४	एरनेकाचोऽसंयोगपूर्वस्य	६ । ४ । ८२
अयामन्ताल्वाव्येत्येवण्युषु	६ । ४ । ५५	ओः सुपि	६ । ४ । ८३
त्यपि लघुपूर्वात्	६ । ४ । ५६	वर्षाम्बश्च	६ । ४ । ८४
विभाषा पः	६ । ४ । ५७	न भूमधियोः	६ । ४ । ८५
युष्टवोर्दीर्घश्छन्दसि	६ । ४ । ५८	छन्दस्युभयथा	६ । ४ । ८६
क्षियः	६ । ४ । ५९	ह्रस्वोः सार्वधातुके	६ । ४ । ८७
निष्ठायामप्यदर्थे	६ । ४ । ६०	भ्रुवो वुङ्कुङ्कलितोः	६ । ४ । ८८
वा क्रोशदैन्ययोः	६ । ४ । ६१	ऊटुपधाया गोहः	६ । ४ । ८९
स्यसिचसीयुद्तासिषु भाव-		दोषो णौ	६ । ४ । ९०
कर्मणोरुपदेशेऽन्जनग्रह-		वा चित्तविरागे	६ । ४ । ९१
दृशां वा चिण्वदिट् च	६ । ४ । ६२	मितां ह्रस्वः	६ । ४ । ९२
दीङो युढचि कृङिति	६ । ४ । ६३	चिण्मुलोर्दीर्घोऽन्यतरस्याम्	६ । ४ । ९३
आतो लोप इटि च	६ । ४ । ६४	खचि ह्रस्वः	६ । ४ । ९४
ईयति	६ । ४ । ६५	ह्लादो निष्ठायाम्	६ । ४ । ९५
घुमास्यागापाजहातिसां हलि	६ । ४ । ६६	छादेशेऽद्युपसर्गस्य	६ । ४ । ९६
एलिङि	६ । ४ । ६७	इस्मन्त्रनकिषु च	६ । ४ । ९७
वाऽन्यस्य संयोगादेः	६ । ४ । ६८	गमहनजनस्वनवसां लोपः	
न ल्यपि	६ । ४ । ६९	किङित्यनङि	६ । ४ । ९८
भयतेरिदन्यतरस्याम्	६ । ४ । ७०	तनिपत्योऽछन्दसि	६ । ४ । ९९
लुङ्लङ्लङ्ङ्वदुदात्तः	६ । ४ । ७१	घसिभसोर्हलि च	६ । ४ । १००
आढजादीनाम्	६ । ४ । ७२	हुङ्गल्भ्यो हेर्धिः	६ । ४ । १०१
छन्दस्यपि दृश्यते	६ । ४ । ७३	श्रुगृणपृक्पृभ्यश्छन्दसि	६ । ४ । १०२
न माङ्गयोगे	६ । ४ । ७४	अङितश्च	६ । ४ । १०३
बहुलं छन्दस्यमाङ्गयोगेऽपि	६ । ४ । ७५	चिणो लुक्	६ । ४ । १०४
इरयो रे	६ । ४ । ७६	अतो हेः	६ । ४ । १०५

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
उतश्च मत्पयादसंयोगपूर्वात्	६ । ४ । १०६	विभाषा छिद्योः	६ । ४ । १३६
लोपश्चास्यान्यतरस्यां म्बोः	६ । ४ । १०७	न संयोगादमन्तात्	६ । ४ । १३७
नित्यं करोतेः	६ । ४ । १०८	अचः	६ । ४ । १३८
ये च	६ । ४ । १०९	उद ईत्	६ । ४ । १३९
अत उत्सार्वधातुके	६ । ४ । ११०	आतो धातोः	६ । ४ । १४०
शसोरल्लोपः	६ । ४ । १११	मन्त्रेष्वाल्वाद्यादेरात्मनः	६ । ४ । १४१
श्राभ्यस्तयोरातः	६ । ४ । ११२	ति विशतेर्द्विति	६ । ४ । १४२
ईहल्यघोः	६ । ४ । ११३	टेः	६ । ४ । १४३
इद्दरिद्रस्य	६ । ४ । ११४	नस्तद्धिते	६ । ४ । १४४
भियोऽन्यतरस्याम्	६ । ४ । ११५	अह्णष्टसोरेव	६ । ४ । १४५
जहातेश्च	६ । ४ । ११६	ओर्गुणः	६ । ४ । १४६
आ च हौ	६ । ४ । ११७	ढेलोपोऽकद्वाः	६ । ४ । १४७
लोपो यि	६ । ४ । ११८	यस्येति च	६ । ४ । १४८
घ्वसोरेद्धावभ्यासलोपश्च	६ । ४ । ११९	सूर्यतिष्यागस्त्यमत्स्या-	
अत एकहल्मध्येऽनादेशादे-		नां य उपधायाः	६ । ४ । १४९
र्लिटि	६ । ४ । १२०	हलस्तद्धितस्य	६ । ४ । १५०
थलि च सेटि	६ । ४ । १२१	आपत्यस्य च तद्धितेऽनाति	६ । ४ । १५१
तृफलभजत्रपश्च	६ । ४ । १२२	क्यच्चयोश्च	६ । ४ । १५२
राघो हिंसायाम्	६ । ४ । १२३	वित्वकादिभ्यश्चलस्य लृक्	६ । ४ । १५३
वा जृभ्रमुत्रसाम्	६ । ४ । १२४	तुरिष्ठेमेयःसु	६ । ४ । १५४
फर्णा च सप्तानाम्	६ । ४ । १२५	टेः	६ । ४ । १५५
न शसददवादिगुणानाम्	६ । ४ । १२६	स्थूलदूरयुवह्रस्वक्षिमस्रुद्धा-	
अर्वणस्त्रसावनजः	६ । ४ । १२७	णां यणादिपरं पूर्वस्य	
मघवा बहुलम्	६ । ४ । १२८	च गुणः	६ । ४ । १५६
भस्य	६ । ४ । १२९	मियस्थिरस्फिरोरुबहुलगु-	
पादः पत्	६ । ४ । १३०	रुवृद्धतृमदीर्घवृन्दारका-	
वसोः संप्रसारणम्	६ । ४ । १३१	णां मस्थस्फवर्वाहिगर्वर्धि-	
वाह ऊट्	६ । ४ । १३२	त्रपद्वाधिवृन्दाः	६ । ४ । १५७
श्रयुवमघोनामतद्धिते	६ । ४ । १३३	बहोर्लोपो भू च बहोः	६ । ४ । १५८
अल्लोपोऽनः	६ । ४ । १३४	इष्टस्य यिट् च	६ । ४ । १५९
षपूर्वहन्धृतराज्ञामणि	६ । ४ । १३५	ज्यादादीयसः	६ । ४ । १६०

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
रक्ततो हलादर्लघोः	६ । ४ । १६१	शीङो रुट्	७ । १ । ६
विभाषर्जोऽछन्दसि	६ । ४ । १६२	वेत्तोर्विभाषा	७ । १ । ७
मकृत्यैकाच्	६ । ४ । १६३	बहुलं छन्दसि	७ । १ । ८
इनण्यनपत्ये	६ । ४ । १६४	अतो भिस ऐस्	७ । १ । ९
गाथिविदधिकेशिगाणिपणि-		बहुलं छन्दसि	७ । १ । १०
नश्च	६ । ४ । १६५	नेदमदसोरकोः	७ । १ । ११
संयोगादिश्च	६ । ४ । १६६	टाङ्सिङ्सामिनात्स्याः	७ । १ । १२
अन्	६ । ४ । १६७	ङेर्यः	७ । १ । १३
ये चाऽभावकर्मणोः	६ । ४ । १६८	सर्वनाम्नः स्मै	७ । १ । १४
आत्माध्वानौ स्वे	६ । ४ । १६९	ङ्सिङ्योः स्मावस्मिनौ	७ । १ । १५
न मपूर्वोऽपत्येऽवर्मणः	६ । ४ । १७०	पूर्वादिभ्यो नवभ्यो वा	७ । १ । १६
ब्राह्मोऽजातौ	६ । ४ । १७१	जसः शी	७ । १ । १७
कार्मस्ताच्छील्ये	६ । ४ । १७२	औङ आपः	७ । १ । १८
औक्ष्मनपत्ये	६ । ४ । १७३	नपुंसकाच्च	७ । १ । १९
दाण्डिनायनहास्तिनायना-		जश्शसोः शिः	७ । १ । २०
थर्वणिकजैह्वाशिनेयवा-		अष्टाभ्य औश्	७ । १ । २१
शिनायनिभ्रौणहत्यधैवत्यसार-		षड्भ्यो लुक्	७ । १ । २२
वैक्ष्वाकमैत्रेयहिरण्म-		स्वमोर्नपुंसकाच्	७ । १ । २३
यानि	६ । ४ । १७४	अतोऽम्	७ । १ । २४
ऋत्वयवास्तव्यवास्त्वमाध्वी-		अदूढतरादिभ्यः पञ्चभ्यः	७ । १ । २५
हिरण्ययानि च्छन्दसि	६ । ४ । १७५	नेतराच्छन्दसि	७ । १ । २६
अङ्गस्यराहोपोविद्वनोर्वाक्रोशमिणोहुङ्ग-		युष्मदस्मद्भ्यां ङ्सोऽश्	७ । १ । २७
ल्भ्यस्थलिचमन्त्रेपुरऋतः पञ्चदश ॥ इति ष-		ङे प्रथमयोरम्	७ । १ । २८
ष्ठाध्यायस्य चतुर्थः पादः ॥ इति षष्ठाध्यायः		शसो न	७ । १ । २९
समाप्तः ॥ ६ ॥	॥ ॥	भ्यसोभ्यम्	७ । १ । ३०
युवोरनाकौ	७ । १ । १	पञ्चम्या अच्	७ । १ । ३१
आयनेयीनीयियः फटस्वच्छां		एकवचनस्य च	७ । १ । ३२
प्रत्ययादीनाम्	७ । १ । २	साम आकम्	७ । १ । ३३
ज्ञोऽन्तः	७ । १ । ३	आत औ णलः	७ । १ । ३४
अदभ्यस्ताच्	७ । १ । ४	तुह्योस्तातङाशिण्यन्यतर-	
आत्मनेपदेव्यनतः	७ । १ । ५		

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
स्याम्	७ । १ । ३५	लभेश्च	७ । १ । ६४
विदेः शतुर्वसुः	७ । १ । ३६	आङो यि	७ । १ । ६५
समासेऽनञ्पूर्वे क्त्वो ल्यप्	७ । १ । ३७	उपात्मशंसायाम्	७ । १ । ६६
क्त्वापि छन्दसि	७ । १ । ३८	उपसर्गात् खल्वञोः	७ । १ । ६७
सुपां सुलुक्पूर्वसवर्णाच्छेयाद्वा-		न सुदुर्भ्यां केवलाभ्याम्	७ । १ । ६८
ह्यायाजालः	७ । १ । ३९	विभाषा चिण्णमुलोः	७ । १ । ६९
अमो मश्च	७ । १ । ४०	उगिदचां सर्वनामस्थानेऽ-	
लोपस्त आत्मनेपदेषु	७ । १ । ४१	धातोः	७ । १ । ७०
ध्वमो ध्वात्	७ । १ । ४२	युजेरसमासे	७ । १ । ७१
यजध्वेनामिति च	७ । १ । ४३	नपुंसकस्य झलञः	७ । १ । ७२
तस्य तात्	७ । १ । ४४	इकोऽचि विभक्तौ	७ । १ । ७३
तप्तनप्तनथनाश्च	७ । १ । ४५	तृतीयादिषु भाषितपुंस्कंपुंव-	
इदन्तोमसि	७ । १ । ४६	द्रालवस्य	७ । १ । ७४
क्त्वो यक्	७ । १ । ४७	अस्थिदधिसकृय्यक्ष्णामनङ्-	
इष्टीनमिति च	७ । १ । ४८	दात्तः	७ । १ । ७५
स्नात्वाद्यादयश्च	७ । १ । ४९	छन्दस्यपि दृश्यते	७ । १ । ७६
आञ्जसेरसुक्	७ । १ । ५०	ई च द्विवचने	७ । १ । ७७
अश्वक्षीरवृषलवणानामात्मभी-		नाभ्यस्ताच्छतुः	७ । १ । ७८
तौ क्यचि	७ । १ । ५१	वा नपुंसकस्य	७ । १ । ७९
आमि सर्वनाम्नः सुट्	७ । १ । ५२	आच्छन्निद्योर्नुम्	७ । १ । ८०
अेछयः	७ । १ । ५३	शप्श्यनोर्नित्यम्	७ । १ । ८१
ह्रस्वनद्यापो नुट्	७ । १ । ५४	सावनङुहः	७ । १ । ८२
षट्चतुर्भ्यश्च	७ । १ । ५५	दृक्स्ववःस्वतंवसां छन्दसि	७ । १ । ८३
श्रीग्रामण्योश्छन्दसि	७ । १ । ५६	दिव औट्	७ । १ । ८४
गोः पादान्ते	७ । १ । ५७	पथिमय्यूभुक्षामात्	७ । १ । ८५
इदितो नुम् धातोः	७ । १ । ५८	इतोऽत्सर्वनामस्थाने	७ । १ । ८६
शे मुचादीनाम्	७ । १ । ५९	थो न्यः	७ । १ । ८७
मस्जिनशोर्झलि	७ । १ । ६०	भस्य टेळोपः	७ । १ । ८८
रधिजभोरचि	७ । १ । ६१	पुंसोऽसुङ्	७ । १ । ८९
नेट्यल्लिटि रधेः	७ । १ । ६२	गोतो णिट्	७ । १ । ९०
रभेरशबूलियोः	७ । १ । ६३	णलुत्तमो वा	७ । १ । ९१

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
सख्युरसम्बुद्धौ	७ । १ । ९२	विभाषा भावादिकर्मणोः	७ । २ । १७
अनङ् सौ	७ । १ । ९३	क्षुब्धस्वान्तध्वान्तलम्लिष्ट-	
ऋदुशनस्पुरुदसोऽनेहसां च	७ । १ । ९४	विरिब्धफण्टवादानि मन्थ-	
तुज्वत् क्रोष्टुः	७ । १ । ९५	मनस्तमःसक्ताऽविस्पष्ट-	
स्त्रियां च	७ । १ । ९६	स्वरानायासभृशेषु	७ । २ । १८
विभाषा तृतीयादिष्वचि	७ । १ । ९७	धृषिषी वैयात्ये	७ । २ । १९
चतुरनडुहोरामुदात्तः	७ । १ । ९८	दृढः स्थूलबलयोः	७ । २ । २०
अम् संबुद्धौ	७ । १ । ९९	प्रभौ परिवृढः	७ । २ । २१
ऋत इद्धातोः	७ । १ । १००	कृच्छ्रगहनयोः कषः	७ । २ । २२
उपधायश्च	७ । १ । १०१	घुषिरविशब्दने	७ । २ । २३
उदोष्ठ्यपूर्वस्य	७ । १ । १०२	अर्देः संनिविभ्यः	७ । २ । २४
बहुलं छन्दांसि	७ । १ । १०३	अभेश्चाविदूर्ये	७ । २ । २५
युवोरष्टाभ्योलोपस्तरघिजभोशपूज्यनोरुप-		णेरध्ययने वृत्तम्	७ । २ । २६
घायास्त्रीणि ॥ इति सप्तमाध्यायस्य प्रथमः		वा दान्तशान्तपूर्णदस्तस्पष्ट-	
पादः ॥ १ ॥		च्छन्नज्ञाताः	७ । २ । २७
सिचि वृद्धिः परस्मैपदेषु	७ । २ । १	रुध्यमन्वरसंघुषाऽऽस्वनाम्	७ । २ । २८
अतो ल्रान्तस्य	७ । २ । २	हृषेल्लोमसु	७ । २ । २९
वदन्नहलन्तस्याचः	७ । २ । ३	अपचितश्च	७ । २ । ३०
नेटि	७ । २ । ४	हु ह्वरेदछन्दसि	७ । २ । ३१
द्वयन्तक्षणद्वसजागृणिद्वन्ये-		अपरिहृवृताश्च	७ । २ । ३२
दिताम्	७ । २ । ५	सोमे हारितः	७ । २ । ३३
ऊर्णोतिर्विभाषा	७ । २ । ६	ग्रसितस्कभितस्तभितोत्तभि-	
अतो हलादेर्लघोः	७ । २ । ७	तचत्तविकस्ताविशस्तृशंस्तृ-	
नेडाशि कृति	७ । २ । ८	शास्तृतरुतृतरुतृवरुतृवरुतृ-	
तितुन्नतथसिसुसरकसेषु च	७ । २ । ९	वरुत्रीरुज्ज्वलितिक्षारि-	
एकाच उपदेशेऽनुदात्तात्	७ । २ । १०	तिवमित्यमिति ति च	७ । २ । ३४
श्र्युकः किति	७ । २ । ११	आर्द्धधातुकस्येड्गुलादेः	७ । २ । ३५
सनि ग्रहगुहोश्च	७ । २ । १२	श्रुक्रमोरमात्मनेपदानिमित्ते	७ । २ । ३६
कृष्टभृष्टुस्तुष्टुश्रुवो लिटि	७ । २ । १३	ग्रहोरलिटि दीर्घः	७ । २ । ३७
श्रीदितो निष्ठायाम्	७ । २ । १४	वृत्तो वा	७ । २ । ३८
यस्य विभाषा	७ । २ । १५	न लिङि	७ । २ । ३९
आदितश्च	७ । २ । १६		

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
सिचि च परस्मैपदेषु	७ । २ । ४०	वस्वेकाजादिसाम्	७ । २ । ६७
इट् सनि वा	७ । २ । ४१	विभाषा गमहनविदविशाम्	७ । २ । ६८
लिङ्सिचोरात्मनेपदेषु	७ । २ । ४२	सर्निससानिवांसम्	७ । २ । ६९
ऋतश्च संयोगादेः	७ । २ । ४३	ऋद्धनोः स्ये	७ । २ । ७०
स्वरतिसूतिसूयतिधूजूदितो		अञ्जेः सिचि	७ । २ । ७१
वा	७ । २ । ४४	स्तुसुधूञ्म्यः परस्मैपदेषु	७ । २ । ७२
रधादिभ्यश्च	७ । २ । ४५	यमरमनमाऽऽतां सक् च	७ । २ । ७३
निरः कुपः	७ । २ । ४६	स्मिपूङ्गञ्ज्वां सनि	७ । २ । ७४
इणुनिष्ठायाम्	७ । २ । ४७	किरश्च पञ्चम्यः	७ । २ । ७५
तीषसहलुभरुपरिषः	७ । २ । ४८	रुदादिभ्यः सार्वधातुके	७ । २ । ७६
सनीवन्तर्धभ्रस्जदम्भुश्रिस्वृ-		ईशः से	७ । २ । ७७
यूर्णुभरज्ञपिसनाम्	७ । २ । ४९	ईढजनोर्ध्वे च	७ । २ । ७८
ऋक्लिङ्गः कत्वानिष्ठयोः	७ । २ । ५०	लिङ्गः सलोपोऽनन्त्यस्य	७ । २ । ७९
पूङ्गश्च	७ । २ । ५१	अतो येयः	७ । २ । ८०
वंसतिसुधोरिट्	७ । २ । ५२	आतो ङितः	७ । २ । ८१
अञ्जेः पूजायाम्	७ । २ । ५३	आने मुक्	७ । २ । ८२
लुभो विमोहने	७ । २ । ५४	ईदासः	७ । २ । ८३
जृन्वभ्योः क्तिव	७ । २ । ५५	अष्टन आ विभक्तौ	७ । २ । ८४
उदितो वा	७ । २ । ५६	रायो हलि	७ । २ । ८५
सेऽसिचि कृतचृतदृढतृदन्तः	७ । २ । ५७	युष्मदस्मदोरनादेशे	७ । २ । ८६
गमेरिट् परस्मैपदेषु	७ । २ । ५८	द्वितीयायां च	७ । २ । ८७
न वृद्धचश्चतुर्भ्यः	७ । २ । ५९	प्रथमायाश्च द्विवचने भाषा-	
तासि च कृपः	७ । २ । ६०	याम्	७ । २ । ८८
अचस्तास्वत्थल्यऽनिटो नि-		योऽचि	७ । २ । ८९
त्यम्	७ । २ । ६१	शेषे लोपः	७ । २ । ९०
उपदेशेऽत्वतः	७ । २ । ६२	मपर्यन्तस्य	७ । २ । ९१
ऋतो भारद्वाजस्य	७ । २ । ६३	युवावौ द्विवचने	७ । २ । ९२
बभूथाततन्थजगृम्भववर्धेति		यूयवयौ जसि	७ । २ । ९३
निगमे	७ । २ । ६४	त्वावौ सौ	७ । २ । ९४
विभाषा सृजिदृशोः	७ । २ । ६५	तुभ्यमहौ ङयि	७ । २ । ९५
इदृत्यर्तिव्ययतीनाम्	७ । २ । ६६	तवममौ ङसि	७ । २ । ९६

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
त्वमावेकवचने	७ । २ । ९७	न्यग्रोधस्य च केवलस्य	७ । ३ । ५
मृत्ययोत्तरपदयोश्च	७ । २ । ९८	न कर्मव्यतिहारे	७ । ३ । ६
त्रिचतुरोः स्त्रियां तिसृचतसृ७ । २ । ९९	७ । २ । ९९	स्वागतादीनां च	७ । ३ । ७
अचि रऋतः	७ । २ । १००	स्वादेरिञि	७ । ३ । ८
जराया जरसन्यतरस्याम्	७ । २ । १०१	पदान्तस्यान्यतरस्याम्	७ । ३ । ९
त्यदादीनामः	७ । २ । १०२	उत्तरपदस्य	७ । ३ । १०
किमः कः	७ । २ । १०३	अवयवाद्गतोः	७ । ३ । ११
क्रु तिहोः	७ । २ । १०४	सुसर्वाद्धाजनपदस्य	७ । ३ । १२
क्वाति	७ । २ । १०५	दिशोऽमद्राणाम्	७ । ३ । १३
तदोः सः सावनन्त्ययोः	७ । २ । १०६	माचां ग्रामनगराणाम्	७ । ३ । १४
अदस औ मुलोपश्च	७ । २ । १०७	संख्यायाः संवत्सरसंख्यस्य च७ । ३ । १५	७ । ३ । १५
इदमो मः	७ । २ । १०८	वर्षस्याभविर्ण्यति	७ । ३ । १६
दश्च	७ । २ । १०९	परिमाणान्तस्यासंज्ञाज्ञानयोः७ । ३ । १७	७ । ३ । १७
यः सौ	७ । २ । ११०	जे मोष्ठपदानाम्	७ । ३ । १८
इदोऽय पुंसि	७ । २ । १११	ह्रस्वगसिन्ध्वन्ते पूर्वपदस्य च७ । ३ । १९	७ । ३ । १९
अनाप्यकः	७ । २ । ११२	अनुशतिकादीनां च	७ । ३ । २०
हलि लोपः	७ । २ । ११३	देवताद्वन्द्वे च	७ । ३ । २१
मृजेर्बृद्धिः	७ । २ । ११४	नेन्द्रस्य परस्य	७ । ३ । २२
अचो ञ्णिनि	७ । २ । ११५	दीर्घाच्च वरुणस्य	७ । ३ । २३
अत उपधायाः	७ । २ । ११६	माचां नगरान्ते	७ । ३ । २४
तद्धितेष्वचामादेः	७ । २ । ११७	जङ्गलधेनुवलजान्तस्य विभा-	
किति च	७ । २ । ११८	षितमुत्तरम्	७ । ३ । २५
सिचिप्रभाविट्सन्यचआतो जराया अष्टादश॥		अर्द्धात्परिमाणस्य पूर्वस्य	
इति सप्तमाध्यायस्य द्वितीयः पादः ॥ २ ॥		तु वा	७ । ३ । २६
देविकाशिंशपादित्यवाङ्दीर्घ-		नातः परस्य	७ । ३ । २७
सत्रश्रेयसामात्	७ । ३ । १	प्रवाहणस्य द्वे	७ । ३ । २८
केकयमित्रयुप्रलयानां यादे-		तत्प्रत्ययस्य च	७ । ३ । २९
रियः	७ । ३ । २	नञः शुचीश्वरक्षेत्रज्ञकुशल-	
नध्वाभ्यां पदान्ताभ्यां पूर्वौ तु		निपुणानाम्	७ । ३ । ३०
ताभ्यामैच्	७ । ३ । ३	यथातथयथापुरयोः पर्यायेण	७ । ३ । ३१
द्वारादीनां च	७ । ३ । ४	हनस्तोऽचिण्णलोः	७ । ३ । ३२

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
आतो युक् चिणूकृतोः	७ । ३ । ३३	विभाषा चेः	७ । ३ । ५८
नोदात्तोपदेशस्य मान्तस्याऽ-		न क्वादेः	७ । ३ । ५९
नाचमेः	७ । ३ । ३४	अजिब्रज्योश्च	७ । ३ । ६०
जनिवध्योश्च	७ । ३ । ३५	भुजन्त्युञ्जौ पाण्युपतापयोः	७ । ३ । ६१
अर्तिहीनलीरीक्रीयीक्षमाय्या-		प्रयाजानुयाजौ यज्ञाङ्गे	७ । ३ । ६२
तां पुङ्खौ	७ । ३ । ३६	वञ्चैर्गतौ	७ । ३ । ६३
शाच्छासाह्वाव्यावेपां युक्	७ । ३ । ३७	ओकं उचः के	७ । ३ । ६४
वो विधूनने जुक्	७ । ३ । ३८	प्य आवदयके	७ । ३ । ६५
लीलोर्नुग्लुकावन्यतरस्यां स्नेह-		यजयाचरुचप्रवचर्चश्च	७ । ३ । ६६
विपातने	७ । ३ । ३९	वचोऽशब्दसंज्ञायाम्	७ । ३ । ६७
भियो हेतुभये षुक्	७ । ३ । ४०	प्रयोज्यनियोज्यौ शक्यार्थे	७ । ३ । ६८
स्फायो वः	७ । ३ । ४१	भोज्यं भक्ष्ये	७ । ३ । ६९
शदेरगतौ तः	७ । ३ । ४२	घोर्लोपो लेटि वा	७ । ३ । ७०
रुहः पोऽन्यतरस्याम्	७ । ३ । ४३	ओतः इयनि	७ । ३ । ७१
प्रत्ययस्थात्कात्पूर्वस्यांत इदा-		कसस्याचि	७ । ३ । ७२
प्यसुपः	७ । ३ । ४४	लुग्वां दुहदिहलिहशुहामात्मने-	
न यासयोः	७ । ३ । ४५	पदे दन्त्ये	७ । ३ । ७३
उदीचामातः स्थाने यक-		शमामष्टानां दीर्घः इयनि	७ । ३ । ७४
पूर्वायाः	७ । ३ । ४६	ष्ठिवुक्लमुचमां शिति	७ । ३ । ७५
भस्त्रैषा नाज्ञाद्वास्वानञ्पूर्वा-		क्रमः परस्मैपदेषु	७ । ३ । ७६
णामपि	७ । ३ । ४७	इपुगमियमां छः	७ । ३ । ७७
अभाषितपुंस्काञ्च	७ । ३ । ४८	पाष्ठाध्मास्थांन्नादाण्दृश्यर्तिसार्त्तिश-	
आदाचार्याणाम्	७ । ३ । ४९	दसदां पिबजिघ्रधमतिष्ठमनयच्छंप-	
ठस्येकः	७ । ३ । ५०	इयच्छधौशीयंसीदां	७ । ३ । ७८
इसुसुक्तान्तात्कः	७ । ३ । ५१	ज्ञाननोर्जा	७ । ३ । ७९
चजाः कु विण्यतोः	७ । ३ । ५२	प्वादीनां ह्रस्वः	७ । ३ । ८०
न्यङ्क्वादीनां च	७ । ३ । ५३	मीनातेर्निगमे	७ । ३ । ८१
हो हन्तेर्जिज्ञेषु	७ । ३ । ५४	मिदैर्गुणः	७ । ३ । ८२
अभ्यासाञ्च	७ । ३ । ५५	जुसि च	७ । ३ । ८३
हेरचङि	७ । ३ । ५६	सार्वधातुकार्धधातुकयोः	७ । ३ । ८४
सन्लिटोर्जेः	७ । ३ । ५७	जाग्रोऽविचिण्णलृङित्सु	७ । ३ । ८५

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
पुगन्तलघूपधस्य च	७ । ३ । ८६	भ्याम्	७ । ३ । ११५
नाभ्यस्तस्याऽचि पिति सार्व-		ऊराम्नामभ्याम्	७ । ३ । ११६
धातुके	७ । ३ । ८७	इदुभ्याम्	७ । ३ । ११७
भूसुवोस्तिङि	७ । ३ । ८८	औत्	७ । ३ । ११८
उतो वृद्धिर्लुकि हलि	७ । ३ । ८९	अच्च वेः	७ । ३ । ११९
ऊर्णोतिर्विभाषा	७ । ३ । ९०	आङो नाऽङ्नियाम्	७ । ३ । १२०
गुणोऽपृक्ते	७ । ३ । ९१	देविकादेवतास्फायोभुजमीनातेरतोदीर्घो-	
तृणह इम्	७ । ३ । ९२	विंशतिः ॥ ॥ इति सप्तमाध्यायस्य	
ब्रुव ईट्	७ । ३ । ९३	तृतीयः पादः ॥ ३ ॥	
यङो वा	७ । ३ । ९४	गौ चङ्छेचुपधाया ह्रस्वः	७ । ४ । १
तुरुस्तुशम्यमः सार्वधातुके	७ । ३ । ९५	नाङ्लोपिशास्वृदिताम्	७ । ४ । २
अस्तिसिचोऽपृक्ते	७ । ३ । ९६	भ्राजभासभाषदीपजीवमील-	
वहुलं छन्दसि	७ । ३ । ९७	पीढामन्यतरस्याम्	७ । ४ । ३
रुदश्च पञ्चम्यः	७ । ३ । ९८	लोपः पिवतेरोच्चाभ्यासस्य	७ । ४ । ४
अङ्गार्यगालवयोः	७ । ३ । ९९	तिष्ठतेरिक्	७ । ४ । ५
अदः सर्वेषाम्	७ । ३ । १००	जिघ्रतेर्वा	७ । ४ । ६
अतो दीर्घो यजि	७ । ३ । १०१	उक्त्वा	७ । ४ । ७
सुपि च	७ । ३ । १०२	नित्यं छन्दसि	७ । ४ । ८
बहुवचने झत्येत्	७ । ३ । १०३	दयतेर्दिगि लिटि	७ । ४ । ९
ओसि च	७ । ३ । १०४	अतश्च संयोगादेर्गुणः	७ । ४ । १०
आङि चापः	७ । ३ । १०५	अन्वृत्त्याम्	७ । ४ । ११
संबुद्धौ च	७ । ३ । १०६	शूढमां ह्रस्वो वा	७ । ४ । १२
अम्बार्थनद्योर्ह्रस्वः	७ । ३ । १०७	केणः	७ । ४ । १३
ह्रस्वस्य गुणः	७ । ३ । १०८	न कपि	७ । ४ । १४
जसि च	७ । ३ । १०९	आपोऽन्यतरस्याम्	७ । ४ । १५
अतो डिः सर्वनामस्थानयोः	७ । ३ । ११०	अदृशोऽङि गुणः	७ । ४ । १६
वेङिति	७ । ३ । १११	अस्यतेऽस्युक्	७ । ४ । १७
आण् नद्याः	७ । ३ । ११२	अयतेरः	७ । ४ । १८
योडापः	७ । ३ । ११३	पतः पुम्	७ । ४ । १९
सर्वनामः स्याद्द्वस्वश्च	७ । ३ । ११४	वच्च उम्	७ । ४ । २०
विभाषा द्वितीयातृतीया-		शीङः सार्वधातुके गुणः	७ । ४ । २१

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
अयङिच कृङिति	७ । ४ । २२	तासस्त्योर्लोपः	७ । ४ । ५०
उपसर्गाद् ह्रस्व ऊहतेः	७ । ४ । २३	रि च	७ । ४ । ५१
एतेलिङि-	७ । ४ । २४	ह एति	७ । ४ । ५२
अकृत्सार्वधातुकयोर्दीर्घः	७ । ४ । २५	यीवर्णयोर्दिधीवेव्योः	७ । ४ । ५३
च्चौ च	७ । ४ । २६	सनि मीमाधुरभलभशकपतप-	
रीङ् ऋतः	७ । ४ । २७	दामच इस्	७ । ४ । ५४
रिङ्शयग्लिङ्क्षु	७ । ४ । २८	आज्ञाप्यधामीत्	७ । ४ । ५५
गुणोऽतिसंयोगाद्योः	७ । ४ । २९	दम्भ इञ्च	७ । ४ । ५६
यङि च	७ । ४ । ३०	मुचोऽकर्मकस्य गुणो वा	७ । ४ । ५७
ई प्राध्मोः	७ । ४ । ३१	अत्र लोपोऽभ्यासस्य	७ । ४ । ५८
अस्य च्वौ	७ । ४ । ३२	ह्रस्वः	७ । ४ । ५९
क्यचि च	७ । ४ । ३३	हलादिः शेषः	७ । ४ । ६०
अशनायोदन्यधनाया वुभुक्षा-		शर्पूर्वाः खयः	७ । ४ । ६१
पिपासागर्द्धेषु	७ । ४ । ३४	कुहोश्चुः	७ । ४ । ६२
न च्छन्दस्यपुत्रस्य	७ । ४ । ३५	न कवतेर्यङि	७ । ४ । ६३
दुरस्युर्द्विणस्युर्वृषण्यतिरि-		कृषेऽछन्दसि	७ । ४ । ६४
षण्यति	७ । ४ । ३६	दाधोर्तदर्थोर्तदर्थर्षिवोभूतु ते-	
अश्वाधस्याव्	७ । ४ । ३७	तिकेऽलृर्ण्योऽऽपनीफणत्सं-	
देवसुन्नयोर्येजुषि काठके	७ । ४ । ३८	सनिण्यदत्करिकत्कनिक-	
कव्यध्वरपृतनस्यर्चि लोपः	७ । ४ । ३९	दद्भरिभ्रद्दविध्वतो दवि-	
द्यतिस्यतिमास्थामित्तिकिति	७ । ४ । ४०	द्युतत्तरिन्नतः सरी-	
शान्छोरन्यतरस्याम्	७ । ४ । ४१	सृपतंवरीवृजन्मर्मृन्याऽऽ-	
दधातेर्हि-	७ । ४ । ४२	गनीगन्तीति च	७ । ४ । ६५
जहातेश्च क्त्वि	७ । ४ । ४३	उरव्	७ । ४ । ६६
विभाषा छन्दसि	७ । ४ । ४४	द्युतिस्वाप्योः संप्रसारणम्	७ । ४ । ६७
मुधितवमुधितनेमधितधिव्व-		न्यथो लिटि	७ । ४ । ६८
षिषीय च	७ । ४ । ४५	दीर्घ इणः किति	७ । ४ । ६९
दोदद्धोः	७ । ४ । ४६	अत आदेः	७ । ४ । ७०
अच उपसर्गात्तः	७ । ४ । ४७	तस्मान्नुद् दिहलः	७ । ४ । ७१
अपो मि	७ । ४ । ४८	अश्नोतेश्च	७ । ४ । ७२
सः स्याऽऽर्द्धधातुके	७ । ४ । ४९	भवतेरः	७ । ४ । ७३

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
ससूवेति निगमे	७ । ४ । ७४	अथाष्टमाध्यायप्रारम्भः ।	
णिजां त्रयाणां गुणः श्लौ	७ । ४ । ७५	सर्वस्य द्वे	८ । १ । १
भृजामित्	७ । ४ । ७६	तस्य परमान्नोदितम्	८ । १ । २
अतिपिपत्योश्च	७ । ४ । ७७	अनुदात्तं च	८ । १ । ३
बहुलं छन्दसि	७ । ४ । ७८	नित्यवीप्सयोः	८ । १ । ४
सन्यतः	७ । ४ । ७९	परेर्वर्जने	८ । १ । ५
ओः पुयण्यपरे	७ । ४ । ८०	प्रसमुपोदः पादपूरणे	८ । १ । ६
स्रवतिगृणोतिद्रवतिप्रवति-		उपर्यध्यधसः सामीप्ये	८ । १ । ७
प्लवतिच्यवतीनां वा	७ । ४ । ८१	वाक्यादेरामन्त्रितस्याऽसूयासम्भति-	
गुणो यङ्लुकोः	७ । ४ । ८२	कोपकुत्सनभर्त्सनेषु	८ । १ । ८
दीर्घोऽङ्कितः	७ । ४ । ८३	एकं बहुव्रीहिवत्	८ । १ । ९
नीग्वञ्चुलंसुध्वंसुभ्रंसुकसपतपद-		आबाधे च	८ । १ । १०
स्कन्दाम्	७ । ४ । ८४	कर्मधारयवदुत्तरेषु	८ । १ । ११
नुगतोऽनुनासिकान्तस्य	७ । ४ । ८५	प्रकारे गुणवचनस्य	८ । १ । १२
जपजभदहदशभञ्जपशां च	७ । ४ । ८६	अकृच्छ्रे भ्रियसुखयोरन्यतर-	
चरफलोश्च	७ । ४ । ८७	स्याम्	८ । १ । १३
उत्परस्याऽऽतः	७ । ४ । ८८	यथास्वे यथायथम्	८ । १ । १४
ति च	७ । ४ । ८९	द्वन्द्वं रहस्यमर्यादावचनव्यु-	
रीगृदुपधस्य च	७ । ४ । ९०	त्कमणयज्ञपात्रप्रयोगा-	
रुघ्रिकौ च लुकि	७ । ४ । ९१	भिव्यक्तिषु	८ । १ । १५
ऋतश्च	७ । ४ । ९२	पदस्य	८ । १ । १६
सन्वल्लघुनि चङ्परेऽन-		पदात्	८ । १ । १७
ग्लोपे	७ । ४ । ९३	अनुदात्तं सर्वमपादादौ	८ । १ । १८
दीर्घो लघोः	७ । ४ । ९४	आमन्त्रितस्य च	८ । १ । १९
अत्समृदृत्वरमथम्रदस्तृत्प-		गुणमदस्मदोः षष्ठीचतुर्थीदि-	
शाम्	७ । ४ । ९५	तीयास्थयोर्वानावौ	८ । १ । २०
विभाषा वेष्टिचेष्टयोः	७ । ४ । ९६	बहुवचनस्य वसूनसौ	८ । १ । २१
ई च गणः	७ । ४ । ९७	तेमयावेकवचनस्य	८ । १ । २२
णौचशीङः शाच्छोः शर्पूर्वाः स्रवति सप्त-		त्वामौ द्वितीयायाः	८ । १ । २३
दश ॥ इति सप्तमाध्यायस्य चतुर्थः पादः ॥		न चवाहाऽहैवयुक्ते	८ । १ । २४
॥ ४ ॥ इति सप्तमाध्यायः समाप्तः ॥ ७ ॥		पदयार्थैश्चानालोचने	८ । १ । २५

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
सपूर्वायाः मथमाया विभाषा	८ । १ । २६	विभाषितं सोपसर्गमनुत्तमम्	८ । १ । ५३
तिङो गोत्रादीनि कुत्सनाभी-		हन्त च	८ । १ । ५४
क्षययोः	८ । १ । २७	आम एकान्तरमामन्त्रितमन-	
तिङ्ङतिङः	८ । १ । २८	न्तिके	८ । १ । ५५
न लुट्	८ । १ । २९	यद्धितुपरं छन्दसि	८ । १ । ५६
निपातैर्यद्यदिहन्तकुविन्नेच्चेच्च-		चनचिदिवगोत्रादितद्धिताम्ने-	
णूकच्चित्रयुक्तम्	८ । १ । ३०	द्वितेयवगतेः	८ । १ । ५७
नह प्रत्यारम्भे	८ । १ । ३१	चादिषु च	८ । १ । ५८
सत्यं प्रश्ने	८ । १ । ३२	चवायोगे मथमा	८ । १ । ५९
अङ्गात्मातिलोम्ये	८ । १ । ३३	हेति सियायाम्	८ । १ । ६०
हि च	८ । १ । ३४	अहेति विनियोगे च	८ । १ । ६१
छन्दस्यनेकमपि साकाङ्क्षम्	८ । १ । ३५	चाहलोप एवेत्यवधारणम्	८ । १ । ६२
यावद्यथाभ्याम्	८ । १ । ३६	चादिलोपे विभाषा	८ । १ । ६३
पूजायां नानन्तरम्	८ । १ । ३७	वैवावेति च छन्दसि	८ । १ । ६४
उपसर्गव्यपेतं च	८ । १ । ३८	एकान्याभ्यां समर्थाभ्याम्	८ । १ । ६५
नुपदयपदयताऽहैः पूजायाम्	८ । १ । ३९	यद्धृत्तान्नित्यम्	८ । १ । ६६
अहो च	८ । १ । ४०	पूजनात्पूजितमनुदात्तं काष्ठा-	
शेषे विभाषा	८ । १ । ४१	दिभ्यः	८ । १ । ६७
पुरा च परीप्सायाम्	८ । १ । ४२	सगतिरापि तिङ्	८ । १ । ६८
नन्वित्यनुज्ञैषणायाम्	८ । १ । ४३	कुत्सने च सुष्यगोत्रादौ	८ । १ । ६९
किंक्रियाप्रदनेऽनुपसर्गमप्रति-		गतिर्गतौ	८ । १ । ७०
षिद्धम्	८ । १ । ४४	तिङ्ङि चोदात्तवति	८ । १ । ७१
लोपे विभाषा	८ । १ । ४५	आमान्त्रितं पूर्वमविद्यमानवत्	८ । १ । ७२
एहिमन्ये प्रहासे लट्	८ । १ । ४६	नामान्त्रिते समानाधिकरणे	
जात्वपूर्वम्	८ । १ । ४७	सामान्यवचनम्	८ । १ । ७३
किंवृत्तं च चिदुत्तरम्	८ । १ । ४८	विभाषितं विशेषवचने	८ । १ । ७४
आहो उताहो चाऽनन्तरम्	८ । १ । ४९	सर्वस्यबहुवचनस्यशेषेऽहेति चतुर्दशः ॥ इत्य-	
शेषे विभाषा	८ । १ । ५०	ष्टमाध्यायस्य प्रथमः पादः ॥ १ ॥	
गत्यर्थलोटा लृण चेत्यकारकं स-		पूर्वत्रासिद्धम्	८ । २ । १
र्वान्यत्	८ । १ । ५१	नलोपः सुप्स्वरसंज्ञातुविधि-	
लोट् च	८ । १ । ५२	पु कृति	८ । २ । २

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
न मुने	८ । २ । ३	हो ढः	८ । २ । ३१
उदात्तस्वरितयोर्यणः स्वरि-		दादेर्धातोर्घः	८ । २ । ३२
तोऽनुदात्तस्य	८ । २ । ४	वा द्रुहमुहष्णुहणिहाम्	८ । २ । ३३
एकादेश उदात्तेनोदात्तः	८ । २ । ५	नहो घः	८ । २ । ३४
स्वरितो वानुदात्ते पदादौ	८ । २ । ६	आहस्थः	८ । २ । ३५
न लोपः प्रातिपदिकान्तस्य	८ । २ । ७	ब्रश्चभ्रस्जसृजमृजयजराजभा-	
न ङिसंबुद्धयोः	८ । २ । ८	जछशां घः	८ । २ । ३६
मादुपधायाश्च मतोर्वोऽयवा-		एकाचो वशो भू ङषन्तस्य	
दिभ्यः	८ । २ । ९	स्वोः	८ । २ । ३७
झयः	८ । २ । १०	दधस्तथोश्च	८ । २ । ३८
संज्ञायाम्	८ । २ । ११	झलां जशोऽन्ते	८ । २ । ३९
आसन्दीवदष्ठीवच्चकीवत्कक्षी-		झषस्तथोर्धोऽघः	८ । २ । ४०
वद्रुमण्वच्चर्मण्वती	८ । २ । १२	षढोः कः सि	८ । २ । ४१
उदन्वानुदधौ च	८ । २ । १३	रदां यां निष्ठातो नः पूर्वस्य	
राजन्वान् सौरान्ये	८ । २ । १४	च दः	८ । २ । ४२
छन्दसीरः	८ । २ । १५	संयोगादेरातो धातोर्यण्वतः	८ । २ । ४३
अनो नुट्	८ । २ । १६	त्वादिभ्यः	८ । २ । ४४
नादूघस्य	८ । २ । १७	ओदितश्च	८ । २ । ४५
कृपो रां लः	८ । २ । १८	क्षियो दीर्घात्	८ । २ । ४६
उपसर्गस्यायतौ	८ । २ । १९	इयोऽस्पृशे	८ । २ । ४७
ओ याङि	८ । २ । २०	अञ्चोऽनपादाने	८ । २ । ४८
अचि विभाषा	८ । २ । २१	दिवोऽविजिगीषायाम्	८ । २ । ४९
परेश्च घाङ्गयोः	८ । २ । २२	निर्वाणोऽवाते	८ । २ । ५०
संयोगान्तस्य लोपः	८ । २ । २३	शुषः कः	८ । २ । ५१
रात्सस्य	८ । २ । २४	पचो वः	८ । २ । ५२
धि च	८ । २ । २५	क्षायो मः	८ । २ । ५३
झलो झलि	८ । २ । २६	मस्त्योऽन्यतरस्याम्	८ । २ । ५४
ह्रस्वादङ्गात्	८ । २ । २७	अनुपसर्गात् फुल्लक्षीवकृशो-	
इट ईटि	८ । २ । २८	ल्लाघाः	८ । २ । ५५
स्कोः संयोगाद्योरन्ते च	८ । २ । २९	नुदविदोन्दत्राम्राहीभ्योऽन्यत-	
चोः कुः	८ । २ । ३०	रस्याम्	८ । २ । ५६

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
न ध्याख्यापृमूर्च्छिमदाम्	८ । २ । ५७	गुरोरनुतोऽनन्त्यस्याप्येकैक-	
वित्तो भोगप्रत्यययोः	८ । २ । ५८	स्य माचाम्	८ । २ । ८६
भित्तं शकलम्	८ । २ । ५९	ओमभ्यादाने	८ । २ । ८७
ऋणमाधमर्ष्ये	८ । २ । ६०	ये यज्ञकर्मणि	८ । २ । ८८
नसत्तनिषत्तानुत्तप्रतूर्त्तसूर्त्तगू-		प्रणवष्टेः	८ । २ । ८९
र्त्तानि च्छन्दसि	८ । २ । ६१	याज्यान्तः	८ । २ । ९०
किन्प्रत्ययस्य कुः	८ । २ । ६२	ब्रूहिप्रेष्यश्रौषड्वौ-	} ८ । २ । ९१
नशेर्वा	८ । २ । ६३	षडावहानामादेः	
मो नो धातोः	८ । २ । ६४	अग्नीत्प्रेषणे परस्य च	८ । २ । ९२
म्बोश्च	८ । २ । ६५	विभाषा पृष्टप्रतिवचनेहेः	८ । २ । ९३
ससजुषो रुः	८ । २ । ६६	निगृह्यानुयोगे च	८ । २ । ९४
अवयाः श्वेतवाः पुरोडाश्च	८ । २ । ६७	आग्नेहितं भर्त्सने	८ । २ । ९५
अहन्	८ । २ । ६८	अङ्गयुक्तं तिङाकाङ्क्षम्	८ । २ । ९६
रोऽसुपि	८ । २ । ६९	विचार्यमाणानाम्	८ । २ । ९७
अम्ररू धरवरित्युभयथा छ-		पूर्वं तु भाषायाम्	८ । २ । ९८
न्दसि	८ । २ । ७०	प्रतिश्रवणे च	८ । २ । ९९
भुवश्च महाव्याहतेः	८ । २ । ७१	अनुदात्तं प्रश्नान्ताभिपू-	
वसुसंस्तुध्वंस्वनहुहां दः	८ । २ । ७२	जितयोः	८ । २ । १००
तिप्यनस्तेः	८ । २ । ७३	चिदिति चोपमार्थे प्रयुज्य-	
सिपि धातो र्वा	८ । २ । ७४	माने	८ । २ । १०१
दश्च	८ । २ । ७५	उपरिस्विदासीदिति च	८ । २ । १०२
वोरुपधाया दीर्घ इकः	८ । २ । ७६	स्वारितमाग्नेहितेऽसूयासम्म-	
हलि च	८ । २ । ७७	तिकोपकुत्सनेषु	८ । २ । १०३
उपधायां च	८ । २ । ७८	क्षियाशीःप्रेषेषु तिङाका-	
न भकुर्छुराम्	८ । २ । ७९	ङ्क्षम्	८ । २ । १०४
अदसोऽसेर्दादु दो मः	८ । २ । ८०	अनन्त्यस्यापि प्रश्नाख्या-	
एत ईद्रहुवचने	८ । २ । ८१	नयोः	८ । २ । १०५
वाक्यस्य टेः छुत उदात्तः	८ । २ । ८२	छुतावै च इदुतौ	८ । २ । १०६
प्रत्यभिवादेऽगूदे	८ । २ । ८३	एचोऽप्रगृह्यस्यादूराद्धूतेपूर्व-	
दूराद्धूते च	८ । २ । ८४	स्याद्धस्याऽऽनुत्तरस्ये-	
हैहप्रयोगे हैहयोः	८ । २ । ८५	दुतौ	८ । २ । १०७

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
तयोर्वावचि संहितायाम्	८ । २ । १०८	नपरे नः	८ । ३ । २७
पूर्वत्राचिषटोर्नसत्तैतश्चिदित्यष्टौ ॥		ङ्गोः कुक् टुक् शरि	८ । ३ । २८
इत्यष्टमाध्यायस्य द्वितीयः पादः ॥ २ ॥		ङः सि धुट्	८ । ३ । २९
मनुवसोरु संबुद्धौ छन्दसि	८ । ३ । १	नश्च	८ । ३ । ३०
अत्रानुनासिकः पूर्वस्य तु वा	८ । ३ । २	शि तुक्	८ । ३ । ३१
आतोऽटि नित्यम्	८ । ३ । ३	ङमो ह्रस्वादचि ङमुणित्यम्	८ । ३ । ३२
अनुनासिकात्परोऽनुस्वारः	८ । ३ । ४	मय उञो वो वा	८ । ३ । ३३
समः सुटि	८ । ३ । ५	विर्जनीयस्य सः	८ । ३ । ३४
पुमः स्वयम्परे	८ । ३ । ६	शर्परे विसर्जनीयः	८ । ३ । ३५
नश्छव्यमशान्	८ । ३ । ७	वा शरि	८ । ३ । ३६
उभयथर्क्षु	८ । ३ । ८	कुप्वोः क् पौ च	८ । ३ । ३७
दीर्घादटि समानपादे	८ । ३ । ९	सोऽपदादौ	८ । ३ । ३८
नृन्पे	८ । ३ । १०	इणः वः	८ । ३ । ३९
स्वतवान्पायौ	८ । ३ । ११	नमस्पुरसोर्गत्योः	८ । ३ । ४०
कानाम्प्रेडिते	८ । ३ । १२	इदुदुपथस्य चाऽप्रत्ययस्य	८ । ३ । ४१
ढो ढे लोपः	८ । ३ । १३	तिरसोऽन्यतरस्याम्	८ । ३ । ४२
रो रि	८ । ३ । १४	द्वित्रिश्चतुरतिकृत्वोर्ये	८ । ३ । ४३
खरवसानयोर्विसर्जनीयः	८ । ३ । १५	इसुसोः सामर्थ्ये	८ । ३ । ४४
रोः सुपि	८ । ३ । १६	नित्यं समासेऽनुत्तरपदस्थस्य	८ । ३ । ४५
भोभगोअघो अपूर्वस्य योऽक्षि	८ । ३ । १७	अतः कृकमिकंसकुम्भपात्र-	
व्योर्लघुप्रयत्नतरः शाकटा-		कुशाकर्णीष्वनव्ययस्य	८ । ३ । ४६
यनस्य	८ । ३ । १८	अघःशिरसी पदे	८ । ३ । ४७
लोपः शाकल्यस्य	८ । ३ । १९	कस्कादिषु च	८ । ३ । ४८
ओतो गार्ग्यस्य	८ । ३ । २०	छन्दसि वाऽप्राप्तेडितयोः	८ । ३ । ४९
उजि च पदे	८ । ३ । २१	कःकरत्करतिकृधिकृतेष्वन-	
हलि सर्वेषाम्	८ । ३ । २२	दितेः	८ । ३ । ५०
मोऽनुस्वारः	८ । ३ । २३	पञ्चम्याः परावध्यर्थे	८ । ३ । ५१
नश्चापदान्तस्य झलि	८ । ३ । २४	पातौ च बहुलम्	८ । ३ । ५२
मो राजि समः कौ	८ । ३ । २५	षष्ठ्याः पतिपुत्रपृष्ठपारपदप-	
हे मपरे वा	८ । ३ । २६	यस्पोषेषु	८ । ३ । ५३

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
इडाया वा	८ । ३ । ५४	विभाषेतः	८ । ३ । ७९
अपदान्तस्य मूर्द्धन्यः	८ । ३ । ५५	समासेऽङ्गुलेः सङ्गः	८ । ३ । ८०
सहेः साङः सः	८ । ३ । ५६	भीरोः स्थानम्	८ । ३ । ८१
इणूकोः	८ । ३ । ५७	अग्नेः स्तुत्स्तोमसोमाः	८ । ३ । ८२
नुम्विसर्जनीयशर्व्यवायेऽपि	८ । ३ । ५८	ज्योतिरायुषः स्तोमः	८ । ३ । ८३
आदेशप्रत्यययोः	८ । ३ । ५९	मातृपितृभ्यां स्वसा	८ । ३ । ८४
शासिवसिघसीनां च	८ । ३ । ६०	मातुःपितृभ्यामन्यतरस्याम्	८ । ३ । ८५
स्तौतिप्योरेव षण्यभ्यासात्	८ । ३ । ६१	अभिनिः सतनः शब्दसंज्ञा-	
सः स्विदिस्वदिसहीनां च	८ । ३ । ६२	याम्	८ । ३ । ८६
प्राक्सितादङ्गव्यवायेऽपि	८ । ३ । ६३	उपसर्गप्रादुर्भ्यामस्तिर्यच्परः	८ । ३ । ८७
स्थादिष्वभ्यासेन चाभ्यासस्य	८ । ३ । ६४	सुविनिर्दुर्भ्यः सुपिसूतिसमाः	८ । ३ । ८८
उपसर्गात्सुनोति सुवतिस्य-		निनदीभ्यां स्नातेः कौशले	८ । ३ । ८९
तिस्तौतिस्तोभतिस्थासे-		सूत्रं प्रतिष्ठातम्	८ । ३ । ९०
नयसेधसिचसअस्वञ्जाम्	८ । ३ । ६५	कपिष्ठलो गोत्रे	८ । ३ । ९१
सदिरप्रतेः	८ । ३ । ६६	मद्योऽग्रगामिनि	८ । ३ । ९२
स्तन्भेः	८ । ३ । ६७	वृक्षासनयोर्विष्टरः	८ । ३ । ९३
अवाञ्चाऽऽलम्बनाऽऽविदू-		छन्दोनाम्नि च	८ । ३ । ९४
र्थयोः	८ । ३ । ६८	गवियुधिभ्यां स्थिरः	८ । ३ । ९५
वेश्व स्वनोभो जने	८ । ३ । ६९	विकुशमिपरिभ्यः स्यलम्	८ । ३ । ९६
परिनिविभ्यः सेवासितसयसि-		अम्बाम्बगोभूमिसव्यापद्भि-	
वुसहसुट्स्तुस्वञ्जाम्	८ । ३ । ७०	कुशेकुशङ्कङ्कुमञ्जिपु-	
शिवादीनां वाऽङ्गव्यवायेऽपि	८ । ३ । ७१	ञ्जिपरमेवार्हिर्दिव्यमि-	
अनुविपर्यभिनिभ्यः		भ्यः स्थः	८ । ३ । ९७
स्यन्दतेरप्राणिषु	८ । ३ । ७२	सुषामादिषु च	८ । ३ । ९८
वेः स्कन्देरनिष्ठायाम्	८ । ३ । ७३	एति संज्ञायामगात्	८ । ३ । ९९
परेश्च	८ । ३ । ७४	नक्षत्राद्वा	८ । ३ । १००
परिस्कन्दः प्राच्यभरतेषु	८ । ३ । ७५	हस्वाच्चादौ तद्धिते	८ । ३ । १०१
स्फुरतिस्फुलत्योर्निर्विभ्यः	८ । ३ । ७६	निसस्तपतावनासेवने	८ । ३ । १०२
वेः स्कश्नातेर्नित्यम्	८ । ३ । ७७	युष्मत्तत्ततस्तुष्वन्तःपादम्	८ । ३ । १०३
इणः षीध्वलुङ्गलिटां धोऽङ्गात्	८ । ३ । ७८	यजुष्येकेषाम्	८ । ३ । १०४

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
स्तुतस्तोमयोश्छन्दसि	८ । ३ । १०५	वाहनमाहितात्	८ । ४ । ८
पूर्वपदात्	८ । ३ । १०६	पानं देशे	८ । ४ । ९
सुञ्जः	८ । ३ । १०७	वा भावकरणयोः	८ । ४ । १०
सनोतेरनः	८ । ३ । १०८	मातिपादिकान्तनुम्बिभ-	
सहेः पृतनर्ताभ्यां च	८ । ३ । १०९	किषु च	८ । ४ । ११
न रपरसृपिमृनिस्पृशिस्पृ-		एकानुत्तरपदे णः	८ । ४ । १२
हिसवनादीनाम्	८ । ३ । ११०	कुमति च	८ । ४ । १३
सात्पदाद्योः	८ । ३ । १११	उपसर्गादसमासेऽपि णोपदे-	
सिचो यङि	८ । ३ । ११२	शस्य	८ । ४ । १४
सेधतेर्गेतौ	८ । ३ । ११३	हिनुमीना	८ । ४ । १५
प्रतिस्तब्धनिस्तब्धौ च	८ । ३ । ११४	आनि लोट्	८ । ४ । १६
सोढः	८ । ३ । ११५	नेर्गदनपतपदधुमास्यतिह-	
स्तम्भुसिबुसहां चङि	८ । ३ । ११६	न्तियातिवातिद्रातिप्सा-	
सुनोतेः स्यसनोः	८ । ३ । ११७	तिवपातिवहतिशाम्यति-	
सदेः परस्य छिटि	८ । ३ । ११८	चिनोतिदेग्धिषु च	८ । ४ । १७
निव्यभिभ्योऽङ्व्यवाये वा		शेषे विभाषाऽकस्मादावधान्त	
छन्दसि	८ । ३ । ११९	उपदेशे	८ । ४ । १८
मतुवसारुञ्जिचेदुदुपधस्तौतिप्योर्भीरोर्ह-		आनितेः	८ । ४ । १९
स्वादेकोनविंशतिः ॥ इत्यष्टमाध्यायस्य		अन्तः	८ । ४ । २०
तृतीयः पादः ॥ ३ ॥		उभौ साभ्यासस्य	८ । ४ । २१
रषाभ्यां नो णः समानपदे	८ । ४ । १	हन्तेरत्पूर्वस्य	८ । ४ । २२
अट्कुप्वाङ्नुम्व्यवायेऽपि	८ । ४ । २	वमोर्वा	८ । ४ । २३
पूर्वपदात्संज्ञायामगः	८ । ४ । ३	अन्तरदेशे	८ । ४ । २४
वनं पुरगामिश्रकासिधका-		अयनं च	८ । ४ । २५
सारिकाकोटराग्रेभ्यः	८ । ४ । ४	छन्दस्यृदवग्रहात्	८ । ४ । २६
प्रनिरन्तःशरेक्षुप्लक्षाम्कार्थ-		नश्च धातुस्पोरुषुभ्यः	८ । ४ । २७
खादिरपीयूक्षाभ्योऽसंज्ञा-		उपसर्गाद्बहुलम्	८ । ४ । २८
यामपि	८ । ४ । ५	कृत्यचः	८ । ४ । २९
विभाषौषधिवनस्पतिभ्यः	८ । ४ । ६	णोर्विभाषा	८ । ४ । ३०
अह्नोऽदन्तात्	८ । ४ । ७	हलश्चेजुपधात्	८ । ४ । ३१

सूत्राणि ।	अ० पा० सू०	सूत्राणि ।	अ० पा० सू०
इजादेः सनुमः	८ । ४ । ३२	दीर्घादाचार्याणाम्	८ । ४ । ५२
वा निसनिक्षनिन्दाम्	८ । ४ । ३३	झलां जशू झाशि	८ । ४ । ५३
न भाभूपूकमिगामिप्यायी-		अभ्यासे चर्च	८ । ४ । ५४
वेपाम्	८ । ४ । ३४	खरि च	८ । ४ । ५५
षात्पदान्तात्	८ । ४ । ३५	वाऽवसाने	८ । ४ । ५६
नशेः षान्तस्य	८ । ४ । ३६	अणोऽप्रगृह्यस्यानुनासिकः	८ । ४ । ५७
पदान्तस्य	८ । ४ । ३७	अनुस्वारस्य ययि परसवर्णः	८ । ४ । ५८
पदव्यवायेऽपि	८ । ४ । ३८	वा पदान्तस्य	८ । ४ । ५९
क्षुभ्रादिषु च	८ । ४ । ३९	तोर्लि	८ । ४ । ६०
स्तोः श्रुना श्रुः	८ । ४ । ४०	उदः स्थास्तम्भोः पूर्वस्य	८ । ४ । ६१
ष्टुना ष्टुः	८ । ४ । ४१	झयो होऽन्यतरस्याम्	८ । ४ । ६२
न पदान्तादोरनाम्	८ । ४ । ४२	शदञ्छोऽटि	८ । ४ । ६३
तोः षि	८ । ४ । ४३	हलो यमां यमि लोपः	८ । ४ । ६४
शात्	८ । ४ । ४४	झरो झरि सवर्णे	८ । ४ । ६५
यरोऽनुनासिकेऽनुनासिकोवा	८ । ४ । ४५	उदात्तादनुदात्तस्य स्वरितः	८ । ४ । ६६
अचो रहाभ्यां द्वे	८ । ४ । ४६	नोदात्तस्वरितोदयमगार्ग्यका-	
अनचि च	८ । ४ । ४७	इयपगालवानाम्	८ । ४ । ६७
नादिन्याकोशे पुन्नस्य	८ । ४ । ४८	अ अ	८ । ४ । ६८
शरोऽचि	८ । ४ । ४९	रषाभ्यामुभौष्टुनोदःस्थाष्टौ ॥	
त्रिप्रभृतिषु शाकटायनस्य	८ । ४ । ५०	॥ इत्यष्टमाध्यायस्य चतुर्थः पादः ॥ ४ ॥	
सर्वत्र शाकल्यस्य	८ । ४ । ५१		

॥ इत्यष्टमोऽध्यायः समाप्तः ॥ ८ ॥

॥ इत्यष्टाध्यायीसूत्रपाठः ॥

पुस्तक मिलनेका ठिकाना-

खेमराज श्रीकृष्णदास,

“ श्रीवैकटेश्वर ” छापाखाना-मुंबई.

अथ गणपाठः ।

प्रथमोऽध्यायः ।

१७ सर्वादीनि सर्वनामानि । १ । १।२७॥सर्वं विश्वं उभ उभय इतर इतम
अन्यं अन्यतर इतर त्वत् त्व नेम सम सिम । पूर्वपरावरदक्षिणोत्तरापराधराणि व्यव-
स्थायामसंज्ञायाम् । स्वमज्ञातिधनाख्यायाम् । अंतरं वहिर्योगोपसंव्यानयोः । त्यद् तद्
यद् एतद् इदम् अदस् एक द्वि युष्मद् अस्मद् भवतु किम् ॥ इति सर्वादिः ॥ १॥
४४ स्वरादिनिपातमव्ययम् । १ । १ । ३७॥ स्वरान्तरं प्रातर । अन्तोदा-
त्ताः । पुनर् सनुतर् उच्चैस् नीचैस् शनैस् ऋधक् ऋते युगपत् आरात् [अन्तिकात्]
पृथक् । आद्युदात्ताः । ह्यस् श्वस् दिवा रात्रौ सायम् चिरम् मनाक् ईषत् [शश्वत्]
जोषम् तूष्णीम् वहिस् [अधस्] अवस् समया निकषा स्वयम् मृषा नक्तम् नञ् हेतौ
[हे है] इद्धा अद्धा सामि । अन्तोदात्ताः । वत् [५।१।११५] ब्राह्मणवत् क्षत्रियवत् स-
ना सनत् सनात् उपधा तिरस् । आद्युदात्ताः । अन्तरा । अन्तोदात्तः । अन्तरेण
[मक्] ज्योक् [योक् नक्] कम् शम् सहसा [अद्धा] अलम् स्वधा वषट् विना
नाना स्वस्ति अन्यत् अस्ति उपांशु क्षमा विहायसा दोषा मुधा दिष्ट्या वृथा मिथ्या ।
क्त्वातोऽनुक्तुनः । कृन्मकारसंध्यक्षरान्तोऽव्ययीभावश्च । पुरा मिथो मिथस् प्रायस् प्रवा-
हुकम् प्रवाहिका आर्यहलम् अभीक्ष्णम् साकम् सार्धम् [सत्रम् समम्] नमस् हिरूक् ।
तसिलादयस्तद्धिता एधाच्चपर्यन्ताः [५ । ३ । ७-४६] शस्तसी कृत्वसुच सुच् आस्था-
लौ । च्यर्थाश्च । [अथ] अम् आम् प्रताम् प्रतान् प्रशान् । आकृतिगणोऽयम् ।
तेनान्येऽपि । तथा हि । माङ् श्रम् कामम् [प्रकामम्] भूयस् परम् साक्षात् साचि
(साचि) सत्यम् मङ्क्षु संवत् अवश्यम् सपदि प्रादुस् आविस् अनिशम् नित्यम् नित्य-
दा सदा अजस्रम् संततम् उषा ओम् भूर् भुवर् इति तरसा सुष्ठु कु अञ्जसा अ मि-
थु (अमिथु) विथक् भाजक् अन्वक् चिराय चिरम् चिररात्राय चिरस्य चिरेण चिरा-
त् अस्तम् आनुषक् अनुषक् अनुषट् अन्नस् (अम्भस्) अन्नर् (अम्भर्) स्थाने वरम्
दुष्टु बलात् शु अर्वाक् शुदि वदि इत्यादि । तसिलादयः प्राक्पाशपः [६ । ३ । ३६]
शस्प्रभृतयः प्राक्समासान्तेभ्यः [५ । ४ । ४३-६८] । मान्तः कृत्वर्थः । तसिवती
नानाजाविति ॥ इति स्वरादिः ॥ २ ॥

३ चादयोऽसन्त्वे । १ । ४ । ५७ ॥ च वा ह अह एव एवम् नूनम् शश्वत् यूपत्
युगपत् भूयस् सूपत् कूपत् कुविद् नेव चेत् चण् कञ्चित् यत्र तत्र नह हन्त माकिम्
माकीम् माकिर् नकिम् नकीम् नकिर् आकीम् माङ् नञ् तावत् यावत् त्वा न्वै त्वै द्वै रै
[रे] श्रौषट् वौषट् स्वाहा स्वधा ओम् तथा तथाहि खलु किल अथ सुष्ठु स्म अ इ

उ ऋ ल ए ऐ ओ औ आदह उञ्ज उकञ्ज वेलायाम् मात्रायाम् यथा यत् तत् किम् पुरा वधा (वध्वा) धिक् हाहा हेहै (हहे) पाट् प्याट् आहो उताहो हो अहो नो (नौ) अथो ननु मन्ये मिथ्या असि ब्रूहि तु नु इति इव वत् वात् वन वत [सम् वशम् शिकम् दिकम्] सनुकम् छंबट् (छम्बट्) शङ्के शुक्कम् खम् सनात् सनतर् तहिकम् सत्यम् ऋतम् अद्धा इद्धा नोचेत् नहि जातु कथम् कुतः कुत्र अव अनु हाहे (है) आहोस्वित् शम् कम् खम् दिष्ट्या पशु वट् सह अनुषट् आनुषक अङ्ग फट् ताजक् भाजक् अये अरे वाट् (चाट्) कुम् खुम् धुम् अम् ईम् सीम् सिम् सि वै । उप-सर्गविभक्तिस्वरप्रतिरूपकाश्च निपाताः । आकृतिगणोऽयम् ॥ इति चादयः ॥ ३ ॥

३ प्रादयः । १ । ४ । ५४ ॥ प्र परा अप सम् अनु अव निस् निर् दुस् दुर वि आङ् नि अधि अपि अति सु उद् अभि प्रति परि उप ॥ इति प्रादयः ॥ ४ ॥

७६ ऊर्यादिच्चिवाचश्च । १ । ४ । ६१ ॥ ऊरी उररी तन्थी ताली आताली वेताली धूली धूसी शकला संशकला ध्वंसकला भ्रंसकला गुलगुधा सजूस् फल फली विक्री आक्री आलोष्टी केवाली केवासी सेवासी पर्याली शेवाली वर्षाली अत्यूमशा व-इमसा मस्मसा मसमसा औषट् श्रौषट् वौषट् वषट् स्वाहा स्वधा पांपी मादुस् श्रत् आविस् ॥ इत्यूर्यादयः ॥ ५ ॥

७७ साक्षात्प्रभृतीनि च । १ । ४ । ७४ ॥ साक्षात् मिथ्या चिन्ता भद्रा रोचना आस्था अमा अद्धा प्राजर्या प्राजरुहा बीजर्या बीजरुहा संसर्या अर्थे लवणम् उष्णम् शीतम् उदकम् आर्द्रम् अग्नौ वशे विकसने विहसने प्रतपने मादुस् नमस् । आकृतिग-णोऽयम् ॥ इति साक्षात्प्रभृतयः ॥ ६ ॥

द्वितीयोऽध्यायः ।

६७ तिष्ठद्ब्रुप्रभृतीनि च । २ । १ । १७ ॥ तिष्ठद्ब्रु वहद्ब्रु आयतीगवम् खलेयवम् खलेबुसम् लूनयवम् लूयमानयवम् पूतयवम् पूयमानयवम् संहृतयवम् संह्रियमाणयवम् संहृतबुसम् संह्रियमाणबुसम् समभूमि समपदाति सुषमम् विषमम् दुःषमम् निःषमम् अपसमम् आयतीसमम् (मोढम्) पापसमम् पुण्यसमम् प्राह्णम् मरथम् प्रमृगम् प्रद-क्षिणम् (अपरदक्षिणम्) संप्रति असंप्रति । इचप्रत्ययः समासान्तः । [५।४।१२७ ॥ ५ । ४ । १२८] ॥ इति तिष्ठद्ब्रुप्रभृतयः ॥ १ ॥

७१ सप्तमी शौण्डैः । २ । १ । ४० ॥ शौण्ड धूर्त कितव व्याड मवीण संवीत अन्तर अधि पटु पण्डित कुशल चपल निपुण ॥ इति शौण्डादयः ॥ २ ॥

७२ पात्रेसमितादयश्च । २ । १ । ४८ ॥ पात्रेसमिताः पात्रेबहुलाः उदुम्बरम-शकः उदुम्बरकृमिः कूपकच्छपः अवटकच्छपः कूपमण्डूकः कुम्भमण्डूकः उदपानम-

ण्डूकः नगरकाकः नगरवायसः मातरिपुरुषः पिण्डीगूरः पितरिशूरः गेहेगूरः गेहेनदी
गेहेक्ष्वेडी गेहेविजिती गेहेव्याडः गेहेमेही गेहेदाही गेहेदसः गेहेष्टः गर्भेतसः आखनि-
कबकः गोष्ठेगूरः गोष्ठेविजिती गोष्ठेक्ष्वेडी गोष्ठेपटुः गोष्ठेपण्डितः गोष्ठेप्रगल्भः कर्णेण्टि-
रिटिरा कर्णेचुरुचुरा । आकृतिगणोऽयम् ॥ इति पात्रैसमितादयः ॥ ३ ॥

७३ उपमितं व्याघ्रादिभिः सामान्याप्रयोगे । २ । १ । ५६ ॥ व्याघ्र सिंह
ऋक्ष ऋषभ चन्दन वृक वृष वराह हस्तिन तरु कुञ्जर रुरु पृषत् पुण्डरीक पलाश
कितव ॥ इति व्याघ्रादयः ॥ आकृतिगणोऽयम् । तेन मुखपद्मम् मुखकमलम्
करकिसलयम् पार्थिवचन्द्रः इत्यादि ॥ ४ ॥

७३ श्रेण्यादयः कृतादिभिः २ । १ । ५९ ॥

१ श्रेणि एक पूग मुकुन्द राशि निचय विषय निधन पर इन्द्र देवमुण्ड भूत श्रमण
वदान्य अध्यापक अभिरूपक ब्राह्मण क्षत्रिय [विशिष्ट] पटु पण्डित कुशल चपल
निपुण कृपण ॥ इत्येते श्रेण्यादयः ॥ ५ ॥

२ कृत मित मत भूत उक्त [युक्त] समानात समानात समारूपात संभावित
[संसेवित] अवधारित अवकल्पित निराकृत उपकृत उपाकृत [दृष्ट कलित दलित
उदाहृत विश्रुत उदित] । आकृतिगणोऽयम् ॥ इति कृतादिः ॥ ६ ॥

७४ * शाकपार्थिवादीनामुपसंख्यानम् * २ । १ । ६० ॥ शाकपार्थिव
कुतपसौश्रुत अजातौत्वलि । आकृतिगणोऽयम् । कृतापकृत भुक्तविभुक्त पीतवि-
पीत गतप्रत्यागत यातानुयात क्रयाक्रयिका पुटापुटिका फलाफलिका मानोन्मानिका ॥
इति शाकपार्थिवादिः ॥ ७ ॥

७५ कुमारः श्रमणादिभिः । २ । १ । ७० ॥ श्रमणा प्रव्रजिता कुलटा गर्भि-
णी तापसी दासी बन्धकी अध्यापक अभिरूपक पण्डित पटु मृदु कुशल चपल निपुण ॥
इति श्रमणादयः ॥ ८ ॥

७५ मयूरव्यंसकादयश्च । २ । १ । ७२ ॥ मयूरव्यंसक छात्रव्यंसक कम्बोज-
मुण्ड यवनमुण्ड । छन्दसि । हस्तेगृह्य (हस्तगृह्य) पादेगृह्य (पादगृह्य) लाङ्गूलेगृह्य
(लाङ्गूलगृह्य) पुनर्दाय । एहीडादयोऽन्यपदार्थे । एहीडम् एहियवम् एहिवाणिजा क्रिया।
अपेहिवाणिजा मेहिवाणिजा एहिस्वागता अपेहिस्वागता एहिद्वितीया अपेहिद्वितीया ।
मेहिद्वितीया एहिकटा अपेहिकटा मेहिकटा आहरकरटा मेहिकर्दमा मोहकर्दमा विधम-
चूडा उद्धमचूडा (उद्धरचूडा) आहरचला आहरवसना (आहरसेना) आहरवनिता
(आहरवितना) कृन्तविचक्षणा उद्धरोत्सृजा उद्धरावसृजा उद्धमविधमा उत्पचनिपचा
उत्पतनिपता उच्चावचम् उच्चनीचम् आचोपचम् आचपराचम् [नखप्रचम्] निश्चप्रचम्
अकिंचन स्नात्वाकालक पीत्वास्थिरक भुक्त्वासुहित मोष्यपापीयान् उत्पत्यपाकला निप-
त्यरोहिणी निषण्णश्यामा अपेहिप्रघसा एहिविघसा इहपञ्चमी इहद्वितीया । जहि-

कर्मणा बहुलमाभीक्ष्ण्ये कर्तारं चाभिदधाति । जहिजोडः (जहिजोडम्) जहिस्तम्बम् (जहिस्तम्बः) [उज्जहिस्तम्बम्] । आख्यातमाख्यातेन क्रियासातत्ये । अशीतपि-
बता पचतभृजता खादतमोदता खादतवमता (खादताचमता) आहरनिवपा आह-
रनिष्किरा (आवपनिष्किरा) उत्पचविपचा मिन्धिलवणा कृन्धिविचक्षणा पचलवणा
पचप्रकूटा । आकृतिगणोऽयम् । तेन । अकुतोभयः कान्दिशीकः (कान्देशीकः)
आहोपुरुषिका अहमहमिका यदृच्छा एहिरेयाहिरा उन्मृजावमृजा द्रव्यान्तरम् अवश्य-
कार्यम् ॥ इत्यादिमयूरव्यंसकादयः ॥ ९ ॥

७० याजकादिभिश्च । २ । २ । ९ ॥ याजक पूजक परिचारक परिवेषक [परि-
षेचक] स्नापक अध्यापक उत्साहक उद्वर्तक होतृ भर्तृ रथगणक पत्तिगणक ॥ इति
याजकादयः ॥ १० ॥

८९ राजदन्तादिषु परम् । २ । २ । ३१ ॥ राजदन्तः अग्रेवणम् लिप्तवासितम्
नम्रमुषितम् सिक्तसंमृष्टम् मृष्टलुञ्घितम् अवक्लिन्नपक्कम् अर्पितोत्तम् (अर्पितोत्तम्) उत्त-
गाढम् उलूखलमुसलम् तण्डूलकिण्वम् दृषदुपलम् आरद्वायनि (आरग्वायनवन्धकी)
चित्ररथवाह्नीकम् अवन्त्यश्मकम् शूद्रार्यम् स्नातकराजानौ विश्वक्सेनार्जुनौ अक्षिभुवम्
दारगवम् शब्दाथौ धर्माथौ कामाथौ अर्थशब्दै अर्थधर्मौ अर्थकामौ वैकारिमतम् गाज-
वाजम् (गोजवाजम्) गोपालिधानपूलासम् (गोपालधानीपूलासम्) पूलासकारण्डम्
(पूलासककुरण्डम्) स्थूलासम् (स्थूलपूलासम्) उशीरवीजम् [जिज्ञास्थि] सिञ्जास्थम्
(सिञ्जाश्चत्यम्) चित्रास्वाती (चित्रस्वाती) भार्यापती दम्पती जम्पती जायापती पुत्र-
पती पुत्रपशू केशश्मशू शिरोविजु (शिरोवीजम्) शिरोजानु सर्पिमधुनी मधुसर्पिणी
(आद्यन्तौ) अन्तादी गुणवृद्धी वृद्धिगुणौ ॥ इति राजदन्तादिः ॥ ११ ॥

८९ वाहिताग्न्यादिषु । २ । २ । ३७ ॥ आहिताग्नि जातपुत्र जातदन्त जात-
श्मश्रु तैलपीत घृतपीत [मद्यपीत] ऊढभार्य गतार्थ । आकृतिगणोऽयम् । तेन ।
गडुकण्ठ अस्युद्यत (अरमुद्यत) दण्डपाणिप्रभृतयोऽपि ॥ इत्याहिताग्न्यादयः ॥ १२ ॥

७५ कडाराः कर्मधारये । २ । २ । ३८ ॥ कडार गडुल खञ्ज खोड कण
कुण्ड खलति गौर वृद्ध भिक्षुक पिङ्ग पिङ्गगुल (पिङ्गल) तड तनु [जठर] वधिर मठर
कञ्ज बर्वर ॥ इति कडारादयः ॥ १३ ॥

६० * नौकाकान्नशुकशृगालवर्जेषु * २ । ३ । १७ ॥ नौ काक अन्न
शुक शृगाल ॥ इति नावादयः ॥ १४ ॥

५८ * प्रकृत्यादिभ्य उपसंख्यानम् * २ । ३ । १८ ॥ प्रकृति प्राय गोत्र
सम विषम द्विद्रोण पञ्चक साहस्र ॥ इति प्रकृत्यादयः ॥ १५ ॥

९१ गवाश्वप्रभृतीनि च । २ । ४ । ११ ॥ गवाश्वम् गवाविकम् गवैडकम्
अजाविकम् (अजैडकम्) कुञ्जवामनम् कुञ्जकिरातम् पुत्रपौत्रम् श्वचण्डालम् स्त्रीकु-

मारम् दासीमाणवकम् शाटीपटीरम् शाटीमच्छदम् शाटीपट्टिकम् उष्ट्रखरम् उष्ट्रशशम्
मूत्रशकृत् मूत्रपुरीषम् यकृन्मेदः मांसशोणितम् दर्भशरम् दर्भपूतीकम् अर्जुनशिरीषम्
अर्जुनपुरुषम् तृणोपलम् (तृणोलपम्) दासीदासम् कुटीकुटम् भागवतीभागवतम् ॥
इति गवाश्वप्रभृतीनि ॥ १६ ॥

९१ न दधिपयआदीनि । २ । ४ । १४ ॥ दधिपयसी सर्पिर्मधुनी मधुसर्पिषी
ब्रह्मप्रजापती शिववैश्रवणौ स्कन्दविशाखौ परिव्राजककौशिकौ (परिव्राट्कौशिकौ) भव-
ग्योपसदौ शुक्लकृष्णौ इध्मार्वाहिणी दीक्षातपसी (श्रद्धातपसी मेधातपसी) अध्ययनतपसी
उलूखलमुसले आद्यवसाने श्रद्धामेधे ऋक्सामे वाङ्मनसे ॥ इति दधिपय-
आदीनि ॥ १७ ॥

८१ अर्धर्चाः पुंसि च । २ । ४ । ३१ ॥ अर्धर्च गोमय कषाय कार्षापण कुतप
कुसप (कुणप) कपाट शङ्ख गूथ यूथ ध्वज कवन्ध पद्म गृह सरक कंस दिवस यूष
अन्धकार दण्ड कमण्डलु मण्ड भूत द्वीप द्यूत चक्र धर्म कर्मन् मोदक शतमान यान
नख नखर चरण पुच्छ दाडिम हिम रजत सक्तु पिधान सार पात्र घृत सैन्धव औषध
आढक चषक द्रोण खलीन पात्रीव पट्टिक वारवाण (वारवारण) मोथ कपित्थ [शु-
ष्क] शाल शील शुक्ल (शुल्क) शीधु कवच रेणु [ऋण] कपट शीकर मुसल सुवर्ण
वर्ण पूर्वं चमस क्षीर कर्ष आकाश अष्टापद मङ्गल निधन निर्यास जृम्भ वृत्त पुस्त वुस्त
क्ष्वेडित शृङ्ग निगड [खल] मूलक मधु मूल स्थूल शराव नाल वम विमान मुख
भग्नीव शूल वज्र कटक कण्टक [कर्पट] शिखर कल्क [वल्क] नटमक [नाटमस्तक]
वलय कुसुम तृण पङ्क कुण्डल किरीट [कुमुद] अर्बुद अङ्कुश तिमिर आश्रय भूषण
इक्षस [इष्वास] मुकुल वसन्त तटाक [तडाग] पिटक विटङ्क विडङ्ग पिण्याक
माष कोश फलक दिन दैवत पिनाक समर स्थाणु अनीक उपवास शाक कर्पास [वि-
शाल] चषाल [चखाल] खण्ड दर विटप [रण वल मक] मृणाल हस्त आर्द्र हल
[सूत्र] ताण्डव गाण्डीव मण्डप पटह सौध योध पार्श्व शरीर फल [छल] पुर [पुरा]
राष्ट्र अम्बर विम्ब कुट्टिम मण्डल [कुकुट] कुडप ककुद खण्डल तोमर तोरण मञ्चक
पञ्चक पुङ्ख मध्य [घाल] छाल वल्मीक वर्ष वस्त्र वसु देह उद्यान उद्योग स्नेह स्तेन
[स्तन स्वर] संगम निष्कक्षेम शूक क्षत्र पवित्र यौवन कलह मालक [पालक] मू-
षिक [मण्डल वल्कल] कुज [कुञ्ज] विहार लोहित विषाण भवन अरण्य पुलिन दृढ
आसन ऐरावत शूर्प तीर्थ लोमन [लोमश] तमाल लोह दण्डक शपथ प्रतिसर दारु
धनुस् मान वर्चस्क कूर्च तण्डक मठ सहस्र ओदन मवाल शकट अपराह्ण नीड शकल
तण्डुल ॥ इत्यर्धर्चादिः ॥ १८ ॥

१०६ पैलादिभ्यश्च । २ । ४ । ५९ ॥ पैल शालङ्कि सात्यकि सात्यकामि राहवि
रावणि औदञ्चि औदवलि औदमेधि औदव्यजि (औदमजि) औदभृजि दैवस्थानि

पैङ्गलौदायनि राहक्षति भौलिङ्गि राणि औदन्यि औद्राहमानि औज्जिहानि औदशुद्धि
तद्राजाञ्चाणः (तद्राज) ॥ आकृतिगणोऽयम् । इति पैलादिः ॥ १९ ॥

१०६ न तौल्वलिभ्यः । २ । ४ । ६१ ॥ तौल्वलि धारणि पारणि रावणि दैलीपि
दैवति वार्कलि नैवति (नैवकि) दैवमित्रि (दैवमति) दैवयज्ञि चाफट्टकि वैल्वकि
वैकि (वैङ्कि) आनुहारति (आनुराहति) पौष्करसादि आनुरोहति आनुति प्रादोहनि
नैमिश्रि प्राडाहति बान्धकि वैशीति आसिनासि आर्हिसि आसुरि नैमिषि आक्षिबन्ध-
कि पौष्पि कारेणुपालि वैकर्णि वैरकि वैहति ॥ इति तौल्वल्यादिः ॥ २० ॥

११२ यस्कादिभ्यो गोत्रे । २ । ४ । ६३ ॥ यस्क लह्य दृह्य अयस्थूण [अयःस्थू-
ण] तृणकर्णं सदामत्त कम्बलहार वहिर्योग कर्णाढक पर्णाढक पिण्डीजङ्घ वक्त्रसक्थ
[वक्त्रसक्थ] विश्रि कुद्रि अजवस्ति मित्रयु रक्षोमुख जङ्घारथ उत्कास कटुक मथक
[मन्थक] पुष्करट [पुष्करसट्] विषपुट उपरिमेखल क्रोष्टुकमान [क्रोष्टुमान] क्रोष्टु-
पाद क्रोष्टुमाय शीर्षमाय खरप पदक वर्षुक भलन्दन भडिल भण्डिल भडित भण्डित
एते यस्कादयः ॥ २१ ॥

११२ न गोपवनादिभ्यः । २ । ४ । ६७ ॥ गोपवन शेषु [शियु] विन्दु भाजन
अश्ववतान श्यामक [श्योमाक] श्यामाक श्यापर्ण ॥ विदाद्यन्तर्गणोऽयम् (४ ।
१ । १०४) इति गोपवनादिः ॥ २२ ॥

११२ तिककितवादिभ्यो द्वन्द्वे । २ । ४ । ६८ ॥ तिककितवाः वङ्खरभण्डीरथाः
उपकलमकाः पफकनरकाः वकनखगुदपरिणद्धाः उज्जककुभाः लङ्गशान्तमुखाः उत्तर-
शलङ्कटाः कृष्णाजिनकृष्णसुन्दराः भ्रष्टककपिष्ठलाः अश्विवेशदशेरुकाः ॥ एते तिक-
कितवादयः ॥ २३ ॥

११२ उपकादिभ्योऽन्यतरस्यामद्वन्द्वे । २ । ४ । ६९ ॥ उपक लपक भ्रष्टक
कपिष्ठल कृष्णाजिन कृष्णसुन्दर चूडारक आडारक गडुक उदङ्क सुधायुक अवन्धक
पिङ्गलक पिष्ट सुपिष्ट [सुपिष्ट] मयूरकर्ण खरीजङ्घ शलाथक पतञ्जल पदञ्जल कटेरणि
कुपीतक कशकृत्स्न [काशकृत्स्न] निदाघ कलशीकण्ठ दामकण्ठ कृष्णपिङ्गल कर्णक
पर्णक जाटिरक बधिरक जन्तुक अनुलोम अनुपद प्रतिलोम अपजग्ध प्रतान अनभिहित
कमक वराटक लेखाभ्र कमन्दक पिञ्जूलक वर्णक मसूरकर्ण मदाघ कवन्तक कमन्तक
कदामत दामकण्ठ ॥ एते उपकादयः ॥ २४ ॥

तृतीयोऽध्यायः ।

८१ भृशादिभ्यो भुव्यच्चेवर्लोपश्च हलः । ३ । १ । १२ ॥ भृश शीघ्र चपल
मन्द पण्डित उत्सुक सुमनस् दुर्मनस् अभिमानस् उन्मनस् रहस् रोहत् रेहत् संश्रव
तृपत् शश्वत् भ्रमत् वेहत् शुचिस् शुचिवर्चस् अण्डर वर्चस् ओजस् सुरजस् अरजस् ॥
एते भृशादयः ॥ १ ॥

८२ लोहितादिडाग्भ्यः क्यष् । ३ । १ । १३ ॥ लोहित चरित नील फेन
मद्र हरित दास मन्द ॥ लोहितादिराकृतिगणः ॥ २ ॥

८२ सुखादिभ्यः कर्त्तवेदनायाम् । ३ । १ । १८ ॥ सुख दुःख तृप्त कृच्छ्र
अस्र आस्र अलीक प्रतीप करुण कृपण सोढ ॥ इत्येतानि सुखादीनि ॥ ३ ॥

८४ कण्डादिभ्यो यक् । ३ । १ । २७ ॥ कण्डून् मन्तु हणीङ् वल्गु असु
[मनस्] महीङ् लाट् लेट् इरस् इरज् इरञ् दुवम् उषस् वेद् मेधा कुषुभ [नमस्] मगध
तन्तस् पम्पस् [पपस्] मुख दुःख (भिक्ष चरण चरम अवर) सपर अरर [अरर]
मिषन् मिण्णुज् [अपर आर] इषुध वरण चुरण तुरण भुरण गद्रद एला केला
खेला [वेला शेला] लिट् लोट् [लेखा लेख] रेखा द्रवस् तिरस् अगद उरस् तरण
[तारिण] पयस् संभूयस् सम्बर ॥ आकृतिगणोऽयम् ॥ इति कण्डादिः ॥ ४ ॥

१०७ नैन्दिम्रैहिपचादिभ्यो ल्युणिन्यचः । ३ । १ । १३४ ॥

१ नन्दिवाशिमादिदूषिसाधिवर्धिशोभिरोचिभ्यो ण्यन्तेभ्यः संज्ञायाम् । नन्दनः
वाशनः मदनः दूषणः साधनः वर्धनः शोभनः रोचनः । सहितापिदमः संज्ञायाम् । सहनः
तपनः दमनः । जल्पनः रमणः दर्पणः संकन्दनः संकर्षणः संहर्षणः जनार्दनः यवनः
मधुसूदनः विभीषणः लवणः चित्तविनाशनः कुलदमनः [शत्रुदमनः] इति नन्द्यादिः ॥ ५ ॥

२ ग्राही उत्साही उद्गासी उद्गासी स्थायी मन्त्री संमर्दी । रक्षश्रुवपशां नौ । निरक्षी
मिश्रावी निवापी निशायी । याचृव्याह्वजवदवसां प्रतिषिद्धानाम् । अयाची अव्याहारी
असंव्याहारी अव्राजी अवादी अवासी । अचामचित्तकर्तृकाणाम् । अकारी अहारी अवि-
नायी [विशायी विषायी] विशयी विषयी देशे । विशयी विषयी देशः । अभिभावी
भूते । अपराधी उपरोधी परिभवी परिभावी ॥ इति ग्रहादिः ॥ ६ ॥

३ पच वच वष वद चल पत नदट् भषट् छवट् चरट् गरट् तरट् चोरट् गाहट् सूरट्
देवट् [दोषट्] जर (रज) मर (मद) क्षम (क्षप) सेव मेष कोप (कोष) मेघ
नर्त व्रण दर्श सर्प [दम्भ दर्प] जार भर श्वपच ॥ पचादिराकृतिगणः ॥ ७ ॥

११० * कप्रकरणे मूलविभुजादिभ्य उपसंख्यानम् * ३ । २ । ५ ॥
मूलविभुज नखमुच काकगुह कुमुद महीध्र कुग्र गिध ॥ आकृतिगणोऽयम् ॥ इति
मूलविभुजादयः ॥ ८ ॥

११० * पार्श्वादिषूपसंख्यानम् * ३ । २ । १५ ॥ पार्श्व उदर पृष्ठ उत्तान
अवमूर्धन् ॥ इति पार्श्वादिः ॥ ९ ॥

१५० भविष्यति गम्यादयः ३ । ३ । ३ ॥ गमी आगमी भावी प्रस्थायी
प्रतिरोधी प्रतियोधी प्रतिबोधी प्रतियायी प्रतियोगी ॥ एते गम्यादयः ॥ १० ॥

१५६ * संपदादिभ्यः क्तिप् * ३ । ३ । ९४ ॥ संपद् विपद् आपद् प्रतिपद्
परिपद् ॥ एते संपदादयः ॥ ११ ॥

१५७ चिद्भिदादिभ्योऽङ् ३ । ३ । १०४ ॥ भिदा विदारणे । छिदा द्वैर्धाकरणे । विदा । क्षिपा । गुहा गिर्योषधयोः । श्रद्धा मेधा गोधा । आरा शरूयाम् । हारा । कारा वन्धने । क्षिया । तारा ज्योतिषि । धारा प्रपातने । रेखा चूडा पीडा वषा वसा मृजा । कृपेः संप्रसारणं च । कृपा ॥ इति भिदादिः ॥ १२ ॥

१५० भीमादयोऽपादाने । ३ । ४ ॥ ७४ ॥ भीम भीष्म भयानक वहचर (वहचर) प्रस्कन्दन प्रपतन (प्रतपन) समुद्र क्षुब्ध क्षुब्ध वृष्टि (दृष्टि) रक्षः संक्रुसुक (शङ्क्रुसुक) मूर्ख खलति ॥ आकृतिगणोऽयम् ॥ इति भीमादिः ॥ १३ ॥

चतुर्थोऽध्यायः ।

४५ अजाद्यतष्टाप् । ४ । १ । ४ ॥ अजा एडका कोकिला चटका अश्वा मूषिका वाला होडा पाका वत्सा मन्दाविलाता पूर्वापिहाणा (पूर्वापहणा) अपरापहणा । संभ्रान्निनशणपिण्डेभ्यः फलात् । सदचक्रकाण्डमान्तशतैकेभ्यः पुष्पात् । शूद्रा चामहत्पूर्वा नातिः । कुञ्ज उष्णिहा देवविशा । ज्येष्ठा कनिष्ठा मध्यमा पुंयोगेऽपि । मूलान्नमः । दंष्ट्रा ॥ एतेऽजादयः ॥ १ ॥

२८ न षट्स्वस्त्रादिभ्यः । ४ । १ । १० ॥ स्वस्र दुहितृननान्द यातृ मातृ तिस्र चतस्र ॥ इति स्वस्त्रादिः ॥ २ ॥

५० नित्यं सपत्न्यादिषु । ४ । १ । ३५ ॥ समान एकवीर पिण्डश्च (शिरी) भ्रातृ भद्र पुत्र । दासाच्छन्दसि ॥ इति समानादिः ॥ ३ ॥

५० पिङ्गौरादिभ्यश्च ४ । १ । ४१ ॥ गौर मत्स्य मनुष्य शृङ्ग पिङ्गल हय गवय मुकय ऋष्य [पुट तूण] द्रुण द्रोण हरिण कोकण (काकण) पटर उणक [आमल] आमलक कुवल विम्ब वदर फर्करक (कर्कर) तर्कार शर्कार पुष्कर शिखण्ड सलद शक्कण्ड सनन्द सुषम सुषव अलिन्द गहुल पाण्डश आटक आनन्द आश्वत्य सुपाट आखक (आपञ्चिक) शक्कुल सूर्य (सूर्म) शूर्प सूच यूष (पूष) यूथ सूष मेथ वल्लक घातक सल्लक मालक मालत साल्वक वेतस वृक्ष (वृस) अतस [उभय] भृङ्ग मह मेह छेद पेश मैद श्वन् तक्षन् अनडुही अनडाही । एषणः करणे । देह देहल काकादन गवादन तेजन रजन लवण औद्गाहमानि (आद्गाहमानि) गौतम (गोतम) [पारक] अयस्थूण (अयःस्थूण) भौरिकि भौलिकि भौलिङ्गि यान मेध आलम्बि आलजि आलन्धि आलक्षि केवाल आपक आरट नट टोट नोट मुलाट शातन [पोतन] पातन पाठन (पानठ) आस्तरण अधिकरण अधिकार अग्रहायणी (आग्रहायणी) प्रत्यवरोहिणी [सेचन] । सुमङ्गलात्संज्ञायाम् । अण्डर सुन्दर मण्डल मन्थर मङ्गल पट पिण्ड [षण्ड] उर्द गुर्द शम मृद औड (आर्द्र) हृद (द्रुद) पाण्ड [भाण्डल] भाण्ड [लोहाण्ड] कदर कन्दर कदल तरुण तलुन कल्माष वृहद

महत् [सोम] सौधर्म । रोहिणी नक्षत्रे । रेवती नक्षत्रे । (विकल) निष्कल पुष्कल । कटाच्छ्रोणिवचने । पिप्पल्यादयश्च । पिप्पली हरितकी (हरीतकी) कोशातकी शमी वरी शरी पृथिवी कोष्ठ मातामह पितामह । इति गौरादिः ॥ ४ ॥

५१ बह्वादिभ्यश्च । ४ । १ । ४५ ॥ बहु पद्धति अञ्चति अङ्कति अंहति शकटि (शक्ति) । शक्तिः शस्त्रे । शारि वारि राति राधि [शाधि] आहि कपि यष्टि मुनि । इतः प्राण्यङ्गात् । कृदिकारादक्तिनः । सर्वतोऽक्तिन्नर्थादित्येके । चण्ड अराल कृपण कमल विकट विशाल विशङ्कट भरुज ध्वज । चन्द्रभागान्नद्याम् (चन्द्रभागा नद्याम्) कल्याण उदार पुराण अहन् क्रोड नख खुर शिखा वाल शफ गुद ॥ आकृतिगणो-
यञ्म् ॥ तेन । भग गल राग इत्यादि ॥ इति बह्वादयः ॥ ५ ॥

५४ शार्ङ्गरवाद्यञो ङीन् । ४ । १ । ७३ ॥ शार्ङ्गरव कापटव गौगुलव ब्राह्मण वैद गौतम कामण्डलेय ब्राह्मणकृतेय [आनिचेय] आनिधेय आशोकेय वात्स्यायन मौञ्जायन कैकस काप्य (काव्य) शैव्य एहि पर्येहि आश्रमरथ्य औदपान अराल चण्डाल वतण्ड । भोगवद्गौरिमतोः संज्ञायां घादिषु [६ । ३ । ४३] नित्यं ह्रस्वार्थम् । नृनरयोर्वृद्धिश्च ॥ इति शार्ङ्गरवादिः ॥ ६ ॥

११६ क्रौड्यादिभ्यश्च । ४ । १ । ८० ॥ क्रौडि लाडि व्याडि आपिशलि आप-
क्षिति चौपयत चैटयत (वैटयत) सैकयत वैल्वयत सौधातकि । सूत युवत्याम् । भोज क्षत्रिये । यौतकि कौटि भौरिकि भौलिकि [शास्त्रालि] शालास्थलि कापिष्ठलि गौकक्ष्य ॥ इति क्रौड्यादिः ॥ ७ ॥

१०५ अश्वपत्यादिभ्यश्च ४ । १ । ८४ ॥ अश्वपति [ज्ञानपति] शतपति धनपति गणपति [स्थानपति यज्ञपति] राष्ट्रपति कुलपति गृहपति [पशुपति] धान्य-
पति धन्वपति [बन्धुपति धर्मपति] समापति प्राणपति क्षेत्रपति ॥ इत्यश्व-
पत्यादिः ॥ ८ ॥

१०५ उत्सादिभ्योऽञ् ४ । १ । ८६ ॥ उत्स उदपान विकर मिनद महानद महानस महाप्राण तरुण तलुन । वष्कयासे । पृथिवी [धेनु] पङ्क्ति जगती त्रिष्टुप् अनु-
ष्टुप् जनपद भरत उशीनर ग्रीष्म पीलुकुण । उदस्थान देशे । पृषदंश भल्लकीय रथन्तर मध्यंदिन वृहत् महत् सत्त्वत् कुरु पञ्चाल इन्द्रावसान उष्णह् ककुभ् सुवर्ण देव ग्रीष्मा-
दच्छन्दसि ॥ इत्युत्सादिः ॥ ९ ॥

१०७ बाह्वादिभ्यश्च । ४ । १ । ९६ ॥ बाह्व उपवाहु उपवाकु निवाकु शिवाकु वटाकु उपनिन्दु [उपविन्दु] वृषली वृकला चूडा वलाका मूषिका कुशला मगला [ङगला] ध्रुवका (ध्रुवका) सुमित्रा दुर्मित्रा पुष्करसद् अनुहरत् देवशर्मन् अग्निशर्मन् (भद्रशर्मन् सुशर्मन्) कुनामन् [सुनामन्] पञ्चन् सप्तन् अष्टन् । अमितौजसः सलो-

पश्च । सुधावत् उदञ्चु शिरस् माष शराविन् मरीची क्षेमवृद्धिन् गृह्णस्वलोदिन् सर-
नादिन् नगरमर्दिन् प्राकारमर्दिन् लोमन् अजीगर्त कृष्ण युधिष्ठिर अर्जुन साम्ब गद
प्रद्युम्न राम [उदङ्क] उदकः संज्ञायाम् । संभूयोम्भसोः सलोपश्च ॥ आकृतिग-
णोऽयम् ॥ तेन । सात्यकिः जाङ्घिः ऐन्दशर्मिः आजधेनविः इत्यादि ॥ इति
बाह्यादयः ॥ १० ॥

१०८ गोत्रे कुञ्जादिभ्यः ण्फञ् ॥ ४ । १ । १९८ ॥ कुञ्ज व्रध शङ्ख भस्मन् गण
लोमन् शठ शाक शुण्डा शुभ विपाश् स्कन्द स्कम्भ ॥ इति कुञ्जादिः ॥ ११ ॥

१०८ नडादिभ्यः फक् । ४ । १ । ९९ ॥ नड चर [वर] वक मुञ्च इतिक
इतिश उपक [एक] लमक । शलङ्कु शलङ्कं च । सप्तल वाजप्य तिक । अग्निशर्म-
न्वृषगणे । प्राण नर सायक दास मित्र दीप पिङ्गर पिङ्गल किङ्कर किङ्कल [कातर]
कातल काश्यप [कुश्यप] काश्य काल्य [काव्य] अज अमुष्य [अमुष्ण] कृष्ण-
रणौ ब्राह्मणवासिष्ठे । अमित्र लिगु चित्र कुमार । क्रोष्टु क्रोष्टं च । लोह दुर्ग स्तम्भ
शिशपा अग्र तृण शकट सुमनस् सुमत मिमत ऋक् जलधर अध्वर युगंधर हंसक
दण्डिन् हस्तिन् (पिण्ड) पञ्चाल चमसिन् सुकृत्य स्थिरक ब्राह्मण चटक बदर अश्वल
खरप लङ्क इन्ध अस्र कामुक ब्रह्मदत्त उदुम्बर शोण अलोह दण्डप ॥ इति
नडादिः ॥ १२ ॥

१०८ अनृष्यानन्तर्ये विदादिभ्योऽञ् ॥ ४ । १ । १०४ ॥ विद उर्व कश्यप
कुशिक भरद्वाज उपमन्यु किलात कन्दर्प [किंदर्भ] विश्वानर [ऋषेण] ऋषिपेण
ऋतभाग हर्यश्च म्रियक आपस्तम्ब कूचवार शरद्वत् शुनक [शनक्] धेनु गोपवन शिमु
विन्दु (भोगक) भानन [शमिक] अश्ववतान श्यामाक श्यामक्र [श्यावलि]
श्यापर्ण हरित किंदास बह्यस्क अर्कजुष [अर्कलूष] बध्योग विष्णु वृद्ध प्रतिबोध
[रथीतर] रथन्तर गविष्ठिर निषाद [शवर अनस] मठर [मृडाकु] सृपाकु मृदु
पुनर्भू पुत्र दुहितृ ननान्द । परस्त्री परशुं च ॥ इति विदादिः ॥ १३ ॥

१०८ गर्गादिभ्यो यञ् ॥ ४ । १ । १०५ ॥ गर्ग वत्स । वाजासे । संकृति अज
व्याघ्रपात् विदभृत् प्राचीनयोग (अगस्ति) पुलस्ति चमस रेभ अग्निवेश शङ्ख शठ
शक धूम एक अवट मनस् धनंजय वृक्ष विश्वावसु जरमाण लोहित शंसित वधु वल्गु मण्डु
शङ्ख लिगु गुहल मन्तु मङ्गु अलिगु जिगीषु मनु तन्तु मनायी सनु कथक कन्थक
ऋक्ष वृक्ष (वृक्ष) [तनु] तरुक्ष तल्लक्ष तण्ड वतण्ड कपिकत (कपि कत) कुरुकत
अनडुह कण्व शकल गोकक्ष अगस्त्य कण्डिनी यज्ञवल्क पर्णवल्क अभयनात
विरोहित वृषगण रङ्गगण शण्डिल वर्णक (चणक) चुलुक मुद्गल मुसल जमदग्नि
पराशर जतूकर्ण (जानूकर्ण) महित मन्त्रित अश्मरथ शर्कराक्ष पूतिमाष स्थूरा

अदरक (अररक) एलाक पिङ्गल कृष्ण गोलन्द उलूक तितिक्ष भिषज (भिषजू)
[भिष्णज] भडित भण्डित दल्भ चेकित चिकित्सित देवहू इन्द्रहू एकलु पिप्पलू वृह-
दग्नि [सुलोहिन्] सुलाभिन् उक्थ कुटीगु ॥ इति गर्गादिः ॥ १४ ॥

१०९ अश्वादिभ्यः फञ् ४ । १ । ११० ॥ अश्व अश्मन् शङ्ख शूद्रक विद्
पुट रोहिण खर्जूर (खजूर) [खञ्जार वस्त] पिजूल भडिल भण्डिल भडित
भण्डित [प्रकृत रामोद] क्षान्त [काश तीक्ष्ण गोलाङ्क अर्क स्वर स्फुट चक्र अविष्ट]
पविन्द पवित्र गोमिन् श्याम धूम धूम्र वाग्मिन् विश्वानर कुट । शप आत्रेये । जन
जड खड ग्रीष्म अर्हकित विशप विशाल गिरि चपल चुप दासक वैल्य (वैत्व) प्राच्य
[धर्म्य] आनहुह्य । पुंसि जाते । अर्जुन [प्रहृत] सुमनस् दुर्मनस् मन (मनस्)
[मान्त] ध्वन । आत्रेय भरद्वाजे । भरद्वाज आत्रेये । उत्स आतव कितव [वद धन्य
पाद] शिव खदिर ॥ इत्यश्वादिः ॥ १५ ॥

१०९ शिवादिभ्योऽण् ॥ ४ । १ । ११२ ॥ शिव मोष्ठ मोष्ठिक चण्ड जम्भ भूरि
दण्ड कुठार ककुभू (ककुभा) अनभिम्लान कोहित सुख संधि मुनि ककुत्स्थ कहेड
कोहड कहुय कहय रोध कपिञ्जल (कुपिञ्जल) खञ्जन वतण्ड तृणकर्ण क्षीरहृद् जल-
हृद् परिल [पथिक] पिष्ट हैहय [पार्थिका] गोपिका कपिलिका जटिलिका वधिरिका
मञ्जीरक [मजिरक] वृष्णिक खञ्जार खञ्जाल [कर्मार] रेख लेख आलेखन विश्र-
वण रवण वर्तनाक्ष ग्रीवाक्ष [विटप पिटक] विटाक तृक्षाक नभाक ऊर्णनाभ जर-
त्कारु [पृथा उल्लेप] पुरोहितिका सुरोहितिका सुरोहिका आर्यश्वेत (अर्यश्वेत)
सुपिष्ट मसुरकर्ण मयूरकर्ण [खर्जूरकर्ण] कदूरक तक्षन् ऋषिषेण गङ्गा विपाश यस्क
लह्य हुह्य अयस्थूण तृणकर्ण (तृण कर्ण) पर्णे भलन्दन विरूपाक्ष भूमि हला सपत्नी ।
व्यचो नद्याः ॥ त्रिवेणी त्रिवर्ण च ॥ इति शिवादिः । आकृतिगणः ॥ १६ ॥

११० शुभ्रादिभ्यश्च ॥ ४ । १ । १२३ ॥ शुभ्र विष्ट पुर (विष्टपुर) ब्रह्मकृत
शतद्वार शलाथल शलाकाभू लेखाभू (लेखाभ्र) विकसा (विकास) रोहिणी रुहिणी
धर्मिणी दिशू शालूक अजवस्ति शकन्धि विमातृ विधाव शुक्र विश देवतर शकुनि शुक्र
उग्र ज्ञातल (शतल) वन्धर्का सूक्ष्ण्डु विस्त्रि अतिथि गोदन्त कुशाम्ब मकष्टु शाता-
हर पवष्टुरिक सुनामन् । लक्ष्मणश्यामयोर्वासिष्ठे । गोधा कृकलास अणीव भवाहण
भरत (भारत) भरम मृकण्डु कर्पूर इतर अन्यतर आलीढ सुदन्त सुदक्ष सुवक्षस्
सुदामन् कट्ट तुद अकशाय कुमारिका कुठारिका किशोरिका अम्बिका जिह्वाशिन् परिधि
वायुदन्त शकल शलाका खडूर कुबेरिका अशोका गन्धपिङ्गला खडोन्मत्ता अनुदष्टिन्
(अनुदष्टि) जरतिन् बलीवर्दिन् विग्र वीज जीव श्वम् अश्मन् अश्व अनिर ॥ इति
शुभ्रादिः ॥ आकृतिगणः ॥ १७ ॥

१११ कल्याण्यादीनामिन्द्र च ॥ ४ । १ । १२६ ॥ कल्याणी सुभगा दुर्भगा बन्धकी अनुदृष्टि अनुसृति (अनुसृष्टि) जरती वलीवर्दी ज्येष्ठा कनिष्ठा मध्यमा परस्त्री ॥ इति कल्याण्यादिः ॥ १८ ॥

१११ गृष्ट्यादिभ्यश्च ४ । १ । १३६ ॥ गृष्टि हृष्टि वलि हलि विशि कुद्रि अजवस्ति मित्रयु ॥ इति गृष्ट्यादिः ॥ १९ ॥

११३ रेवत्यादिभ्यश्च ४ । १ । १४६ ॥ रेवती अश्वपाली मणिपाली द्वारपाली वृक वञ्चिन् वृकवन्धु वृकग्राह कर्णग्राह दण्डग्राह कुकुटाक्ष (ककुदाक्ष) चामरग्राह ॥ इति रेवत्यादिः ॥ २० ॥

११४ कुर्वादिभ्यो ण्यः ४ । १ । १५१ ॥ कुरु गर्गर मङ्गुष अजमार रथकार वावदूक । सम्राजः क्षत्रिये । कवि मति (विमति) कापिञ्जलादि वाक् वामरथ पितृमत् इन्द्रजाली एजि वातकि दामौष्णीषि गणकारि केशोरि कुट शालका (शलाका) मुर पुर एरका शुभ्र अन्न दर्भ केशिनी । वेनाच्छन्दसि । शूर्पणाय श्यावनाय श्यावरथ शानपुत्र सत्यंकार वडभीकार पथिकार मूढ शकन्धु शङ्कु शाक शालिन् शालीन कर्तृ हर्तृ इन पिण्डी । तक्षन् वामरथस्य कण्वादिवत्स्वरवर्जम् ॥ इति कुर्वादिः ॥ २१ ॥

११४ तिकादिभ्यः फिञ् ४ । १ । १५४ ॥ तिक कितव संज्ञावालशिख (संज्ञा वाला शिखा) उरस् शाट्य सैन्धव यमुन्द रूप्य ग्राम्य नील अमित्र गोकक्ष कुरु देवरथ तैतिल औरस कौरव्य भौरिकि भौलिकि चौपयत चैटयत शीकयत क्षेतयत वाजवत चन्द्रमस् शुभ गङ्गा वरेण्य सुपामन् आरव्य बाह्यक स्वल्पक वृष लोमक वादन्य यज्ञ ॥ इति तिकादिः ॥ २२ ॥

११४ वाकिनादीनां कुक्च ४ । १ । १५८ ॥ वाकिन गौधेर कार्कश काक लङ्का । चर्मिर्मणिर्णोर्नलोपश्च ॥ इति वाकिनादिः ॥ २३ ॥

११५ कम्बोजाल्लुक् ४ । १ । १७५ ॥ कम्बोज चोल केरल शक यवन ॥ इति कम्बोजादिः ॥ २४ ॥

११५ न प्राच्यैर्भर्गादियौधेयादिभ्यः ४ । १ । १७८ ॥

१ भर्ग करुश केकय कश्मीर साल्व सुस्थाल उरस् कौरव्य ॥ इति भर्गादिः २५

२ यौधेय शौक्रेय शौभ्रेय ज्यावाणेय धौर्तेय धार्तेय त्रिगर्त भरत उशीनर ॥ इति यौधेयादिः ॥ २६ ॥

११९ भिक्षादिभ्योऽण् ४ । २ । ३८ ॥ भिक्षा गर्भिणी क्षेत्र करीष अङ्गार चर्मिन् धर्मिन् सहस्र युवति पदाति पद्धति अथर्वन् दक्षिणा भरत विषय श्रोत्र ॥ इति भिक्षादिः ॥ २७ ॥

१११ खण्डिकादिभ्यश्च ४ । २ । ४५ ॥ खण्डिका वडवा । भुद्रकमालवाट सेना-

संज्ञायाम् । भिक्षुक शुक उलूक श्वन् अहन् युगवरत्रा हलवन्धा ॥ इति खण्डि-
कादिः ॥ २८ ॥

११९ पाशादिभ्यो यः ४ । २ । ४९ ॥ पाश वृण धूम वात अङ्गार पाटल पोत
गल पिटक पिटाक शकट हल नट वन ॥ इति पाशादिः ॥ २९ ॥

१२० * खलादिभ्य इनिर्वक्तव्यः * ४ । २ । ५१ ॥ खल डाक कुटुम्ब शाक
कुण्डलिनी ॥ इति खलादिराकृतिगणः ॥ ३० ॥

१२० राजन्यादिभ्यो वुञ् ४ । २ । ५३ ॥ राजन्य आनृत वान्रव्य शालङ्का-
यन दैवयातव (देवयात) [अत्रीढ वरत्रा] जालंधरायण [राजायन] तेलु
आत्मकामेय अम्बरीषपुत्र वसाति वैल्ववन शैलूष उदुम्बर तीव्र वैल्वल आर्जुनायन
संमिय दाक्षि ऊर्णनाभ ॥ इति राजन्यादिः ॥ आकृतिगणः ॥ ३१ ॥

१२० भौरिक्याद्यैषुकार्यादिभ्यो विधलभक्तलौ ४ । २ । ५४ ॥

१ भौरिकि भौलिकि चौषयत चौटयत (चैटयत) काणेयं वाणिजक वाणिकान्य
(वालिकान्य) सैकयत वैकयत ॥ इति भौरिक्यादिः ॥ ३२ ॥

२ ऐषुकारि सारस्यायन (सारसायन) चान्द्रायण द्रव्याक्षायण व्याक्षायण औडायन
जौलायन खाडायन दासमित्रि दासमित्रायण शौद्रायण दाक्षायण शापण्डायन (शाय-
ण्डायन) ताक्ष्यायण शौभ्रायण सौवीर [सौवीरायण] शपण्ड (शयण्ड) शौण्ड
शयाण्ड (शयाण्ड) वैश्वमानव वैश्वध्येनव (वैश्वधेनव) नड तुण्डदेव विश्वदेव
[सापिण्डि] ॥ इति ऐषुकार्यादिः ॥ ३३ ॥

१२० क्रतूक्थादिसूत्रान्ताड्ठक् ४ । २ । ६० ॥ उक्थ लोकायत न्याय न्यास
पुनरुक्त निरुक्त निमित्त द्विपदा ज्योतिष अनुपद अनुकल्प यज्ञ धर्म चर्चा क्रमेतर
श्लक्ष (श्लक्ष्ण) संहिता पदक्रम संघट (संघट्ट) वृत्ति परिषद् संग्रह गण [गुण]
आयुर्देव (आयुर्वेद) ॥ इत्युक्थादिः ॥ ३४ ॥

१२१ क्रमादिभ्यो वुन् ४ । २ । ६१ ॥ क्रम पद शिक्षा मीमांसा सामन् ॥
इति क्रमादिः ॥ ३५ ॥

१२१ वसन्तादिभ्यष्ठक् ४ । २ । ६३ ॥ वसन्त ग्रीष्म वर्षा शरद शरत्
हेमन्त शिशिर मयम गुण चरम अनुगुण अथर्वन् अथर्वण ॥ इति वसन्तादिः ॥ ३६ ॥

१२२ संकलादिभ्यश्च २ । ४ । ७५ ॥ संकल पुष्कल उत्तम उडुप उड्रेप उत्पुट
कुम्भ निधान सुदक्ष सुदत्त सुभूत सुपूत सुनेत्र सुमङ्गल सुपिङ्गल सूत सिकत पूतिका
(पूतिक) पूलास कूलास पलाश निवेश गवेश (गवेश) गम्भीर इतर आन् अहन्
लोमन् वेमन् चरण (वरुण) बह्वल सद्योज अभिषिक्त गोभृत् राजभृत् भल्ल मल्ल
माल ॥ इति संकलादिः ॥ ३७ ॥

१२२ सुवास्त्वादिभ्योऽण् ४ । २ । ७७ ॥ सुवास्तु (सुवस्तु) वर्णु भण्डु खण्डु

सेवालिन कर्पूरिन् शिखण्डिन् गर्तं कर्कश शकटीकर्ण कृष्णकर्ण [कर्क] कर्कन्धुमती
गोह अहिसक्थ ॥ इति सुवास्तवादिः ॥ ३८ ॥

१२२ वृक्षलणकठजिलसेनिरट्ठण्यऊफकिफाजिऊयकवठकोऽरीहणकू-
शाश्वदर्यकुमुदकाशर्तुणप्रेक्षाइर्मसखिसंकाशेवलपेक्षैकर्णसुंतंगमप्रगैदि-
न्वरीहकुमुदादिभ्यः ४ । २ । ८० ॥

१ अरीहण (अहीरण) द्रुषण द्रुहण भलग (भगल) उलन्द किरण सांपरायण कौष्टायन
औष्टायण त्रैगर्तायन मैत्रायण भास्त्रायण वैमतायण (वैमतायन) गौमतायन सौमता-
यन सौसायन धौमतायन सौमायण ऐन्द्रायण कौद्रायण (कौन्द्रायण) खाढायन
शाण्डिल्यायन रायस्पोष विपय विपाश उद्दण्ड उदञ्चन खाण्डवीरण वीरण काशकृत्स्न
जाम्बवत शिशपा रैवत (रेवत) विल्व सुयज्ञ शिरीष वधिर जम्बु खदिर सुशर्मन्
(सशर्मन्) भलत् भलन्दन खण्डु कलन यज्ञदत्त ॥ इत्यरीहणादिः ॥ ३९ ॥

२ कृशाश्व अरिष्ट अरिश्म वेदमन् विशाल लोमश रोमश रोमक लोमक शवल
कूट वर्चल सुवर्चल सुकर सूकर मातर (मतर) सदृश पुरग पुराग मुख धूम अजिन
विनत अवनत कुविद्यास (कुविट्यास) पराशर अरुस् अयस् मौद्गल्याकर (मौद्गल्य-
युकर) इति कृशाश्वदिः ॥ ४० ॥

३ ऋश्य (ह्य) न्यग्रोध शर निलीन [निवास निवात] निधान निवन्धन (नि-
वन्ध) [विवद्ध] परिगूढ [उपगूढ] असनि सित मत वेदमन् उत्तरादमन् अदमन्
स्थूल बाहु खदिर शर्करा अनहुह (अनहुह्) अरहु परिवंश वेषु वीरण खण्ड दण्ड
परिवृत्त कर्दम अंशु इत्यृश्यादिः ॥ ४१ ॥

४ कुमुद शर्करा न्यग्रोध इकट संकट कङ्कट गर्त बीज परिवाप निर्यास शकट कच
मधु शिरीष अश्व अश्वत्थ वल्वन यवास कूपविकङ्कट दशग्राम ॥ इति कुमुदादिः ४२

५ काश पाश अश्वत्थ पलाश पीयूषा चरण वास नड वन कर्दम कच्छूल कङ्कट
गुह विस तृण कर्पूर वर्बर मधुर ग्रह कपित्थ जतु सीपाल ॥ इति काशादिः ॥ ४३ ॥

६ तृण नड मूल वन पर्ण वर्ण वराण विल पुल फल अर्जुन अर्ण सुवर्ण बल चरण
बुस ॥ इति तृणादिः ॥ ४४ ॥

७ प्रेक्षा फलका (हलका) बन्धुका ध्रुवका क्षिपका न्यग्रोध इकट कङ्कट सङ्कट
कट कूप बुक पुक पुट मह परिवाप यवषि ध्रुवका गर्त कूपक हिरण्य ॥ इति
प्रेक्षादिः ॥ ४५ ॥

८ अदमन् यूथ ऊष मीन नद दर्भ वृन्द गुद खण्ड नग शिखा कीट पाम कन्द
कान्द कुल गह्व गुड कुण्डल पीन गुह ॥ इत्यदमादिः ॥ ४६ ॥

९ सखि अग्निदत्त वायुदत्त सखिदत्त [गोपिल] भल्लपाल (भल्ल पाल) चक्र चक्रवाक
छंगल अशोक करवीर वासव वीर-पूर वज्र कुशीरक शीहर (सीहर) सरक सरस

समर समल सुरस रोह तमाल कदल सप्तल ॥ इति सख्यादिः ॥ ४७ ॥

१० सङ्काश कपिल कश्मीर [समीर]सूरसेन सरक सूर । सुपथिन्पन्थ च । यूष (यूथ)
अंश अङ्ग नासा पलित अनुनाश अश्मन् कूट मलिन दश कुम्भ शीर्ष चिरन्त (विरत)
समल सीर पञ्जर मन्थ नल रोमन् लोमन् पुलिन सुपरि कटिपि सकर्णक वृष्टि तीर्थ
अगस्ति विकर नासिका ॥ इति सङ्काशादिः ॥ ४८ ॥

११ बल चुल नल दल वट लकुल उरल पुख (पुल) मूल उलडुल (उल डुल)
वन कुल ॥ इति बलादिः ॥ ४९ ॥

१२ पक्ष तुक्ष तुष कुण्ड अण्ड कम्बलिका बलिक चित्र अस्ति । पथः पन्थ च । कुम्भ
सीरक सरक सकल सरस समल अतिश्वन् रोमन् लोमन् हस्तिन् मकर लोमक शीर्ष
निवात पाक सहक (सिंहक) अङ्कुश सुवर्णक हंसक हिंसक कुत्स विल खिल यमल
हस्त कला सकर्णक ॥ इति पक्षादिः ॥ ५० ॥

१३ कर्ण वसिष्ठ अर्क अर्कलूष दुपद आनडुह्य पाञ्चजन्य स्फिग (स्फिज्) कुम्भी
कुन्ती जित्वन् जीवन्त कुलिश आण्डीवद् (आण्डीवत) जव जैत्र आकन (आन-
क) ॥ इति कर्णादिः ॥ ५१ ॥

१४ सुतंगम मुनिचित विप्रचित महाचित्त महापुत्र स्वन श्वेत गडिक (खडिक)
शुक विप्र बीजवापिन् (बीज वापिन्) अर्जुन श्वन् अनिर जीव खण्डित कर्ण वि-
ग्रह ॥ इति सुतंगमादिः ॥ ५२ ॥

१५ मगदिन् मगदिन् मददिन् कविल खण्डित गदित चूडार मडार मन्दार को-
विदार ॥ इति मगद्यादिः ॥ ५३ ॥

१६ वराह पलाश (पलाश) शिरीष (शिरीष) पिनद्ध निवद्ध बलाह स्थूल वि-
दग्ध [विजग्ध] विभग्न [निमग्न] बाहु खदिर शर्करा ॥ इति वराहादिः ॥ ५४ ॥

१७ कुमुद गोमथ रथकार दशग्राम अश्वत्थ शाल्मलि [शिरीष] मुनिस्थल कु-
ण्डल कूट मधुकर्ण घासकुन्द शुचिकर्ण ॥ इति कुमुदादिः ॥ ५५ ॥

१२४ वरणादिभ्यश्च ४ । २ । ८२ ॥ वरणा शृङ्गी शाल्मलि शुण्डी शयाण्डी
पर्णी ताम्रपर्णी गोद आलिङ्ग्यायन जालपदी (जानपदी) जम्बू पुष्कर चम्पा पम्पा
वल्गु उज्जयिनी गया मथुरा तक्षशिला उरसा गोमती वल्भी ॥ इति वरणादिः ॥ ५६ ॥

१२५ मध्वादिभ्यश्च ४ । २ । ८६ ॥ मधु विस स्थाणु वेणु कर्कन्धु शमी क-
रीर हिम किशरा शर्याण मरुद् वार्दाली शर इष्टका आसुति शक्ति आसन्दी शकल
शलाका आमिषी इक्षु रोमन् रुष्टि रुण्य तक्षशिला खड वट वेटा ॥ इति मध्वादिः ५७ ॥

१२६ उत्करादिभ्यश्च ४ । २ । ९० ॥ उत्कर संफल शफर पिप्पल पिप्पलीमूल
अश्मन् सुवर्ण खलाजिन तिक कितव अणक त्रैवण पिचुक अश्वत्थ काश शुद्र भक्षा

शाल जन्या अनिर चर्मन् उत्क्रोश क्षान्त खदिर शूर्पणाय श्यावनाय नैवाकव तृण
वृक्ष शाक पलाश विजिगीषा अनेक आतप फल संपर अर्कं गर्तं अग्नि बैराणक इडा
अरण्य निशान्त पर्ण नीचायक शंकर अवरोहित क्षार विशाल वेत्र अरीहण खण्ड
वातागार मन्त्रणार्ह इन्द्रवृक्ष नितान्तवृक्ष आर्द्रवृक्ष ॥ इत्युत्करादिः ॥ ५८ ॥

१२५ नडादीनां कुक्च ४ । २ । ९१ ॥ नड प्लक्ष विल्व वेणु वेत्र वेतस इक्षु
काष्ठ कपोत तृण । कुश्मा द्वस्वत्वं च । तक्षन्नलोपश्च ॥ इति नडादिः ॥ ५९ ॥

१२६ कल्यादिभ्यो ढकञ् ४ । २ । ९५ ॥ कत्वि उम्भि पुष्कर पुष्कल मोदन
कुम्भी कुण्डिन नगरी माहिष्मती वर्मती उख्या ग्राम । कुड्याया यलोपश्च ॥ इति
कल्यादिः ॥ ६० ॥

१२६ नद्यादिभ्यो ढक् १४ । २ । ९७ ॥ नदी मही वाराणसी श्रावस्ती कौशाम्बी
वनकौशाम्बी काशपरी काशफारी (काशफरी) खादिरी पूर्वनगरी पाठा माया शाल्व-
दावा सेतकी । वडवाया वृषे ॥ इति नद्यादिः ॥ ६१ ॥

१२७ प्रस्थोत्तरपदपलद्यादिकोपधादण ४ । २ । ११० ॥ पलदी परिषद् रोमक
वाहीक कलकीट बहुकीट जालकीट कमलकीट कमलकीकर कर्मभिदा गौष्ठी नैकती
परिखा शूरसेन गोमती पटच्चर उदपान यकृल्लोम ॥ इति पलद्यादिः ॥ ६२ ॥

काश्यादिभ्यश्चिञ्ठौ ४ । २ । ११५ ॥ काशि चेदि (वेदि) सांया-
ति संवाह अच्युत मोदमान शकुलाद हस्तिकर्षू कुनामन् हिरण्य करण गोवासन भा-
रङ्गी अरिंदम अरित्र देवदत्त दशग्राम शौवावतान युवराज उपराज देवराज मोदन
सिन्धुमित्र दासमित्र सुधामित्र सोममित्र छागमित्र साधमित्र (सधमित्र) । आप-
दादिपूर्वपदात्कालान्तात् । आपद् ऊर्ध्वं तद् ॥ इति काश्यादिः ॥ ६३ ॥

१२७ धूमादिभ्यश्च ४ । २ । १२७ ॥ धूम षडण्ड शशादन आर्जुनाव माह-
कस्थली आनकस्थली माहिषस्थली मानस्थली अट्टस्थली मद्रकस्थली समुद्रस्थली दा-
ण्डायनस्थली राजस्थली विदेह राजगृह सात्रासाह शप्प मित्रवर्ध (मित्रवर्ध) मज्जा-
ली मद्रकूल आजीकूल द्व्यहव (द्व्याहाव) त्र्यहव (त्र्याहाव) संस्फाय वर्वर व-
न्यं गर्तं आनर्तं माठर पाथेय घोष पल्ली आराज्ञी धार्तराज्ञी आवय तीर्थ । कूलात्सौ-
वीरेषु । समुद्रान्नावि मनुष्ये च । कुक्षि अन्तरीप द्वीप अरुण उज्जयनी पट्टार दक्षि-
णापथ साकेत ॥ इति धूमादिः ॥ ६४ ॥

१२९ कच्छादिभ्यश्च ४ । २ । ३३ ॥ कच्छ सिन्धु वर्णु गन्धार मधुमद क-
म्बोज कश्मीर साल्व कुरु अनुषण्ड द्वीप अनूप अजवाह विजापक कलूतर रङ्गकु ॥
इति कच्छादिः ॥ ६५ ॥

१२९ गहादिभ्यश्च ४ । २ । ३३८ ॥ गह अन्तस्थ सम विषम मध्य । मध्यं

दिनं चरणे । उत्तम अङ्गं वङ्ग मगध पूर्वपक्ष अपरपक्ष अधमशाख उत्तमशाख एक-
शाख समानशाख समानग्राम एकग्राम एकवृक्ष एकपलाश इष्वग्र इष्वनीक अव-
स्यन्दन कामप्रस्थ खाद्यायन काठेरणि लावेरणि सौमित्रि शैशिरि आसुत् दैवशर्मि श्रौति
आहिंसि आमित्रि व्याडि वैनि आध्यश्वि आनृशंसि शौङ्गि आमिशर्मि भौजि वाराटकि
वाल्मिकि (वाल्मीकि) क्षेमवृद्धि आश्वत्थि औद्गाहमानि ऐकविन्दवि दन्ताग्र हंस
तत्त्वग्र (तन्त्वग्र) उत्तर अन्तर (अनन्तर) मुखपार्श्वतसोर्लोपः जनपरयोः कुक्च ।
देवस्य च । इति गहादिः ॥ वेणुकादिभ्यश्छण् ॥ आकृतिगणः ॥ ६६ ॥

१३० संधिवेलाद्यृतुनक्षत्रंभ्योऽण् ४ । ३ । १६ ॥ संधिवेला संध्या यमावास्या
त्रयोदशी चतुर्दशी पञ्चदशी पौर्णमासी प्रतिपद् । संवत्सरात्फलपर्वणोः ॥ इति
संधिवेलादिः ॥ ६७ ॥

१३३ दिगादिभ्यो यत् ४ । ३ । ५४ ॥ दिग् वर्ग पूग गण पक्ष धाय्य मित्र
मेघा अन्तर पथिन् रहस् अलीक उखा साक्षिन् देश आदि अन्त मुख जघन मेघ यूथ ।
उदकात्संज्ञायाम् । ज्ञाय (न्याय) वंश वेश काल आकाश ॥ इति दिगादिः ॥ ६८ ॥

१३३ * परिमुखादिभ्यश्च * ४ । ३ । ५९ ॥ परिमुख परिहनु पर्योष्ठ पर्यूलूखल
परिसीर उपसीर उपस्थूण उपकलाप अनुपथ अनुपद अनुगङ्ग अनुतिल अनुसीत
अनुसाय अनुसीर अनुमाष अनुयव अनुयूप अनुवंश प्रतिशाख ॥ इति परिमु-
खादिः ॥ ६९ ॥

१३३* अध्यात्मादिभ्यश्च * ४ । ३ । ६० ॥ अध्यात्म अधिदेव अधिभूत इह-
लोक परलोक ॥ इत्यध्यात्मादिः आकृतिगणः ॥ ७० ॥

१३४ अणुगयनादिभ्यः ४ । ३ । ७३ ॥ ऋगयन पदव्याख्यान छन्दोमान छन्दो-
भाषा छन्दोविचिन्ति न्याय पुनरुक्त निरुक्त व्याकरण निगम वास्तुविद्या क्षत्रविद्या
अङ्गविद्या विद्या उत्पात उत्पाद उद्याव संवत्सर मुहूर्त उपनिषद् निमित्त शिक्षा भि-
क्षा ॥ इति ऋगयनादिः ॥ ७१ ॥

१३५ शुण्डिकादिभ्योऽण् ४ । ३ । ७६ ॥ शुण्डिक कृकण कृपण स्थण्डिल
उदपान उपल तीर्थ भूमि तृण पर्ण ॥ इति शुण्डिकादिः ॥ ७२ ॥

१३५ शण्डिकादिभ्यो ज्यः ४ । ३ । ९२ ॥ शण्डिक सर्वसेन सर्वकेश शक
शट रक शङ्ख बोध ॥ इति शण्डिकादिः ॥ ७३ ॥

१३६ सिन्धुतक्षशिलादिभ्योऽणञौ ॥ ४ । ३ । ९३ ॥

१ सिन्धु वर्णु मधुमत् कम्बोज साल्व कश्मीर गन्धार किष्किन्धा उरसा दरद (दरद्)
गन्दिका ॥ इति सिन्ध्वादिः ॥ ७४ ॥

२ तक्षशिला वत्सोद्धरण कैमंदुर ग्रामणी छगल कोट्टकर्ण सिंहकर्ण संक्षुचित किंनर
काण्डधार पर्वत अवसान वर्षर कंस ॥ इति तक्षशिलादिः ॥ ७५ ॥

१३७ शौनकादिभ्यश्छन्दसि ४ । ३ । १०६ ॥ शौनक वाजसनेय शार्ङ्गरव
शापेय शाप्येय खाढायन स्तम्भस्कन्ध देवदर्शन रज्जुभार रज्जुकण्ठ कटशाठ कषाय
तल दण्ड पुरुषांसक अश्वपेज ॥ इति शौनकादिः ॥ ७६ ॥

१३७ कुलालादिभ्यो वुञ् ४ । ३ । ११८ ॥ कुलाल वरुड चण्डाल निपाद
कर्मार सेना सिरिन्ध्र (सिरिध्र) सैरिन्ध्र देवराज पर्षत् (परिषत्) वधू मधु रुरु रुद्र
अनहुह ब्रह्मन् कुम्भकार श्वपाक ॥ इति कुलालादिः ॥ ७७ ॥

१३८ रैवतिकादिभ्यश्छः ४ । ३ । १३१ ॥ रैवतिक स्वापिशि क्षेमवृद्धि गौरग्रीव
(गौरग्रीवि) औदमेधि औदवापि वैजवापि ॥ इति रैवतिकादिः ॥ ७८ ॥

१३८ विल्वादिभ्योऽण् ४ । ३ । १३६ ॥ विल्व व्रीहि काण्ड मुद्ग मसूर गोधूम
इक्षु वेणु गवेधुका कर्पासी पाटली कर्कन्धु कुटीर ॥ इति विल्वादिः ॥ ७९ ॥

१३८ पलाशादिभ्यो वा ४ । ३ । १४१ ॥ पलाश खदिर शिंशपा स्पन्दन पूलाक
करीर शिरीष यवास विकङ्कत ॥ इति पलाशादिः ॥ ८० ॥

१३९ नित्यं वृद्धशरादिभ्यः ४ । ३ । १४४ ॥ शर दर्भ मृद् (मृत्) कुटी वृण
सोम बल्वज ॥ इति शरादिः ॥ ८१ ॥

१३९ तालादिभ्योऽण् ४ । ३ । १५२ ॥ तालाद्धनुषि । वार्हिण इन्द्रालिश इन्द्रादश
इन्द्रायुध चय श्यामाक पीयूषा ॥ इति तालादिः ॥ ८२ ॥

१३९ प्राणिरजतादिभ्योऽञ् ४ । ३ । १५४ ॥ रजत सीस लोह उदुम्बर नीप
दारु रोहतक विभीतक पीतदारु तीव्रदारु त्रिकण्टक कण्टकार ॥ इति रजतादिः ॥ ८३ ॥

१३९ प्लक्षादिभ्योऽण् ४ । ३ । १६४ ॥ प्लक्ष न्यग्रोध अश्वत्थ इङ्गुदी शिशु रुरु
कक्षतु बृहती ॥ इति प्लक्षादिः ॥ ८४ ॥

१४० हरीतक्यादिभ्यश्च ४ । ३ । १६७ ॥ हरीतकी कोशातकी नखरञ्जनी
शष्कण्डी दाढी दोढी श्वेतपाकी अर्जुनपाकी द्राक्षा काला ध्वाक्षा गभीका कण्टकारिका
पिप्पली चिम्पा (चिञ्चा) शेफालिका ॥ इति हरीतक्यादिः ॥ ८५ ॥

१४०* माशब्दादिभ्य उपसंख्यानम् * ४ । ४ । १ ॥ माशब्दः
नित्यशब्दः । कार्यशब्दः ॥ इति माशब्दादिः ॥ ८६ ॥

१४०* आहौ प्रभूतादिभ्यः * ४ । ४ । १ ॥ प्रभूत पर्याप्त ॥ इति प्रभू-
तादिः ॥ ८७ ॥

१४० * पृच्छतौ सुस्नातादिभ्यः * ४ । ४ । १ ॥ सुस्नात सुखरात्रि सुसंशयन ॥
इति सुस्नातादिः ॥ ८८ ॥

१४० * गच्छतो परदारादिभ्यः * ४ । ४ । १ ॥ परदार गुरुतल्प ॥
इति परदारादिः ॥ ८९ ॥

१४१ पर्पादिभ्यः छन् ४ । ४ । १० ॥ पर्प अश्व अश्वत्थ रथ जाल न्यास
व्याल । पादः पञ्च ॥ इति पर्पादिः ॥ ९० ॥

१४१ वेतनादिभ्यो जीवति ४ । ४ । १२ ॥ वेतन वाहन अर्धवाह धनुर्दण्ड
जाल वेश उपवेश प्रेषण उपावस्ति मुख शय्या शक्ति उपनिषद् उपदेश स्फिज्
(स्फिज) पाद उपस्थ उपस्थान उपहस्त ॥ इति वेतनादिः ॥ ९१ ॥

१४१ हरत्युत्संगादिभ्यः ४ । ४ । १५ ॥ उत्संग उडुप उत्पुत उत्पन्न उत्पुट
पिटक पिटाक ॥ इत्युत्संगादिः ॥ ९२ ॥

१४१ भस्त्रादिभ्यश्छन् ४ । ४ । १६ ॥ भस्त्रा भरट भरण शीर्षभार शीर्षभार
अंसभार अंसेभार ॥ इति भस्त्रादिः ॥ ९३ ॥

निर्वृत्तेऽक्षयूनादिभ्यः ४ । ४ । १९ ॥ अक्षयूत [जानूपहत] जङ्घामहत
जङ्घामहत पादस्वेदन कण्ठकर्मर्दन गतानुगत गतागत यातोपयात अनुगत ॥ इत्यक्ष-
यूनादिः ॥ ९४ ॥

१४३ अण्महिष्यादिभ्यः ४ । ४ । ४८ ॥ महिषी प्रजापति प्रजावती भलेपिका
विलेपिका अनुलेपिका पुरोहित मणिपाली अनुवारक [अनुचारक] होतृ यजमान ॥
इति महिष्यादिः ॥ ९५ ॥

१४३ किसरादिभ्यश्छन् ४ । ४ । ५३ ॥ किसर नरद नलद स्थागल तगर
गुगुलु उशीर हरिद्रा हरिद्रु पर्णी (पर्णी) इति किसरादिः ॥ ९६ ॥

१४३ छत्रादिभ्यो णः ४ । ४ । ५६ ॥ छत्र शिक्षा प्ररोह स्था बुभुक्षा चुरा तितिक्षा
उपस्थान कृषि कर्मन् विश्वधा तपम् सत्य अनृत विशिखा विशिका भक्षा उदस्थान
पुरोडा विक्षा चुक्षा मन्द्र ॥ इति छत्रादिः ॥ ९७ ॥

१४५ प्रतिजनादिभ्यः खञ् ४ । ४ । ९९ ॥ प्रतिजन इदंयुग संयुग समयुग
परयुग परकुल परस्यकुल अमुष्यकुल सर्वजन विश्वजन महाजन पञ्चजन ॥ इति प्र-
तिजनादिः ॥ ९८ ॥

१४५ कथादिभ्यश्छक् ४ । ४ । १०२ ॥ कथा विकथा विश्वकथा संकथा वितण्डा
कुष्ठविद् (कुष्ठविद्) जनवाद जनेवाद जनोवाद वृत्ति संग्रह गुण गण आयुर्वेद इति
कथादिः ॥ ९९ ॥

१४५ गुडादिभ्यश्छञ् ४ । ४ । १०३ ॥ गुड कुल्माष सक्त अपूप मांसौदन इक्षु
वेषु संग्राम संघात संकाम संवाय प्रवास निवास उपवास ॥ इति गुडादिः ॥ १०० ॥

पञ्चमोऽध्यायः ।

१४६ उगवादिभ्यो यत् ५ । १।२। गो हविस् अक्षर विष वहिस् अष्टका स्वदा युग मेधा स्तुच् । नाभि नभं च । शुनः संप्रसारणं वा च दीर्घत्वं तत्संनियोगेन चान्तो-
दात्तत्वम् । ऊधसोऽनङ् च । कूप खद दर खर असुर अध्वन् (अध्वन) क्षर वेद
बीज दीस (दीक्ष) इति गवादिः ॥ १ ॥

१४६ विभाषा हविरूपादिभ्यः ५।१।४॥ अपूप तण्डुल अभ्युष (अभ्यूष)
अभ्योष अवोष अभ्येष पृथुक ओदन सूप पूष किण्व मदीप मुसल कटक कर्णवेष्टक
इर्गल अर्गल । अन्नविकारेभ्यश्च । यूप स्थूणा दीप अश्व पत्र॥ इत्युपादिः ॥ २ ॥

१४७ असमासे निष्कादिभ्यः ५ । १ । २० ॥ निष्क पण पाद माष वाहा
द्रोण षष्टि । इति निष्कादिः ॥ ३ ॥

१४९ गोद्वयचोऽसंख्यापरिमाणाश्वादेर्यत् ५ । १ । ३९ ॥ अश्व अश्वम्
गण ऊर्णा (उर्म) उमा भङ्गा क्षण (गङ्गा) वर्षा वसु ॥ इत्यश्वादिः ॥ ४ ॥

१५० तद्धरति बहत्यावहति भाराद्वंशादिभ्यः ५ । १ । ५० ॥ वंश कुटन
वत्तज मूल स्थूणा स्थूण अक्ष अश्वम् अश्व इलक्षण इक्षु खट्वा ॥ इति वंशादिः ॥ ५ ॥

१५१ छेदादिभ्यो नित्यम् ५ । १ । ६४ ॥ छेद भेद द्रोह दोह नर्ति (नर्त)
कर्ष तीर्थ संप्रयोग विप्रयोग प्रयोग विप्रकर्ष प्रेषण संप्रश्न विप्रश्न विकर्ष प्रकर्ष । विराग
विरङ्गं च ॥ इति छेदादिः ॥ ६ ॥

१५१ दण्डादिभ्यो यत् ५ । १ । ६६ ॥ दण्ड मुसल मधुपर्क कशा अर्घ्य मेव
मेधा सुवर्ण उदक वध युग गुहा भाग इभ भङ्ग ॥ इति दण्डादिः ॥ ७ ॥

१५३ * महानाम्न्यादिभ्यः षष्ठ्यन्तेभ्य उपसंख्यानम् * ५ । १ । ९४ ॥
महानाम्नी आदित्यव्रत गोदान ॥ इति महानाम्न्यादिः ॥ ८ ॥

१५३ * अवान्तरदीक्षादिभ्यो ङिनिर्वक्तव्यः * ५ । १ । ९४ ॥ अवान्तर
दीक्षा तिलव्रत देवव्रत ॥ इत्यवान्तरदीक्षादिः ॥ ९ ॥

१५३ व्युष्टादिभ्योऽण् ५ । १ । ९७ ॥ व्युष्ट नित्य निष्क्रमण प्रवेशन उपसंक्रमण
तीर्थ आस्तरण सङ्ग्राम संघात अग्निपद पीलुमूल (पीलु मूल) प्रवास उपवास ॥
इति व्युष्टादिः ॥ १० ॥

१५३ तस्मै प्रभवति संतापादिभ्यः ५ । १ । १०१ ॥ संताप संनाह संग्राम
संयोग संपराय संवेशन संपेष निष्पेष सर्ग निसर्ग विसर्ग उपसर्ग प्रवास उपवास संवात
संवेश संवास संमोदन सक्तु । मांसोदनादिगृहीतादपि ॥ इति संतापादिः ॥ ११ ॥

१५३ * तदप्रकरणे उपवस्त्रादिभ्य उपसंख्यानम् * ५ । १ । १०५ ॥
उपवस्त्र माशिव चूडा श्रद्धा ॥ इत्युपवस्त्रादिः ॥ १२ ॥

१५४ अनुप्रवचनादिभ्यश्छः ५ । १ । ११११॥ अनुप्रवचन उत्थापन उपस्थापन संवेशन प्रवेशन अनुप्रवेशन अनुवासन अनुवचन अनुवाचन अन्वारोहण प्रारम्भण आरम्भण आरोहण ॥ इत्यनुप्रवचनादिः ॥ १३ ॥

१५४ * स्वर्गादिभ्यो यद्वक्तव्यः * ५ । १ । ११११॥ स्वर्ग यशस् आयुस् काम धन ॥ इति स्वर्गादिः ॥ १४ ॥

१५४ * पुण्याहवाचनादिभ्यो लुग्वक्तव्यः * ५ । १ । ११११॥ पुण्याहवाचन स्वस्तिवाचन शान्तिवाचन ॥ इति पुण्याहवाचनादिः ॥ १५ ॥

१५५ पृथ्वादिभ्य इमनिच्वा । ५ । १ । १११२ ॥ पृथु मृदु महत् पटु तनु लघु बहु साधु आशु उरु गुरु बहुल खण्ड दण्ड चण्ड अकिंचन बाल होढ पाक वत्स मन्द स्वादु ह्रस्व दीर्घ मिय वृष ऋजु क्षिप्र क्षुद्र अणु ॥ इति पृथ्वादिः ॥ १६ ॥

१५५ वर्णदृढादिभ्यः ष्यञ्च ५ । १ । १२२३॥ दृढ वृढ परिवृढ मृढ कृश वक्त्र शुक्र चुक्र आम्र कष्ट लवण ताम्र शीत उष्ण जड बधिर पण्डित मधुर मूर्ख मूक स्थिर । वेर्यातलातमतिर्मनःशारदानाम् । समो मतितमनसोः । जवन ॥ इति दृढादिः ॥ १७ ॥

१५५ गुणवचनब्राह्मणादिभ्यः कर्मणि च ५ । १ । १२४४॥ ब्राह्मण वाढव माणव । अर्हतो नुम्ब । चोर धूर्त आराधय विराधय अपराधय उपराधय एकभाव द्विभाव त्रिभाव अन्यभाव अक्षेत्रज्ञ संवादिन् संवेशिन् संभाषिन् बहुभाषिन् शीर्षधातिन् विधातिन् समस्थ विषमस्थ परमस्थ मध्यमस्थ अनीश्वर कुशल चपल निपुण पिशुन कुतूहल क्षेत्रज्ञ निश्च वालिश अलस दुःपुरुष कापुरुष राजन् गणपति अधिपति गडुल दायाद विशस्ति विषम विपात निपात । सर्ववेदादिभ्यः स्वार्थे । चतुर्वेदस्योभयपदवृद्धिश्च । शौटीर ॥ आकृतिगणोऽयम् ॥ इति ब्राह्मणादिः ॥ १८ ॥

१५५* चतुर्वेदादिभ्य उभयपदवृद्धिश्च * ५ । १ । १२४४ ॥ चतुर्वेद चतुर्वर्ण चतुराश्रम सर्वविद्य त्रिलोक त्रिस्वर षड्गुण सेना अनन्तर संनिधि समीप उपमा सुख तदर्थ इतिह मणिक ॥ इति चतुर्वेदादिः ॥ १९ ॥

१५६ पत्यन्तपुरोहितादिभ्यो यक् ५ । १ । १२८॥ पुरोहित । राजासे । ग्रामिक पिण्डिक सुहित बालमन्द (बाल मन्द) खण्डिक दण्डिक वर्मिक कर्मिक धर्मिक शीलिक सूतिक मूलिक तिलक अञ्जलिक (अन्तलिक) रूपिक ऋषिक पुत्रिक अविक छत्रिक पर्षिक पथिक चर्मिक प्रतिक सारथि आस्तिक सूचिक संरक्ष सूचक (संरक्षसूचक) नोस्तक अजानिक शाकर नागर चूडिक ॥ इति पुरोहितादिः ॥ २० ॥

१५६ प्राणभृजातिवयोवचनोद्गात्रादिभ्योऽञ् ५ । १ । १२९ ॥ उद्गात्र उन्नेतृ प्रतिहर्तृ प्रशास्तृ होतृ षोड हर्तृ रथगणक पत्तिगणक सुष्टु दुष्टु अध्वर्यु वधू । सुभग मन्त्र ॥ इत्युद्गात्रादिः ॥ २१ ॥

१५६ हायनान्तयुवादिभ्योऽण् ५ । १।१३०॥ युवन् स्थविर होतृ यजमान । पुरुषासे । भ्रातृ कुतुक श्रमण (श्रवण) कटुक कमण्डलु कुक्षी सुखी दुःखी सुहृदय दुर्हृदय सुहृद् दुर्हृद् सुभ्रातृ दुर्भ्रातृ वृषल परित्राजक सप्तह्यचारिन् अनुशंस । हृदयासे कुशल चपल निपुण पिशुन कुतूहल क्षेत्रज्ञ।श्रोत्रियस्य यलोपश्च॥इति युवादिः॥२२॥

१५६ द्वन्द्वमनोज्ञादिभ्यश्च ५ । १।१३३॥मनोज्ञ मियरूप अभिरूप कल्याण मेधाविन् आढ्य कुलपुत्र छान्दस छात्र श्रोत्रिय चोर धूर्त विद्वदेव युवन् कुपुत्र ग्रामपुत्र ग्रामकुलाल ग्रामड (ग्रामषण्ड) ग्रामकुमार सुकुमार बहुल आदवपुत्र अमुष्यपुत्र आमुष्यकुल सारपत्र शतपुत्र ॥ इति मनोज्ञादिः ॥ २३ ॥

१५८ तस्य पाकमूले पीलवादिर्कर्णादिभ्यः कुणञ्जाहचौ ५।२ । २४॥
१ पीलु कर्कन्धू (कर्कन्धु) शमी करीर वल (कुवल) वदर अदवत्थ खदिर ॥ इति पीलवादिः ॥ २४ ॥

२ कर्ण अक्षि नख मुख केश पाद गुल्फ भ्रू शृङ्गदन्त ओष्ठ पृष्ठ॥इति कर्णादिः२५॥

१५९ तदस्य संजातं तारकादिभ्य इतच् ५ । २।३६॥तारका पुष्प कर्णक मञ्जरी ऋजीष क्षण सूच सूत्र निष्कमण पुरीष उच्चार प्रचार विचार कुट्टमल कण्टक मुसल मुकुल कुसुम कुतूहल स्तवक (स्तवक) किसलय पल्लव खण्डवेग निद्रा मुद्रा बुभुक्षा धेनुष्या पिपासा श्रद्धा अभ्र पुलक अङ्गारक वर्णक द्रोह दोह सुख दुःख उत्कण्ठा भर व्याधि वर्मन् व्रण गौरव शास्त्र तरङ्ग तिलक चन्द्रक अन्धकार गर्व कुमुर (मुकुर) हर्ष उत्कर्ष रण कुवलय गर्भ क्षुध् सीमन्त ज्वर गर रोग रोमाश्च पण्डा कज्जल तृप् कोरक कल्लोल स्थपुट फल कञ्चुक शृङ्गार अङ्कुर शैवल वकुल श्वध अराल कलङ्क कर्दम कन्दल मूर्च्छा अङ्गार हस्तक प्रतिविम्ब विघ्नतन्त्र प्रत्यय दीक्षा गर्ज । गर्भादग्निनि ॥ इति तारकादिः आकृतिगणः ॥ २६ ॥

१६० विमुक्तादिभ्योऽण् ५ । २।६१॥ विमुक्त देवासुर रक्षोसुर उपसद सुवर्ण परिसारक सदसत् वसु मरुत् पत्नीवत् वसुमत् महीयत्त्व सत्त्वत् वर्हवत् दशार्ण दशार्ह वयस् हविर्धान पतत्रिन् महित्री अस्यहत्य सोमापूपन् इडा अग्नाविष्णू उर्वशी वृत्रहन् ॥ इति विमुक्तादिः ॥ २७ ॥

१६१ गोषदादिभ्योऽण् ५।२।६२॥गोषद इषेत्वा मातरिश्चन् देवस्यत्वा देवीरापः कृष्णोस्याखरेष्ठः देवींधिया (देवींधियम्) रक्षोहण युञ्जान अञ्जन प्रभूत प्रतूर्त कृशातु (कृशाकु) ॥ इति गोषदादिः ॥ २८ ॥

१६१ आकर्षादिभ्यः कन् ५। २ । ६४॥आकर्ष (आकष) त्सर पिशाच पिचण्ड अशनि अश्मन् निचय जय चय विजय आचय नय पाद दीप ह्रद हाद ह्लाद गद्गद शकुनि ॥ इत्याकर्षादिः ॥ २९ ॥

१६२ इष्टादिभ्यश्च ॥ ५ । २ । ८८ ॥ इष्ट पूर्त उपासादित निगदित परिगदित
परिवादित निकथित निषादित निपठित संकलित परिकलित संरक्षित परिरक्षित अर्चित
गणित अवकीर्ण आयुक्त गृहीत आन्नात श्रुत अधीत अवधान आसेवित अवधारित
अवकल्पित निराकृत उपकृत उपाकृत अनुयुक्त अनुगणित अनुपठित व्याकुलित ॥
इतीष्टादिः ॥ ३० ॥

१६२ रसादिभ्यश्च ॥ ५ ॥ २ । ९५ ॥ रस रूप वर्ण गन्ध स्पर्श शब्द स्नेह
भाव । गुणाद् एकाचः ॥ इति रसादिः ॥ ३१ ॥

१६३ सिध्मादिभ्यश्च । ५ । २ । ९७ ॥ सिध्म गडु मणि नाभि बीज बीणा
कृष्ण निष्पाव पांसु पार्श्व पशू हनु सक्तु मांस (मांस) । पार्णिषमन्योर्दीर्घश्च । वातदन्तवल्-
ललाटानामूङ् च । जटाघटाकटाकालाः क्षेपे । पर्ण उदक प्रज्ञा सन्धि कर्ण स्नेह शीत
श्याम पिङ्ग पित्त पुष्क पृथु मृदु मञ्जु मण्ड पत्र चटु कपि गण्डु ग्रन्थि श्री कुश धार
वर्ष्मन् पद्मन् श्लेष्मन् पेश निष्पाद् कुण्ड । क्षुद्रजन्तूपतापयोश्च ॥ इति सिध्मादिः ॥ ३२ ॥

१६३ लोमादिपामादिपिच्छादिभ्यः शनेलचः ५ । २ । १०० ॥

१ लोमन् रोमन् वश्रु हरि गिरि कर्क कपि मुनि तरु ॥ इति लोमादिः ॥ ३३ ॥

१ पामन् वामन् वेमन् हेमन् श्लेष्मन् कटु (कटू) वलि सामन् ऊष्मन् कृमि । अ-
ज्ञात्कल्याणे । शाकीपलालीदद्रूणां ह्रस्वत्वं च । विष्वगित्युत्तरपदलोपश्चाकृतसंघेः ।
लक्ष्म्या अञ्च ॥ इति पामादिः ॥ ३४ ॥

३ पिच्छा उरस् ध्रुवक ध्रुवक । जटाघटाकालाः क्षेपे । वर्ण उदक पङ्क प्रज्ञा ॥ इति
पिच्छादिः ॥ ३५ ॥

१६४ * ज्योत्स्नादिभ्य उपसंख्यानम् * ५ । २ । १०३ ॥ ज्योत्स्ना
तमिस्रा कुण्डल कुतप विसर्प विपादिका ॥ इति ज्योत्स्नादिः ॥ ३६ ॥

१६५ ब्रीह्यादिभ्यश्च ५ । २ । ११६ ॥ ब्रीहि माया शाला शिखा माला मेखला
केका अष्टका पताका चर्मन् कर्मन् वर्मन् दंष्ट्रा संज्ञा वडवा कुमारी नौ बीणा बलाका
यवखदनौ कुमारी । शीर्षात्रजः ॥ इति ब्रीह्यादिः ॥ ३७ ॥

१६६ तुन्दादिभ्य इलच्च ५ । २ । ११७ ॥ तुन्द उदर पिचण्ड यव ब्रीहि ।
स्वाङ्गादिवृद्धौ ॥ इति तुन्दादिः ॥ ३८ ॥

१६६ अर्शआदिभ्योऽच् ५ । २ । १२७ ॥ अर्शस् उरस् तुन्द चतुर पलित जटा
घटा घाटा अत्र अव कर्दम अम्ल लवण । स्वाङ्गाद्धीनाद् । वर्णाद् । इत्यर्शआदिः ॥
आकृतिगणः ॥ ३९ ॥

१६६ सुखादिभ्यश्च ५ । २ । १३१ ॥ सुख दुःख तृप्त कृच्छ्र अस्त्र (आश्र)
आस्त्र अलीक कठण सोढ प्रतीप शील हल । माला क्षेपे । कृपण प्रणाय (प्रणय) दल
कक्ष इति सुखादिः ॥ ४० ॥

१६६ पुष्करादिभ्यो देशे । ५ । २ । १३५ ॥ पुष्कर पद्म उत्पल तमाल कुमुद
नड कपित्थ विस मृणाल कर्दम शालुक विगर्ह करीष शिरीष यवास प्रवाह हिरण्य कैरव
कल्लोल तट तरङ्ग पङ्कज सरोज राजीव नालीक सरोरुह पुटक अरविन्द अम्भोज अ-
ब्ज कमल पयस् ॥ इति पुष्करादिः ॥ ४१ ॥

१६६ बलादिभ्यो मतुवन्यतरस्याम् ५ । २ । १३६ ॥ बल उत्साह उद्गास
उद्गास उद्गास शिखा कुल चूडा सुल कूल आयाम व्यायाम उपयाम आरोह अवरोह
परिणाह युद्ध ॥ इति बलादिः ॥ ४२ ॥

१६७ * वृश्चिग्रहणाद्भवदादियोग एव * ५ । ३ । १४ ॥ भवान् दीर्घायुः
देवानामिय आयुष्मान् ॥ इति भवदादिः ॥ ४३ ॥

१७३ देवपथादिभ्यश्च ५ । ३ । १०० ॥ देवपथ हंसपथ वारिपथ रथपथ स्थलपथ
कारिपथ अजपथ राजपथ शतपथ शङ्कुपथ सिन्धुपथ सिद्धगति उष्ट्रग्रीव वामरज्जु
हस्त इन्द दण्ड पुष्प मत्स्य ॥ इति देवपथादिः ॥ आकृतिगणः ॥ ४४ ॥

१७३ शाखादिभ्यो यः ५ । ३ । १०३ ॥ शाखा मुख जघन शृङ्ग मेघ अन्न
चरण स्कन्ध स्कद (स्कन्द) उरस् शिरस् अग्र शाण ॥ इति शाखादिः ॥ ४५ ॥

१७३ शर्करादिभ्योऽण् ५ । २ । १०७ ॥ शर्करा कपालिका कपिष्ठिका (कनिष्ठिका)
पुण्डरीक शतपत्र गोलोमन् लोमन गोपुच्छ नराची नकुल सिकता ॥ इति
शर्करादिः ॥ ४६ ॥

१७३ अङ्गुल्यादिभ्यश्च ५ । ३ । १०८ ॥ अङ्गुली भरुज वध्रु वल्लु मण्डर
मण्डल शङ्कुली हरि कपि मुनि रुह खल उदम्बित् गोणी उरस् कुलिश ॥ इत्यङ्गु-
ल्यादिः ॥ ४७ ॥

१७४ दामन्यादित्रिगर्तषष्ठाच्छः ५ । ३ । ११६ ॥ दामनि औलपि वैजवापि
औदकि औदङ्कि अच्युतन्ति (आच्युतन्ति) अच्युतदन्ति (आच्युतदन्ति) शाकुन्तकि
आकिदन्ति औडवि काकदन्तकि शान्त्रुतपि सर्वासेनि विन्दु वैन्दवि तुलभ मौआयन
काकन्दि सावित्रीपुत्र ॥ इति दामन्यादिः ॥ ४८ ॥

१७४ पर्वदादियौधेयादिभ्योऽणञौ ५ । ३ । ११७ ॥

१ पशु असुर रक्षस् वाह्निः कवयस् वसु भरुव सत्त्वत् दशार्ह पिशाच अशनि कर्षापण ॥
इति पर्वदादिः ॥ ४९ ॥

२ यौधेय कौशेय शौकेय शौत्रेय धार्तेय घार्तेय ज्यावाणेय त्रिगर्त भरत उशीनर ॥
इति यौधेयादिः ॥ ५० ॥

१७४ स्थूलादिभ्यः प्रकारवचने कन् ५ । ४ । ३ ॥ स्थूल अनु अणु माषेषु
(माष इषु) कृष्ण तिलेषु । यव व्रीहिषु । इक्षु तिल । पाचकालावदातसुरायाम् । गोमुत्र

आच्छादने । सुरा अहौ जीर्णशालिषु । पत्रमूल समस्तो व्यस्तश्च । कुमारीपुत्र कुमारीश्वशुरमणि ॥ इति स्थूलादिः ॥ ५१ ॥

१७६ यावादिभ्यः कन् ५ । ४ । २९॥याव मणि अस्थि तालु जानु सान्द्र पीत स्तम्ब । ऋतावुष्णशीते । पशौ लूनविपाते । अणु निपुणे । पुत्र कृत्रिमे । स्नात वेदसमाप्तौ । शून्य रिक्ते । दान कुत्सिते । तनु सूत्रे ईयसश्च । ज्ञात अज्ञात । कुमारीक्रीडनकानि च (कुमारक्रीडनकानि च) ॥ इति यावादिः ॥ ५२ ॥

१७६ विनयादिभ्यश्चक् ५ । ४ । ३४ ॥ विनय समय । उपायोद्भवत्वं च । संप्रति संगति कथंचित् अकस्मात् समाचार उपचार समाय । (समयाचार) व्यवहार संप्रदान समुत्कर्ष समूह विशेष अत्यय ॥ इति विनयादिः ॥ ५३ ॥

१७७ प्रज्ञादिभ्यश्च ५ । ४ । ३८ ॥ प्रज्ञ वणिज् उणिज् उणिज् प्रत्यक्ष विद्वस् वेदन् षोडन् विद्या मनस् । श्रोत्र शरीरे । जुह्वत् । कृष्ण मृगे । चिकीर्षत् । चोर शत्रु योध चक्षुस् वसु एनस् मरुत् कुञ्च सत्त्व दशार्ह वयस् व्याकृत असुर रक्षस् पिशाच अशनि कर्षापण देवता बन्धु ॥ इति प्रज्ञादिः ॥ ५४ ॥

१७७* आद्यादिभ्य उपसंख्यानम् * ५ । ४ । ४४॥आदि मध्य अन्त पृष्ठ पार्श्व ॥ इत्याद्यादिः आकृतिगणः ॥ ५५ ॥

६८ अव्ययीभावे शरत्प्रभृतिभ्यः ५ । ४ । १०७॥शरद् विपाश् अनस् मनस् उपानह् अनहुह दिव् हिमवत् हिरक् विद् सद् दिश् दृश् विश् चतुर् त्यद् तद् यद् कियद् । जराया जरश्च । प्रतिपरसमनुभ्योऽक्ष्णः । पथिन् ॥ इति शरदादिः ५६॥

८७ द्विदण्ड्यादिभ्यश्च ५ । ४ । १२८॥द्विदण्डि द्विमुसलि उभाञ्जलि उभयाञ्जलि उभादन्ति उभयादन्ति उभाहस्ति उभयाहस्ति उभाकर्णि उभयाकर्णि उभापाणि उभयापाणि उभावाहु उभयावाहु एकपदि प्रोष्ठपदि आच्यपदि (आढ्यपदि) सपदि निकुच्यकर्णि संहतपुच्छि अन्तेवासि ॥ इति द्विदण्ड्यादिः ॥ ५७ ॥

८७ पादस्य लोपोऽहस्त्यादिभ्यः ५ । ४ । १३८॥हस्तिन् कुहाल अश्व कशिक कुरुत कटोल कटोलक गण्डोल गण्डोलक कण्डोल कण्डोलक अज कपोत जाल गण्ड महेला दासी गणिका कुसूल ॥ इति हस्त्यादिः ॥ ५८ ॥

८७ कुम्भपदीषु च ५ । ४ । १३९॥कुम्भपदी एकपदी जालपदी शूलपदी मुनिपदी गुणपदी शतपदी सूत्रपदी गोधापदी कलशीपदी विपदी वृणपदी द्विपदी त्रिपदी षट्पदी दासीपदी शितिपदी विष्णुपदी सुपदी निष्पदी आर्द्रपदी कुणिपदी कृष्णपदी शुचिपदी द्रोणीपदी (द्रोणपदी) द्रुपदी सूकरपदी शकृत्पदी अष्टापदी स्थूणापदी अपदी मूचीपदी ॥ इति कुम्भपद्यादिः ॥ ५९ ॥

८८ उरःप्रभृतिभ्यः कप् ५ । ४ । १५१॥उरस् सर्पिस् उपानह् पुमान् अनह्वान् पयः नौः लक्ष्मीः दधि मधु शाली शालिः । अर्थान्नजः ॥ इत्युरःप्रभृतयः ॥ ६० ॥

षष्ठोऽध्यायः ।

७ * शकन्ध्वादिषु पररूपं वाच्यम् * ६ । १ । ९४ ॥ शकन्धुः कर्कन्धुः कुलटा । सीमन्तः केशवेशे । हलीषा मनीषा लाङ्गलीषा पतञ्जलिः । सारङ्गः पशुपक्षिणोः ॥ इति शकन्ध्वादिः ॥ १ ॥

१०४ पारस्करप्रभृतीनि च संज्ञायाम् । ६ । १ । १५७ ॥ पारस्करो देशः । कारस्करो वृक्षः । रथस्था नदी । किष्कुः प्रमाणम् । किष्किधा गुहा । तद्बृहतोः करप-
त्योश्चोरदेवतयोः सुट् तलोपश्च । प्रात्तुम्पतौ गवि कर्तरि ॥ इति पारस्करादिः ॥ २ ॥

१८६ उञ्छादीनां च । ६ । १ । १६० ॥ उञ्छ म्लेच्छ नञ्च नल्प (जल्प) जप वध । युग कालविशेषे रथाद्युपकरणे च । गरो दूष्ये । वेदवेगवेष्टवन्धाः करणे । स्तुथुद्बुवश्छन्दसि । वर्तनि स्तोत्रे । श्वभ्रे दरः । साम्बतापौ भावगर्हायाम् । उत्तमशश्वत्तमौ सर्वत्र । भक्षमन्थभोगमन्थाः ॥ इत्युञ्छादिः ॥ ३ ॥

१८७ वृषादीनां च ६ । १ । २०३ ॥ वृषः जनः ज्वरः ग्रहः हयः गयः नयः तायः तयः चयः अमः वेदः सूदः अंशः गुहा । शमरणौ संज्ञायाम् । संमतौ भावकर्मणोः । मन्त्रः शान्तिः कामः यामः आरा धारा कारा वहः कल्पः पादः ॥ इति वृषादिः ॥
आकृतिगणः ॥ अविहितलक्षणमाद्युदात्तत्वं वृषादिषु ज्ञेयम् ॥ ४ ॥

१९९ विस्पष्टादीनि गुणवचनेषु । ६ । २ । २४ ॥ विस्पष्ट विचित्र विचित्त व्यक्त संपन्न पटु पण्डित कुशल चपल निपुण ॥ इति विस्पष्टादिः ॥ ५ ॥

१९६ कार्तिकौजपादयश्च ६ । २ । ३७ ॥ कार्तिकौजपौ सावर्णिमाण्डकेयौ (सावर्णिमाण्डकेयौ) अवन्त्यश्मकाः पैलश्यापर्णेयाः कपिश्यापर्णेयाः शैतिकाक्षपा-
ञ्चालेयाः कटुकवाधूलेयाः शाकलशुनकाः शाकलशणकाः शणकवाभ्रवाः आर्चाभिमौ-
द्गलाः कुन्तिसुराष्ट्राः चिन्तिसुराष्ट्राः तण्डवतण्डाः अविमत्तकामविद्धाः वाभ्रवशालङ्का-
यनाः बाभ्रवदानच्युताः कठकालापाः कठकौथुमाः कौथुमलोकाक्षाः स्त्रीकुमारम् मौदपै-
प्पलादाः वत्सजरन्तः सौश्रुतपार्थिवाः जरामृत्यू याज्यानुवाक्ये ॥ इति कार्तिकौज-
पादिः ॥ ६ ॥

१९७ कुरुगार्हपतरिक्तशुर्वसूतजरत्यश्लीलदृढरूपा पारेवडवा तैतिल-
कद्रः पण्यकम्बलो दासीभाराणां च ६ । २ । ४२ ॥ दासीभारः देवहूतिः देव-
भीतिः देवलातिः वसुनीतिः (वसूनितिः) ओषधिः चन्द्रमाः ॥ इति दासीभारादिः
आकृतिगणः ॥ ७ ॥

२०० युक्तारोह्यादयश्च ६ । २ । ८१ ॥ युक्तारोही आगतरोही आगतयोधी
आगतवञ्ची आगतनन्दी आगतप्रहारी आगतप्रमत्स्यः क्षीरहोता भगिनीभर्ता ग्रामगोधुक्

अश्वत्रिरात्रः गर्गत्रिरात्रः व्युष्टित्रिरात्रः गणपादः एकशितिपाद् । पात्रेसमितादयश्च ॥
इति युक्तारोह्यादिः ॥ आकृतिगणः ॥ ८ ॥

२०० घोषादिषु च ६ । २ । ८५ ॥ घोष घट (कट) वल्लभ हृद् वदरी पिङ्गल
(पिंगली) पिशङ्ग माला रक्षा शाला (वृट्) कुट कूट शाल्मली अश्वत्थ तृण शिल्पी
मुनि प्रेक्षाकू (प्रेक्षा) ॥ इति घोषादिः ॥ ९ ॥

२०० छात्र्यादयः शालायाम् । ६ । २ । ८६ ॥ छात्रि पेलि भाण्डि व्याडि
आखण्डि आटि गोमि ॥ इति छात्र्यादिः ॥ १० ॥

प्रस्थेऽवृद्धमकवर्यादीनाम् । ६ । २ । ८७ ॥ कर्कि (कर्की) मघी
मकरी कर्कन्धु शमी करीरि (करीर) कन्दुक कुबल (कवल) वदरी ॥ इति
कवर्यादिः ॥ ११ ॥

२०० मालादीनां च । ६ । २ । ८८ ॥ माला शाला शोणा (शोण) द्राक्षा
साक्षा शामा काञ्ची एक काम दिवोदास वध्यश्च ॥ इति मालादिः ॥ आकृति-
गणः ॥ १२ ॥

२०३ ऋत्वादयश्च ६ । २ । ११८ ॥ ऋतु दृशीक प्रतीक प्रतूर्ति हव्य भव्य
भग ॥ इति ऋत्वादिः ॥ १३ ॥

२०३ आदिश्चिह्णादीनाम् ६ । २ । १२५ ॥ चिहण मदुर मद्रुमर वैतुल पट्टक
वैडालिकर्णक वैडालिकर्णि कुक्कुट चिक्कण चित्कण ॥ इति चिह्णादिः ॥ १४ ॥

२०४ वर्गादयश्च ६ । २ । १३१ ॥ दिगादिषु वर्गादयस्त एव कृतयदन्ता
वर्ग्यादयः ॥ १५ ॥

२०४ चूर्णादीन्यग्राणिषष्ठ्याः ६ । २ । १३४ ॥ चूर्ण करिष करीष शाकिन
शाकट द्राक्षा तूस्त कुन्दम दलप चमसी चक्कन चौल ॥ इति चूर्णादिः ॥ १६ ॥

२०५ उभे वनस्पत्यादिषु युगपत् ६ । २ । १४० ॥ वनस्पतिः वृहस्पतिः
शचीपतिः तनूनपाद् नराशंसः शुनःशेषः शण्डामर्कौ तृष्णावरूत्री लम्बाविश्ववयसौ
मर्मत्युः ॥ इति वनस्पत्यादिः ॥ १७ ॥

२०५ संज्ञायामनाचितादीनाम् ६ । २ । १४६ ॥ आचित पर्याचित आस्थापित
परिगृहीत निरुक्त प्रतिपन्न अपश्लिष्ट प्रश्लिष्ट उपहित उपस्थित संहितागावि ॥ इत्या-
चितादिः ॥ १८ ॥

२०५ प्रवृद्धादीनां च ६ । २ । १४७ ॥ प्रवृद्धं यानम् । प्रवृद्धो वृषलः । प्रयुता-
सृण्वः । आकर्षे अवहितः । अवहितो भोगेषु खट्वारूढः । कविशस्तः ॥ इति प्रवृद्धा-
दिः ॥ आकृतिगणोऽयम् ॥ तेन । प्रवृद्धं यानम् । अप्रवृद्धो वृषकृतो रथ
इत्यादिः ॥ १९ ॥

२०७ कृत्योक्तेणुञ्चार्वादयश्च ६ । २ । १६० ॥ चारु साधु यौषिक (यौषिकि)
अनङ्गमेजय वदन्त्य अकस्माद् । वर्तमानवर्धमानत्वरमाणप्रियमाणक्रियमाणरोचमान-

शोभमानाः संज्ञायाम् । विकारसदृशे व्यस्तसमस्ते । गृहपति गृहपातिक । राजाहोश्छन्द-
सि ॥ इति चार्वादिः ॥ २० ॥

२०८ न गुणादयोऽवयवाः ६।२।१७६॥गुण अक्षर अध्याय सूक्त छन्दोमान ॥
इति गुणादिः । आकृतिगणः ॥ २१ ॥

२०९ निरुदकादीनि च ६ । २ । १८४॥निरुदक निरुपल निर्मक्षिक निर्मेशक
निष्कालक निष्कालिक निष्पेष दुस्तरीप निस्तरीप निस्तरीक निरजिन उदजिन उपाजि-
न । परेर्हस्तपादकेशकर्षाः ॥ इति निरुदकादिः॥ आकृतिगणः ॥ २२ ॥

२०९ प्रतेरंश्वादयस्तत्पुरुषे ६ । २ । १९३ ॥ अंशु जन राजन् उग्र खेटक
अजिर आर्द्रा श्रवण कृत्तिका अर्धपुर ॥ इत्यंश्वादिः ॥ २३ ॥

२०९ उदाद्वयजजिनमगौरादयः ६।२।१९४॥गौर तैष तैल लेट लोट जिह्वा
कृष्ण कन्या गुध कल्प पाद ॥ इति गौरादिः ॥ २४ ॥

२१० * त्रिचक्रादीनां छन्दस्युपसंख्यानम् * ६ । २।१९९॥त्रिचक्र त्रिवृत्
त्रिवङ्कर ॥ इति त्रिचक्रादिः ॥ आकृतिगणः ॥ २५ ॥

८२ स्त्रियाः पुंवद्भाषितपुंस्कादनूद्भसमानाधिकरणे स्त्रियाभपूरणी-
प्रियादिषु ६ । ३ । ३४ ॥प्रिया मनोज्ञा कल्याणी सुभगा दुर्भगा भक्तिः सचिवा स्वसा
कान्ता क्षान्ता समा चपला दुहिता वामा अबला तनया ॥ इति प्रियादिः ॥ २६ ॥

८३ तसिलादिष्वाकृत्वसुचः ३।३।३५॥ तसिल् तल् तरप् तमप् चरट् जातीयर्
कल्पप् देशीयर् रूपप् पाशप् थल् थाल् दाहिल् तिल् ध्यन् ॥ इति तसिलादयः ॥ २७ ॥

८४ * कुकुट्यादीनामण्डादिषु * ६ । ३ । ४२॥ कुकुटी मृगी काकी अण्ड
पद शाव भृकुंस भृकुटी ॥ इति कुकुट्यादिरण्डादिश्च ॥ २८ । २९ ॥

१०१ पृषोदरादीनि यथोपदिष्टम् ६ । ३।१०९॥पृषोदर पृषोत्थान वलाहक
जीमूत श्मशान उलूखल पिशाच वृसी मयूर ॥ इति पृषोदरादिः ॥ आकृति-
गणः ॥ ३० ॥

१०२ वनगिर्योः संज्ञायां कौटरकिंशुलकादीनाम् ६ । ३ । ११७ ॥

१ कौटर मिश्रक सिधक पुरग सारिक (शारिक) इति कौटरादिः ॥ ३१ ॥

२ किंशुलक शाल्व नड अञ्जन भञ्जन लोहित कुकुटा ॥ इति किंशुलकादिः ॥ ३२ ॥

१०२ मतौ बह्वचोऽनजिरादीनाम् ६ । ३ । ११९॥अजिर खदिर पुलिन हंसक
(हंस) कारण्ड (कारण्डव) चक्रवाक ॥ इत्यजिरादिः ॥ ३३ ॥

१०२ शरादीनां च ६।३।१२०॥शर वंश धूम अहि कपि मणि मुनि शुचि हनु ॥
इति शरादिः ॥ ३४ ॥

१०२ * अपीलवादीनामिति वक्तव्यम् * ६ । ३ । १२१॥ पीलु दारु रुचि
चारु गम् कम् ॥ इति पीलवादिः ॥ ३५ ॥

१२५ बिल्वकादिभ्यश्छस्य लुक् ६ । ४ । १५३ ॥ छविधानार्था ये
नडादयस्ते यदा छवन्नियोगे कृतकुगागमास्ते बिल्वकादयः ॥ ३६ ॥

सप्तमोऽध्यायः ।

१७७ स्नात्वाद्यादयश्च ७ । १ । ४९ ॥ स्नात्वी पीत्वी ॥ इति स्नात्वादिः ॥
आकृतिगणः ॥ १ ॥

१३० द्वारादीनां च ७ । ३ । ४ ॥ द्वार स्वर स्वाध्याय व्यल्कश स्वस्ति स्वर
स्प्यकृत् स्वादु मृदु श्वस् श्वन् स्व ॥ इति द्वारादिः ॥ २ ॥

१४० स्वागतादीनां च ७ । ३ । ७ ॥ स्वागत स्वध्वर स्वङ्ग व्यङ्ग व्यह
व्यवहार स्वपति ॥ इति स्वागतादिः ॥ ३ ॥

१३३ अनुशतिकादीनां च ७ । ३ । २० ॥ अनुशतिक अनुहोड अनुसंवरण
(अनुसंचरण) अनुसंवत्सर अङ्गारवेणु असिहत्य अस्यहत्य अस्यहेति वध्योग पुष्क-
रसद् अनुहरत् कुरुकत कुरुपञ्चाल उदकशुद्ध इहलोक परलोक सर्वलोक सर्वपुरुष
सर्वभूमि प्रयोग परस्त्रि । राजपुरुषात्त्यग्नि । मूत्रनह ॥ इत्यनुशतिकादिः ॥
आकृतिगणोऽयम् ॥ तेन अभिगम अधिभूत अधिदेव चतुर्विद्या इत्यादि ॥ ४ ॥

४७ * क्षिपकादीनां चोपसंख्यानम् ७ । ३ । ४५ ॥ * क्षिपका ध्रुवका
चरका सेतका करका चटका अवका हलका अलका कन्यका ध्रुवका एडका ॥ इति
क्षिपकादिः ॥ आकृतिगणः ॥ ५ ॥

१०४ न्यङ्क्कादीनां च ७ । ३ । ५३ ॥ न्यङ्क्कु मङ्कु भृगु दूरेपाक फलेपाक
क्षणेपाक दूरेपाका फलेपाका दूरेपाकु फलेपाकु तक् (तत्र) वक् (चक्) व्यतिषङ्ग
अनुषङ्ग अवसर्ग उपसर्ग श्रपाक मांसपाक (मासपाक) मूलपाक कपोतपाक उलूक-
पाक । संज्ञायां मेघनिदाधावपाधार्थाः । न्यग्रोध विरुत ॥ इति न्यङ्क्कादिः ॥ ६ ॥

६१ * कणादीनां चेति वक्तव्यम् ७ । ४ । ३ ॥ कण रण भण श्रण लुप
हेठ ह्यायि वाणि लोटि (लोठि) लोपि ॥ इति कणादिः ॥ ७ ॥

अष्टमोऽध्यायः ।

२१० तिङो गोत्रादीनि कुत्सनाभीक्ष्ण्ययोः ८ । १ । २७ ॥ गोत्र ब्रुव
प्रवचन प्रहसन प्रकथन प्रत्ययन प्रपञ्च प्राय न्याय प्रचक्षण विचक्षण अवचक्षण
स्वाध्याय भूयिष्ठ वानाम ॥ इति गोत्रादिः ॥ १ ॥

२१३ पूजनात्पूजितमनुदात्तं काष्ठादिभ्यः ८ । १ । ६७ ॥ काष्ठ दारुण
अमतापुत्र वेश अनाज्ञात अनुज्ञात अपुत्र अयुत अद्भुत अनुक्त भृश घोर सुख परम सु
अति ॥ इति काष्ठादिः ॥ २ ॥

१६३ मादुपधायाश्च मतोर्वोऽयवादिभ्यः ८ । २ । ९ ॥ यव दल्भि ऊर्मि
(उर्मि) भूमि कृमि क्रुञ्चा वशा द्राक्षा घ्राक्षा घ्रजि ब्रजि ध्वजि निजि सिजि सञ्जि
हरिक् ककुक् मरुक् गरुक् इक्षु द्रु मधु ॥ इति यवादिः ॥ आकृतिगणः ॥ ३ ॥

१४ * अहरादीनां पत्यादिषूपसंख्यानम् * ८ । २ । ७० ॥

१ अहर गौर धूर ॥ इत्यहरादिः ॥ ४ ॥

२ पति गण पुत्र ॥ इति पत्यादिः ॥ ५ ॥

१२ कस्कादिषु च ८ । ३ । १४८ ॥ कस्कः कौतस्कुतः धातुष्पुत्रः शुनस्कर्णः स-
द्यस्कालः सद्यस्कीः साद्यस्कः कांस्कान् सर्पिष्कुण्डिका धनुष्कपालम् वहिष्पलम् (वहि-
ष्पलम्) यजुष्पात्रम् अयस्कान्तः तमस्काण्डः अयस्काण्डः मेदस्पिण्डः भास्करः अह-
स्करः ॥ इति कस्कादिः ॥ आकृतिगणः ॥ ६ ॥

१०० सुषामादिषु च ८ । ३ । ९८ ॥ सुषामा निःषामा दुःषामा सुषेधः निषेधः
निषेधः दुःषेधः सुषंधिः निःषंधिः दुःषंधिः सुष्टु दुष्टु । गौरिष्पत्थः संज्ञायाम् । प्र-
तिष्णिका जलाषाहम् (जलाषाहम्) नौषेचनम् दुन्दुभिषेचनम् (दुन्दुभिषेचनम्) ।
एति संज्ञायामगात् । नक्षत्राद्वा । हरिषेणः रोहिणीषेणः ॥ इति सुषामादिः ॥
आकृतिगणः ॥ ७ ॥

१३३ न रपरसृपिसृजिस्पृहिसवनादीनाम् ॥ ८ । ३ । ११० ॥ सवने सवने ।
सूते सूते । सोमे सोमे । सवनमुखे सवनमुखे । किसं किसम् (किसः किसः) ।
अनुसवनमनुसवनम् । गोसनिं गोसनिम् । अश्वसनिमश्वसनिम् ॥ पाठान्तरम् ॥ सव-
नेसवने । सवनमुखे सवनमुखे । अनुसवनमनुसवनम् । संज्ञायां बृहस्पतिसवः । शकु-
निसवनम् । सोमे सोमे । सुते सुते । संवत्सरे संवत्सरे । विसं विसम् । किसं किसम् ।
मुसलं मुसलम् । गोसनिम् अश्वसनिम् ॥ इति सवनादिः ॥ ८ ॥

१०३ * इरिकादिभ्यः प्रतिषेधो वक्तव्यः * ८ । ५ । ६ ॥ इरिका
मिरिका तिमिरा ॥ इतीरिकादिः । आकृतिगणः ॥ ९ ॥

१०३ * गिरिनद्यादीनां च ॥ ८ । ४ । १० ॥ गिरिनदी गिरिनस गिरिनद्ध ।
आकृ० । गिरिनितम्ब चक्रनदी चक्रनितम्ब तूर्यमान मापोन आर्गयन ॥ इति
गिरिनद्यादिः ॥ १० ॥

७८ क्षुभ्रादिषु च ८ । ४ । ३९ ॥ क्षुभ्र नृनमन नन्दिन् नन्दन नगर । एतान्युत्त-
रपदानि संज्ञायां प्रयोजयन्ति । हरिनन्दी हरिनन्दनः गिरिनगरम् । नृतिर्यङि प्रयो-
जयन्ति । नरीनृत्यते । नर्तन गहन नन्दन निवेश निवास अग्नि अनूप । एतान्युत्तर-
पदानि प्रयोजयन्ति । परिनर्तनम् परिगहनम् परिनन्दनम् शरनिवेशः शरनिवासः शराग्निः
दर्भानूपः । आचार्यादणत्वं च ॥ आकृतिगणोऽयम् ॥ पाठान्तरम् ॥ क्षुभ्रा
तृप्नु नृनमन नरनगर नन्दन । यङ् नृती । गिरिनदी गृहगमन निवेश निवास अग्नि
अनूप आचार्यभोगीन चतुर्हायन । इरिकादीनि वनोत्तरपदानि संज्ञायाम् । इरिका
तिमिर समीर कुवेर हरि कर्मार ॥ इति क्षुभ्रादिः ॥ ११ ॥

इति श्रीपाणिनिमुनिप्रणीतो गणपाठः समाप्तः ॥

धातुपाठः ।

येनाक्षरसमान्नायमधिगम्य महेश्वरात् ।

कृत्स्नं व्याकरणं प्रोक्तं तस्मै पाणिनये नमः ॥ १ ॥

वाक्यकारं वररुचिं भाष्यकारं पतञ्जलिम् ।

पाणिनिं सूत्रकारं च प्रणतोऽस्मि मुनित्रयम् ॥ २ ॥

भ्वादिगणः ।

१ भू सत्तायाम् ॥ उदात्तः परस्मैभाषः ॥ २ एध वृद्धौ । ३ स्पर्ध संघर्षे । ४ गा-
धृ प्रतिष्ठालिप्सयोर्ग्रन्थे च । ५ वाधृ लोढने । ६ नाधृ ७ नाधृ याच्योपतापैश्वर्याशी-
षु । ८ दध धारणे । ९ स्कुदि आपवणे । १० श्विदि श्वेत्ये । ११ वदि अभिवादनस्तु-
त्योः ॥ १२ भदि कल्याणे सुखे च । १३ मदि स्तुतिमोदमदस्वप्नकान्तिगतिषु । १४
स्पदि किञ्चिच्चलने । १५ क्लिदि परिदेवने । १६ मुद हर्षे । १७ दद दाने । १८ ण्वद
१९ स्वर्द आस्वादाने । २० उर्द माने क्रीडायां च । २१ कुर्द २२ खुर्द २३ गुर्द २४
गुद क्रीडायामेव । २५ धूद क्षरणे । २६ हाद अव्यक्ते शब्दे । २७ ह्लादी सुखे च ।
२८ स्वाद आस्वादाने । २९ पर्द कुत्सिते शब्दे । ३० यती मयत्ने । ३१ युतृ ३२ जुतृ
भासने । ३३ विधृ ३४ वेधृ याचने । ३५ अथि शैथिल्ये । ३६ ग्रथि कौटिल्ये । ३७
कथ्य श्लाघायाम् ॥ एधादय उदात्ता अनुदात्तेत आत्मनेभाषाः ॥ ३८ अत
सातत्यगमने । ३९ चिती संज्ञाने । ४० च्युतिर् आसेचने । ४१ श्युतिर् क्षरणे । ४२
मन्थ विलोढने । ४३ कुथि ४४ पुथि ४५ लुथि ४६ मथि हिंसासंक्लेशनयोः । ४७
पिध गत्याम् । ४८ पिधू शास्त्रे माङ्गल्ये च । ४९ खाद भक्षणे । ५० खद स्थैर्ये
हिंसायां च । ५१ वद स्थैर्ये । ५२ गद व्यक्तायां वाचि । ५३ रद विलेखने । ५४ णद
अव्यक्ते शब्दे । ५५ अर्द गतौ याचने च । ५६ नर्द ५७ गर्द शब्दे । ५८ तर्द हिंसा-
याम् । ५९ कर्द कुत्सिते शब्दे । ६० खर्द दन्दशूके । ६१ अति ६२ अदि बन्धने । ६३
इदि परमैश्वर्ये । ६४ विदि अवयवे ॥ मिदि इत्येके ॥ ६५ गडि वदनैकदेशे । ६६
णिदि कुत्सायाम् । ६७ टुनदि समृद्धौ । ६८ चदि आह्लादे । ६९ त्रदि चेष्टायाम् । ७०
कदि ७१ कदि ७२ क्लदि आह्लाते रोदने च । ७३ क्लिदि परिदेवने । ७४ शुन्ध शुद्धौ ॥
अतादय उदात्ता उदात्तेतः परस्मैभाषाः ॥ ७५ शीकृ सेचने । ७६ लोकृ दर्शने ।
७७ श्लोकृ संघाते । ७८ द्वेकृ ७९ ध्रेकृ शब्दोत्साहयोः । ८० रेकृ शङ्कायाम् ।
८१ सेकृ ८२ स्नेकृ ८३ स्रकि ८४ श्रकि ८५ श्लकि गतौ । ८६ शकि शङ्कायाम् । ८७
अकि लक्षणे । ८८ वकि कौटिल्ये । ८९ मकि मण्डने । ९० कक लौल्ये । ९१ कुक
९२ वृक आदाने । ९३ चक तृप्तौ प्रतिघाते च । ९४ ककि ९५ वकि ९६ श्रकि ९७
चकि ९८ दौकृ ९९ त्रौकृ १०० ण्वक्क १०१ वस्क १०२ मस्क १०३ टिकृ १०४

टीकृ १०५ तिकृ १०६ तीकृ १०७ रवि १०८ लवि गत्यर्थाः ॥ तृतीयों दन्त्यादिरि-
 त्येके । लवि भोजननिवृत्तावपि ॥ १०९ अवि ११० मवि गत्याक्षेपे । मवि कैतवे च ॥
 १११ राघृ ११२ लाघृ ११३ द्राघृ सामर्थ्ये ॥ ११४ ध्राघृ इत्यपि केचिद् । द्राघृ आयामे च ।
 ॥ ११५ श्लाघृ कथने ॥ शीक्रादय उदात्ता अनुदात्तेत आत्मनेभाषाः ॥
 ११६ फक् नीचैर्गतौ । ११७ तक हसने ११८ तकि कृच्छ्रजीवने । ११९ बुक् भषणे ।
 १२० कख हसने । १२१ ओख १२२ राख १२३ लाख १२४ द्राख १२५ ध्राख
 शोषणालमर्थयोः । १२६ शाख १२७ श्लाख व्याप्तौ । १२८ उख १२९ उखि १३०
 वख १३१ वखि १३२ मख १३३ मखि १३४ णख १३५ णखि १३६ रख १३७ रखि
 १३८ लख १३९ लखि १४० इख १४१ इखि १४२ ईखि १४३ वल्ग १४४ रगि
 १४५ लगि १४६ अगि १४७ वगि १४८ मगि १४९ तगि १५० त्वगि १५१ अगि
 १५२ ऋगि १५३ इगि १५४ रिगि १५५ लिगि गत्यर्थाः ॥ रिख ऋख ऋखि शिखि
 इत्यपि केचिद् । त्वगि कम्पने च ॥ १५६ युगि १५७ जुगि १५८ वुगि वर्जने ।
 १५९ घघ हसने । १६० मघि मण्डने । १६१ शिवि आघ्राणे ॥ फक्कादय उदात्ता
 उदात्तेतः परस्मैभाषाः ॥ १६२ वर्च दीप्तौ । १६३ षच सेचने सेवने च । १६४
 लोच दर्शने । १६५ शच व्यक्तायां वाचि । १६६ श्वच १६७ श्वचि गतौ । १६८ कच
 बन्धने । १६९ कचि १७० काचि दीप्तिवन्धनयोः । १७१ मच १७२ मुचि कल्कने ॥
 कथनइत्यन्ये ॥ १७३ मचि धारणोच्छ्रायपूजनेषु १७४ पचि व्यक्तीकरणे । १७५
 धुच प्रसादे । १७६ ऋज गतिस्थानार्जनोपार्जनेषु । १७७ ऋजि १७८ भृजी भर्जने ।
 १७९ एजृ १८० भ्रेजृ १८१ भ्राजृ दीप्तौ । १८२ ईज गतिकुत्सनयोः ॥ वर्चादय
 उदात्ता अनुदात्तेत आत्मनेभाषाः ॥ १८३ शुच शोके । १८४ कुच शब्दे
 तारे । १८५ कुञ्च १८६ कुञ्च कौटिल्याल्पीभावयोः । १८७ लुञ्च अपनयने । १८८ अञ्च
 गतिपूजनयोः । १८९ वञ्च १९० चञ्च १९१ तञ्च १९२ त्वञ्च १९३ मृञ्च १९४ म्लुञ्च
 १९५ झुञ्च १९६ म्लुञ्च गत्यर्थाः । १९७ झुञ्च १९८ ग्लुञ्च १९९ कुञ्च २०० खुञ्च स्तेय-
 करणे । २०१ ग्लुञ्च २०२ षस्ज गतौ । २०३ गुञ्जि अव्यक्ते शब्दे । २०४ अर्च पूजयाम् ।
 २०५ म्लेञ्च अव्यक्ते शब्दे । २०६ लञ्च २०७ लाञ्छि लक्षणे । २०८ वाञ्छि इच्छायाम् ।
 २०९ आञ्छि आयामे । २१० ह्रीञ्च लज्जयाम् । २११ हुञ्च कौटिल्ये । २१२ मुञ्च मोहस-
 मुच्छ्राययोः । २१३ स्फुञ्च विस्तृतौ । २१४ युञ्च प्रमादे । २१५ उञ्चि उञ्छे । २१६ उञ्-
 छी विवासे । २१७ ध्रज २१८ ध्रजि २१९ धृज २२० धृजि २२१ ध्वज २२२ ध्व-
 जि गतौ । २२३ कूज अव्यक्ते शब्दे । २२४ अर्ज २२५ पर्ज अर्जने । २२६ गर्ज
 शब्दे । २२७ तर्ज भर्त्सने । २२८ कर्ज व्यथने । २२९ खर्ज पूजने च । २३० अ-
 ज गतिक्षेपणयोः । २३१ तेज पालने । २३२ खज मन्ये । २३३ खजि गतिवैकल्ये ।
 २३४ एजृ कम्पने । २३५ टुओस्फुर्जा वज्रनिर्घोषे । २३६ क्षि क्षये । २३७ क्षीज

अव्यक्ते शब्दे । २३८ लज २३९ लजि भर्जने । २४० लाज २४१ लाजि भर्त्सने च । २४२ जज २४३ जजि युद्धे । २४४ तुज हिंसायाम् । २४५ तुजि पालने । २४६ गज २४७ गजि २४८ गृज २४९ गृजि २५० मुज २५१ मुजि शब्दार्थाः । २५२ गज मदे च । २५३ वज २५४ व्रज गतौ ॥ शुचादय उदात्ता उदात्तेतः (क्षि वर्ज) परस्मैभाषाः ॥ २५५ अट् अतिक्रमहिंसयोः । २५६ वेष्ट वेष्टने । २५७ चेष्ट चेष्टायाम् । २५८ गोष्ट २५९ लोष्ट संघाते । २६० घट् चलने । २६१ स्फुट वि- कसने । २६२ अठि गतौ । २६३ वठि एकचर्यायाम् । २६४ मठि २६५ कठिशोके । २६६ मुठि पालने । २६७ हेठ विवाधायाम् । २६८ एठ च । २६९ हिडि गत्यनाद- रयोः । २७० हुडि संघाते । २७१ कुडि दाहे । २७२ वडि विभाजनोऽपमडि च । २७४ भडि परिभाषणे । २७५ पिडि संघाते । २७६ मुडि मार्जने । २७७ तुडि तोडने २७८ हुडि वरणे ॥ हरणे इत्येके ॥ २७९ चडि कोपे । २८० शडि रुजायां संघाते च । २८१ तडि ताडने । २८२ पडि गतौ । २८३ कडि मदेऽऽसहि मन्थोऽऽसहि हेतुऽऽसहि अनादरे । २८७ बाड् आह्लाये । २८८ द्राड् २८९ ध्राड् विशरणे । २९० शड् श्लाघायाम् ॥ अट्टादय उदात्ता अनुदात्तेत आत्मनेभाषाः ॥ २९१ शौट् गर्वे । २९२ यौट् वन्धे । २९३ म्लेट् २९४ घ्रेट् उन्मादे । २९५ कटे वर्षावरणयोः ॥ चटे इत्येके ॥ २९६ अट २९७ पट गतौ । २९८ रट परि- भाषणे । २९९ लट बाल्ये । ३०० शट रुजाविशरणगत्यवसादनेषु । ३०१ वट वेष्टने । ३०२ किट ३०३ खिट त्रासे । ३०४ शिट ३०५ षिट अनादरे । ३०६ जट ३०७ झट संघाते । ३०८ भट भृतौ । ३०९ तट उच्छ्राये । ३१० खट काङ्क्षायाम् । ३११ णट नृतौ । ३१२ पिट शब्दसंघातयोः । ३१३ हट दीप्तौ । ३१४ षट अवयवे । ३१५ लुट विलोडने ॥ डान्तोऽयमित्येके ॥ ३१६ चिट परमेष्ठे । ३१७ विट शब्दे । ३१८ विट आक्रोशे ॥ हिट इत्येके ॥ ३१९ इट ३२० किट ३२१ कटी गतौ । ३२२ मडि भूषायाम् । ३२३ कुडि वैकल्ये । ३२४ मुट मर्दने । ३२५ चुडि अल्पीभावे । ३२६ मुडि खण्डने ॥ पुडि चेत्येके ॥ ३२७ रुटि ३२८ लुटि स्तेये ॥ रुडि लुडि इत्येके । रुडि लुडि इत्यपरे ॥ ३२९ स्फुटिश्च विशरणे ॥ स्फुटि इत्यपि केचित् ॥ ३३० पठ व्यक्तायां वाचि । ३३१ वठ स्थौल्ये । ३३२ मठ मदनिवासयोः । ३३३ कठ कृच्छ्रजीवने । ३३४ रट परिभाषणे । रठ इत्येके ॥ ३३५ हठ ह्रतिशठत्वयोः । बलात्कारे इत्यन्ये ॥ ३३६ रुठ ३३७ लुठ ३३८ उठ उपघाते ॥ ऊठ इत्येके ॥ ३३९ पिठ हिंसासंक्लेशन- योः । ३४० शठ कैतवे च । ३४१ शुठ प्रतिघाते । शुठि इति स्वामी ॥ ३४२ कुठि च । ३४३ लुठि आलस्ये प्रतिघाते च । ३४४ शुठि शोषणे । ३४५ रुठि ३४६ लुठि गतौ । ३४७ चुड् भावकरणे । ३४८ अड् अभियोगे । ३४९ कड् कार्कश्ये ॥ चुडादयस्त्रयो दो- पधाः ॥ ३५० ऋड् विहारे । ३५१ तुड् तोडने ॥ तूड् इत्येके ॥ ३५२ हुड् ३५३ हूड्

३५४ होहृ गतौ । ३५५ रौहृ अनादरे । ३५६ रोहृ ३५७ लोहृ उन्मादे । ३५८ अह उद्य-
 मे । ३५९ लह विलासे ॥ लल इत्येके । ३६० कह मदे ॥ कडि इत्येके ॥ ३६१ गडि
 वदनैकदेशे ॥ शौट्टादय उदात्ता उदात्तेतः परस्मैभाषाः ॥ ३६२ तिष्ट ३६३ तेष्ट
 ३६४ छिष्ट ३६५ छेष्ट क्षरणार्थाः ॥ तेष्ट कम्पने च ॥ ३६६ ग्लेष्ट दैन्ये । ३६७ दुव्रेष्ट क-
 म्पने । ३६८ केष्ट ३६९ गेष्ट ३७० ग्लेष्ट च । ३७१ मेष्ट ३७२ रेष्ट ३७३ लेष्ट गतौ ॥
 ३७४ त्रप्पू लज्जायाम् ३७५ कपि चलने । ३७६ रवि ३७७ लवि ३७८ अवि शब्दे ।
 ३७९ लवि अवसंसने च । ३८० कवृ वर्णे । ३८१ क्लीवृ अधाख्ये ३८२ क्षीवृ मदे ।
 ३८३ शीमृ कथने । ३८४ चिमृ च । ३८५ रेमृ शब्दे ॥ अभिरभी कचित्पद्येते ॥
 ३८६ छमि ३८७ स्कमि प्रतिबन्धे । ३८८ जमि ३८९ जृमि गात्रविनामे । ३९० शल्म
 कथने । ३९१ वल्म भोजने । ३९२ गल्म धाष्ट्ये । ३९३ श्रम्भु प्रमादे ॥ दन्त्यादिश्च ॥
 ३९४ छुम्भु स्तम्भे ॥ तिष्यादय उदात्ता अनुदात्तेत आत्मनेभाषाः । तिपिस्त्व-
 नुदात्तः ॥ ३९५ गुपू रक्षणे । ३९६ धूप संतापे । ३९७ जप ३९८ जल्प व्यक्तायां
 वाचि । ३९९ ॥ जप मानसे च । ४०० चप सान्त्वने । ४०१ पप समवाये । ४०२
 रप ४०३ लप व्यक्तायां वाचि । ४०४ जुप मन्दायां गतौ । ४०५ तुप ४०६ तुम्य
 ४०७ जुप ४०८ जुम्य ४०९ तुफ ४१० तुम्फ ४११ जुफ ४१२ जुम्फ हिंसार्थाः ।
 ४१३ पर्प ४१४ रफ ४१५ रफि ४१६ अर्व ४१७ पर्व ४१८ लर्व ४१९ वर्व
 ४२० मर्व ४२१ कर्व ४२२ खर्व ४२३ गर्व ४२४ शर्व ४२५ पर्व ४२६ चर्व गतौ ।
 ४२७ कुवि आच्छादने । ४२८ लुवि ४२९ तुवि अर्दने । ४३० चुवि वक्त्रसंयोगे ।
 ४३१ षुम्भु ४३२ पृम्भु हिंसार्थौ ॥ पिम्भु पिम्भु इत्येके । ४३३ शुम्भ ४३४ शुम्भ
 भाषणे ॥ भासने इत्येके । हिंसायामित्यन्ये ॥ गुप्तादय उदात्ता उदात्तेतः पर-
 स्मैभाषाः ॥ ४३५ विणि ४३६ घुणि ४३७ घृणि ग्रहणे । ४३८ घुण ४३९
 घूर्ण भ्रमणे । ४४० पण व्यवहारे स्तुतौ च । ४४१ पन च । ४४२ भाम क्रोधे । ४४३
 क्षमूष् सहने । ४४४ कमु कान्तौ ॥ घिण्यादय उदात्ता अनुदात्तेत आत्मने-
 भाषाः ॥ ४४५ अण ४४६ रण ४४७ वण ४४८ भण ४४९ मण ४५० कण
 ४५१ कण ४५२ व्रण ४५३ अण ४५४ घ्वण शब्दार्थाः ॥ घण इत्यपि केचित् ॥
 ४५५ ओण अपनयने । ४५६ शौण वर्णगत्योः ४५७ श्रोण संघाते । ४५८ श्लोण च ।
 ४५९ पैण गतिप्रेरणश्लेषणेषु । ४६० धण शब्दे ॥ रण इत्यपि केचित् ॥ ४६१ कनी
 दीप्तिकान्तिगतिषु । ४६२ घ्न ४६३ वन शब्दे । ४६४ वन ४६५ षण संभक्तौ । ४६६
 अम गत्यादिषु । ४६७ द्रम ४६८ हम्म ४६९ मीमू गतौ । ४७० चमु ४७१ छमु
 ४७२ जमु ४७३ झमु अदने । ४७४ क्रमु पादविक्षेपे ॥ अणादय उदात्ता उदा-
 त्ततः परस्मैभाषाः ॥ ४७५ अय ४७६ वय ४७७ पय ४७८ मय ४७९ नय ४८०
 तय ४८१ णय गतौ । ४८२ दय दानगतिरक्षणहिंसादानेषु । ४८३ रय गतौ । ४८४

ऊयी तन्तुसंताने । ४८५ पूयी विशरणे दुर्गन्धे च । ४८६ क्रूयी शब्दे उन्दे च । ४८७ क्ष्मायी विधूने । ४८८ स्फायी ४८९ ओप्यायी वृद्धौ । ४९० तायु संतानपालनयोः । ४९१ शल चलनसंवरणयोः । ४९२ वल ४९३ वल्ल संवरणे संचरणे च । ४९४ मल ४९५ मल्ल धारणे । ४९६ भल ४९७ भल्ल परिभाषणाहिंसादानेषु । ४९८ कल शब्द-संख्यानयोः । ४९९ कल्ल अव्यक्ते शब्दे ॥ अशब्दे इति स्वामी ॥ ५०० तेवृ ५०१ देवृ देवने । ५०२ षेवृ ५०३ गेवृ ५०४ ग्लेवृ ५०५ पेवृ ५०६ मेवृ ५०७ म्लेवृ से-वने ॥ शेवृ खेवृ क्लेवृ इत्येके ॥ ५०८ रेवृ प्लवगतौ ॥ अयादय उदात्ता अनुदा-त्तेत आत्मनेभाषाः ॥ ६०९ मव्य बन्धने । ५१० सूक्ष्य ५११ ईक्ष्य ५१२ ईर्ण्य ईर्ण्याः । ५१३ ह्य गतौ । ५१४ शुच्य अभिषवे ॥ चुच्य इत्येके ॥ ५१५ हर्य गति-कान्त्योः । ५१६ अल भूषणपर्याप्तिवारणेषु ॥ अयं स्वरितेदित्येके ॥ ५१७ जिफला विशरणे । ५१८ माल ५१९ इमाल ५२० स्माल ५२१ क्षमाल निमेषणे । ५२२ पील प्रतिष्ठम्भे । ५२३ नील वणे । ५२४ शील समाधौ । ५२५ कील बन्धने ॥ ५२६ कूल आवरणे । ५२७ शूल रुजायां संघाषे च । ५२८ तूल निष्कर्षे । ५२९ पूल संघाते । ५३० मूल प्रतिष्ठायाम् ५३१ फल निष्पत्तौ । ५३२ चुल्ल भावकरणे । ५३३ फुल्ल विकसने । ५३४ चिल्ल शैथिल्ये भावकरणे च । ५३५ तिल गतौ ॥ तिल्ल इत्येके ॥ ५३६ वेल ५३७ चेल ५३८ केल ५३९ खेल ५४० क्ष्वेल ५४१ वेल्ल चलने । ५४२ पेल ५४३ फेल ५४४ शेल गतौ ॥ षेल इत्येके ॥ ५४५ स्खल संचलने ॥ ५४६ खल संचये । ५४७ गल अदने । ५४८ षल गतौ । ५४९ दल विशरणे । ५५० श्वल ५५१ श्वल्ल आशुगमने । ५५२ खोल ५५३ खोर्ल गतिप्रतिघाते । ५५४ धोर्ल गति-चातुर्ये । ५५५ त्सर छद्मगतौ । ५५६ क्मर हूच्छने । ५५७ अम्र ५५८ वम्र ५५९ मम्र ५६० चर गत्यर्थाः । चरतिर्भक्षणेषु ॥ ५६१ छिवु निरसने । ५६२ जि जये । ५६३ जीव प्राणधारणे । ५६४ पीव ५६५ मीव ५६६ तीव ५६७ गीव स्थौल्ये । ५६८ क्षिबु ५६९ क्षेबु निरसने । ५७० उर्वी ५७१ तुर्वी ५७२ धुर्वी ५७३ दुर्वी ५७४ धुर्वी हिंसार्थाः । ५७५ गुर्वी उद्यमने । ५७६ मुर्वी बन्धने । ५७७ पुर्व ५७८ पर्व ५७९ मर्व पूरणे । ५८० चर्व अदने । ५८१ भर्व हिंसायाम् । ५८२ कर्व ५८३ खर्व ५८४ गर्व दपे । ५८५ अर्व ५८६ शर्व ५८७ षर्व हिंसायाम् । ५८८ इवि व्याप्तौ । ५८९ पिवि ५९० मिवि ५९१ णिवि सेचने ॥ सेवने इत्येके ॥ ५९२ हिवि ५९३ दिवि ५९४ धिवि ५९५ जिवि प्रीणनार्थाः । ५९६ रिवि ५९७ रवि ५९८ धवि गत्यर्थाः । ५९९ कृवि हिंसाकरणयोश्च । ६०० मव बन्धने । ६०१ अव रक्षणगतिकान्तिप्रीति-तृप्त्यवगमप्रवेशश्रवणस्वाम्यर्थयाचनक्रियेच्छादीप्त्यवाप्त्यालिङ्गनहिंसादानभागवृद्धिषु ॥ मव्यादय उदात्ता उदात्तेन परस्मैभाषाः । जिस्त्वनुदात्तः ॥ ६०२ धाबु गतिशुद्धयोः । उदात्तः स्वरितेदुभयतोभाषः ॥ ६०३ धुक्ष ६०४ धिक्ष संदीप-

नक्लेशनजीवनेषु । ६०५ वृक्ष वरणे । ६०६ शिक्ष विद्योपादाने । ६०७ भिक्ष भिक्षा-
यामलाभे लाभे च । ६०८ क्लेश अव्यक्त्यां वाचि ॥ बाधने इति दुर्गेः ॥ ६०९
दक्ष वृद्धौ शीघ्राय च । ६१० दीक्ष मौण्डयेज्योपनयननियमव्रतादेशेषु । ६११ ईक्ष
दर्शने । ६१२ ईष गतिर्हिंसादर्शनेषु । ६१३ भाष व्यक्त्यां वाचि । ६१४ वर्ष स्नेहने
६१५ गेषु अन्विच्छायाम् ॥ ग्लेषु इत्येके ॥ ६१६ पेष्ट प्रयत्ने । ६१७ जेषु ६१८ णेषु
६१९ एषु ६२० प्रेषु गतौ । ६२१ रेष्टु ६२२ हेष्टु ६२३ ज्ञेषु अव्यक्ते शब्दे । ६२४ काष्ट
शब्दकुत्सायाम् । ६२५ भाष्ट दीप्तौ । ६२६ णाष्ट ६२७ राष्ट शब्दे । ६२८ णस कौटिल्ये
। ६२९ भ्यस भये । ६३० आङः शसि इच्छायाम् । ६३१ ग्रसु ६३२ ग्लसु अदने ।
६३३ ईह चेष्टायाम् । ६३४ वहि ६३५ महि वृद्धौ । ६३६ अहि गतौ । ६३७
गर्ह ६३८ गल्ह कुत्सायाम् । ६३९ वर्ह ६४० वल्ह प्राधान्ये । ६४१ वर्ह ६४२ वल्ह
परिभाषणहिंसाच्छादनेषु । ६४३ ग्लिह गतौ । ६४४ वेह ६४५ जेह ६४६ बाह प्रयत्ने
॥ जेह गतावपि ॥ ६४७ दाह निद्राक्षये ॥ निक्षेपे इत्येके ॥ ६४८ काश्ट दीप्तौ ।
६४९ ऊह वितर्के । ६५० गाह विलोढने । ६५१ गृह गर्हणे । ६५२ ग्लह च । ६५३
घुषि कान्तिकरणे ॥ घष इति केचित् ॥ धुक्षादय उदात्ता अनुदात्तेत आत्मने-
भाषाः ॥ ६५४ घुषिर् अविशब्दने । ६५५ अक्षू व्याप्तौ । ६५६ तक्षू ६५७ त्वक्षू
तनूकरणे । ६५८ उक्ष सेचने । ६५९ रक्ष पालने । ६६० णिक्ष चुम्बने । ६६१ तृक्ष ६६२
पृक्ष ६६३ णक्ष गतौ । ६६४ वक्ष रोषे ॥ संघाते इत्येके ॥ ६६५ मृक्ष संघाते ॥ अक्ष
इत्येके ॥ ६६६ तक्ष त्वचने । ६६७ सूक्ष आदरे ॥ ६६८ काक्षि ६६९ वाक्षि ६७०
माक्षि काङ्क्षायाम् । ६७१ द्राक्षि ६७२ ध्राक्षि ६७३ ध्वाक्षि घोरवाशिते च । ६७४ चूष
पाने । ६७५ तूष तुष्टौ । ६७६ पूष वृद्धौ । ६७७ मूष स्तेये । ६७८ लूष ६७९ रूष
भूषायाम् ६८० शूष प्रसवे । ६८१ यूष हिंसायाम् ६८२ जूष च । ६८३ भूष अलंकारे
६८४ ऊष रुजायाम् । ६८५ ईष उज्ज्वले । ६८६ कष ६८७ खष ६८८ शिष ६८९ जष
६९० झष ६९१ शष ६९२ वष ६९३ मष ६९४ रुष ६९५ रिष हिंसार्थाः ६९६ भ-
ष भर्त्सने । ६९७ उष दाहे । ६९८ जिषु ६९९ विषु ७०० मिषु सेचने । ७०१
पुष पुष्टौ । ७०२ त्रिषु ७०३ श्लिषु ७०४ मुषु ७०५ छुषु दाहे । ७०६ पृषु ७०७ वृषु
७०८ मृषु सेचने ॥ मृषु सहने च । इतरौ हिंसासंक्लेशनयोश्च ॥ ७०९ घृषु संघर्षे ।
७१० हृषु अलीके । ७११ तुस ७१२ हूस ७१३ लस ७१४ रस शब्दे । ७१५ लस
श्लेषणकीडनयोः । ७१६ घसल अदने । ७१७ जर्ज ७१८ चर्च ७१९ झर्ज परिभाष-
णहिंसातर्जनेषु । ७२० पिसु ७२१ पेसु गतौ । ७२२ हसे हसने । ७२३ णिश समाधौ ।
७२४ मिश ७२५ मश शब्दे रोषकृते च । ७२६ शव गतौ ७२७ । शश हृतगतौ ।
७२८ शसु हिंसायाम् । ७२९ शंसु स्तुतौ ॥ दुर्गतावित्येके ॥ ७३० चह परिकल्पने
७३१ मह पूजायाम् । ७३२ रह त्यागे । ७३३ रहि गतौ । ७३४ दह ७३५ दहि

७३६ वृह ७३७ वृहि वृद्धौ ॥ वृहि शब्दे च वृहिरू चेत्येके ॥ ७३८ तुहिरू ७३९
तुहिरू ७४० उहिरू अर्दने । ७४१ अर्ह पूजायाम् ॥ घुषिरादय उदात्ता उदात्तेतः
परस्मैभाषाः । घसिस्त्वनुदात्तः ॥ ७४२ घुत दीप्तौ । ७४३ श्वितावर्णे । ७४४
जिमिदा स्नेहने ७४५ जिष्विदा स्नेहनमोचनयोः ॥ मोहनयोरित्येके । जिक्ष्विदा चेत्ये-
के । ७४६ ॥ रुच दीप्तावभिधीतौ च । ७४७ घुट परिवर्तने । ७४८ रुट ७४९ लुट
७५० लुट प्रतिघाते । ७५१ शुभ दीप्तौ । ७५२ क्षुभ संचलने । ७५३ णम ७५४ तुभ हिंसा-
याम् । आद्योऽभावेऽपि । ७५५ स्रंसु ७५६ ध्वंसु ७५७ भ्रंसु अवस्रंसने ॥ ध्वंसु गतौ
च । भ्रशू इत्यपि केचित् ॥ ७५८ स्रम्भु विश्वासे । ७५९ वृत्तु वर्तने । ७६० वृधु वृ-
द्धौ । ७६१ शृधु शब्दकुत्सायाम् । ७६२ स्यन्दू मस्रवणे । ७६३ कृपू सामर्थ्ये ॥ घृता-
दय उदात्ता अनुदात्तेत आत्मनेभाषाः । वृत् ॥ ७६४ घट चेष्टायाम् । ७६५
व्यथ भयसंचलनयोः । ७६६ पथ प्रख्याने । ७६७ प्रस विस्तारे । ७६८ म्रद मर्दने ।
७६९ स्खद स्खदने । ७७० क्षजि गतिदानयोः । ७७१ दक्ष गतिर्हिसनयोः । ७७२
कृप कृपायां गतौ च । ७७३ कदि ७७४ क्रदि ७७५ क्कदि वैक्लव्ये ॥ वैकल्ये इत्येके ।
त्रयोऽप्यनिदित इति नन्दी । इदित इति स्वामी । कदि क्रदि इदितौ कद क्कद इति
चानिदितौ इति मैत्रेयः ॥ ७७६ जित्वरा संभ्रमे ॥ घटादयः पितः । उदात्ता अनु-
दात्तेत आत्मनेभाषाः ॥ ७७७ ज्वर रोगे । ७७८ गड सेचने । ७७९ हेड वेष्टने
७८० वट ७८१ भट परिभाषणे । ७८२ णट नृत्तौ ॥ गतावित्यन्ये ॥ ७८३ ष्टक प्रति-
घाते । ७८४ चक नृत्तौ । ७८५ कखे हसने । ७८६ रगे शङ्कायाम् । ७८७ लगे स-
ङ्गे । ७८८ ङगे ७८९ ह्रगे ७९० षगे ७९१ छगे संवरणे । ७९२ कगे नोच्यते ।
७९३ अक ७९४ अग कुटिलायां गतौ । ७९५ कण ७९६ रण गतौ । ७९७ चण ७९८
शण ७९९ अण दाने च ॥ शण गतावित्यन्ये ॥ ८०० अथ ८०१ श्लथ ८०२ कथ
८०३ क्कथ हिंसार्थाः । ८०४ चन च । ८०५ वनु च नोच्यते । ८०६ ज्वल दीप्तौ । ८०७
हल ८०८ हल चलने । ८०९ स्मृ आध्याने । ८१० दृ भये ८११ नृ नये । ८१२ आ
पाके । मारणतोषणनिशामनेषु ८१३ ज्ञा । कम्पने ८१४ चलिः । ८१५ छदिर ऊर्जने ।
जिह्वोन्मथने ८१६ लडिः । ८१७ मदी हर्षलेपनयोः । ८१८ ध्वन शब्दे । ८१९ दलि
८२० वलि ८२१ स्खलि ८२२ रणि ८२३ ध्वनि ८२४ त्रपि ८२५ क्षपयश्चेति भोजः ।
८२६ स्वन अवतंसने ॥ घटादयो मितः ॥ ८२७ जनी ८२८ जूष ८२९ कसु ८३०
रञ्जो ८३१ ऽमन्ताश्च । ८३२ ज्वल ८३३ हल ८३४ हल ८३५ नमामनुपसर्गादा । ८३६
ग्ला ८३७ स्ता ८३८ वनु ८३९ वमां च न । ८४० कमि ८४१ अमि ८४२ चमाम् ।
८४३ शमो दर्शने । ८४४ यमोऽपरिवेषणे । ८४५ स्वदिरू अवपरिभ्यां च । ८४६
फण गतौ ॥ घटादयः फणान्ता मितः । वृत् । ज्वरादय उदात्ता उदात्तेतः
परस्मैभाषाः ॥ ८४७ राज् दीप्तौ उदात्तः स्वरितेऽभयतोभाषः ॥ ८४८ दु-

भ्राज् ८४९ दुभ्राज् ८५० दुभ्लाज् दीप्तौ ॥ उदात्ता अनुदात्तेत आत्मनेभाषाः
 ॥ ८५१ स्यमु ८५२ स्वन ८५३ ध्वन शब्दे । ८५४ षम ८५५ ष्टम अवैकल्ये ॥ वृत्
 ॥ ८५६ ज्वल दीप्तौ । ८५७ चल कम्पने । ८५८ जल घातने । ८५९ टल ८६० दृवल
 वैक्लव्ये । ८६१ स्थल स्थाने । ८६२ हल विलेखने । ८६३ णल गन्धे ॥ वन्धने इत्ये-
 के ॥ ८६४ पल गतौ । ८६५ वल प्राणने धान्यावरोधने च । ८६६ पुल महत्त्वे ।
 ८६७ कुल संस्त्याने वन्धुषु च । ८६८ शल ८६९ हुल ८७० पल गतौ । ८७१ क-
 थे निष्पाके । ८७२ पथे गतौ । ८७३ मथे विलोढने । ८७४ दुवम उद्गिरणे । ८७५
 भ्रमु चलने । ८७६ क्षर संचलने ॥ स्यामादय उदात्ता उदात्तेतः परस्मैभाषाः
 ॥ ८७७ षह मर्षणे ॥ उदात्तोऽनुदात्तेदात्मनेभाषः ॥ ८७८ रमु क्रीडायाम् ॥
 अनुदात्त उदात्तेदात्मनेभाषः ॥ ८७९ षट् ल विशरणगत्यवसादनेषु । ८८० श-
 द् ल शातने । ८८१ कुश आह्वाने रोदने च ॥ षदादयस्त्रयोऽनुदात्ता उदात्तेतः
 परस्मैभाषाः ॥ ८८२ कुच संपर्चनकौटिल्यमतिष्ठम्भविलेखनेषु । ८८३ बुध अवग-
 मने । ८८४ रुह बीजजन्मनि प्रादुर्भावे च । ८८५ कस गतौ ॥ वृत् । कुचादय
 उदात्ता उदात्तेतः परस्मैभाषाः ॥ रुहिस्त्वनुदात्तः ॥ ८८६ हिक अव्यक्ते शब्दे ।
 ८८७ अञ्जु गतौ याचने च ॥ अञ्च इत्येके । अचि इत्यपरे ॥ ८८८ दुयाच याञ्चा-
 याम् । ८८९ रेट् परिभाषणे । ८९० चते ८९१ चदे याचने । ८९२ प्रोथृ पर्याप्तौ ।
 ८९३ मिट् मेह ८९४ मेधाहिंसनयोः ॥ थान्ताविमाविति स्वामी । धान्ताविति न्यासः
 ॥ ८९५ मेधृ संगमे च । ८९६ णिट् ८९७ णेट् कुत्सासनिकर्षयोः । ८९८ शृधु
 ८९९ मृधु उन्दने । ९०० नृधिर बोधने । ९०१ उबुन्दिर् निशामने । ९०२ वेणु
 गतिज्ञानचिन्तानिशामनवादित्रग्रहणेषु ॥ नान्तोऽप्ययम् ॥ ९०३ खनु अवधारणे ।
 ९०४ चीवृ आदानसंवरणयोः । ९०५ चायृ पूजानिशामनयोः । ९०६ व्यय गतौ ।
 ९०७ दाशृ दाने । ९०८ भेषृ भये ॥ गतावित्येके ॥ ९०९ भ्रेषृ ९१० भ्लेषृ गतौ ।
 ९११ अस गतिदीप्त्यादानेषु ॥ अष इत्येके ॥ ९१२ स्पश बाधनस्पर्शनयोः । ९१३
 लष कान्तौ ९१४ चष भक्षणे ९१५ झष आदानसंवरणयोः । ९१६ छष हिंसायाम् ।
 ९१७ भ्रक्ष ९१८ भ्लक्ष अदने । ९१९ दासृ दाने । ९२० माह माने । ९२१
 गुहू संवरणे ॥ हिक्कादय उदात्ताः स्वरितेत उभयतोभाषाः ॥ ९२२ श्रिञ्
 सेवायाम् ॥ उदात्त उभयतोभाषः ॥ ९२३ भृञ् भरणे । ९२४ ह्रञ् हरणे । ९२५
 धृञ् धारणे । ९२६ णीञ् प्रापणे ॥ भृञ्जादयश्चत्वारोऽनुदात्ता उभयतोभाषाः
 ॥ ९२७ घेट् पाने । ९२८ ग्लै ९२९ म्लै हर्षक्षये । ९३० धै न्यकरणे । ९३१ द्रै स्वप्ने
 । ९३२ धै तृप्तौ । ९३३ ध्यै चिन्तायाम् । ९३४ रै शब्दे । ९३५ स्त्यै ९३६ ष्ट्यै
 शब्दसंघातयोः । ९३७ खै खदने । ९३८ खै ९३९ जै ९४० वै क्षये । ९४१ कै ९४२
 गै शब्दे । ९४३ शै ९४४ श्रै पाके । ९४५ पै ९४६ औवै शोषणे । ९४७ ष्टै ९४८ ण्यै वेष्टने ॥

शोभायां चेत्येके ॥ ९४९ दैप् शोधने । ९५० पा पाने । ९५१ घ्रा गन्धोपादाने । ९५२
 घ्मा शब्दाग्निसंयोगयोः । ९५३ छा गतिनिवृत्तौ । ९५४ छा अभ्यासे । ९५५ दाण् दाने ।
 ९५६ वृ कौटिल्ये । ९५७ स्तृ शब्दोपतापयोः ९५८ स्मृ चिन्तायाम् । ९५९ ह्र संव-
 रणे । ९६० स्र गतौ । ९६१ ऋ गतिप्रापणयोः । ९६२ गृ ९६३ धृ सेचने । ९६४ ध्रु ह्र-
 च्छने । ९६५ स्तु गतौ । ९६६ पु प्रसवैश्वर्ययोः । ९६७ शु श्रवणे । ९६८ ध्रु स्थैर्ये ।
 ९६९ दु ९७० डु गतौ । ९७१ जि ९७२ जि अभिभवे ॥ धयत्यादयोऽनुदात्ताः
 परस्मैभाषाः ॥ ९७३ णिङ् ईषद्धसने । ९७४ गुङ् अव्यक्ते शब्दे । ९७५ गाङ्
 गतौ । ९७६ कुङ् ९७७ घुङ् ९७८ उङ् ९७९ ङुङ् शब्दे ॥ उङ् कुङ् घुङ्
 गुङ् घुङ् ङुङ् इत्यन्ये ॥ ९८० न्युङ् ९८१ न्युङ् ९८२ मुङ् ९८३ षुङ् गतौ ॥
 ङुङ् इत्येके ॥ ९८४ रुङ् गतिरेषणयोः । ९८५ धृङ् अवध्वंसने । ९८६ मेङ् प्रणिदाने ।
 ९८७ देङ् रक्षणे । ९८८ इयैङ् गतौ । ९८९ ष्यैङ् वृद्धौ । ९९० ष्रैङ् पालने ॥ णिङ्गा-
 दयोऽनुदात्ता आत्मनेभाषाः ॥ ९९१ पूङ् पवने । ९९२ मुङ् बन्धने । ९९३ ङीङ् विहाय-
 सागतौ ॥ पूङ्गादयस्त्रय उदात्ता आत्मनेभाषाः ॥ ९९४ तृ प्लवनतरणयोः ॥ उदात्तः
 परस्मैभाषः ॥ ९९५ गुप् गोपने । ९९६ तिज निशाने । ९९७ मान पूजायाम् । ९९८ वध
 बन्धने ॥ गुपादयश्चत्वार उदात्ता अनुदात्तेत आत्मनेभाषाः ॥ ९९९ रभ
 राभस्ये । १००० डुलभष् प्राप्तौ । १००१ स्वञ्ज परिष्वङ्गे । १००२ हृद पुरीषोत्सर्गे ॥
 रभादयश्चत्वार उदात्ता अनुदात्तेत आत्मनेभाषाः ॥ १००३ त्रिष्विदा अव्यक्ते
 शब्दे ॥ उदात्त उदात्तेत् परस्मैभाषः ॥ १००४ स्कन्दिर् गतिशोषणयोः । १००५
 यभ मैथुने । १००६ णम प्रह्वत्वे शब्दे च । १००७ गम्ल् १००८ सृप्ल् गतौ । १००९ यम
 उपरमे । १०१० तप संतापे । १०११ त्यज हानौ । १०१२ षञ्ज सङ्के । १०१३ दृशिर्
 मेक्षणे । १०१४ दंश दर्शने । १०१५ कृष विलेखने । १०१६ दह भस्मीकरणे ।
 १०१७ मिह सेचने ॥ स्कन्दादयोऽनुदात्ता उदात्तेतः परस्मैभाषाः ॥ १०१८
 कित निवासे रोगापनयने च ॥ उदात्तेत् परस्मैभाषः ॥ १०१९ दान खण्डने ।
 १०२० शान तेजने ॥ उदात्तौ स्वरितेतावुभयतोभाषौ ॥ १०२१ हुपचष् पाके
 । १०२२ षच समवाये । १०२३ ॥ भज सेवायाम् । १०२४ रञ्ज रागे । १०२५
 शप आक्रोशे । १०२६ त्विष दीप्तौ । १०२७ यज देवपूजासंगतिकरणदानेषु । १०२८
 हुवष् बीजसंताने छेदनेऽपि । १०२९ वह प्रापणे ॥ पचादयोऽनुदात्ताः स्वरितेत
 उभयतोभाषाः । षचिस्तूदात्तः ॥ १०३० वस निवासे ॥ अनुदात्त उदात्तेत्
 परस्मैभाषः ॥ १०३१ वेञ्ज तन्तुसन्ताने ॥ १०३२ व्येञ्ज संवरणे । १०३३ द्वेञ्
 स्पर्शायां शब्दे च ॥ वेजादयस्त्रयोऽनुदात्ता उभयतोभाषाः १०३४ वद व्यक्तायां
 वाचि । १०३५ दुओश्चि गतिवृद्धयोः ॥ वृत् । अयं वदतिश्चोदात्तौ परस्मैभाषौ ॥

॥ इति शब्दिकरणा भ्वादयः ॥ १ ॥

१ अद् भक्षणे । २ हन हिंसागत्योः । अनुदात्तानुदात्तौ परस्मैपदिनौ ॥ ३
 द्विष अभीतौ । ४ । दुह प्रपूरणे । ५ दिह उपचये । ६ लिह आस्वादाने ॥ द्विषादयोऽ-
 नुदात्ताः स्वरितेत्त उभयतोभाषाः ॥ ७ चक्षिङ् व्यक्तायां वाचि दशनेपि ॥
 अनुदात्तोऽनुदात्तेदात्मनेपदी ॥ ८ ईर गतौ कम्पने च । ९ ईढ स्तुतौ । १० ईश
 ऐश्वर्ये । ११ आस उपवेशने । १२ आङःशासु इच्छायाम् । १३ वस आच्छादने । १४
 कसि गतिशासनयोः । कस इत्येके । कश इत्यपि ॥ १५ णिसि चुम्बने । १६ णिजि
 शुद्धौ । १७ शिजि अव्यये शब्दे । १८ पिजि वर्णे ॥ संपर्चने इत्येके । उभयत्रेत्यन्ये ।
 अवयवे इत्येके । अव्यक्ते शब्दे इतीतरे । पृजि इत्येके ॥ १९ वृजी वर्जने ॥ वृजि इत्यन्ये
 ॥ २० पृची संपर्चने ॥ ईरादय उदात्ता अनुदात्तेत आत्मनेभाषाः ॥ २१
 षूङ् प्राणिगर्भविमोचने । २२ शीङ् स्वप्ने ॥ उदात्तावात्मनेभाषौ ॥ २३ यु मिश्रणेऽ-
 मिश्रणेच २४ रु शब्दे । २५ णु स्तुतौ । २६ टुंक्षु शब्दे । २७ क्षु तेजने । २८ णु प्रस-
 वणे ॥ युप्रभृतय उदात्ता उदात्तेतः परस्मैभाषाः ॥ २९ ऊर्णु आच्छादने ॥
 उदात्त उभयतोभाषः ॥ ३० यु अभिगमने । ३१ पु मसवैश्वर्ययोः । ३२ कु श-
 ब्दे । ३३ णु स्तुतौ ॥ युप्रभृतयोऽनुदात्ताः परस्मैभाषाः । स्तौतिस्तूभयतो-
 भाषः ॥ ३४ ब्रून् व्यक्तायां वाचि ॥ उदात्त उभयतोभाषः ॥ ३५ इण् गतौ ।
 ३६ इङ् अध्ययने । ३७ इक् स्मरणे । ३८ वी गतिव्याप्तिप्रजनकान्त्यसनसादानेषु ।
 ३९ या प्रापणे । ४० वा गतिगन्धनयोः । ४१ भा दीप्तौ । ४२ ण्णा शौचे । ४३ आ
 पाके । ४४ द्रा कुत्सायां गतौ । ४५ प्सा भक्षणे । ४६ पा रक्षणे । ४७ रा दाने । ४८
 ला आदाने ॥ द्रावपि दाने इति चन्द्रः ॥ ४९ ॥ दाप् लवने । ५० ख्या प्रकथने । ५१
 प्रा पूरणे । ५२ मा माने । ५३ वच परिभाषणे ॥ इणप्रभृतयोऽनुदात्ताः पर-
 स्मैभाषाः । इङ् त्वात्मनेपदी ॥ ५४ विद् ज्ञाने । ५५ अस् भुवि । ५६ मृजू शु-
 द्धौ । ५७ रुदिर् अश्रुविमोचने ॥ विदादय उदात्ता उदात्तेतः परस्मैभाषाः ॥
 ५८ जिष्वप् शये ॥ उदात्तः परस्मैभाषः ॥ ५९ श्वस प्राणने । ६० अन च । ६१
 नक्ष भक्षहसनयोः ॥ वृत् ॥ ६२ जागृ निद्राक्षये । ६३ दरिद्रा दुर्गतौ । ६४ चकासु
 दीप्तौ । ६५ शासु अनुशिष्टौ ॥ इवसादय उदात्ता उदात्तेतः परस्मैभाषाः ॥ ६६
 दीधीङ् दीप्तिदेवनयोः । ६७ वेवीङ् वेतिना तुल्ये ॥ उदात्तावात्मनेभाषौ ॥ ६८
 षस ६९ सरित स्वप्ने । ७० वश कान्तौ ॥ षसादय उदात्ता उदात्तेतः परस्मै-
 भाषाः ॥ ७१ चर्करीतं च । ७२ हुङ् अपनयने ॥ अनुदात्ता आत्मनेभाषाः ॥

॥ इति लुग्विकरणा अदादयः ॥

१ हु दानादनयोः । आदाने चेत्येके । २ जिभी भये । ३ द्वी लज्जायाम् ॥ लुहो-
 त्यादयोऽनुदात्ताः परस्मैभाषाः ॥ ४ पृ पालनपूरणयोः । पृ इत्येके । उदात्तः

परस्मैभाषः ॥ ५ हुभृञ् धारणपोषणयोः ॥ अनुदात्त उभयतोभाषः ॥ ६ माङ् माने शब्दे च । ७ ओहाङ् गतौ ॥ अनुदात्तावात्मनेपदिनौ ॥ ८ ओहाक् त्यागे ॥ अनुदात्तः परस्मैपदी ॥ ९ हुदाञ् दाने । १० हुधाञ् धारणपोषणयोः दाने इत्यप्येके ॥ अनुदात्ताबुभयतोभाषौ ॥ ११ णिजिर् शौचपोषणयोः । १२ विजिर् पृथग्भावे । १३ विष्ण् व्याप्तौ ॥ णिजिरादयोऽनुदात्ताः स्वरिते त उभयतोभाषाः ॥ १४ घृ क्षरणदीप्त्योः । १५ ह्र मसह्यकरणे । १६ ऋ १७ सृ गतौ ॥ घृप्रभृतयोऽनुदात्ताः परस्मैभाषाः ॥ १८ भस भर्त्सनदीप्त्योः ॥ उदात्त उदात्ते त् परस्मैपदी ॥ १९ कि ज्ञाने ॥ अनुदात्तः परस्मैपदी ॥ २० तुर त्वरणे । २१ धिष शब्दे । २२ धन धान्ये । २३ जन जनने ॥ तुरादय उदात्ता उदात्तेतः परस्मैभाषाः ॥ २४ गा स्तुतौ ॥ अनुदात्तः परस्मैभाषः । घृप्रभृतय एकादशच्छन्दसि । इयर्तिर्भाषायामपि ॥

॥ इति श्लुविकरणा जुहोत्यादयः ॥

१ दिवु कीढाविजिगीषाव्यवहारद्युतिस्तुतिमोदमदस्वमकान्तिगतिषु । २ विवु तन्तुसंताने । ३ स्त्रिवु गतिशोषणयोः । ४ ष्टिवु निरसने ॥ । ५ ण्सु अदाने ॥ आदाने इत्येके । अदर्शने इत्यपरे ॥ ६ ण्सु निरसने । ७ कुसु ह्वरणदीप्त्योः । ८ व्युष दाहे । ९ छुष च । १० नृती गात्रविक्षेपे । ११ त्रसी उद्वेगे । १२ कुथ पूतीभावे । १३ पुथ हिंसायाम् । १४ गुथ परिवेष्टने । १५ क्षिप प्रेरणे । १६ पुष्प विकसने । १७ तिम १८ ष्टिम १९ छीम आर्दीभावे । २० व्रीड चोदने लज्जायां च । २१ इष गतौ । २२ षह २३ षुह चक्यर्थे । २४ जूष २५ झूष वयोहानौ ॥ दिवादय उदात्ता उदात्तेतः परस्मैभाषाः । क्षिपिस्त्वनुदात्तः ॥ २६ षड् प्राणिप्रसवे । २७ ढूङ् परितापे ॥ उदात्तावात्मनेभाषौ ॥ २८ दीङ् क्षये । २९ डीङ् विहायसा गतौ । ३० धीङ् आधारे । ३१ मीङ् हिंसायाम् । ३२ रीङ् श्रवणे । ३३ लीङ् श्लेषणे । ३४ व्रीङ् वृणोत्यर्थे ॥ वृत् । स्वादय ओदितः ॥ ३५ पीङ् पाने । ३६ माङ् माने । ३७ ईङ् गतौ । ३८ ग्रीङ् मीतौ ॥ दीडादय आत्मनेपदिनोऽनुदात्ताः । डीङ् तूदात्तः ॥ ३९ शो तनूकरणे । ४० छो छेदने । ४१ षो अन्तर्कर्मणि । ४२ दो अवखण्डने ॥ इय-तिप्रभृतयोऽनुदात्ताः परस्मैभाषाः ॥ ४३ जनी प्रादुर्भावे । ४४ दीपी दीप्तौ ॥ ४५ पूरी आप्यायने । ४६ तूरी गतित्वरणहिंसनयोः । ४७ धूरी ४८ गूरी हिंसागत्योः । ४९ घूरी ५० जूरी हिंसावयोहान्योः । ५१ शूर हिंसास्तम्भनयोः । ५२ चूरी दाहे । ५३ तप ऐश्वर्ये वा । ५४ वृतु वरणे । ५५ क्लिश उपतापे । ५६ काश्रु दीप्तौ । ५७ वाश्रु शब्दे ॥ जन्यादय उदात्ता अनुदात्तेत आत्मनेभाषाः । तपिस्त्वनुदात्तः ॥ ५८ मृष तितिक्षायाम् । ५९ शुचिर् पूतीभावे । उदात्तौ स्वरितेताबुभयतोभाषौ ॥ ६० णह बन्धने । ६१ रञ्ज रागे । ६२ ॥ शप आक्रोशे ॥ णहादयस्त्रयोऽनुदात्ताः

स्वरितोऽभयतोभाषाः ॥ ६३ पद गतौ ॥ ६४ खिद दैन्ये । ६५ विद सत्तायाम् ।
 ६६ बुध अवगमने । ६७ युध संग्रहारे । ६८ अनोरुध कामे । ६९ अण प्राणने ॥ अन
 इत्येके ॥ ७० मन ज्ञाने । ७१ युज समाधौ । ७२ सृज विसर्गे । ७३ लिङ् अल्पीभावे ।
 पदादयोऽनुदात्ता अनुदात्तेत आत्मनेभाषाः ॥ ७४ राधोऽकर्मकादृद्धावेव । ७५
 व्यध ताडने । ७६ पुष पुष्टौ । ७७ शुष शोषणे । ७८ तुष मीतौ । ७९ दुष वैकृत्ये ।
 ८० श्लिष आलिङ्गने । ८१ शक विभाषितो मर्षणे । ८२ ष्विदा गान्धमक्षरणे । ८३ कुष
 क्रोधे । ८४ क्षुष बुभुक्षायाम् । ८५ शुष शौचे । ८६ पिधु संराद्धौ ॥ राधादयोऽनु-
 दात्ता उदात्तेतः परस्मैभाषाः ॥ ८७ रथ हिंसासंराध्योः । ८८ णश अदर्शने ।
 ८९ तृप मीणने । ९० दृप हर्षमोहनयोः । ९१ द्रुह निघांसायाम् । ९२ मुह वैचित्ये ।
 ९३ णुह उद्गिरणे । ९४ णिह मीतौ ॥ वृत्तारधादय उदात्ता उदात्तेतः परस्मै-
 भाषाः ॥ ९५ शमु उपशमे । ९६ तमु काङ्क्षायाम् । ९७ दमु उपशमे । ९८ श्रमु
 तपसि खेदे च । ९९ भ्रमु अनवस्थाने । १०० क्षमु सहने । १०१ क्लमु ग्लानौ । १०२
 मदी हर्षे ॥ वृत् ॥ १०३ अमु क्षेपणे । १०४ यसु प्रयत्ने । १०५ जसु मोक्षणे ।
 १०६ तसु उपक्षये । १०७ दसु च । १०८ वसु स्तम्भे । १०९ व्युष विभागे । व्युस इत्य-
 न्ये । युस इत्यपरे ॥ ११० ह्रुष दाहे । १११ विस प्रेरणे । ११२ कुस संक्षेपणे । ११३
 बुस उत्सर्गे । ११४ मुस खण्डने । ११५ मसी परिणामे ॥ समी इत्येके ॥ ११६ लु-
 ठ विलोडने । ११७ उच समवाये । ११८ भृशु ११९ भ्रंशु अधःपतने । १२० वृश व-
 रणे । १२१ कृश तनूकरणे । १२२ जितृष पिपासायाम् । १२३ हृष तुष्टौ । १२४ रुष १२५
 रिष हिंसायाम् । १२६ डिप क्षेपे । १२७ कुप क्रोधे । १२८ गुप व्याकुलत्वे । १२९ युपु
 १३० रुपु १३१ लुप विमोहने । १३२ लुभ गार्ध्वे । १३३ क्षुभ संचलने । १३४ णभ
 १३५ तुभ हिंसायाम् ॥ क्षुभिनाभितुभयो द्युतादौ क्र्यादौ च पठ्यन्ते ॥ १३६ क्लिद आ-
 द्रीभावे । १३७ जिमिदा स्नेहने । १३८ जिद्विदा स्नेहनमोचनयोः । १३९ ऋधु वृद्धौ । १४०
 गृधु अभिकाङ्क्षायाम् ॥ वृत् । असुप्रभृतय उदात्ता उदात्तेतः परस्मैभाषाः ॥

इति इयन्विकरणा दिवादयः ॥ ४ ॥

१ धूञ् अभिषवे । २ पिञ् वन्धने । ३ शिञ् निशाने । ४ हुमिञ् प्रक्षेपणे । ५
 चिञ् चयने । ६ स्तुञ् आच्छादने । ७ कृञ् हिंसायाम् । ८ वृञ् वरणे । ९ धुञ् कम्पने ॥
 धूञ् इत्येके ॥ स्वादयोऽनुदात्ता उभयतोभाषाः । वृञ् उदात्तः ॥ १० टुद उ-
 पतपे । ११ हि गतौ वृद्धौ च । १२ पृ मीतौ । १३ ॥ स्पृ मीतिपालनयोः ॥ मीतिचल-
 नयोः इत्यन्ये । स्पृ इत्येके ॥ १४ आप्ल व्याप्तौ । १५ शक् शक्नौ । १६ राध १७
 साध संसिद्धौ ॥ दूनोतिप्रभृतयोऽनुदात्ताः परस्मैभाषाः ॥ १८ अशू व्याप्तौ सं-
 घाते च । १९ ध्रिष आस्कन्दने ॥ अशिस्तिधी उदात्तावनुदात्तेतावात्मनेभाषौ ॥

२० तिक २१ तिग गतौ च । २२ षव हिंसायाम् । २३ जिधृषा प्रागल्भ्ये । २४ दम्भु दम्भने । २५ ऋधु वृद्धौ । २६ तृष प्रीणने इत्येके ॥ छन्दसि ॥ २७ अहं व्याप्तौ । २८ दष घातने पालने च । २९ चमु भक्षणे । ३० रि ३१ क्षि ३२ चिरि ३३ जिरि ३४ दाश ३५ द हिंसायाम् ॥ क्षिर भाषायाम् इत्येके । ऋक्षीत्यजादिरैके । रेफवानित्यन्ये । वृत् । तिकादय उदात्ता उदात्तेतः परस्मैभाषाः ॥

॥ इति श्रुविकरणाः स्वादयः ॥ ५ ॥

१ तुद व्यथने । २ तुद प्रेरणे । ३ दिश अतिसर्जने । ४ अस्ज पाके । ५ क्षिप प्रेरणे । ६ कृष विलेखने ॥ तुदादयोऽनुदात्ताः स्वरितेत उभयतोभाषाः ॥ ७ ऋषी गतौ ॥ उदात्त उदात्तेत्परस्मैपदी ॥ ८ जुषी प्रीतिसेवनयोः । ९ ओविजी भयचलनयोः । १० ओलजी ११ ओलस्जी व्रीडने ॥ जुषादय उदात्ता अनुदात्तेत आत्मनेभाषाः ॥ १२ ओत्रश्चू छेदने । १३ व्यच व्याजीकरणे । १४ उछि उञ्छे । १५ उछी विवासे । १६ ऋछ गतीन्द्रियमलयमूर्तिभावेषु । १७ मिछ उत्क्लेशे । १८ जर्ज १९ चर्च २० झर्झ परिभाषणभर्त्सनयोः । २१ त्वच संवरणे । २२ ऋच स्तुतौ । २३ उवज आर्जवे । २४ उव्ज उत्सर्गे । २५ लुभ विमोहने । २६ रिफ कथनयुद्ध-निन्दाहिंसादानेषु ॥ रिह इत्येके ॥ २७ तृष २८ तृम्फ तृप्तौ ॥ द्रावपि फान्तावित्येके ॥ २९ तुष ३० तुम्प ३१ तुफ ३२ तुम्फ हिंसायाम् । ३३ दृष ३४ दृम्फ उत्क्लेशे ॥ मथमोऽपि द्वितीयान्त इत्येके ॥ ३५ ऋफ ३६ ऋम्फ हिंसायाम् । ३७ गुफ ३८ गुम्फ ग्रन्थे । ३९ उभ ४० उम्भ पूरणे । ४१ शुभ ४२ शुम्भ शोभार्थे । ४३ दभी ग्रन्थे । ४४ चुती हिंसाग्रन्थनयोः । ४५ विध विधाने । ४६ जुड गतौ ॥ जुन इत्येके ॥ ४७ मृड सुखने । ४८ वृड च । ४९ पृण प्रीणने ५० वृण च । ५१ मृण हिंसायाम् । ५२ तुण कौटिल्ये । ५३ पुण कर्मणि शुभे । ५४ मुण प्रतिज्ञाने । ५५ कुण शब्दोपकरणयोः । ५६ गुन गतौ । ५७ दृण हिंसागतिकौटिल्येषु । ५८ घुण ५९ घूर्ण भ्रमणे । ६० घुर ऐश्वर्य-दीप्तयोः । ६१ कुर शब्दे । ६२ खुर छेदने । ६३ मुर संवेष्टने । ६४ क्षुर विलेखने । ६५ घुर भीमार्थशब्दयोः । ६६ पुर अग्रगमने । ६७ वृह उद्यमने ॥ वृह इत्यन्ये ॥ ६८ तृह ६९ स्तृह ७० तृह हिंसार्थाः । ७१ इष इच्छायाम् । ७२ मिष स्पर्धायाम् । ७३ किल श्रैत्यक्रीडनयोः । ७४ तिल स्नेहे । ७५ चिल वसने । ७६ चल विल-सने । ७७ इल स्वप्रक्षेपणयोः । ७८ विल संवरणे । ७९ विल भेदने । ८० णिल गहने । ८१ हिल भावकरणे । ८२ शिल ८३ षिल उञ्छे । ८४ मिल श्लेषणे । ८५ लिख अक्षरविन्यासे । ८६ कुट कौटिल्ये । ८७ पुट संश्लेषणे । ८८ कुच संको-चने । ८९ गुज शब्दे । ९० गुड रक्षायाम् । ९१ डिप क्षेपे । ९२ छुर छेदने । ९३ स्फुट विकसने । ९४ मुट आक्षेपमर्दनयोः । ९५ जुट छेदने । ९६ तुट कलहकर्मणि । ९७ चुट ९८ छुट छेदने । ९९ जुट वन्धने । १०० कुड मदे । १०१ छुट संश्लेषणे । १०२

कृड घनत्वे । १०३ कुड बाल्ये । १०४ पुड उत्सर्गे । १०५ घुट प्रतिघाते । १०६ तुड तोडने । १०७ थुड १०८ स्थुड संवरणे ॥ खुड छुड इत्येके ॥ १०९ स्फुर ११० फुल संचलने ॥ स्फुर स्फुरणे । स्फुल संचलने इत्येके । स्फर इत्यन्ये ॥ १११ स्फुड ११२ चुड ११३ वुड संवरणे ॥ १३ कुड भृड ११४ निमज्जने इत्येके ॥ ब्रश्वाद्य उदात्ता उदात्तेतः परस्मैभाषाः ॥ ११५ गुरी उच्यमाने ॥ उदात्तोऽनुदात्ते-
दात्मनेपदी ॥ ११६ णू स्तवने । ११७ धू विधूनने ॥ उदात्तौ परस्मैभाषौ ॥ ११८ गु पुरीषोत्सर्गे । ११९ ध्रु गतिस्त्वर्ययोः ॥ ध्रुव इत्येके ॥ अनुदात्तौ परस्मैपदिनौ ॥ १२० कुङ्ग शब्दे । उदात्त आत्मनेपदी ॥ दीर्घान्त इति कैयटादयः । ह्रस्वान्त इति न्यासः ॥ वृत् ॥ १२१ पृङ् व्यायामे । १२२ मृङ् प्राणत्यागे ॥ अनुदात्तावात्मने-
भाषौ ॥ १२३ रि १२४ पि गतौ । १२५ धि धारणे । १२६ क्षि निवासगत्योः ॥ रिय-
त्यादयोऽनुदात्ताः परस्मैभाषाः ॥ २२७ घू मेरणे । १२८ कृ विक्षेपे । १२९ गृ निगरणे ॥ उदात्ताः परस्मैभाषाः ॥ १३० दृङ् आदरे । १३१ धृङ् अवस्थाने ॥ अनुदात्तावात्मनेभाषौ १३२ ॥ मृच्छ शीप्सायाम् ॥ वृत् ॥ १३३ सृज विसर्गे । १३४ टुमस्त्रो शुद्धौ । १३५ रुजो भङ्गे । १३६ भुजो कौटिल्ये । १३७ लुप स्पर्शे । १३८ रुश १३९ रिश हिंसायाम् १४० लिश गतौ । १४१ ॥ स्पृश संस्पर्शने । १४२ विच्छ गतौ । १४३ विश प्रवेशने । मृश आमर्शने । १४५ णुद मेरणे । १४६ षद्ल विशरणगत्यवसादनेषु । १४७ शद्ल शातने ॥ पृच्छत्पादयोऽनुदात्ता उदात्तेतः
परस्मैभाषाः । विच्छस्तूदात्तः ॥ १४८ मिछ संगमने ॥ उदात्तः स्वरितेदुभय-
तोभाषः ॥ १४९ ॥ मुच्छ मोक्षणे । १५० लुप्छ छेदने । १५१ विद्ल लभे । १५२ लिप उपदेहे । १५३ पिच क्षरणे ॥ मुचादयोऽनुदात्ताः स्वरितेता उभय-
तोभाषाः । विन्दतिस्तूदात्तः ॥ १५४ कृती छेदने । उदात्त उदात्तेत्परस्मैपदी ॥ १५५ खिद परिघाते ॥ अनुदात्त उदात्तेत्परस्मैपदी ॥ १५६ पिश अवयवे ॥ उदात्त उदात्तेत्परस्मैपदी । वृत् ॥

इति शविकरणास्तुदादयः ॥ ६ ॥

१ रुधिर आवरणे । २ भिदिर विदारणे । ३ छिदिर द्वैधीकरणे । ४ रिचिर विरेच-
ने । ५ विचिर पृथग्भावे । ६ क्षुदिर संपेषणे । ७ युजिर योगे ॥ रुधादयोऽनुदात्ताः
स्वरितेता उभयतोभाषाः ॥ ८ उलुदिर दीप्तिदेवनयोः । ९ उत्तुदिर हिंसानादरयोः ॥
उदात्तौ स्वरितेता उभयतोभाषौ ॥ १० कृती वेष्टने । उदात्त उदात्तेत्परस्मै-
पदी ॥ ११ जिङ्न्धी दीप्तौ ॥ उदात्तोऽनुदात्तेदात्मनेपदी ॥ १२ खिद दैन्ये । १३
विद विचारणे ॥ अनुदात्तावनुदात्तेतावात्मनेपदिनौ ॥ १४ शिष्णु विशेषणे ।
१५ पिष्णु संचूर्णने । १६ भञ्जो आमर्दने । १७ भुञ्ज पालनाभ्यवहारयोः ॥ शिषाद-
योऽनुदात्ता उदात्तेतः परस्मैभाषाः ॥ १८ वृह १९ हिसि हिंसायाम् । २० उन्दी

क्लेदने । २१ अञ्जू व्यक्तिप्रक्षणकान्तिगतिषु । २२ तञ्चु संकोचने । २३ ओविजी भ-
यचलनयोः । २४ वृजी वर्जने । २५ पृची संपर्के ॥ तृहादय उदात्ता उदात्तेतः
परस्मैपदिनः ॥ वृत् ॥

इति श्रम्बिकरणा रुधादयः ॥ ७ ॥

१ तनु विस्तारे । २ षणु दाने । ३ क्षणु हिंसायाम् । क्षिणु च । ५ ऋणु गतौ ।
६ तृणु अदने । ७ घृणु दीप्तौ ॥ तनादय उदात्ताः स्वरिते त उभयतोभाषाः ॥ ८
वनु याचने । ९ मनु अवबोधने ॥ उदात्तावनुदात्तेतावात्मनेभाषौ ॥ १० डुकृञ्
करणे ॥ अनुदात्त उभयतोभाषः ॥

इति उविकरणास्तनादयः ॥ ८ ॥

१ डुकीञ् द्रव्यविनिमये । २ मीञ् तर्पणे कान्तौ च । ३ श्रीञ् पाके । ४ मीञ्
हिंसायाम् । ५ पिञ् बन्धने । ६ स्कुञ् आम्रवणे । ७ युञ् बन्धने ॥ ज्यादयोऽनुदा-
त्ता उभयतोभाषाः ॥ ८ कुञ् शब्दे । ९ दृञ् हिंसायाम् । १० पूञ् पवने । ११
लूञ् छेदने । १२ स्तृञ् आच्छादने । १३ कृञ् हिंसायाम् । १४ वृञ् वरणे । १५ धृञ्
कम्पने ॥ व्तुप्रभृतय उदात्ता उभयतोभाषाः ॥ १६ शृ हिंसायाम् १७ पृ पा-
लनपूरणयोः । १८ वृ वरणे । भरणे इत्येके ॥ १९ भृ भर्त्सने । २० मृ हिंसायाम् । २१
दृ विदारणे । २२ ऋ वयोहानौ ॥ ऋ इत्येके ॥ धृ इत्यन्ये ॥ २३ नृ नये । २४ कृ हिंसायाम् । २५
ऋ गतौ २६ गृ शब्दे ॥ शृणातिप्रभृतय उदात्ता उदात्तेतः परस्मैपदिनः ॥ २७
ज्या वयोहानौ । २८ री गतिरेषणयोः । २९ ली ल्लेषणे । ३० ल्ली वरणे । ३१ ल्ली गतौ ॥
वृत् ॥ ३२ व्री वरणे । ३३ व्री भये ॥ भरे इत्येके । ३४ क्षीष् हिंसायाम् । ३५ ज्ञा अवबो-
धने । ३६ बन्ध बन्धने ॥ ज्यादयोऽनुदात्ता उदात्तेतः परस्मैभाषाः । ३७ वृद्ध
संभक्तौ ॥ उदात्त आत्मनेपदी ॥ ३८ अन्य विमोचनप्रतिहर्षयोः । ३९ मन्थ
विलोढने । ४० ग्रन्थ ४१ ग्रन्थ संदर्भे । ४२ कुन्थ संश्लेषणे । संक्लेशे इत्येके ॥ कुथ इ-
ति दुर्गः ॥ ४३ मृद क्षोदे । ४४ मृढ च ॥ अयं सुखेऽपि ॥ ४५ गुध रोषे । ४६ कुष नि-
ष्कर्षे । ४७ क्षुभ संचलने । ४८ णभ ४९ तुभ हिंसायाम् । ५० क्लिशू विवाधने । ५१
अश भोजने । ५२ उग्रस उच्छेदे । ५३ इष आभीक्ष्ण्ये । ५४ विषं विप्रयोगे । ५५ मुष
५६ छुष स्नेहनसेवनपूरणेषु । ५७ पुष पुष्टौ । ५८ मुष स्तेये । ५९ खच भूतमादुर्भावे ॥
वान्तोऽयमित्येके ॥ ६० हेट च ॥ श्रन्थादय उदात्ता उदात्तेतो विषिवर्ज
परस्मैभाषाः ॥ ६१ ॥ ग्रह उपादाने ॥ उदात्तः ॥ स्वरितेऽुभयतोभाषः ॥

इति श्राविकरणाः ज्यादयः ९ ॥

१ चुर स्तेये । २ चिति स्मृत्याम् । ३ यन्त्रि संकोचे । ४ स्फुडि परिहासे ॥ स्फुटि
इत्यपि ॥ ५ लक्ष दर्शनाङ्कनयोः । ६ कुद्रि अनृतभाषणे । ७ लड उपसेवायाम् । ८

मिदि स्नेहने । ९ ओलहि उत्क्षेपणे ॥ ओकारो धात्ववयव इत्येके । न इत्यपरे । उलहि इत्यन्ये ॥ १० जल अपवारणे ॥ लज इत्येके ॥ ११ पीढ अवगाहने । १२ नट अवस्यन्दने । १३ श्रथ प्रयत्ने ॥ प्रस्थाने इत्येके ॥ १४ वध संयमे ॥ वन्ध इति चान्द्राः ॥ १५ पू पूरणे । १६ ऊर्ज वलप्रमाणनयोः । १७ पक्ष परिग्रहे । १८ वर्ण १९ चूर्ण प्रेरणे ॥ वर्ण वर्णने इत्येके ॥ २० प्रथ प्रख्याने । २१ पृथ प्रक्षेपे ॥ पथ इत्येके ॥ २२ षम्ब संवन्धने । २३ शम्ब च । साम्ब इत्येके ॥ २४ भक्ष अदने । २५ कुट्ट छेदनभर्त्सनयोः ॥ पूरणे इत्येके ॥ २६ पुट्ट २७ चुट्ट अल्पीभावे । २८ अट्ट २९ पुट्ट अनादरे । ३० लुण्ठ स्तेये । ३१ शट ३२ इवट असंस्कारगत्योः ॥ इवटि इत्येके ॥ ३३ तुजि ३४ पिजि हिंसावलादाननिकेतनेषु ॥ तुज पिज इति केचिद् । लजि लुजि इत्येके ॥ ३५ पिस गतौ । ३६ षान्त्व सामप्रयोगे । ३७ इवल्क ३८ वल्क परिभाषणे । ३९ णिह स्नेहने ॥ स्फिट इत्येके ॥ ४० मिट अनादरे ॥ णिडू इत्येके ४१ श्लिष श्लेषणे । ४२ पथि गतौ । ४३ पिच्छ कुट्टने । ४४ छदि संवरणे । ४५ श्रण दाने । ४६ तड आघाते । ४७ खड ४८ खडि ४९ कडि भेदने । ५० कुडि रक्षणे । ५१ गुडि वेष्टने ॥ रक्षणे इत्येके । कुठि इत्यन्ये । गुठि इत्यपरे ॥ ५२ खुडि खण्डने । ५३ वटि विभाजने ॥ वडि इति केचिद् ॥ ५४ मडि भूषायां हर्षे च । ५५ भडि कल्याणे । ५६ छर्द वमने । ५७ पुस्त ५८ वुस्त आदारानादरयोः । ५९ चुद संचोदने । ६० नक्क ६१ धक्क नाशने । ६२ चक्क ६३ चुक्क व्यथने । ६४ क्षल शौचकर्मणि । ६५ तल प्रतिष्ठायाम् । ६६ तुल उन्माने । ६७ दुल उत्क्षेपे । ६८ पुल महत्त्वे । ६९ चुल समुच्छ्रये । ७० मूल रोहणे । ७१ कल ७२ विल क्षेपे । ७३ विल भेदने । ७४ तिल स्नेहने । ७५ चल भृतौ ॥ ७६ पाल रक्षणे । ७७ लूष हिंसायाम् । ७८ शुल्व माने । ७९ शूर्प च । ८० चुट छेदने । ८१ मुठ संचूर्णने । ८२ पडि ८३ पसि नाशने । ८४ वज मार्गसंस्कारगत्योः । ८५ शुल्क अतिस्पर्शने । ८६ चपि गत्याम् । ८७ क्षपि क्षान्त्याम् । ८८ लजि कृच्छ्रजीवने । ८९ श्वर्त गत्याम् । ९० श्वन्न च । ९१ ज्ञष ज्ञानज्ञापनमारणतोषणनिशाननिशामनेषु ॥ मिच्चेत्येके ॥ ९२ यम च परिवेषणे । ९३ चह परिकल्कने ॥ चप इत्येके ॥ ९४ रह त्यागे च । ९५ वल माणने । ९६ चिन्न चयने ॥ नान्ये मितोऽहेतौ । ९७ घट्ट चलने । ९८ मुस्त संघाते । ९९ खट्ट संवरणे । १०० षट्ट १०१ स्फिट्ट १०२ चुवि हिंसायाम् । १०३ पूल संघाते ॥ पूर्ण इत्येके । पूण इत्यन्ये ॥ १०४ पुंस अभिवर्धने । १०५ टकि वन्धने । १०६ धूस कान्तिकरणे । मूर्धन्यान्त इत्येके । तालव्यान्त इत्यन्ये ॥ १०७ कटि वर्णे । १०८ चूर्ण संकोचने । १०९ पूज पूजायाम् । ११० अर्क स्तवने ॥ तपने इत्येके ॥ १११ शुठ आलस्ये । ११२ शुठि शोषणे । ११३ जुड प्रेरणे । ११४ गज ११५ मांज शब्दार्थौ । ११६ मर्च च । ११७ घृ मस्रवणे ॥ स्त्रावणे इत्येके । ११८ पचि विस्तारवचने । ११९ तिज निशाने । १२० कत संशब्द-

ने । १२१ वर्ष छेदनपूरणयोः । १२२ कुवि आच्छादने । कुभि इत्येके ॥ १२३ कुवि
 १२४ तुवि अदर्शने ॥ अर्दने इत्येके ॥ १२५ ह्रस्व व्यक्तायां वाचि ॥ कृष्ण इत्येके ॥
 १२६ चुटि छेदने । १२७ इल भरणे । १२८ म्रक्ष म्लेच्छने । १२९ म्लेच्छ अव्यक्ता-
 यां वाचि । १३० ब्रूस् १३१ वर्ह हिंसायाम् ॥ केचिदिह गर्ज गर्द शब्दे । गर्ध अभिका-
 ङ्क्षायाम् इति पठन्ति ॥ १३२ गुर्द पूर्वनिकेतने । १३३ नसि रक्षणे ॥ मोक्षणे इति
 केचिद् ॥ १३४ ईड स्तुतौ । १३५ जसु हिंसायाम् । १३६ पिडि संघाते । १३७ रुष
 रोषे । रुट् इत्येके ॥ १३८ डिप क्षेपे । १३९ घुष समुच्छाये ॥ आकुस्मादात्मने-
 पदिनः ॥ १४० चित संचेतने । १४१ दशि दंशने । १४२ दसि दर्शनदंशनयोः ॥ द-
 स इत्यप्येके ॥ १४३ डप १४४ डिप संघाते । १४५ तन्नि कुटुम्बधारणे । १४६ मन्नि
 गुप्तपरिभाषणे । १४७ स्पश ग्रहणसंश्लेषणयोः । १४८ तर्ज १४९ भर्त्स तर्जने । १५०
 वस्त १५१ गन्ध अर्दने । १५२ विष्क हिंसायाम् ॥ हिष्क इत्येके । १५३ निष्क परिमाणे । १५४
 लल ईप्सायाम् । १५५ कण संकोचे । १५६ तूण पूरणे । १५७ भूण आशाविशङ्कयोः ।
 १५८ शट श्लाघायाम् । १५९ यक्ष पूजायाम् । १६० स्यम वितर्के । १६१ गूर उद्यम-
 ने । १६२ शम १६३ लक्ष आलोचने । १६४ कुत्स अवक्षेपणे । १६५ त्रुट छेदने ॥
 कुट इत्येके ॥ १६६ गल स्रवणे । १६७ भल आमण्डने । १६८ कूट आमदाने ॥ अव-
 सादने इत्येके ॥ १६९ कुट्ट प्रतापने । १७० वञ्चु मलम्भने । १७१ वृष शक्तिवन्धने ।
 १७२ मद वृत्तियोगे । १७३ दिवु परिकूजने । १७४ गृ विज्ञाने । १७५ विद् चेतना-
 ख्यानविवासेषु । १७६ मान स्तम्भे । १७७ यु जुगुप्सायाम् । १७८ कुस्म नासौ वा
 कुत्सितस्मयने । इत्याकुस्मीयाः ॥ १७९ चर्च अध्ययने । १८० बुक्क भषणे । १८१
 शब्द उपसर्गादाविष्कारे च । १८२ कण निमीलने । १८३ जभि नाशने । १८४ घूद क्षरणे ।
 १८५ जसु ताडने । १८६ पश वन्धने । १८७ अर्म्म रोगे । १८८ चट १८९ स्फुट भेद-
 ने । १९० घट संघाते हन्त्यर्थाश्च । १९१ दिवु मर्दने । १९२ अर्ज प्रतियत्ने । १९३ धु-
 पिर् विशब्दने । १९४ आङ्क क्रन्द सातत्ये । १९५ लस शिल्पयोगे । १९६ तसि १९७
 भूष अलंकरणे । १९८ अर्ह पूजायाम् । १९९ ज्ञा नियोगे । २०० भज विश्राणने । २०१
 शृधु मसहने । २०२ यत निकारोपस्कारयोः । २०३ रक् २०४ लग आस्वादने ॥ रघ इ-
 त्येके । रग इत्यन्ये ॥ २०५ अञ्चु विशेषणे । २०६ लिंगि चित्रीकरणे । २०७ मुद सं-
 सर्गे । २०८ त्रस धारणे ॥ ग्रहणे इत्येकोवारणे इत्यन्ये ॥ २०९ उग्रस उञ्छे ॥ उकारो
 धात्ववयव इत्येके । न इत्यन्ये ॥ २१० मुच प्रमोचने मोदने च । २११ वस स्नेहच्छेदापहरणेषु ।
 २१२ चर संशये । २१३ च्यु सहने ॥ हसने चेत्येके । च्युस् इत्येके । २१४ भुवोऽवक-
 ल्कने । २१५ कृपेश्च ॥ आ स्वदः सकर्मकात् ॥ २१६ ग्रस ग्रहणे । २१७ पुष धारणे । २१८
 दल विदारणे । २१९ पट २२० पुट २२१ लुट २२२ तुलि २२३ मिलि २२४ गिजि लिजि
 २२५ लुजि २२६ भजि २२७ लधि २२८ त्रसि २२९ पिसि २३० कुसि २३१ दशि

२३२ कुशि २३३ षट् २३४ षटि २३५ वृहि २३६ वर्ह २३७ वह्न २३८ गुप २३९
 धूप २४० विच्छ २४१ चीव २४२ पुथ २४३ लोक् २४४ लोवृ २४५ णद २४६ कुप
 २४७ तर्क २४८ वृत् २४९ वृधु भाषार्थाः । २५० रुट् २५१ लजि २५२ अजि २५३
 दसि २५४ भृशि २५५ रुशि २५६ शीक २५७ रुसि २५८ नट २५९ पुटि २६० नि
 २६१ चि २६२ रवि २६३ लवि २६४ अहि २६५ रहि २६६ महि च । २६७ लहि
 २६८ तड २६९ नल च । २७० पूरी आप्यायने । २७१ रुज हिंसायाम् २७२ ष्वद
 आस्वादने ॥ स्वाद इत्येके ॥ आ धृषाद्वा ॥ २७३ युज २७४ पृच संयमने । २७५ अर्च
 पूजायाम् । २७६ षह मर्षणे । २७७ ईर क्षेपे । २७८ ली द्रवीकरणे । २७९ वृजी
 वर्जने । २८० वृजू आवरणे । २८१ जृ वयोहानौ २८२ ज्विच । २८३ रिच वियोजन-
 संपर्चनयोः । २८४ शिष असर्वोपयोगे । २८५ तप दाहे । २८६ तृप तृप्तौ ॥ संदीपने
 इत्येके ॥ २८७ लृदी संदीपने ॥ चृप लृप दृप संदीपने इत्येके ॥ २८८ दृभी भये ।
 २८९ दृभ संदर्भे । २९० अथ मोक्षणे ॥ हिंसायाम् इत्यन्ये ॥ २९१ मी गतौ । २९२
 ग्रन्थ बन्धने । २९३ शीक आमर्षणे । २९४ चीक च । २९५ अर्द हिंसायाम् ॥ स्वरि-
 तेत् ॥ २९६ हिसि हिंसायाम् । २९७ अर्ह पूजायाम् । २९८ आळः षद पद्यर्थे ।
 २९९ शुन्ध शौचकर्मणि । ३०० छद अपवारणे ॥ स्वरितेत् ॥ ३०१ जुष परितर्कणे परितर्प-
 णे इत्यन्ये ॥ ३०२ धृजू कम्पने । ३०३ मीजू तर्पणे । ३०४ ग्रन्थ ३०५ ग्रन्थ संदर्भे ।
 ३०६ आपूल लम्भने ॥ स्वरितेदयमित्येके ॥ ३०७ तनु श्रद्धोपकरणयोः ॥ उपसर्गा-
 च्च दैर्घ्ये ॥ चन श्रद्धोपहननयोः इत्येके ॥ ३०८ वद संदेशवचने ॥ स्वरितेत् । अनु-
 दात्तेदित्येके ॥ ३०९ वच परिभाषणे । ३१० मान पूजायाम् । ३११ भू माप्तावात्म-
 नेपदी ॥ ३१२ गर्ह विनिन्दने । ३१३ मार्ग अन्वेपणे । ३१४ कठि शोके । ३१५ मृ-
 जू शौचालंकारयोः । ३१६ मृष तितिक्षायाम् ॥ स्वरितेत् ॥ ३१७ धृष महसने ॥
 इत्याधृषीयाः ॥ अथादन्ताः ॥ ३१८ कथ वाक्यप्रबन्धे । ३१९ वर ईप्सायाम् ।
 ३२० गण संख्याने । ३२१ शठ ३२२ श्वठ सम्यगवभाषणे । ३२३ पट ३२४ वट ग्र-
 न्थे । ३२५ रह त्यागे । ३२६ स्तन ३२७ गदी देवशब्दे । ३२८ पत गतौ वा ॥ वा अ-
 दन्त इत्येके ॥ ३२९ पष अनुपसर्गात् । ३३० स्वर आक्षेपे । ३३१ रच प्रति-
 यत्ने । ३३२ कल गतौ संख्याने च । ३३३ चह परिकल्कने । ३३४ मह पूजायाम् ।
 ३३५ सार ३३६ कृप ३३७ अथ दौर्वल्ये । ३३८ स्पृह ईप्सायाम् । ३३९ भाम क्रो-
 धे । ३४० सूच पैशुन्ये । ३४१ खेट भक्षणे ॥ तृतीयान्त इत्येके । खोट इत्यन्ये ॥
 ३४२ क्षोट क्षेपे । ३४३ गोम उपलेपने । ३४४ कुमार क्रीडायाम् । ३४५ शील उप-
 धारणे । ३४६ साम सान्त्वप्रयोगे । ३४७ वेळ कालोपदेशे ॥ काल इति पृथग्धातुरि-
 त्येके ॥ ३४८ पल्यूल लवनपवनयोः । ३४९ वात सुखसेवनयोः ॥ गति सुखसेवनयो-
 रित्येके ॥ ३५० गवेष मार्गणे । ३५१ त्रास उपसेवायाम् । ३५२ निवास आच्छादने ।

३५३ भाज पृथक्कर्मणि । ३५४ समोजं प्रीतिदर्शनयोः ॥ प्रीतिसेवनयोरित्येके ॥ ३५५
 ऊन परिहाणे । ३५६ ध्वन शब्दे । ३५७ कूट पारितापे ॥ परिदाहे इत्यन्ये ॥ ३५८
 सङ्केत ३५९ ग्राम ३६० कुणं ३६१ गुणं चामन्त्रणे । ३६२ केत श्रावणे निमन्त्रणे च ।
 ३६३ कुणसंकोचनेऽपि । ३६४ स्तेन चौरे ॥ आगर्वादात्मनेपदिनः ॥ ३६५ पद ग-
 तौ । ३६६ गृह ग्रहणे । ३६७ मृग अन्वेषणे । ३६८ कुह विस्मापने । ३६९ शूर
 ३७० वीर विक्रान्तौ । ३७१ स्थूल परिवृंहणे । ३७२ अर्थ उपयाश्वायाम् । ३७३ सत्र
 संतानक्रियायाम् । ३७४ गर्व माने ॥ इत्यागर्वीयाः ॥ ३७५ सूत्र वेष्टने । ३७६ मूत्र
 प्रक्षवणे । ३७७ रूक्ष पारुष्ये । ३७८ पार ३७९ तीर कर्मसमाप्तौ । ३८० पुट संसर्गे ।
 ३८१ धेक दर्शने इत्येके । ३८२ कर्त्र शैथिल्ये ॥ कर्त इत्यप्येके ॥ प्रातिपदिकाद्धात्वर्थं
 बहुलमिष्टवच्च । तं करोति तदाचष्टे । तेनातिक्रामति । धातुरूपं च । * आख्यानात्कृत-
 स्तदांचष्टेकृच्छ्रप्रकृतिप्रत्यापत्तिः प्रकृतिवच्च कारकम् * कर्तृकरणाद्धात्वर्थं । ३८३ वल्कं
 दर्शने । ३८४ चित्र चित्रीकरणे ॥ कदाचिद्दर्शने ॥ ३८५ अंस समाधाते । ३८६ वट
 विभाजने । ३८७ रुज प्रकाशने ॥ वटि लजि इत्येके ॥ ३८८ मिश्र संपर्के । ३८९
 सङ्ग्राम युद्धे ॥ अनुदात्ते ॥ ३९० स्तोम श्लावायाम् । ३९१ छिद्र कर्णभेदेनाकरण-
 भेदने इत्येके । कर्ण इति धात्वन्तरमित्यपरे ॥ ३९२ अन्ध दृष्ट्युपघाते ॥ उपसंहारे इत्य-
 न्ये ॥ ३९३ दण्ड दण्डनिपातने । ३९४ अङ्ग पदे लक्षणे च । ३९५ अङ्ग चा ३९६ सुखं
 ३९७ दुःख तत्क्रियायाम् । ३९८ रस आस्वादनस्नेहनयोः । ३९९ व्यय वित्तसमुत्सर्गे ।
 ४०० रूप रूपक्रियायाम् । ४०१ छेद द्वैधीकरणे । ४०२ छद अपवारणे । ४०३ ला-
 भ भरणे । ४०४ व्रण गात्रविचूर्णने । ४०५ वर्ण वर्णक्रियाविस्तारगुणवचनेषु ॥ बहु-
 लमेतन्निदर्शनम् ॥ ४०६ पर्ण हरितभावे । ४०७ विष्क दर्शने । ४०८ क्षप भरणे ।
 ४०९ वस निवासे । ४१० तुत्य आवरणे ॥ णिङ्ङान्निरसने । श्वेताश्वश्वतरंगालोडिता-
 ह्वरकाणामश्वतरेतकलोपश्च । पुच्छादिषु प्रातिपदिकाद्धात्वर्थं इत्येव सिद्धम् ॥

इति स्वार्थे णिजन्ताश्चुरादयः ॥ १० ॥

इति श्रीपाणिनिमुनिप्रणीतो धातुपाठः समाप्तः ॥

लिङ्गानुशासनम् ।

१ लिङ्गम् । २ स्त्री । ३ ऋकारान्ता मातृदुहितृस्वसृपोतृननान्दरः । ४ अन्यूपत्ययान्तो धातुः । ५ अशनिभरण्यरण्यः पुंसि च । ६ मिन्यन्तः । ७ वह्निवृष्ण्यग्रयः पुंसि । ८ श्रोणियोन्यूर्मयः पुंसि च । ९ क्तिन्नन्तः । १० इकारान्तश्च । ११ ऊङ्थावन्तश्च । १२ य्वन्तमेकाक्षरम् । १३ विंशत्यादिरा नवतेः । १४ दुन्दुभिरक्षेषु । १५ नाभिरक्षत्रिये । १६ उभावन्यत्र पुंसि । १७ तलन्तः । १८ भूमिविद्युत्सारिल्लतावनिताभिधानानि । १९ यादो नपुंसकम् । २० भास्तुक्क्षदिग्द्व्युष्णिगुपानहः । २१ स्थूणोर्णे नपुंसके च । २२ गृहशशाभ्यां क्लीबे । २३ प्रावृद्धिमुदूदूदूद्विट्त्विषः । २४ दर्विविदिवेदिखनिशाण्यभ्रिवेशिकृष्ण्योषधिकत्यङ्गुलयः । २५ तिथिनाडिरुचिबीचिनालिधूलिकिकिकेलिच्छविरात्र्यादयः । २६ शष्कुलिराजिकुव्यशनिवर्तिभुकुटिन्नुटिवलिपङ्कयः । २७ प्रतिपदापद्विपत्संपच्छरत्संस्त्पारिषदुषःसंवित्क्षुद्युन्मुत्समिधः । २८ आशीर्धूर्पूर्गीर्दारः । २९ अप्सुमनस्समासिकतावर्षाणां बहुत्वं च । ३० स्रक्त्वग्जोग्माग्यवानुगौस्फिचः । ३१ तटिसीमासंवध्याः । ३२ चूलिवेणिस्वार्थश्च । ३३ ताराधाराज्योत्स्नादयश्च । ३४ शलाका स्त्रियां नित्यम् ॥

१ पुमान् । २ घञवन्तः । ३ घाजन्तश्च । ४ भयलिङ्गभगपदानि नपुंसके । ५ नङन्तः । ६ याच्ना स्त्रियाम् । ७ क्यन्तो घुः । ८ इषुधिः स्त्री च । ९ देवासुरात्मस्वर्गगिरिसमुदनखकेशदन्तस्तनभुजकण्ठखड्गशरपङ्काभिधानानि । १० त्रिविष्टपत्रिभुवने नपुंसके । ११ यौः स्त्रियाम् । १२ इषुबाहू स्त्रियां च । १३ बाणकाण्डौ नपुंसके च । १४ नन्तः । १५ ऋतुपुरुषकपोलगुल्फमेवाभिधानानि । १६ अन्नं नपुंसकम् । १७ उकारान्तः । १८ धेनुरज्जुकुहसुरयुतनुरेणुमियङ्गवः स्त्रियाम् । १९ समासे रज्जुः पुंसि च । २० इमश्रुजानुस्वादश्रुजनुत्रपुतालूनि नपुंसके । २१ वसु चार्थवाचि । २२ मद्गमधुशीधुसातुकमण्डलूनि नपुंसके च । २३ रुत्वन्तः । २४ दारुकसेरुजत्रुवस्तुमस्तूनि नपुंसके । २५ सक्तुर्नपुंसके च । २६ प्राग्रश्मेरकारान्तः । २७ कोपधः । २८ चिबुकशालूकमातिपादिकांशुकोल्मुकानि नपुंसके । २९ कण्टकानीकसरकमोदकचषकमस्तकपुस्तकतडाकानिष्कशुष्कवर्चस्कपिनाकभाण्डककटकदण्डकपिटकतालकाफलककल्कपुलाकानि नपुंसके च । ३० टोपधः । ३१ किरीटमुकुटललाटवटवीटशृङ्गाटकटलाष्टोनि नपुंसके । ३२ कुटकूटकपटकपाटकपटनटनिकटकीटकटानि नपुंसके च । ३३ णोपधः । ३४ ऋणलवणपर्णतोरणरणोष्णानि नपुंसके । ३५ कार्षापणस्वर्णमुवर्णव्रणचरणवृषणविषाणचूर्णतृणानि नपुंसके च । ३६ थोपधः । ३७ काष्ठपृष्ठरिक्थोक्त्यानि नपुंसके । ३८ काष्ठा दिगर्थाः स्त्रियाम् । ३९ तीर्थप्रोथयूथगाथानि नपुंसके च । ४० नोपधः । ४१ जघनाजिनतुहिनकाननवनवृजिनंविपिनवेतनशासनसोपानमिथुनश्मशानरत्ननिम्नचिह्नानि नपुंसके । ४२ मानयाना

भिधाननलिनपुलिनोद्यानशयनासनस्थानचन्दनालानसंमानभवनवसनविभावनविमानानि
नपुंसके च । ४३ पोषधः । ४४ पापरूपोद्धुपतल्पशिल्पपुष्पशष्पसमीपान्तरीपाणि नपुं-
सके । ४५ शूर्पकुतपकुणपद्मीपविटपानि नपुंसके च । ४६ भोषधः । ४७ तलभं नपुंस-
कम् । ४८ जृम्भं नपुंसके च । ४९ मोषधः । ५० रुक्मसिध्मयुग्मेध्मगुल्माध्यात्मकुङ्कुमानि
नपुंसके । ५१ संग्रामदाडिमकुसुमाश्रमक्षेमक्षौमहोमोद्दामानि नपुंसके च । ५२ योप-
धः । ५३ किसलयहृदयेन्द्रियोत्तरीयाणि नपुंसके । ५४ गोमयकषायमलयान्वयाव्ययानि
नपुंसके च । ५५ रोपधः । ५६ दाराग्रस्फारतक्वक्वमक्षिमक्षुद्रछिद्रनीरतीरदूरकृच्छूरन्त्रा-
श्वश्रभीरगभीरक्रूरविचित्रकेयूरकेदारोदरशरीरकन्दरमन्दरपञ्जराजरजठराजिरवैरचाम-
रपुष्करगङ्गरकुटीरकुलीरचत्वरकादमीरनीराम्बरशिशिरतन्त्रयन्त्रक्षेत्रक्षत्रामित्रकलत्रच्छ-
त्रसूत्रवक्त्रनेत्रगोत्राङ्गुलित्रभलत्रास्त्रशस्त्रशस्त्रवस्त्रपत्रपात्रनक्षत्राणि नपुंसके । ५७ शुक्रम-
देवतायाम् । ५८ चक्रवज्रान्धकारसारावारपारक्षीरतोमरशृङ्गारभृङ्गारमन्दारोशीरतिमिर-
शिशिराणि नपुंसके च । ५९ षोषधः । ६० शिरीषजोषाम्बरीषपीयूषपुरीषाकल्बिषक-
ल्माषाणि नपुंसके । ६१ यूषकरीषमिषविषवर्षाणि नपुंसके च । ६२ सोषधः । ६३ पं-
नसविसवुससाहसानि नपुंसके । ६४ चमसरसनिर्यासोपवासकर्पासवासमासकासकां-
समांसानि नपुंसके च । ६५ कंसं च प्राणिनि । ६६ रदिमदिवसाभिधानानि । ६७ दी-
धितिः स्त्रियाम् । ६८ दिनाहनी नपुंसके । ६९ मानाभिधानानि । ७० द्रोणाढकौ नपुं-
सके च । ७१ खारीमानिके स्त्रियाम् । ७२ दाराक्षतलजासूनां बहुत्वं च । ७३ नाड्य-
पजनोपपदानि व्रणाङ्गपदानि । ७४ मरुद्गरुदुत्तरद्विजः । ७५ ऋषिराशिष्टितिग्रन्थिक्रिमि-
ध्वनिबलिकौलिमौलिरविकपिमुनयः । ७६ ध्वजगजमुञ्जपञ्जाः । ७७ हस्तकुन्तान्तवा-
तव्रातदूतधूर्तसूतचूतमुहूर्ताः । ७८ षण्डमण्डकरण्डभरण्डरण्डवरण्डतुण्डगण्डमुण्डपाष-
ण्डशिखण्डाः । ७९ वंशांशपुरोडाशाः । ८० हृदकन्दकुन्दबुद्बुदशब्दाः । ८१ अर्धपथिम
ध्यभुक्षिस्तम्बनितम्बपूगाः । ८२ पल्लवपल्लवकफरेफकटाहनिर्व्यूहमठमणितरङ्गगन्ध-
स्कन्धमृदङ्गसङ्गसमुद्रपुंखाः । ८३ सारथ्यतिथिकुक्षित्रस्तिपाण्यञ्जलयः ॥

१ नपुंसकम् । २ भावे ल्युङन्तः । ३ निष्ठा च । ४ त्वण्यञौ तद्धितौ । ५ कर्मणि च
ब्राह्मणादिगुणवचनेभ्यः । ६ यद्यद्यगजण्वुच्छाश्च भावकर्मणि । ७ अव्ययीभावः । ८
द्वन्द्वैकत्वम् । ९ अभाषायां हेमन्तशिशिरावहोरात्रे च । १० अनञ्कर्मधारयस्तत्पुरुषः ।
११ अनल्पे छाया । १२ राजामनुष्यपूर्वा सभा । १३ सुरासेनाच्छायाशालानिशाः स्त्रियां
च । १४ परवत् । १५ रात्राह्वाहाः पुंसि । १६ अपथ्यपुण्याहे नपुंसके । १७ संख्या-
पूर्वा रात्रिः । १८ द्विगुः स्त्रियां च । १९ इसुसन्तः । २० अर्चिः स्त्रियां च । २१ छदिः
स्त्रियामेव । २२ मुखनयनलोहवनमांसशुधिरकार्मुकविवरजलहलधनाम्नाभिधानानि । २३
सीराथौदनाः पुंसि । २४ वक्त्रनेत्रारण्यगाण्डीवानि पुंसि च । २५ अटवी स्त्रियाम् ।
२६ लोपधः । २७ तुलोपलतालकुसूलतरलकम्बलदेवलवृषलाः पुंसि । २८ शीलमूलमङ्ग-

लसालकमलतलमुसलकुण्डलपललमृण । लवालनिगलपललविड । लखिलशृलाः पुंसि च ।
 २९ शतादिः संख्या । ३० शतायुतप्रयुताः पुंसि च । ३१ लक्षाकोटी स्त्रियाम् । ३२
 हस्तः पुंसि च । ३३ मन्द्रचक्रोऽकर्तरि । ३४ ब्रह्मन्पुंसि च । ३५ नामरोमणी नपुंसके ।
 ३६ असन्तो द्यच्चः । ३७ अप्सराः स्त्रियाम् । ३८ त्रान्तः । ३९ यात्रायात्राभक्षादंश-
 वरत्राः स्त्रियामेव । ४० भूत्रामित्रच्छात्रपुत्रमन्त्रवृत्रमैत्राः पुंसि । ४१ पत्रपात्रपित्र-
 त्रच्छत्राः पुंसि च । ४२ बलकुसुमयुद्धपत्तनरणाभिधानानि । ४३ पञ्चकमलोल्लस-
 पुंसि च । ४४ आहवसंग्रामौ पुंसि । ४५ आजिः स्त्रियामेव । ४६ फलजातिः । ४७
 वृक्षजातिः स्त्रियामेव । ४८ वियज्जगत्सकृत्कृषत्पृषच्छकृद्यकृदुदश्वितः । ४९ नवनोद-
 तानृतामृतनिमित्तचित्तपित्तव्रतजरजतवृत्तपलितानि । ५० श्राद्धकुलिशदैवपीठकुण्डल-
 धिसक्यक्ष्यस्थ्यास्पदाकाशकण्ववीनानि । ५१ देवं पुंसि च । ५२ धान्याव्यसं-
 प्यपण्यवर्ण्यधिष्यहव्यकव्यकाव्यसत्यापत्यमूल्यशिक्यकुड्यमद्यहर्म्यतूर्यसैन्यानि । ५३
 द्वाद्वर्हदुःखविडिशपिच्छिवश्वकुटुम्बकवचकवरवृन्दारकाणि । ५४ अक्षमिन्द्रिये ॥

१ स्त्रीपुंसयोः । २ गोमणियष्टिमुष्टिपाटलिवस्तिशाल्मलित्रुटिमसिमरीचयः । ३ मनु-
 सिधुकर्कन्धुसिन्धुकण्डुरेणवः । ४ गुणवचनमुकारान्तं नपुंसके च । ५ अपत्यार्थतद्धिते ॥

१ पुंनपुंसकयोः । २ घृतभूतमुस्तक्ष्वेलितैरावतपुस्तनुस्तलोहिताः । ३ शुद्धार्थनिष्ठ-
 धोद्यमशल्यदृढाः । ४ व्रजकुञ्जकुथकूर्चप्रस्थवर्षाभार्धवर्धपुच्छाः । ५ कवन्वोपशङ्का-
 न्ताः । ६ दण्डमण्डखण्डशवसैन्धवपार्श्वकाशाङ्कुराकाशकुशकुलिशाः । ७ द्वाद्व-
 देहपट्टपटहाष्टापदार्तुदककुदाश्च ॥

१ अवाशिष्टलिङ्गम् । २ अव्ययं कतियुष्मदस्मदः । ३ णान्ता संख्या । ४ गुण-
 चनं च । ५ कृत्याश्च । ६ करणाधिकरणयोर्युट् । ७ सर्वादीनि सर्वनामानि ॥

इति श्रीपाणिनिमुनिप्रणीतं लिङ्गानुशासनं समाप्तम् ॥

पुस्तक मिलनेका ठिकाना-

खेमराज श्रीकृष्णदास,

“श्रीवेङ्कटेश्वर” छापाखाना,

मुम्बई.

